Dzisiaj 28 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu. św Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 172

Poznań, sobota dnia 12 kwietnia 1930

Rok XXV

Sprawy rosyjskie

Rosja i Polska

(Dokończenie).

Zmiana, która się zaczęła z chwilą, powiedzmy, zbudowania kolei syberyjskiej, wytworzyła nowe dla państwa rosyjskiego położenie nie na lata i nie na dziesiątki lat, ale na stulecia.

Rosja ma na swym wschodnim krańcu do czynienia nietylko z Japonją, której oczy są zwrócone raczej ku morzu, ale i z Chinami, olbrzymem lądowym, dotychczas dość biernym, ale znajdującym się obecnie w okresie przekształceń.

Nie mamy tu miejsca na rozwodzenie się nad przyszłością Chin. Zdaniem mojem, ten, kto cokolwiek rozumie dzisiejszą Azję, nie może mieć wątpliwości, iż bardzo bliski jest czas, kiedy Chiny zaczną wiele ważyć w losach świata, zarówno gospodarczych, jak politycznych.

Rząd sowiecki od początku bardzo się Chinami zainteresował, usiłował i usiłuje wpływać na ich stosunki wewnętrzne Spotkały go już wielkie zawody i napewno spotkają go jeszcze większe. Chiny zostaną Chinami, a wszelkie próby przerobienia ich dadzą w wyniku tylko wyzwolenie ich uśpionej przez tysiąclecia energji rasowej. Rosja coraz silniej będzie odczuwała nacisk od wschodu tego mrowia ludzkiego, o wiele przewyższającego liczbą całą Europę, włącznie z Rosją. Dziś niższe jest ono organizacją i techniką — w bliskiej przyszłości różnica może być odwrotna; tak samo było z Japonją.

Konflikt rosyjsko - chiński już się rozpoczął, i na swej granicy z Chinami Rosja długo już spać spokojnie nie będzie mogła. Coraz silniej będzie groziło niebezpieczeństwo, że chinski sąsiad będzie starał się skorzystać z każdego kłopotu Rosji na innej granicy.

To zaś, czemu Chiny mogą zagrozić, ma dla Rosji pierwszorzędne znaczenie, stanowi wprost kwestję jej bytu. Rosja, chce czy nie chce, musi stanąć od strony chińskiej mocnym frontem. W tych warunkach niema mowy o odnowieniu wielkiej polityki europejskiej. O ile w polityce można używać wyrazu „zawsze", polityka europejska Rosji jest na zawsze zlikwidowana.

Ten przewrót pociąga za sobą głęboką zmianę w stanowisku Polski względem Rosji.

Kierownicy polityki rosyjskiej, jacykolwiek oni będą, jakikolwiek system rządów będą reprezentowali, będą musieli coraz lepiej rozumieć, że najazd na Polskę nie może należeć do celów tej polityki, że przeciwnie w interesie Rosji leżą pokojowe stosunki z zachodnim sąsiadem. Kierownicy zaś polityki polskiej zrozumieją to, co dziś dojrzalsza opinja w Polsce już dobrze rozumie, że w tem nowem położeniu, dla nas i dla całej Europy lepiej będzie, jeżeli Rosja będzie zdolna do obronienia się na wschodzie, jeżeli będzie posiadała potrzebną do tego siłę. A tego zadania byle siłami nie spełni.

Dawne tendencje o rozbijaniu Rosji stają się anachronizmem, z punktu widzenia polskiego i ze względu na przeszłość cywilizacji europejskiej. Polityka np. odcinania od Rosji wielkiej Ukrainy była w ostatnich dziesięcioleciach i może być dalej tylko polityką Niemiec, dążącą do zniszczenia Polski i Rosji, a zdradzającą interesy cywilizacji europejskiej. W ostatecznym rezultacie prowadzić ona może tylko do robienia Europy coraz mniejszym półwyspem Azji. Rosja bowiem ma przed sobą wielką rolę dziejową, rolę buforu między dwoma światami, europejskim i azjatyckim. Mały, słaby narodek tej roli nie spełni.

Czas już te rzeczy zacząć rozumieć, żeby ich nie zrozumieć wtedy, kiedy już będzie zapóźno. Na to zaś, żeby je zrozumieć, trzeba pozbyć się pojęć, wyrosłych w stosunkach, które już bezpowrotnie minęły, i nie trzeba się uczyć polityki od komiwojażerów.

*

Nakreśleniu nowych, logicznie wynikających z położenia linij polityki zewnętrznej stoją na przeszkodzie przedewszystkiem wewnętrzne stosunki polityczne zarówno w Polsce, jak w Rosji.

Pierwszą podstawą zdrowej polityki zewnętrznej jest niemieszanie się w wewnętrzne stosunki sąsiada. Tej zasady przyjąć nie jest zdolny rząd sowiecki, który się uważa nietylko za rząd Rosji, ale i za sztab komunistyczny całego świata. W polityce zaś naszego rządu, nie ujętej w jednolity, konsekwentny system, istnieją zakamarki, w których się tłuką odziedziczone z niedawnej przeszłości, głupie dziś, konspiracyjne nałogi, niegodne szanującego się państwa.

Wielką politykę i mocną pozycję państwa tworzy tylko gruntowna znajomość położenia, wytrawny rozum i energiczne, konsekwentne postępowanie; żadnego rodzaju psie figle tego nie zastąpią. Najsłabsza i najmniej godna jest pozycja rządu, od którego nikt nie wie, czego się może jutro w posunięciach politycznych spodziewać.

W Moskwie skarżą się, że taka jest polityka polska. Może mają trochę słuszności. Ale czyż polityka Sowietów jest wyraźna i czy sprawia zawsze wrażenie konsekwencji? Czyż nie wydaje się, że tam się robi jednocześnie parę polityk nazewnątrz?...

Nie mamy tu zamiaru polityki sowieckiej analizować. Chcielibyśmy tylko dziś wiedzieć, czy w Moskwie naprawdę chcą pokoju na zachodzie, i ile prawdy jest w rozsiewanych od pewnego czasu wieściach o usiłowaniach zakłócenia tego pokoju na granicy sowiecko-rumuńskiej. Nie posądzamy bowiem naszych sojuszników rumuńskich o — taką lekkomyślność, żeby oni chcieli ten pokój zakłócić.

Dobrzeby było rzucić na te sprawy pełne światło. Przyczyniłoby się to wielce do wyklarowania choć trochę mętnej wody stosunków polsko - sowieckich, utrudnienia intryg tym, którzy chcą w niej ryby łowić.

Roman Dmowski.

Rząd Rzeszy uzyskał poparcie większością tylko 11 głosów

Przeciw podatkowi obrotowemu — Kompromis piwny — Przed momentem rozstrzygającym — Wniosek stronnictw rządowych — Wynik głosowania

Berlin, 12. 4. (PAT.) Reichstag kontynuował wczoraj w 2 czytaniu dyskusję nad programem finansowym rządu. Silne wrażenie wywołała deklaracja przywódcy chrześcijańskich związków zawodowych Schlacka, który zaprotestował przeciwko projektowi nowego podatku obrotowego.

Doszło wczoraj do kompromisu między rządem a stronnictwami popierającemi gabinet kanclerza Brueninga w sprawie podwyższenia podatku na piwo. Bawarska partja ludowa zgodziła się na podwyższenie podatku na piwo w granicach między 45—50 proc., wyrażając jednocześnie zgodę na poparcie rządu.

Berlin, 12. 4. (Tel. wł.). Reichstag stoi przed rozstrzygającym momentem ze względu na dzisiejsze trzecie czytanie i głosowanie nad finansowemi przedłożeniami rządu. O 12 w południe skończyło się posiedzenie klubu „niemiecko-narodowych". Członkom klubu zostawiono swobodę głosowania. Zapewne mała większość wypowie się za najważniejszym pierwszym paragrafem przedłożenia rządowego. Bardzo niewielu posłów niemiecko - narodowych powstrzyma się od głosowania. Od głosów tego klubu zależy więc los Reichstagu.

Trudno stawiać jakieśkolwiek horoskopy, gdyż wielu komunistów nie przyjdzie na dziesiejsze głosowanie z obawy, aby ich w razie rozwiązania Reichstagu, natychmiast policja za rozmaite przewinienia pokrywane dotychczas nietykalnością poselską — nie aresztowała. Socjaliści postanowili głosować przeciw pierwszemu paragrafowi.

Prez. Hindenburg podobno podpisał już na wszelki wypadek akt rozwiązujący Reichstag z datą dzisiejszą.

Berlin, 12. 4. (PAT.) Na wczorajszem posiedzeniu gabinetu jak i na konferencji z przywódcami stronnictw rządowych, panowało zgodne przeświadczenie, że program rolny nie może wejść w życie, o ile przedłożenia finansowe rządu nie będą równocześnie uchwalone przez Reichstag. Stronnictwa rządowe zgłosiły odpowiedni wniosek.

Berlin. 12. 4. (Tel. wł.). Godzina 13. — Wniosek stronnictw rządowych domagających się, aby program rolny mógł wejść w życie tylko w ścisłej łączności z programem finansowym został w Reichstagu przyjęty 217 głosami przeciw 206 głosom i jednemu głosowi wstrzymającemu się. Głosowanie to jest miarodajne dla układu sił politycznych w Reichstagu.

Proces „Deutschtumsbundu"

Zeznania Heidelecka i Krauzego

Bydgoszcz, 12. 4. (PAT) Akt oskarżenia przytoczył m. in. podpisaną przez oskarżonego Witzlebena odezwę, stwierdzającą, że organizacja „Deutschtumsbundu" opierała się na systemie pruskich władz administracyjnych, t. zn., że związek krajowy Deutschtumsbundu odpowiadał pruskiemu Oberpräsidium" (prowincja), związek okręgowy Deutschtumsbundu — pruskiemu Regierungspräsidium (regencja); związek Deutschtumsbundu — pruskiemu Landratsamt (starostwo). Z oskarżonych zeznawał pierwszy kierownik „Deutschtumsbundu" Heideleck. Używanie pseudonimów przez członków zarządu Deutschtumsbundu tłumaczył oskarżony tem, że organizacja, będąc stale pod dozorem zmuszona była dla ułatwienia sobie prac używać pseudonimów, bez jakichkolwiek przytem specjalnych zamysłów. Co do kontaktu i komunikowania się związku krajowego z organizacjami niemieckiemi zagranicą, przeczy oskarżony, jakoby związkowi zalecano wykonywanie takich czynności, które leżały w interesie państwa niemieckiego. Nic nie łączyło — twierdził oskarżony — związku krajowego „Deutschtumsbundu" z organizacją „Ostbundu" w Berlinie. Oskarżony przeczył, by komukolwiek udzielano jakichkolwiek informacyj o charakterze szkodliwym dla Polski. Dalej zaznaczał, że niektóre akta, wydane przez „Deutschtumsbund", zaopatrzone napisem „poufne", były zniszczone przez poszczególne obwody, by nie utrudniały sprawności służby tych ostatnich.

Okólnik Deutschtumsbundu do Niemców w Polsce, namawiający ich do nieoptowania na rzecz Niemiec tłumaczył oskarżony przesileniem gospodarczem, jakie wówczas przeżywała Rzesza Niemiecka. W sprawie pisma, zalecającego obywatelom polskim narodowości niemieckiej uchylania się od służby wojskowej przez zgłaszanie przed komisjami opcji na rzecz Niemiec, tłumaczył się oskarżony, że dokument ten był zgodny z ówczesnemi zarządzeniami władz polskich. Dalej zaprzeczał, jakoby Deutschtumsbund zajmował się statystyką emigrantów lub statystyką przechodzenia ziemi z rąk obywateli polskich narodowości niemieckiej do rąk osób trzecich.

Do autorstwa okólnika, dotyczącego ewidencji Niemców, którzy nie optowali po ukończeniu 21 lat życia, oskarżony przyznaje się, wyjaśnia też sprawę prowadzonej przez Deutschtumsbund statystyki młynów wodnych oraz posiadłości, pozostających w ręku niemieckiem na terytorjum Polski. Oskarżony twierdzi, że niewiadomo mu nic o zbieraniu przez Deutschtumsbund wiadomości dotyczących wojska polskiego. Dalej wyjaśniał sprawę wykazu osób wysiedlonych z Polski i zaznaczył, że ta statystyka opracowana była przez dr. Brunsa z Berlina dla Ligi Narodów.

Drugi oskarżony dr. Krause przyznał się do prowadzenia statystyki lekarzy. Odnośnie do zarzutu o przygotowanie zdrady stanu oświadczył, że otrzymał polecenie w tym kierunku od posła Graebego. Na tem rozprawę zakończono. Dalszy ciąg jutro.

B. B. wycofuje swe listy

Warszawa, 12. 4. (Tel. wł.). Sanacyjny „Express Poranny" pisze: „Naczelne kierownictwo B. B. zdecydowało wycofać swoje listy z wszystkich okręgów, w których po unieważnieniu wyborów mają być przeprowadzone wybory uzupełniające. W ten sposób nie będą się ubiegali o mandat pp. Radziwiłł i Wiślicki (Żyd) w okr. Łuck—Równe, ani też redaktor Okulicz w okręgu Lida, ani też sanatorowie z listy nr. 1 w województwie wołyńskiem. Ogólne cofnięcie się B. B. od walki w wyborach uzupełniających komentowane jest w sferach politycznych jako nieomylny znak, że Sejm obecny już nie będzie obradował i że wkrótce nastąpi rozwiązanie izb ustawodawczych. (w)

Założona w 1851 r. — Najstarsza w Polsce

FABRYKA CZEKOLADY

E. WEDEL

Nagrodzona w roku 1929 na Powszechnej Wystawie Krajowej Najwyższemi Odznaczeniami

Grand Prix i Wielki Medal Złoty

poleca

NA ŚWIĘTA

znane ze swej dobroci mazurki, jajka czekoladowe, kremowe i marcepanowe.

Wielki wybór czekoladek, biszkoptów i karmelków.

Skład plac Wolności 3.

GEBETHNER & WOLFF

KSIĘGARNIA i SKŁAD NUT

W POZNANIU, ul. Fr. Ratajczaka nr. 36

polecają: zł

Choynowski Piotr: Rzeczy drobne i zabawne, nowele 5,80
Dębicki Zdzisław: Grzechy młodości, powieść 12,80
Goetel Ferdynand: Serce lodów, powieść wyd. II . . . . . 10,—
Hasek Jarosław: Po bajecznem laniu, powieść „Przygód Szwejka" część 4 . 8,—
Kiedrzyński St.: Serce na ulicy, powieść I—II 16,80
Kipling R.: Gawędy z pod Himalajów (Bibl. Laureatów Nobla, tom 69), przełożył Birkenmajer. . . . . 10,—
Mann Henryk: Diana, powieść 9,50
— Minerwa, powieść 9,50
— Wenus, powieść . . . . . 9,—
Mulford Prentice: Moc ducha, przełożył St. Mnieski 7,80
Parandowski Jan: Król życia, powieść z życia Oskara Wilde'a . . . 9,—

Clemenceau Jerzy: Blaski i nędze zwycięstwa, przekład Herniczka 12,80

Generał Rozwadowski, monografja z licznemi ilustracjami . . . . 12,—
Ossendowski A.: Lenin, wydanie drugie, z wieloma ilustracjami . . . 25,—
toż w oprawie . . . . . 33,—
Starzewski Jan: Józef Piłsudski, zarys psychologiczny, na pięknym bezdrzewnym papierze z ilustracjami . . . . . 20,—
Trocki Lew: Moje życie, próba autobiografji, przeł. na polski Barski i Łukomski 25,—

Adamczewski St.: Serce nienasycone, książka o Żeromskim z 8 ilustracjami . 25,—
Bibljoteki Wielkopolskie i Pomorskie, praca zbiorowa pod redakcją Dr. Stefana Wierczyńskiego . . . . . 30,—
Burchardt Jakób: Kultura odrodzenia we Włoszech, przełożyła Kreczowska Marja ze wstępem Łempickiego . . . . . 18,—
Chłędowski Kazim.: Dwór w Ferrarze, wydanie drugie z wieloma ilustracjami, na bezdrzewnym papierze . . . . . 30,—
Dybowski Benedykt Dr.: Pamiętnik od roku 1862 do roku 1878 . . . 30,—
Kotarbińska Lucyna: Wokoło teatru, moje wspomnienia . . . . . 12,—
Obrona Pomorza, praca zbiorowa pod redakcją Józefa Borowika . . . 20,—
Sterling Mieczysław: Fra Angelico i jego epoka . . . . . 12,—
Szydłowski Tadeusz: Stanisław Wyspiański (Monografje Artyst.) . . . 8,—
Warchałowski Jerzy: Zofja Stryjeńska (Monografje Artyst.) . . . . 8,—
Witkowski Stanisław: Tragedja grecka ½ . . . . . 28,—

Bloch Józef: Kodeks pracy w oprawie, wydanie II . . . . . 24,—
Kauzik Stanisław: Ustawa o państwowym podatku przemysłowym, w oprawie 24,—
Kumaniecki Wasiutyński Panejko: Polskie prawo administr. w zarysie, tom I-II 40,—
Leżański Ryszard Aureli Dr.: Kodeks karny, obowiązujący na ziemiach zachodnich Rzeczypospolitej Polskiej wyd. V . . . . . 12,—
toż w oprawie . . . . . 15,—
Łoża Stanisław: Hoesicka bibljografja prawnicza polska 1918—1928 . . . 10,—
Narady Gospodarcze Rządu z delegatami izb przemysłowo-handl. w dniu 7 i 8 października 1929 r. . . . . 12,—
Peiper L. Dr.: Kodeks postępowania karnego, opr. . . . . 25,—
— Ustawy karno-procesowe, opr. . . . . 34,—
Umowa gospodarcza między Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką, wydanie nieoficjalne 3,50

Zamówienia z prowincji załatwia się odwrotnie.

Kawał

Polska Agencja Telegraficzna podaje rzekomo z Moskwy rzekome doniesienie sowieckiej agencji telegraficznej „Tass" o następującej treści:

Moskwa PAT. Tass. Artykuły Romana Dmowskiego wywołały żywe zainteresowanie w kołach politycznych Moskwy. Nikt tu nie wątpi, że oświadczenie tak wybitnego polityka, który w swoim czasie podpisał w imieniu Polski traktat wersalski i który dotychczas jest ściśle związany z kołami politycznemi i przemysłowemi Europy Zachodniej, oparte jest na niewzruszonych podstawach. Oświadczenie Romana Dmowskiego uważane jest w Moskwie nietylko za potwierdzenie obaw, wyrażanych przez prasę sowiecką w sprawie przygotowywanej przez Polskę wojny z Sowietami, ale za sygnał natychmiastowego niebezpieczeństwa.

Oczywiście, owa „Moskwa" leży nieco bliżej nas, a mianowicie w Warszawie, agencją zaś „Tass" jest odnośne „sanacyjne" biuro propagandy wewnętrznej. Gdyby polska opinja publiczna miała iść na pasku takich czy podobnych kawałów politycznych, doszłoby chyba do tego, że uznalibyśmy za szczyt rozumu politycznego Polaków odgrywać rolę — baranów obcych agentur.

Rząd przyczynia się do jałowości P. A. T.

Ponieważ rządy „sanacyjne" wprowadzają w Polsce „nowe obyczaje", więc dają też między innemi najważniejsze wiadomości o swych poczynaniach, jak świeżo o projektach gospodarczych rządu, nie oficjalnej państwowej agencji — P. A. T., lecz agencji partyjnej — „Iskrze". Przez to biuletyny P. A. T. są oczywiście jeszcze bardziej jałowe, a są już i tak mizerne. Jałowość tę odczuwa się jeszcze bardziej obecnie, gdy Agencja Wschodnia przestała wydawać biuletyny polityczne i prasa wskazana jest — poza swymi korespondentami — na jedno tylko agencyjne źródło telegraficzno - informacyjne P. A. T.

Nie dziw, że sfery interesowane zastanawiają się nad tem, czy, zamiast drogo opłacać mało wartościową P. A. T., nie zaleca się raczej zbiorowemi siłami stworzyć prawidłowo i umiejętnie funkcjonującej nowej agencji telegraficznej.

Wycieczki samochodami rządowemi

Z Kielc piszą do „Gazety Warszawskiej":

Duże zainteresowanie wywołało zjawienie się w niedzielę w naszem mieście olbrzymiego samochodu kosztownej marki Paccarda. Ponieważ dowiedziano się, że jest to samochód prezydjum Rady Ministrów, przypuszczano powszechnie, że niespodzianie przybył do nas premjer płk. Sławek.

Okazało się tymczasem, że do p. wojewody Paciorkowskiego przybył w odwiedziny jego przyjaciel p. Świtalski, były premjer, niesprawujący już dzisiaj żadnej urzędowej funkcji, jakkolwiek posługuje się rządowymi samochodami.

W Anglji, gdzie poczucie praworządności i przyzwoitości jest bardzo silne, powstała niedawno cała kwestja, która znalazła oddźwięk w parlamencie, gdy premjer Mac Donald użył samolotu rządowego do wyjazdu na wiec swej partji. P. Mac Donald musiał się bardzo tłumaczyć. Burza ustała dopiero wówczas, gdy stwierdzono, że premjer załatwiał również sprawy urzędowe w miejscowości, w której odbywał się wiec. P. Świtalski nie mógłby żyć w Anglji.

Szerzenie „kultury" bolszewickiej przez pijaństwo i rozpustę

Warszawa, 12. 4. (Tel. wł.). Prasa sowiecka donosi, że w Podolsku pod Moskwą wykryto tajne stowarzyszenie dla pijańska i rozpusty. Składało się ono z komunistów i wyższych urzędników sowieckich i urządzało orgje w pałacu kultury proletarjackiej. Organizatorowie orgij byli członkami „brygady sowieckiej" szerzenia pracy kulturalnej. (w)

OSTRZEŻENIE!

Tylko dobre się naśladuje i fałszuje

Dlatego musisz chroniąc się przed bezwartościowemi naśladownictwami żądać wyraźnie znanych od dziesiątek lat czekoladek przeczyszczających

DARMOL

Nr. rej. M. S. W. 1199.

Na każdej tabletce znajduje się napis Darmol J. Brady.

Do nabycia we wszystkich aptekach!

Tw 1 021

Longines

PRECYZYJNY ZEGAREK

światowej marki do nabycia w pierwszorzędnych magazynach zegarmistrzowskich i jubilerskich.

dw 8 358

UCZCIJCIE TEGOROCZNE UROCZYSTOŚCI nabywaniem odznak jubileuszowych TCL

CZYŚĆ ZĘBY PASTĄ

MAJOLA

Pw 9691-62.162

Grypę, kaszel i bronchit uleczysz systematycznem piciem szczawnickich wód kruszcowych **„Stefana" i „Józefiny"**. Choroby żołądka i przemian materji usunie Ci szczawnicka **„Magdalena" i „Wanda"**. Do nabycia w aptekach i skład. aptecznych.

nw 7766

OD ROKU 1782

BEZ PRZERWY PO DZIEŃ DZISIEJSZY

KONTUSZÓWKA
ŻYTNIA PERŁA
JOHN BULL
CHARTREUSE

Z NAJSTARSZEJ CHRZEŚCIJAŃSKIEJ FABRYKI

BACZEWSKIEGO

UZNANE ZA NAJLEPSZE TAK W KRAJU JAK I ZAGRANICĄ

Na żądanie wysyłamy spis wyrobów.

zw 10224

Filmy etyczno-religijne w Domu Rzemieślniczym.

Dzisiaj i w Niedziele Palmową: przepiękny film

„Zamierająca Ziemia"

Przez cały Wielki Tydzień:

wielki film

„Chrystus Zwyciężył"

Piękne widoki z **Ziemi Swiętej,** wzruszające sceny z **Męki Pańskiej, Droga Krzyżowa w Jerozolimie.** zw 22903/4

Seanse codziennie o godz. 6 i 8, **w niedzielę o godz. 4, 6 i 8.** Bilety od 50 gr. wcześniej w Księgarni św. Wojciecha (Pl. Wolności 1). **Podczas seansów niespodzianka: każdy na swój bilet może wygrać premję wartości 10—20 zł.** — Osobne przedstawienia dla **młodzieży szkolnej** po cenach zniżonych w środę i sobotę o godz. 4.

Protesty dyplomatyczne przeciw programowi min. Schielego

Berlin, 12. 4. (Tel. wł.) Przeciwko programowi agrarnemu min. Schielego i podwyżce ceł zaprotestowali dotychczas ambasador sowiecki i poseł holenderski, który wyraził niezadowolenie holenderskich Izb handlowo - przemysłowych, zwłaszcza, że Holandja sprowadza rocznie za 1½ miljarda marek towarów z Niemiec. Możliwy jest także protest posła polskiego.

Obawa przed wzrostem ludności w Polsce

Berlin, 12. 4. (Tel. wł.). W towarzystwie „Współpracy nad kolonizacją" omawiano problem ludności nadgranicznej. Wskazywano, że wobec tego iż w Polsce przyrost urodzin wynoisi 14 osób pro mille, natomiast w Niemczech ubytek urodzin 6 osób pro mille, może Polska już w roku 1946 przewyższeć zaludnieniem swem Niemcy. Nawoływano w referatach do wzmożenia akcji kolonizacyjnej, w Niemczech bowiem dotychczas akcja ta szła w zbyt powolnem tempie Utworzono w czasie powojennym 26.000 osiedli wieśniaczych, podczas, kiedy w Polsce w tym samym czasie 80.000. W ostatnich latach akcja ta w Niemczech zmniejszyła się tak, iż ilość nowych osiedli na kresach wschodnich wynosiła w r. z. tylko 5.000. W roku bieżącym wynosić ma 7 do 8 tysięcy. Domagano się przyznania znaczniejszych funduszów, gdyż wyznaczone na ten cel 100 miljonów mk. rocznie nie są wystarczające.

Konferencja morska

Liczby tonażowe

Londyn, 12. 4. (PAT.) Niektóre postanowienia porozumienia podpisane zostaną przez wszystkie 5 mocarstw reprezentowane na konferencji, inne zaś tylko przez W. Brytanję, Japonję i St. Zjednoczone.

Według wszelkiego prawdopodobieństwa pakt 3 mocarstw przewiduje następujące liczby tonażowe: Dla Imperjum Brytyjskiego 146.800 tonn klasy krążowników z uzbrojeniem artyleryjskiem 8-calowem, 192.200 tonn z 6-calowem, 150 tys. tonn klasy torpedowców i 52.700 tonn łodzi podwodnych.

Dla St. Zjednoczonych 180 tys. tonn wielkich krążowników, 143.500 tonn mniejszych krążowników, 150 tys. tonn torpedowców i 57.700 tonn łodzi podwodnych.

Dla Japonji 108.400 tonn wielkich krążowników, 100.450 tonn mniejszych, 105.500 tonn torpedowców i 52.700 tonn łodzi podwodnych.

Francja i Włochy, które nie przystąpiły do porozumienia w dziale określającym tonaż wszystkich kategoryj statków, podpiszą tę część traktatu, która dotyczy porozumienia o zaniechaniu na lat 6 zamiany obecnych głównych statków wojennych na nowe, zgodnie z postanowieniami traktatu waszyngtońskiego.

Katastrofa wodnopłatowca pod Puckiem

Śmierć dwóch dzielnych lotników w falach morskich

Warszawa, 12. 4. (Tel. wł.). — Wczoraj w Pucku zaszła straszna katastrofa lotnicza. Nad zatoką pucką wykonywali lot służbowy na wodnopłatowcu Schrek nr. 4 podporucznik pilot obserwator Zygmunt Majewski oraz mechanik starszy majster lotniczy kapral Bernard Łukasik. Szybowali oni nad zatoką około 15 minut. Znajdując się na wysokości 600 metrów i planując w dół, hydroplan tuż nad samą wodą w ostry spiral, przechodzący w korkociąg. O rozwinięciu spadochronu nie mogło być mowy. W mgnieniu oka płatowiec wpadł do wody wraz z lotnikami.

Na widok spadającego hydroplanu ruszyły na pomoc dwie motorówki obsadzone przez 8 oficerów dywizjonu morskiego. Wszelka pomoc okazała się niestety spóźniona, gdyż dwaj lotnicy znaleźli się już pod wodą. Hydroplan uległ strzaskaniu. Z zatoki wydobyto tylko zwłoki lotników.

Przyczyna katastrofy nie ustalona. Prawdopodobnie podczas planowania nastąpiło nagłe uszkodzenie motoru. Wodnopłatowiec Schrek należy do aparatów łącznikowych o jednym motorze i jest przeznaczony na 2 osoby.

Śp. Majewski liczył lat 25, ukończył szkołę pilotażu w Demblinie, skąd został odkomenderowany do Pucka. Był synem znakomitego artysty opery warszawskiej Władysława Gruszczyńskiego. Pogrzeb jutro w niedzielę.

(w)

Pogrzeb lotników

Gdynia, 12. 4. (Tel. wł.). Pogrzeb ofiar katastrofy lotniczej śp. podporucznika pilota Zygmunta Majewskiego i kaprala-mechanika Bernarda Łukasika odbędzie się we wtorek w Pucku. Śp. Majewski pochodził ze Szczuczyna w woj. białostockiem. Łukasik był rodem z Brodnicy.

Posiedzenie Rady Ministrów

Warszawa, 12. 4. (PAT) Dnia 11 bm. pod przewodnictwem premiera Sławka odbyło się posiedzenie Rady Ministrów, która uchwaliła utworzenie stałego komitetu doradczego dla spraw międzynarodowej współpracy gospodarczej i zajmowała się kwestją ostatnich projektowanych podwyżek celnych niemieckich, które specjalnie uderzyłyby w eksport rolniczy Polski.

Wydział rosyjski w Watykanie

Rzym, 12. 4. (Tel. wł.). Świeżo ogłoszonem „Motu proprio" Ojciec św. wydzielił z zakresu prac komisyj dla kościołów orjentalnych — sekcję rosyjską, czyniąc z niej wydział samodzielny, gdyż Rosja wymaga specjalnej uwagi stolicy apostolskiej. Kierownikiem wydziału rosyjskiego został biskup d'Herbigny.

Żywot szczęśliwego Amerykanina

Waszyngton, 12. 4. (PAT). Sekretarz skarbu Mellon obchodził 75-tą rocznicę urodzin. W wywiadzie, udzielonym z tej okazji Mellon streścił ogólnikowo swoje zapatrywania życiowe. Mellon, który należy do grupy najbogatszych ludzi w Stanach Zjedn. oświadczył, że epoka, na którą wypadło jego życie, była najciekawszą, i że nie zamieniłby tego życia na jakąkolwiek inną epokę przeszłości. Natomiast byłby prawdopodobnie wolał urodzić się 75 lat później, gdyż sądzi, że najbliższa przyszłość przyniesie Ameryce najwyższy rozwój społeczny, kulturalny i ekonomiczny. Siebie samego nazwał „zadowolonym gościem na godach życia". Mimo wiek podeszły Mellon codziennie wstaje wcześnie i pieszo idzie do biura, z którego również pieszo idzie na śniadanie i na obiad. Do ulubionych jego rozrywek należy jazda konna i gra w golfa.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 12. 4. 1930.

Waluty — **Gotówka**

Dolary St. Zjed. tr.: 8,89 sp.: 8,91 kup.: 8,87

Dewizy:

	trans	sprzed.	kup.
Belgja	124,55	124,86	124,24
Holandja	358,49	359,30	357,50
Londyn	43,39¼	43,50	43,28½
Nowy Jork	8,90,8	8,92,8	8,88,8
Paryż	34,93½	35,02	34,85
Praga	26,41¾	26,48	26,35½
Szwajcarja	172,91	173,34	172,48
Wiedeń	125,64	125,95	125,33
Włochy	46,76	46,88	46,64

Tendencja słabsza.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poż. inwest.	120,50	121,00
5% poż. premj. dol.		75,00
5% poż. konw.		55,00

Wszystkie cywilizowane narody świata

zdobyły prawo autoryzowanego przekładu przedśmiertnego dzieła ówczesnego ministra wojny i prezesa Rady Mocarstw Sprzymierzonych podczas wojny światowej

Jerzego Clemenceau

pod tytułem

Blaski i nędze zwycięstwa.

Ukazanie się tego dzieła zostało dla wszystkich języków uwarunkowane na dzień

12 kwietnia 1930 r.

Na Rzeczpospolitą Polskę uzyskała prawo wydania polskiego Wielkopolska Księgarnia Nakładowa Karola Rzepeckiego Sp. z o. o. w Poznaniu, Piekary 7.

Do nabycia w wszystkich księgarniach Rzeczypospolitej.

Akcje w złotych:

Bank Handlowy	0,00—118,00
Bank Polski	168,00—167,75
Siła i Światło	0,00—100,00
Chodorów	0,00—145,00
Koleje dojazdowe	0,00— 10,00
W T Węgla	0,00— 53,00
Lilpop	0,00— 25,25
Modrzejów	0,00— 11,25
Ostrowiec	0,00— 68,00

Tendencja przeważnie słabsza.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 12 kwietnia 1930.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr (118,5 f. w h.); b) pszenicy 753 gr (128,0 f. w h.); c) jęczmienia 673 gr (114,1 f. w. h.); d) owsa 480,5 gr. (80,1 f. w h.).

„Ceny orjentacyjne" parytet Poznań

Żyto	20,50—21,00
Usposobienie słabe.	
Pszenica	37,50— 38,50
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemiałowy	23,00— 23,50
Jęczmień browarowy	24,00— 26,00
Usposobienie słabe.	
Owies	20,00— 21,00
Usposobienie słabsze.	
Mąka żytnia wł. work według urzędowo ustalonego typu (70%)	36,00
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	58,50— 62,50
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie	12,00— 13,00
Otręby pszenne	14,50— 15,50
Wyka latowa	27,00— 29,00
Peluszka	23,00— 25,00
Groch polny	26,00— 29,00
Groch Victoria	27,00— 32,00
Groch Folgera	26,00— 29,00
Łubin niebieski	21,00— 23,00
Łubin żółty	23,00— 25,00
Seradela	24,00— 28,00
Koniczyna czerwona	150,00—170,00
Koniczyna biała	200,00—240,00
Koniczyna szwedzka	170,00—200,00
Koniczyna żółta odtłuszcz.	120,00—135,00
Koniczyna żółta w łuskach	55,00— 60,00
Przelot	100,00—120,00
Inkarnatka	200,00—220,00
Tymoteusz	42,00— 50,00
Rajgras angielski	130,00—150,00
Tatarka	25,00— 27,00

Ogólne usposobienie słabe.

Owies biały wyborowy ponad notowania.

Brak wywozu w dalszym ciągu i mała konsumpcja wewnętrzna spowodowały dalszą słabą tendencję.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8,89 3/4 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.89 1/2 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za mkn. w dewizach zł 212,53 do 212,83, w gotówce zł 212,13; za 100 guld. gd. w dewizach zł 173,15 do 173,41, w gotówce zł 172,81.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 12 kwietnia 1930.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była w dalszym ciągu spokojna. Transakcje zawierano wyłącznie pap. procent., w których bez wyjątku zauważa się silny brak materjału. Za 5 proc. poż. konwers. płacono 53 proc., za drobne ilości, natomiast 54 proc. (kurs notowany) za większe ilości. 8 proc. listy dolarowe poszukiwano również po 94,50 proc. (przy dew. 8,90) oraz 6 proc. listy żytnie po 21,50. Silny popyt był na 4 proc. listy zast. konwert. które poszukiwano po 44 proc., jednakże bez oddawców. Również poszukiwano 5 proc. premj. dolarowe po 75,— bez notowania.

W akcjach bankowych wzgl. przemysłowych nie doszło wogóle do notowania z braku odpowiedniego materjału, jedynie R Maya ofiarowano po 72,—.

Ceduła urzędowa z dnia 12 kwietnia 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 54% P.

8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 94,50% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 21,50 P.

Tendencja: Spokojna.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 12 kwietnia 1930.

Pszenica march. od st. załad. 76-77 kg przeciętn. jakości	263,00—266,00
Tendencja mocna.	
Żyto march. od stacji załad. 72 kg przeciętnej jakości	163,00—166,00
Tendencja: natychm. dost.: silna, term. dost.: mocna.	
Owies march. do stacji zał.	158,00—166,00
Tendencja mocna	
Jęczmień browarowy	188,00—200,00
Tendencja spokojna	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	175,00—187,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	29,25—37,25
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	24,00—27,00
Tendencja mocniejsza.	
Ospa pszenna	10,25—11,00
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	10,50—11,25
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	24,00—29,00
Groch dr. jadalny	20,00—23,00
Groch pastewny	18,00—19,00
Peluszka	17,00—19,00
Bób polny	15,50—17,00
Wyka	20,00—22,50
Łubin niebieski	14,50—16,00
Łubin żółty	20,00—22,50
Seradela nowa	32,00—35,00
Makuch rzepakowy	14,50—15,00
Makuch lniany	19,00—19,50
Wytłoki suche	07,20—07,50
Śrót Soya	15,50—16,10
Płatki ziemniaczane	15,20—15,70

Ogólna tendencja mocna.

Notowania złotego w Berlinie z dnia 12. 4. 1930.

Wypłaty na Warszawę	46,875—47,075
Noty wielkie	46,75—47,15

Solski . . . w niewoli alkoholu
Batycka . . w niewoli zmysłów
Rudzka . . w niewoli miłości
Owroń . . w niewoli pieniądza

ukażą się w niebywale wielkim polskim filmie

DUSZE w NIEWOLI

w Kinie Metropolis.

Pw 10740-15,152

Wiosenna kampanja polityczna w Czechosłowacji

Pogłoski o rzekomem przesileniu w łonie rządowej koalicji czechosłowackiej powtarzają się co pewien czas. Ściśle mówiąc, nie schodzą one z porządku dziennego dyskusyj kuluarowych od chwili utworzenia obecnej „zielono - czerwonej" większości parlamentarnej, do której należą zbyt różnorzędne żywioły, by na tak szerokiej podstawie nie objawiały się od czasu do czasu pewne wahania programowe i trudności taktyczne. Taka przejściowa trudność ujawniła się w tych dniach, co doprowadziło nawet do odroczenia na kilkanaście dni zebrań plenarnych Sejmu. W ślad za tem pojawiły się w pewnej części prasy opozycyjnej alarmujące wiadomości o niezdolności obecnego bloku rządzącego do regularnej pracy na terenie parlamentarnym i o wzrastających rozdźwiękach w ramach koalicji. W tym sensie zreferowano też sprawę za granicą, z czego wyłoniły się niepotrzebne nieporozumienia i sensacyjne przypuszczenia. Zadał im zresztą kłam przebieg wypadków w ostatnich dniach marca. Nie tylko nie doszło do jawnego kryzysu, lecz przeciwnie starcia naraz ustały, ustępując miejsca rozwadze i chęci do wspólnej pracy.

W dniu pierwszego kwietnia przedstawiają się horoskopy wiosennej kampanji sejmowej w barwach o wiele jaśniejszych, niż mogło się to jeszcze tydzień temu wydawać. Nie oznacza to, jakoby przeszkody, które zjawiają się przed obecnym zespołem stronnictw większości, zostały już przezwyciężone lub nawet usunięte. Tak optymistycznie nie zapatruje się na współczesne położenie polityczne w kraju nawet oficjalny organ premjera Udržala „Venkov". Tak samo organ ministra spraw zagranicznych „Czeskie Slovo" zdaje sobie doskonale sprawę, iż trudności piętrzy się nawet ze wszystkich stron sporo, i że nie należy zamykać przed niemi oczu. Lecz dobra wola do ścisłej współpracy istnieje zarówno w obozie socjalistycznym, jak i w szeregach dawniejszej koalicji agrarno - mieszczańskiej. Tylko uzgadniać trzeba od wypadku do wypadku wzajemne stanowiska wobec każdej aktualnej sprawy, tem bardziej, iż chodzi o zagadnienia pierwszorzędnej doniosłości społecznej. I na tej właśnie płaszczyźnie najczęściej uwydatniają się antagonizmy klasowe i zawodowe między lewicą a prawicą. Dotąd zawsze jednak udawało się znaleźć w porę odpowiednią formę kompromisu.

Pozycja rządowej większości ułatwiona jest na zewnątrz przez to, że właściwie niema w parlamencie, ani w kraju wielkiej i zbyt zaczepnej opozycji. Walka obu dużych grup przeniosła się do rządu, gdzie staczają się częste utarczki, którym towarzyszą jednak szczere usiłowania doprowadzenia do zgody i kompromisu. Punkt ciężkości spoczywa na zespole ministrów gospodarczych, którzy obradują prawie bez przerwy, starając się pogodzić rozbieżne interesy mas chłopskich i robotniczych z jednej strony, oraz socjalistów i partyj mieszczańskich ze strony drugiej. Ich starania uwieńczone zostały ostatnio powodzeniem o tyle, że ułożono już wspólny program dla uregulowania kwestji emerytów oraz list importowych. Ciężka walka stoczona będzie jeszcze o cła na bydło. Wypada się spodziewać w łonie koalicji czechosłowackiej uporczywego zmagania się dwóch orjentacyj społecznych: agrarnej i robotniczej, lecz platforma do ugody jest już teraz dostatecznie przygotowana. Najwymowniejszym wyrazem tego jest fakt, iż w pierwszych dniach kwietnia wznawia regularną czynność Sejm wraz z Senatem.

Zasadniczo nietylko opracowano wspólny program na kampanję wiosenną, ale przygotowano materjał nawet na parlamentarny okres jesienny. Programu tego nie podzielono, jak pierwotnie zamierzano, na trzy etapy. Podwyżka pensyj dla inwalidów, zniesienie ceł na import maszyn w kraju nieprodukowanych i uregulowanie taniego kredytu dla średniego przemysłu — to wszystko są kwestje, które są już w podkomisjach szczegółowo opracowane i co do których nastąpiła już faktyczna zgoda stronnictw koalicji. Tak samo trudną sprawę wypłacenia funkcjonarjuszom państwowym trzynastej pensji przesądzono w sensie pomyślnym.

Na ciekawe zjawisko zwraca uwagę prasa katolicka, z praskiemi „Lidovemi Listami" na czele. Czytamy tam mianowicie, iż w narodowej demokracji, gdzie faktycznym wodzem zostaje za zgodą dra Kramarza poseł Hodacz, sekretarz generalny centralnego związku przemysłowców czechosłowackich, przeprowadzono cichaczem odsunięcie się polityczne od agrarjuszy i taktyczne zbliżenie do lewicy. Ta ostatnia wogóle zdradza ostatniemi czasy — zdaniem „Lidovych Listów" — wiele optymizmu, kontynuując w dalszym ciągu systematycznie i wytrwale dawny zamiar izolowania agrarjuszy i rozbicia obecnej koalicji zielono-czerwonej, mimo że właśnie agrarjusz stoi na czele bloku rządowego rządu i sejmu.

Bez względu na przytoczone wyżej szczegóły można powiedzieć, iż okres wiosenny sejmu jest w Czechosłowacji już przygotowany a ewentualne przesilenie odsunięte do dość dalekiej przyszłości.

V. Dresler.

Sprawozdanie kancelarji sejmowej o pracach Sejmu

Kancelarja sejmowa dokonała zestawienia prac sejmowych z ostatniej sesji zwyczajnej. Sesja ma prawo obradowania na zasadzie konstytucji 150 dni, jednak skutkiem odroczenia sesji przez p. Prezydenta, trwającego 30 dni, skutkiem dwu przesileń rządowych trwających 38 dni, z powodu obrad senackich, które zajęły dni 10 i wreszcie z powodu 12 dni świąt, odpadło ogółem 90 dni, pozostało więc Sejmowi do dyspozycji zaledwie dni 60. Z tego prace w komisji budżetowej pochłonęły 34 dni, a Sejmowi na całą pracę ustawodawczą i wykonanie konstytucyjnej kontroli pozostało dni 26.

Posiedzeń odbyto 25, uchwalono 27 ustaw, m. in. budżet, nowelę do ustawy o „Dzienniku Ustaw Rzplitej", ustawę o ochronie swobody wyborów itd. Minister sprawiedliwości zażądał wydania 25 posłów, z tego 15 ruskich i białoruskich. Sąd Najwyższy po 20 miesiącach od dnia wyborów rozpoczął badanie ważności wyborów. Do dnia 31 marca unieważniono mandaty 25 posłów.

Piętnaście komisyj odbyło 150 posiedzeń w tem komisji budżetowej 40. Komisja budżetowa poświęciła 25 posiedzeń na budżet. Komisja konstytucyjna, zwołana na żądanie marszałka, odbyła posiedzeń 20. Komisje wykończyły w chwili zamknięcia sesji 30 projektów ustawowych, które już nie mogły być załatwione.

Bebesowiec strzela do pepesowca

Warszawa, 12. 4. (Tel. wł.). „Robotnik" donosi, że na sekretarza rady zawodowej w Przemyślu Belucha (P. P. S.) napadł przed gmachem starostwa sekretarz miejscowego B. B. S. i przyjaciel posła Burdy, Wojczak. Strzelił on 3 razy z rewolweru do Belucha, ale nieszkodliwie. Wojczaka aresztowano. (w)

Śmierć na posterunku

Warszawa, 12. 4. (Tel. wł.). Posterunkowy Szauliński z miasteczka Ostryny w powiecie lidzkim padł ofiarą swego obowiązku. Patrolując w nocy okoliczne miejscowości, spotkał grupę podejrzanych ludzi, od których zażądał wylegitymowania się. W odpowiedzi na to został zastrzelony. (w)

Zgon Baczyńskiego

Warszawa, 12. 4. (Tel. wł.). — Zmarł prezes ukraińskiego klubu socjalistyczno-radykalnego Lew Baczyński. Zastępcą jego będzie Włodzimierz Tymnicki. (w)

Dr. St. Piechocki i min. Cara

Warszawa, 12. 4. (PAT.) Min. sprawiedliwości Car przyjął wczoraj dr. Stefana Piechockiego, prezesa Izby Adwokackiej w Poznaniu, z którym odbył dłuższą konferencję.

Pomiary na wybrzeżu morskiem

Warszawa, 12. 4. (PAT.) Kierownictwo Pomiarów pobrzeża morskiego przystępuje w bieżącym sezonie do sporządzenia nowych pomiarów gmin: Kolibki, Obłuże Nowe i Stare, Obłuże Folwark oraz na półwyspie do pomiarów obrębu Hel. Łącznie z pomiarami, dokonanemi w r. 1928 i 1929, otrzymamy dokładne mapy katastralne w podziałce 1:1000 na obszarze zamkniętym od granicy Gdańska do gminy Stefanowo, o łącznej powierzchni 35 km. Przez pomiary gmin Hel, uzyska się mapy dla całego naszego półwyspu o powierzchni około 40 km. od gminy Hel do Wielkiej Wsi i Hallerowa włącznie, co umożliwi opracowanie planu zabudowy i najkonieczniejszych inwestycyj.

O propagandę Gdyni

Gdynia, 12. 4. (PAT.) Na ostatniem posiedzeniu rady miejskiej zatwierdzono nominację b. konsula R. P. w Brazylji p. K. Głuchowskiego, na wiceprezesa pomorskiego Związku Turystycznego i dyrektora wydz. morskiego tegoż związku w Gdyni. Głuchowski wyjeżdża do Stanów Zjednoczonych dla popularyzowania Gdyni wśród kolonji polskiej.

Bracia
MIETHE
właść.: M. Kaczmarek, Gwarna 8
Wielkanocną wystawę dw 4785
towar i ceny – widzieć muszą
WSZYSCY!

„WIWA"
PLAC WOLNOŚCI 14
Specjalny magazyn pończoch, skarpetek, trykotaży.
Nadeszły najmodniejsze kolory pończoch damskich, skarpetek dziecięcych i męskich.

LIKIERY-WÓDKI
Kantorowicza
BEZKONKURENCYJNEJ JAKOŚCI
Pw 10356

KWIAT ŚNIEŻNY
KREM DO TWARZY I RĄK
DZIAŁA CUDOWNIE NA UPIĘKSZENIE CERY
NEIGE DE FLEURS
UŻYWA STALE MISS POLONIA
Pw 10344

Rano — po obiedzie — Wieczorem
najlepiej smakuje
HERBATA LIPTONA
nw 10256

kroczymy naprzód!
udoskonalamy stale nasze wyroby!
MYDŁO GLICERYNOWE FR. PULS
MYDŁO TRIOLAN
MYDŁO KOSMO
PULSA MYDŁA
SKŁAD GŁÓWNY: WARSZAWA WIERZBOWA 11
Tw 1348

Druga PREMJA
w kwocie zł 150.500 padła na los nr. 104.742
zakupiony w największym i najszczęśliwszym kantorze Loterji Państwowej
„Nadzieja", Lwów, Sykstuska 6.
Prócz tej wygranej padły u nas w V. klasie 20 Loterji Klasowej następujące wielkie wygrane:
zł 75.000 na Nr. 75412
zł 25.000 na Nr. 144699
zł 20.000 na Nr. 78420
zł 10.000 na Nr. Nr. 50920 i 134018
oraz kilka tysięcy wygranych poniżej 10.000 zł
Losy I. klasy po zł 40 za cały, zł 20 za połówkę i zł 10 za ćwiartkę są już do nabycia. nw 10283/4

Chłodnia portowa w Gdyni

Jedyna w Polsce i czwarta największa w Europie — 35 kilometrów rur — Koszt 8 i pół miljonów zł. — Budowa trwała jeden rok

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Gdynia, 11 kwietnia.

W dniu 23 kwietnia roku 1929 wbito pierwszy pal pod budowę chłodni portowej w Gdyni. Dzisiaj na nabrzeżu polskiem, nad I. basenem wewnętrznym portu, naprzeciw „Łuszczarni Ryżu", wznosi się wielki budynek bez okien, o wysokich ścianach, z gładkiej, czerwonej cegły. Technicy i robotnicy kończą ostatnie prace instalacyjne. Niebawem, najpóźniej w ciągu przyszłego miesiąca, w bramy chłodni, od strony lądu, zajeżdżać będą wagony z bitem bydłem, bekonami, masłem, jajami i drobiem, zaś z drugiej strony, od morza, ładować się będzie zawartość chłodniczych komór do wnętrza statków.

Kierownik budowy, inż. Rostkowski, oprowadza mnie po chłodni i udziela wyczerpujących wyjaśnień.

— Zaczniemy może od tego, że zanalizujemy samą nazwę tego budynku, jedynego w Polsce i czwartego największego w Europie, po Leningradzie, Hamburgu i Frankfurcie. Wyraz „chłodnia" nie odpowiada stanowi rzeczy, ponieważ zadanie nasze nie polega na samem chłodzeniu, wytwarzaniu zimna, lecz przedewszystkiem na utrzymywaniu w komorach stałej temperatury. Nazwa „budynek izotermiczny" byłaby właściwsza. Najważniejszą rzeczą jest dobra izolacja. Cały gmach jest dużą skrzynią o izolowanych ścianach. Płyty korkowe — zużyto ładunek stu wagonów — grube na 16 i 18 cm., umieszczone są pomiędzy cegłami zewnętrznych ścian, pod podłogą, w wiązaniach dachu i nawet w skrzydłach dębowych drzwi, prowadzących do komór.

Wchodzimy do wielkiej, jasnej hali maszyn, położonej na parterze. W terrakotową posadzkę wpuszczono wielkie koła rozpędowe i czarne, poziome cylindry. Wzdłuż ścian biegną marmurowe tablice rozdzielcze z zegarami i uchwytami różnych kształtów.

— Mamy tutaj trzy sprężarki do amonjaku, każda po 300.000 kaloryj. Dwie sprężarki wystarczą do utrzymania chłodni w ruchu; trzecia jest w rezerwie. Na wypadek powiększenia w przyszłości budynku — pracowaliśmy tak, że na istniejących czterech kondygnacjach, można będzie wznieść dwie, względnie trzy dalsze — mamy też tutaj miejsce jeszcze na czwartą sprężarkę. Każda sprężarka napędzana jest bezpośrednio silnikiem elektrycznym o mocy 130 k. m.

— A prąd elektryczny, panie inżynierze?

— Dostajemy z Gródka. Własna transformatornia zmienia napięcie 15,000 na 220/380 wolt. Oczywiście. — Państwowy Bank Rolny, właściciel chłodni, zawarł z Gródkiem specjalną umowę.

— Widzę, że „sprężarki" są pochodzenia belgijskiego.

— Istotnie. Pochodzą z „S. A. des Ateliers B. Lebrun" z Nimy w Belgji. W kraju nie wyrabiamy takich maszyn. Tylko sprężarki i większość aparatów mierniczych, umieszczonych na tablicach rozdzielczych, sprowadziliśmy z zagranicy, z Belgji, Niemiec i Anglji. — Wszystko inne wykonano w Polsce. Rury, a mamy ich wiele, bo przeszło 35,000 metrów, pochodzą z Górnego Śląska i Sosnowca. Motory elektryczne z Katowic, płytki terrakotowe z polskiej fabryki ceramicznej Dziewulskiego, izolacje korkowe z fabryk w Tczewie i Łodzi. Z ogólnej sumy 8 i pół miljonów wydano na zagraniczne wyroby tylko 300 tysięcy złotych.

Na tablicach rozdzielczych z ładnego, kieleckiego zielonego marmuru umieszczone są, oprócz amperometrów i wyłączników, zawory, zezwalające na regulowanie temperatury w każdej z komór oddzielnie, oraz zegary, wskazujące na życzenie stopień temperatury i wilgoci w każdej komorze. Jestto t. zw. stacja teletermiczna i telehygrometryczna.

Na parterze, wewnątrz budynku, ciągną się z dwóch stron rampy kolejowe; od strony lądu „hall wyładunkowy", zaś od strony morza „hall załadunkowy", posiadający jeszcze na piętrze stosowną galerję. Na rampach umieszczono wielkie wagi towarowe, zaś pomiędzy drzwiami ośmiu wind — każda o nośności 1,500 kg. — sześć od strony lądu, zaś dwie od strony morza, wznosi się drewniane przepierzenia, gdzie będą urzędowali magazynierzy i przedstawiciele firm, dzierżawiących komory w chłodni.

Na parterze mieszczą się największe komory chłodnicze dla bitego bydła. — Każda z czterech takich komór, wyłożona na podłodze i ścianach białą terrakotą, pomieści do 400 sztuk bydła. Każda sztuka wisieć będzie na haku, przymocowanym do kółka, które biegnie po szynach, umieszczonych na suficie. Szyny pod sufitem prowadzą we wszystkich kierunkach i zezwalają na przewiezienie każdej sztuki do miejsca załadowania, to znaczy z komory przez hall i bramę wprost na statek. Specjalna waga zezwoli na ważenie bez zdejmowania sztuki z haka. Bydło bite i nierogacizna będą w komorach tylko chłodzone; przewiduje się temperaturę od 0 do + 4°. — Wiadomem jest bowiem, że mięso mrożone ma na rynkach europejskich znacznie niższą cenę od mięsa tylko chłodzonego, świeżego.

Na parterze mieszczą się jeszcze komory, gdzie będzie stale temperatura — 10 stopni. Zimno to będzie służyło do zamrażania drobiu i jaj, rozbitych w czasie transportu. W komorach tych uzyskuje się tak niską temperaturę przez instalację wężownic z parującym amonjakiem. Z rur tych utworzono rodzaj półek, na których układać się będzie drób i naczynia z rozbitemi jajami.

Ogółem chłodnia portowa w Gdyni posiada pojemność 700 wagonów. Powierzchnia użytkowa komor chłodniczych wynosi 10,000 metrów kwadratowych.

Na pierwszem, drugiem i trzeciem piętrze są liczne komory mniejsze na masło, bekony, jaja i drób. Komory na masło będą miały temperaturę — 4°, zaś na jaja od + 0,5 do — 0,5°. Drób może być zawsze dobrze zamrożony, zaś bekony, jako mięso solone, nie potrzebują zbyt niskiej temperatury.

Przy chłodni znajduje się jeszcze fabryka lodu, mogąca wyprodukować na dobę 600 brył, każda po 25 kg., czyli 15 ton. Lód będzie wyrabiany na potrzeby statków, nie posiadających urządzeń chłodniczych, oraz samego miasta Gdyni.

Na zaznajomienie się zasługuje jeszcze samo techniczne funkcjonowanie chłodni. Amonjak płynny, znajdujący się w rurach w ilości 10,000 kilogramów, w tem miejscu, gdzie rury nie są izolowane, t. zn. w wężownicach, podlega parowaniu i wytwarza zimno. Wężownice umieszczone są w specjalnych ubikacjach, chłodniach w liczbie 16, gdzie wentylatory o sile 8 k. m. napędzają ciepłe powietrze z komór i wpychają oziębione powietrze do drewnianych kanałów, które przechodzą przez wszystkie komory. Para amonjakalna dostaje się dzięki pracy sprężarek, do skraplacza, umieszczonego na dachu budynku, skąd w stanie płynnym spływa do tablicy rozdzielającej, skąd droga prowadzi znowu do wężownic. Niepotrzebną w powietrzu wilgoć usuwa się za pomocą centralnego ogrzewania, zainstalowanego w całej chłodni. W razie potrzeby, w poszczególnych komorach możnaby utrzymywać temperaturę kilkunastu stopni powyżej zera, temperaturę wyższą od panującej na dworze. Całe urządzenie ma nie tyle na celu wytwarzanie zimna, jak utrzymywanie stałej temperatury i stałego stopnia wilgoci.

Chłodnia portowa w Gdyni, która niewątpliwie przyczyni się silnie do eksportu drogą morską polskich produktów rolniczych, może być puszczona w ruch, przynajmniej częściowo, każdego dnia. Ostateczne wykończenie wszystkich szczegółów w rodzaju instalacji telefonów i t. p., potrwać może najdalej do 15 maja.

Fob.

Jak wygląda „prawda" Stanu Średniego w sprawie podatku przemysłowego

Rada naczelna Zjednoczenia Stanu Średniego w Warszawie wydała dn. 22. marca r. b. okólnik nr. 159 p. t. „Jak wygląda sprawa reformy podatku przemysłowego w świetle prawdy?" Jakiem to „światłem prawdy" chce okólnik oświetlić umysły nielicznych niedobitków Stanu Średniego, tego dowodem są przytoczone niżej najważniejsze argumenty, oparte na sfałszowanych przesłankach.

Po szumnym wstępie, w którym podatek przemysłowy przedstawiony jest jako „najbardziej nieznośny ciężar", „szczególnie krzywdzący dla mieszczaństwa" czytamy:

„Od roku 1927 stała się aktualną sprawa reformy podatku przemysłowego, za którą opowiadała się zgodna opinja całego społeczeństwa i czynników miarodajnych. Rozumiał to rząd, kiedy w r. 1928 wniósł do Sejmu projekt całego szeregu zmian w naszym systemie podatkowym, specjalnie uwzględniając sprawę reformy podatku przemysłowego. Niestety pomimo, że pomyślna konjunktura gospodarcza stwarzała szerokie możliwości dla projektowanych przez rząd reform, zjednoczone w Sejmie partje opozycyjne odrzuciły projekt rządowy bez dyskusji.

Rząd jednak nie dał za wygraną i w następnym roku ponownie zajął się sprawą podatku przemysłowego".

To przedstawienie sprawy jest zupełnie niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy. Dnia 14 maja 1928 r. wniósł min. Czechowicz do Sejmu trzy projekty podatków: gruntowego, budynkowego i majątkowego. Podatek przemysłowy nie tylko nie był, jak pisze rada naczelna Stanu Średniego, „specjalnie uwzględniony", ale wogóle żaden projekt w tym kierunku nie był wniesiony. Projekty podatku gruntowego i budynkowego zostały istotnie odrzucone, ale nie przez „zjednoczone partje opozycyjne", lecz przez socjalistów i stronnictwa chłopskie, z któremi razem głosowała także grupa Stapińskiego, należąca do B. B. Klub Narodowy głosował razem z większością B. B. przeciwko wnioskowi lewicy, nie dlatego, jakoby zgadzał się na projekty p. Czechowicza, lecz ze względów zasadniczych, stojąc na stanowisku, że projekty rządowe powinny być zawsze rozpatrzone szczegółowo przez komisje sejmowe.

Rząd wystąpił ponownie z projektami podatkowemi nie „w następnym roku", jak pisze rada naczelna Stanu Średniego, lecz w tym samym roku 1928, a mianowicie dn. 9 listopada. Wówczas obok projektów o podatku gruntowym, stałym podatku majątkowym i podwyższeniu podatku od lokali znalazł się także podatek przemysłowy. Jednak i tym razem nie był on „specjalnie uwzględniony", albowiem, gdy pierwsze trzy projekty zawierały w definitywnej formie podwyższenie ciężarów podatkowych o sumę przeszło 300 miljonów złotych, to projekt w sprawie podatku przemysłowego obejmował tylko ogólnikowe upoważnienie ministra skarbu do obniżania stawek według jego uznania.

Tak sformułowany projekt reformy podatku przemysłowego wzbudził ogólne niezadowolenie, nawet wśród zainteresowanych czynników w B. B. Klub Narodowy natychmiast, bo już 13 listopada 1928 r., wystąpił z własnym projektem zmiany podatku przemysłowego, polegającym na definitywnem obniżeniu wszystkich stawek podatku obrotowego o 50 proc. od 1 kwietnia 1929 r. (druk sejmowy nr. 280). Na pokrycie uszczerbku, wynikającego stąd dla skarbu, zaproponował Klub odpowiednie oszczędności w budżecie. Oszczędności te były ostro zwalczane przez min. Czechowicza przy pomocy klubu B. B., co było dowodem, że p. Czechowicz nie miał zamiaru skorzystać w wydatniejszej mierze z pełnomocnictwa do obniżenia podatku obrotowego.

Widzimy z tego, że okólnik przedstawia fałszywie stan rzeczy. W tem, co Sejm odrzucił, nie było podatku przemysłowego, a natomiast tych projektów, które obejmowały także ten podatek, Sejm nie odrzucił

A dalej: według okólnika „sprawa reformy podatku przemysłowego utknęła na martwym punkcie" z powodu wytoczenia przez Sejm sprawy kredytów dodatkowych za r. 1927-28.

Jest to znowu zupełnie fałszywe przedstawienie sprawy. Walka o kredyty dodatkowe, zakończona postawieniem min. Czechowicza przed Trybunałem Stanu dopiero w marcu 1929 r., nie miała nic wspólnego z projektami podatkowemi, zgłoszonemi jeszcze w listopadzie 1928 r. Od chwili zgłoszenia tych projektów do zamknięcia sesji upłynęło 4 i pół miesiąca, co aż nadto mogło wystarczyć na uchwalenie reformy podatkowej przez Sejm i Senat.

Winę zmarnowania tego czasu ponosi przedewszystkiem klub B. B., w którym powstała silna opozycja przeciwko projektom p. Czechowicza, a w szczególności przeciwko wprowadzeniu stałego podatku majątkowego z obciążeniem około 100 miljonów złotych rocznie. Aby nie zdezawuować swego ministra, klub B. B. starał się o ciągłe odraczanie spraw podatkowych w komisji skarbowej, co mu przychodziło łatwo, gdyż prezesem komisji jest poseł Krzyżanowski z B. B.

Kiedy pod naciskiem innych stronnictw komisja ostatecznie została zwołana, posłowie z B. B. wystąpili z oficjalnym wnioskiem o odroczenie posiedzenia, gdyż klub ich jeszcze nie sprecyzował swego stanowiska w sprawie projektów podatkowych. Miała się tem zająć specjalna komisja klubowa pod przewodnictwem b. min. Romockiego.

Wreszcie z wielkiem opóźnieniem, zaniechawszy innych przedłożeń podatkowych p. Czechowicza, komisja przystąpiła do obrad nad podatkiem przemysłowym, biorąc za podstawę zarówno projekt rządowy, jak i wniosek Klubu Narodowego. Wybrana dla tej sprawy podkomisja odrzuciła proponowaną przez rząd formę pełnomocnictwa podatkowego, a to ze względów zarówno zasadniczych jak i gospodarczych, stając na stanowisku wniosku Klubu Narodowego, który zmierzał do definitywnego obniżenia stawek. Obrady podkomisji przewlekały się nad miarę z powodu chwiejnego stanowiska B. B., którego przedstawiciele merytorycznie przychylali się ku wnioskowi Klubu Narodowego, ale ze względów politycznych bronili niefortunnego projektu p. Czechowicza.

Tak zatem nie sprawa kredytów dodatkowych, ale niezgoda w B. B. i wprowadzony przez tenże Klub system zwlekania doprowadził do tego, że w ciągu 5-cio miesięcznej sesji budżetowej w r. 1928-29 sprawa podatku obrotowego załatwiona nie została.

W następnym numerze przyjrzymy się dalszym fałszywym argumentom rady naczelnej Stanu Średniego.

M. K.

Znowu napad bojówki na działacza O. W. P.

Policja kielecka nie chciała przyjąć meldunku poszkodowanego

„Słowo Radomskie" donosi z Kielc:

Wracający w niedzielę, 6 kwietnia, około północy, z przedstawienia w Teatrze Polskim w Kielcach p. Zygmunt Borzęcki, członek grodzkiego wydziału Młodych Obozu Wielkiej Polski w Kielcach zauważył, że od Rynku szło za nim dwóch osobników. Chcąc się upewnić, czy kroczący za nim przypadkowo tylko idą w tym samym kierunku, zawrócił — i wtedy został przez owych osobników napadnięty. Gdy broniąc się, zaczął wzywać pomocy, napastnicy uciekli. Jak świadectwo lekarskie stwierdza, p. Borzęcki odniósł „obrażenie pod prawem okiem, siniak na białkówce prawego oka i wylew krwi (z oka) wielkości grochu", oraz, że obrażenia zadano „twardem ciałem". Napastowany zaraz na drugi dzień rano udał się do komisarjatu policji, meldując o napaści i oświadczając, że jednego z napastników poznał i że jest nim niejaki Władysław Pietrzykowski, urzędnik z sejmiku i „strzelec", który w ubiegły piątek dostał się w roli prowokatora na zebranie Stronnictwa Narodowego i został przez zebranych, za nieodpowiednie zachowanie wyrzucony za drzwi. W komisarjacie odpowiedziano p. Borzęckiemu, że to jest sprawa prywatna i że p. Borzęcki powinien ją załatwić przez sąd. Dopiero na interwencję z redakcji „Słowa" i wyraźne zapytanie (przy świadku), czy dyżurny przodownik odmawia przyjęcia meldunku, odpowiedni protokół sporządzono.

Na drugi dzień wymieniony Władysław Pietrzykowski odgrażał się, że to nie koniec i że nastąpią dalsze napady na Młodych O. W. P.

Bandyckie metody w walce politycznej rozpowszechniają się w Polsce coraz szerzej.

Zgon 95-letniej zakonnicy

Nowy Jork, 12. 4. (PAT.) W szpitalu św. Agnieszki w Baltimore zmarła siostra miłosierdzia, Marja Klimkiewiczówna w 95 roku życia. Była ona zakonnicą przez 75 lat, a w czasie wojny domowej w bitwie pod Gettysburgiem uratowała życie własnemu bratu.

Ulgi dla immigracji

Waszyngton, 12. 4. (PAT) Komisja immigracyjna Izby niższej uchwaliła wniosek wyłączenia z pod kwoty i dopuszczenia do Stanów Zjednoczonych ojców i matek naturalizowanych obywateli amerykańskich, z zastrzeżeniem, że rodzice ci muszą mieć conajmniej 55 lat.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Monumentalna ozdoba Poznania

Fundamenty pod pomnik Najświętszego Serca Jezusowego są już prawie ukończone — Prace kamieniarskie rozpoczną się w przyszłym tygodniu — Śpieszmy z ofiarami

Projekt wybudowania w Poznaniu wielkiego pomnika Najśw. Serca Jezusowego przybrał już formy realne. Najgorętsze życzenia społeczeństwa polskiego i katolickiego zaczynają się zamieniać w czyn. Jak wiadomo, budowa tego wspaniałego pomnika została już rozpoczęta prawie przed miesiącem, a każdy dzień wzmożonej pracy podwaja jej rezultaty. Pomnik stanie pomiędzy zamkiem i uniwersytetem, na miejscu, gdzie za czasów zaborczych stała śpiżowa postać ks. Bismarcka.

Niedawno rozpoczęte prace potrwają zapewne dłuższy czas. Plac został otoczony parkanem, poza którym złożone są potrzebne do budowy materjały. Rozmiary pomnika, choćby tylko w przybliżeniu, wyobrazić sobie można, jeśli się zważy, że samego piaskowca i cementu zużyje się przeszło tysiąc tonn, czyli około 10 wagonów. Fundament i wypełnienie murów będą betonowe, dolne części jak stopnie, tarasy i cokół wyciosa się z granitu, a wspaniały łuk triumfalny — z najlepszego delomitu krakowskiego. Prace przy zakładaniu fundamentów dobiegają już końca. Kieruje niemi budowniczy p. Trawczyński. Po ukończeniu rozpoczną się prace kamieniarskie, które robi poznańska firma „Granit". Nad całością objął kierownictwo projektodawca inż. Michałowski.

W tej chwili przy budowie pomnika pracuje 70 robotników i 25 wozów. Przy niwelowaniu terenu wywożono 88 fur ziemi dzien., a dotychczas razem 700. Po dokonaniu tej pracy zaczęto gromadzić żwir w celu wyrównania terenu. Dotychczas dostarczono go około 600 fur, a cementu — 10 wagonów. W przyszłym tygodniu firma „Granit" rozpocznie już prace kamieniarskie.

Po bokach pomnika wyrzeźbione będą w okrągłych medaljonach biusty Ojca św. Piusa XI oraz ks. kard. Dalbora w wymiarach 2,10 mtr. średnicy. Na attyce zupełnie u góry umieści się napis: „Deo Omnipotenti Polonia Restituta". Przed pomnikiem wzdłuż ściany łuku triumfalnego powstanie szeroka przystań, czyli wolny taras, nadający się na obrzędy religijne przy uroczystościach katolickich. Do tego tarasu prowadzić będzie 13 szeroko rozłożonych stopni granitowych. Obecne wywyższenie przed pomnikiem zmieni się, tak że poziom placu równać się będzie chodnikowi. Zamiast usuniętych drzew i krzewów nastąpi nowe częściowe założenie drzewostanu, który w znacznej mierze podniesie całe otoczenie pomnika.

Niechaj rozpoczęte prace będą zachętą i pobudką do jak najliczniejszego składkowania na rzecz istotnie wielką. Wszelkie składki i ofiary przyjmuje administracja naszego pisma, P. K. O. i banki. (tr.)

Niedziela Palmowa

Nabożeństwa w poszczególnych świątyniach

W jutrzejszą niedzielę Palmową odbędą się specjalne nabożeństwa z połączeniem święcenia palm i procesyj. W katedrze celebruje o godz. 10,15 J. E. ks. kard. Prymas Polski, po nabożeństwie — procesja. Sumy w innych kościołach naznaczono w następujących godzinach: fara — 10 g., św. Marcin — 10,30 i Bożego Ciała — 10,30. Poza tem odbędą się nabożeństwa: w kościele Zmartwychwstańców na Wildzie o godz. 11, w kościele N. S. Jezusowego na Jeżycach o godz. 11, w kościele OO. Franciszkanów o godz. 10,45, w kościele św. Wojciecha o godz. 11, w kościele św. Jana z Vianney w Sołaczu o godz. 10, w kościele św. Jana na Komandorji o godz. 10,30 i w kościele Niepok. Pocz. Najśw. M. P. w Głównej o godz. 11. (tr.)

KALENDARZYK

Sobota, 12 kwietnia 1930.

Słońce: wschód 5,13; — zachód 18,45; — długość dnia 13 godz. 42 min.

Księżyc: wschód 17,55; — zachód 4,58; — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn.: Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 7 st. C., pochmurno, cisza, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 749 mm. — W ub. dobie temperatura najwyższa + 17 st. C., najniższa + 6 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: + 0, 77 m.

Kal. rz.-kat.: Konstancja P.; jutro Palmowa Niedziela.

Kal. słow.: Lubosław; jutro Przemysław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ulica Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka Łazarska, ulica Strusia 9.

Wilda: Apteka „Fortuna", ul. Górna Wilda 96.

W innych dzielnicach miasta apteki tamtejsze.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i wnocy. — Telefon 55-55.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Z Sodalicji Pań Miejskich p. w. Niep. Pocz. N. M. P.** Nabożeństwo miesięczne odbędzie się we wtorek, dnia 15 bm. o godz. 8,30 w kaplicy św. Józefa. — Zebranie plenarne o godz. 16,30 na auli Uczelni Dąbrówki. Na porządku obrad referat ks. moderatora.

— * **Sodalicja Panien Urzędniczek.** — Msza św. w niedzielę, dnia 13 bm. się nie odbędzie. Zebranie plenarne odbędzie się o godz. 17.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Z Sodalicji Nauczycieli pod wezw. M. B. Dobrej Rady i św. Jana Kantego.** — Zebranie połączone z nabożeństwem i komunją św. wielkanocną odbędzie się w niedzielę, 27 bm w kaplicy SS. Elżbietanek na Jeżycach.

— * **Ze Zw. Drogerzystów.** Miesięczne zebranie obwodu I. odbędzie się we wtorek, dnia 15 bm. o godz. 20 w Poznaniu na salce restauracji „Pod Strzechą" przy pl. Wolności 7 i będzie poświęcone pamięci wiceprezesa śp. T. Neymana. Na porządku obrad odczyt p. red. Grudzińskiego i komunikaty zarządu.

— * **Sodalicja Pań Zawodu Kupieckiego.** Zebranie plenarne Sekcji Eucharystycznej odbędzie się w poniedziałek, dnia 14 bm. o godz. 19 w ochronce św. Józefa. Na porządku obrad sprawa zamkniętych rekolekcyj.

— * **Z Tow. Przem. „Jedność" pod wezwaniem św. Antoniego.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 15 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń p. Ograbowicza, ul. Ślusarska 6. Na porządku obrad dalszy wykład o podatkach, który wygłosi p. Kudliński.

— * **Z Tow. Przem. „Sobieski".** Plenarne zebranie odbędzie się dopiero w środę, 30 bm. o godz. 19 w dużej sali Domu Katolickiego na Śródce. Wspólne przystąpienie do Komunji św. w niedzielę, dnia 13 bm. o godz. 9 w kościele Najśw. Marji Panny przy Tumie. Przybycie wszystkich członków obowiązkowe.

WYKŁADY

— * **Akademja szwedzka.** Niewielu może sobie dziś pozwolić na wyjazd poza granice. Stąd wielkiem się cieszą powodzeniem opisy wrażeń tych, którym było dane oglądać z bliska kraj i obyczaje innych narodów, szczególnie gdy do barwnego opisu dołączą się obrazki wyjęte z życia obcego ludu i muzyka, wyrazicielka ich uczuć. W niedzielę, dnia 13 bm. o godz. 18 urządza państwowe gimnazjum im. św. Jana Kantego przy ul. Strzeleckiej w swojej auli wieczór szwedzki, na którym p. dyr. Opatrny udzieli swoich wrażeń z podróży do Szwecji. Wykład będzie urozmaicony obrazami świetlnemi i oryginalnemi piosnkami szwedzkiemi, które wykona chór kursu nauczycielskiego wspólnie z gimnazjalnym.

— * **„Choroby weneryczne a małżeństwo".** W niedzielę, dnia 13 bm. o godz. 12,15 odbędzie się w sali Bibljoteki Uniwersyteckiej na ul. Ratajczaka, powtórzenie wykładu p. dra Śniegowskiego pod wyżej wymienionym tytułem. Wszystkim tym, którzy pierwszego wykładu z powodu przepełnienia sali nie mogli słyszeć, daje się sposobność do poinformowania się o tej w poradach przedślubnych może najważniejszej kwestji. Wstęp na salę 20 gr.

KRONIKA FILMOWA

— * **Ostatni tydzień filmów religijnych. Komitet Propagandy Dobrego Filmu ma** w Domu Rzemieślniczym na ostatni tydzień Wielkiego Postu następujący program:

Dzisiaj i w niedzielę palmową przepiękny film osnuty na tle przywiązania do gleby ojczystej pt. „Zamierająca ziemia".

Od poniedziałku do soboty przez cały Wielki Tydzień wspaniały film etyczno religijny pt. „Chrystus zwyciężył"; piękne widoki Ziemi Świętej, wzruszające sceny z Męki Pańskiej. Droga Krzyżowa w Jerozolimie robią na widzach wielkie wrażenie.

Przez Święta Wielkanocne na ogólne życzenie po raz ostatni w Poznaniu „Deszcz róż" czyli życie i cuda św. Teresy od Dzieciątka Jezus

Bilety od 50 gr można nabywać w księgarni św. Wojciecha przy pl. Wolności 1. Seanse w Domu Rzemieślniczym codziennie o godz. 6 i 8, w niedziele i święta o godz. 4, 6 i 8. Podczas seansów odbywa się losowanie biletów o premję wartości 10—20 złotych.

Osobne przedstawienia dla młodzieży szkolnej po cenach zniżonych odbywają się w środy i soboty o godz. 4.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Kartki świąteczne z życzeniami.** W związku z okresem świąt Wielkiej Nocy Dyrekcja Poczt i Telegrafów zawiadamia, że w obrocie wewnętrznym (jedynie wewnątrz kraju) dopuszczalne są do przesyłania za opłatą ustaloną dla druków — kartki świąteczne z życzeniami, wyrażonemi najwyżej w 5-ciu słowach, nadawane z okazji świąt Wielkiej Nocy, przyczem życzenia te można podawać w dowolnym języku i dowolnym alfabetem. Zwraca się uwagę nadawców przesyłek pocztowych, aby w własnym interesie wypisywali adres literami łacińskiemi, podawali adres w sposób tak dokładny, ażeby bez poszukiwań można doręczyć przesyłkę odbiorcy i aby naklejali znaczki pocztowe w prawym górnym rogu adresowej strony przesyłki. Przedewszystkiem zaś należy podawać bardzo dokładnie nazwę miejscowości przeznaczenia i tak zwaną „ostatnią pocztę" w brzmieniu urzędowem. Na adresowej stronie tych przesyłek — jako nagłówek — należy umieścić widoczny napis „Druk".

— * **Rekrutacja robotników do Francji.** W piątek, dnia 25 bm. o godz. 9 odbędzie się w Państw. Urzędzie Pośrednictwa Pracy w Poznaniu (pl. Prez. Drwęskiego) rekrutacja robotników do Francji, mianowicie: 1) zawodowych górników do kopalń węgla, 2) robotników w wieku do lat 35 do kopalń węgla i rudy żelaznej, 3) 10 szwajcarów (dojarzy) i kilku pomocników szwajcarskich, 4) 4 małżeństwa bezdzietne do pracy na roli (stawić winni się mąż z żoną). Chętni na wyjazd kandydaci, zdrowi i silni, zgłosić się mogą w dniu rekrutacji z wykazem osobistym, w którym musi być stwierdzona przynależność państwowa polska, książeczką wojskową i świadectwami pracy. Poza tem muszą przedłożyć zezwolenie z P. K. U. na wyjazd zagranicę robotnicy poborowi w wieku do lat 23, oraz mężczyźni, zaliczeni do rezerwy, posiadający kategorję A, którzy nie ukończyli lat 26. Przyjmowani będą robotnicy żonaci i samotni i to tylko z obwodu Urzędu. Z pośród zapotrzebowanych szwajcarów będzie mogło wyjechać 3 z rodzinami. Żony tychże szwajcarów muszą również stawić się w dniu rekrutacji do badania ócz.

— * **W sprawie wycieczki ornitologicznej na Hel** podajemy do wiadomości, że wyjazd z Poznania nastąpi w poniedziałek 14 bm. o godz. 22,22 w celu spotkania się z członkami Oddziału Warszawskiego P. P. T. P. z prof Rawieńskim i Sokołowskim na czele, którzy z Warszawy wyjeżdżają tego dnia po godz. 20. Punkt zborny: „Jantorowa Checza", schronisko T. N. S. W. na Helu, odległe o 1 klm. od stacji na prawo od toru. Przypuszczalne koszta wycieczki około 70 zł. Trzeba wziąć z sobą bieliznę pościelową.

— * **Loterja L. O. P. P.** Począwszy od 12 bm. Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, Komitet m. Poznania, urządza loterję świąteczną t. zw. „wielkanocnych jajak szczęścia". Ekscentryczna ta loterja jest naprawdę niebywałą atrakcją. Wewnątrz każdego jajka czekoladowego znajduje się los, przyczem, co najważniejsze, dla urozmaicenia losy są dwojakiego rodzaju: imienne, na które natychmiast można odebrać „święcone", platery, serwisy, zastawy itd., oraz losy numerowane, uczestniczące w losowaniu t. zw. „głównych fantów", a więc urządzeń pokoju stołowego, rowerów, aparatów radjowych i fotograficznych itd. Należy się spodziewać, że publiczność gorąco poprze wysiłek L. O. P. P., tembardziej, że koszt jajka wynosi wraz z losem tylko 1 złoty, a wygrane są bardzo duże. Losowanie odbędzie się nieodwołalnie w dniu 2 maja.

— * **Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej.** W niedzielę, dnia 13 bm. odbędzie się zwiedzenie Radjostacji na Cytadeli. Zbiórka członków o godz. 9,30 przy ul. Noskowskiego — most. Nadzwyczajne zebranie Koła odbędzie się we wtorek, dn. 15 bm. o godz. 19,30 w Miejskiej Szkole Handlowej przy ul. Śniadeckich 54. Na porządku obrad sprawa Związku w Warszawie.

— * **Prezydjum Wydziału Izby Adwokackiej w Poznaniu,** wybrane na ostatniem walnem zgromadzeniu, ukonstytuowało się jak następuje: Dr. Stefan Piechocki — przewodniczący, dr. Franciszek Jaglarz — zastępca przewodniczącego, dr. Jan Kręglewski — sekretarz, Władysław Komorowski — zastępca sekretarza.

Przy różnych dolegliwościach kobiecych, naturalna woda gorzka **Franciszka Józefa** sprawia znakomitą ulgę. Świadectwa klinik chorób kobiecych stwierdzają, że woda **Franciszka Józefa,** jako łagodnie działający środek czyszczący, jest stosowana z doskonałym skutkiem zwłaszcza u położnic. Żądać w aptekach i drogerjach. nw 10 240

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Falsyfikat banknotu 20-złotowego.** W ostatnich dniach zatrzymano falsyfikat biletu bankowego 20-złotowego z datą 1 marca 1926 r. Falsyfikat sporządzono na papierze bibulastym, rypsowanym o odmiennym gatunku i wyglądzie, niż papier biletów autentycznych. Znak wodny na marginesie z podobizną króla Kazimierza Wielkiego i skrótem „zł 20" naśladowano zapomocą białej farby tłuszczowej, wskutek czego kontury znaku widoczne są wyraźnie na powierzchni przedniej strony, niewidoczne natomiast na stronie odwrotnej biletu. Rysunki figur symbolicznych wykonano farbą o kolorze bronzowym na tle brudno-niebieskiem, podczas gdy figury te na bilecie autentycznym są koloru szoro-bronzowego na tle jasno-niebieskiem. Druk w tekście i klauzuli karnej brudny, rozlany. Podpisy nieudolne, przerywane. Numeracja brudno-niebieska, na bilecie zaś autentycznym utrzymana jest w kolorze granatowym. Całość falsyfikatu wykonana jest linjami grubszemi, nieregularnemi, wskutek czego cieniowanie drobnych kompozycyj rysunków nie występuje tak czysto i przejrzyście, jak to się przedstawia na bilecie autentycznym. Falsyfikat na pierwszy rzut oka jest dosyć trudny do rozpoznania.

— * **Z koleżeńskiej kasy pośmiertnej Niższych Funkcj. Uniw. Pozn.** Na walnem zebraniu, któremu przewodniczył prezes Wujec, uchwalono podwyższyć wsparcia na wypadek śmierci z 200 na 250 zł. Kasa w dwóch latach istnienia posiadała 2 483,80 zł, z tego wypłaciła 5 wypadków tj. 1 000 zł, obecnie znajduje się w kasie 1 483,80 zł. Prezesem jest kol. Wujec, skarbnikiem kol. Wojnowski, do których interesanci winni się zgłaszać. Życzeniem kasy jest, aby każdy w służbie uniwersyteckiej do kasy należał, tem bardziej, że kasa jest ściśle koleżeńska.

— * **Staraniem Zw. Pomocnic i Pomocników Salezjańskich** urządzono w sali „Boulevard" przy pl. Nowomiejskim 5, herbatkę na cele bursy kupieckiej, mającej stanąć przy ul. Wronieckiej 9. Impreza udała się nadspodziewanie. Do powodzenia całości i miłego nastroju przyczyniły się niemało różne atrakcje, jak występ Chóru Marjańskiego pod batutą p. Bruchwalskiego, kuplety i farse młodzieży, występ artystyczny skrzypka p. Nowackiego przy akompanjamencie p. Majewskiej. Na osobną wzmiankę zasługuje mała, pięcioletnia Irenka Frydrychówna, która swojemi miłemi ewolucjami tanecznemi oraz popisami fortepianowemi wzbudziła rzęsiste oklaski widzów.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Niezwykle tragicznemu wypadkowi** uległa wczoraj rano zamężna córka właścicielki restauracji na Szelągu, p. Wanda Latanowiczowa. Znosząc bieliznę z schodów, upadła tak nieszczęśliwie, że złamała nogę w kostce. Wypadek był niezwykle ciężki, gdyż złamana kość przebiła skórę, wychodząc na wierzch. Ciężko poranionej udzielił pierwszej pomocy lekarz Pogotowia Lekarskiego (tel. 55-55), przewożąc ją do szpitala Przemienienia Pańskiego. (k.)

— * **Kelner poraniony nożem.** Do restauracji „Atlantyk" przyszło w nocy około godz. 3 dwu osobników, wszczynając bójkę z kelnerem, 22-letnim Janem Kadyłą, zam. przy ul Fr. Ratajczaka. Byli to znani z awantur Franciszek Ratajczak i Józef Szmelter, zam. na Chwaliszewie nr. 60-62. W rezultacie zatargu, Kadyła został poraniony ciężko nożem w okolicy uda i głowę; opatrzyło go Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55), przewożąc do lecznicy miejskiej. (k.)

— * **Zderzenia.** Przy zbiegu ulic 27-go Grudnia narożnik ul. Fr. Ratajczaka zderzył się wczoraj z tramwajem samochód osobowy, dorożka nr. 256. Samochód został znacznie uszkodzony. Winę przypisuje się kierowcy samochodu, który nie zatrzymał się na sygnał posterunkowego, regulującego ruch uliczny. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Związek Pomocników Tapicerów** donosi nam, że zajście, o którem pisaliśmy w nr. z dnia 7 bm., nie było bójką, lecz zorganizowanym przez awanturników napadem zbójeckim na opuszczających salę zebrania pomocników tapicerskich. Raniony został członek Zw. pan Majchrzak oraz kolega jego p. Pawłowski, któremu ponadto napastnicy skradli tekę skórzaną.

— * **Zuchwałość złodziejska.** Wczoraj pod wieczór skradziono przejeżdżającej

ul. Bukowską p. Cecylji Linke z Sobiesierni w pow. poznańskim torebkę z zawartością 15 zł. Kradzieży dopuścili się dwaj osobnicy, którzy przystąpili nagle do wozu i zabrali upatrzony objekt. Było przytem szamotanie, jednak złoczyńcy zbiegli prędko. Posterunkowi Wysocki i Plewczyński po dłuższych poszukiwaniach przytrzymali jako sprawców Marjana Dolskiego (Grudzieniec 55) i Franciszka Sztysiaka (ul. Piotra Wawrzyniaka 34). Obydwaj pod naporem dowodów przyznali się do winy. (z.)

— * **Kradzież pierścienia.** Z mieszkania przy ul. Matejki 61 skradziono pierścionek złoty, wysadzany kamieniami, własność p. Tadeusza Eberta. Kradzieży dokonano w niewyjaśnionych okolicznościach, a stratę ocenia poszkodowany na około 2 tys. złotych. (z.)

— * **Rozbicie szyby wystawowej.** Ubiegłej nocy krótko po godz. 24 rozbito szybę wystawową w składzie zegarmistrzowskim p. Daneckiego przy Św. Marcinie 59. Złoczyńców było dwóch; przypuszcza się, że usiłowali kraść, jednak zostali spłoszeni. (z.)

— * **Kradzieże i włamania.** Przy ul. Spokojnej 24 włamano się na strych domu. Włamywacze skradli bieliznę pp. Bolesława Wójtowskiego i Marty Budniakowej. Podczas włamania w mieszkaniu p. Witolda Walczaka przy G. Wildzie 100 skradziono ubranie granatowe, 50 zł gotówki i inne przedmioty, wartości kilkuset złotych. — Przy Rynku Śródeckim 13-14 do wspólnego pokoju Władysława Banca i Witolda Bojnara włamali się nieznani złoczyńcy przy pomocy podrobionych kluczy i skradli mandolinę z futerałem, portfel skórzany i dokumenty osobiste. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Ciekawa przygoda z masłem i kurą.** W tych dniach handlarka nabiałem i drobiem Franciszka Wojtkowiakowa z Lubomieczka w pow. średzkim, nadała na bagaż większą ilość swego towaru. W drodze zaginęło jej 5 funtów masła i kura z ogólnego bagażu. Podejrzenie skierowano przeciw urzędnikowi kolejowemu Michałowi Bartkowiakowi z Jarocina. W toku przeprowadzonej rewizji domowej odnaleziono masło a także kurę, która widocznie się ulotniła z bagażu. (z.)

— * **W sprawie notatki pt. „Skutki pijackiej swawoli"** w nr. z dnia 4 bm. naszego pisma donoszą nam pp. Stanisław Talarczyk i Józef Chojnacki z Starego Puszczykowa, że skierowane przeciwko nim podejrzenie o podpalenie stogu słomy po śledztwie upadło.

— * **Śmierć pod kołami pociągu.** W nocy ubiegłej na torze kolejowym linji Poznań-Zbąszyń znaleziono zwłoki mężczyzny, poćwiartowane przez pociąg. Z pewnych poszlak wynika, że nieznajomy nazywa się Andrzej Kubiak. Przypuszcza się, że zmarły popełnił samobójstwo. (k.)

— * **Włamanie w Ruchocinie.** W nocy na piątek niewyśledzeni narazie włamywacze wtargnęli do mieszkania rolnika Jankowiaka w Ruchocinie w powiecie gnieźnieńskim. Łupem złoczyńców padła odzież damska i bielizna, wartości około 3 tys. złotych. (k.)

JARMARKI

— * **Czempiń.** We wtorek, 15 bm. odbędzie się jarmark na konie, bydło i trzodę chlewną. Wszystkie inne podane daty są mylne.

— * **Jutrosin.** Jarmark na konie, bydło i świnie odbędzie się w czwartek, dnia 17 bm.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Cyganki w areszcie.) — Przed kilku dniami aresztowano w Gnieźnie trzy cyganki, a mianowicie Zofję Dolińską i jej dwie córki Józefę i Bronisławę, pod zarzutem kradzieży. Jak się okazało, córy puszty, dokonały kradzieży w warsztacie szewskim p. Zygmunta Smelkowskiego przy ul. Łubieńskiego 3.

— (Pożar.) W Hucie Trzemeszeńskiej wybuchł pożar w zabudowaniach rolnika Zachariasa. Spaliła się stodoła z narzędziami rolniczemi i zbożem, wartości około 35 tys. złotych.

— (Ujęci po kradzieży.) W tych dniach przytrzymano w Wierzycach późną nocą Wacława Chudyńskiego z Góry w powiecie poznańskim i Michała Przybylskiego z Puszczykowa pod Poznaniem. Znaleziono przy nich 11 kaczek, skradzionych tej nocy u osadnika Huettego w Nowejwsi Lednogórskiej. Złodziei odstawiono do więzienia w Gnieźnie. Przypuszczalnie są oni członkami szajki, zajmującej się kradzieżą drobiu i mającą doskonale zorganizowany zbyt na targach w Poznaniu. (k.)

— * **Wągrówiec.** (Jubileusz pracy charytatywnej.) W środę ub. odbyła się skromna uroczystość, poświęcona uczczeniu 35 rocznicy istnienia Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo. Uroczystość rozpoczęła się wspólną spowiedzią i komunją św. Podczas zebrania Rady, dyrektor ks. prob. Wróblewski w specjalnem przemówieniu podniósł olbrzymie zasługi p. Kronhelmowej, czynnej od założenia towarzystwa. Na wniosek p. Spruttowej zaprotestowano przeciw zawieszaniu w miejscowem kinie obrazka Matki Boskiej i przeciw szerzeniu niemoralnej literatury. W końcu odczytano nadesłane p. Kronhelmowej z powodu jubileuszu telegramy, poczem wspólną modlitwą zebranie zakończono.

— (Jubileusze w pracy zawodowej.) W tych dniach obchodzili znani działacze społeczni i narodowi srebrny jubileusz pracy zawodowej. Są to pp. Magdziarz, radny z Klubu Nar. i Jarecki Józef, blawatnik. (ek.)

— * **Szamotuły.** (Włamanie w Wartosławiu.) W nocy na 7 bm. nieznani złoczyńcy włamali się, wytłaczając szybę, do mieszkania rolnika Stanisława Rutkowskiego w Wartosławiu. Złodzieje zabrali rower męski marki „Chrysler National" i garderobę oraz obuwie wartości około 700 złotych. (k.)

— * **Obrzycko.** (Nieboszczyk z czasów napoleońskich.) W dniu 9 bm. pogrzebano na cmentarzu katolickim szkielet ludzki, znaleziony w roku 1929 na gruncie mistrza piekarskiego p. Michała Słabikowskiego w Obrzycku. Jak zdołano stwierdzić szkielet ten pochodził jeszcze z czasów napoleońskich.

— (Z straży pożarnej.) Dnia 5 bm. odbyły się pierwsze w tym roku ćwiczenia przymusowej straży pożarnej. Ćwiczeniami kierowali pp. Edward Błaszak i Józef Jasiński. (os.)

— * **Pleszew.** (Jubileusz.) Dnia 3 bm. Tow. Miłośników Nauki i Sztuki obchodziło 10-lecie swego istnienia. Urządzono akademję z przemówieniem dyrektora gimnazjum p. dra Szwedy, zbiorową deklamacją uczniów gimnazjum i koncertem znanego pianisty p. prof. Lisickiego z Poznania, który wykonał szereg utworów Rachmaninowa, Debussego, Chopina i inne.

— (Z jarmarku.) Na ostatni jarmark kramny zjechało wielu kieszonkowców. — Dzięki przezorności naszej policji 24 złodziejaszków zamknięto jeszcze przed jarmarkiem, a dwóch przychwycono na gorącym uczynku i osadzono w areszcie. Jarmark był liczny, lecz obroty małe. (a.)

— * **Ostrów.** (Przedstawienie pasyjne.) Okręg. Stow. Młodzieży Polskiej wystawił w Teatrze Miejskim melodramat „Nazarejczyk" ku zadowoleniu licznie zgromadzonej publiczności. Młodzież w urządzenie tego przedstawienia włożyła dużo pracy; zyskała też szczere uznanie.

— (Rekolekcje.) Pod kierunkiem O. Jezuity Dominika odbywały się tutaj rekolekcje dla panów, które cieszyły się niezwykłem powodzeniem. Nauki odbywające się rychło rano i wieczorem gromadziły przez szereg dni setki panów z inteligencji. Osobno miały panie rekolekcje. Kierował niemi Jezuita ks. Konopiński z Kalisza.

— (Kolejowe przysposobienie wojskowe.) Istniejące tutaj trzy ogniska oddziału drogowego, parowozowni i stacji Ostrów połączyły się w jedno Ognisko Kolejowego Przysposobienia Wojskowego, obierając prezesem p. inż. Dobrowolskiego. Przy ognisku stworzono orkiestrę, sekcję pływacką i piłki nożnej. (n.)

— * **Bydgoszcz.** (Kradzież z włamaniem.) W nocy na 7 bm. nieznani złoczyńcy włamali się do składu szewskiego Hersza Haba przy Podwalu 2. Włamywacze zabrali skórę i obuwie wartości 1 600 zł. (k.)

A więc jutro

Tak jest, jutro w niedzielę o godz. 12 w południe odbędzie się w auli uniwersyteckiej

uroczysta akademja ku uczczeniu Andersena

Program tej uroczystości, zorganizowanej przez Tow. Polsko-Duńskie, przygotowuje dla wszystkich jej uczestników poważną ucztę duchową. Wystąpi prof. F. Nowowiejski, prof dr. Bron. Dembiński, dr. F. Boehm, chór „Echo", art. op. p. Zofja Fedyczkowska „Wujek Czesio", prof. Fr. Łukasiewicz i delegacja zbiorowa uczniów Szkoły Dramatycznej pod kierunkiem p. dyr. Nuny Młodziejowskiej-Szczurkiewiczowej.

Bilety w cenie zł 1 oraz 50 gr. dla młodzieży szkolnej są jeszcze do nabycia dziś w Księgarni św. Wojciecha, lub jutro przed akademją przy kasie w auli.

Wyrażamy nadzieję, że aulę uniwersytetu wypełni po brzegi publiczność dorosła i młodzież, by zamanifestować tem samem swój hołd dla pamięci „króla baśni" w jego 125 rocznicę urodzin.

„Ptak" Szaniawskiego w Śremie

Staraniem Koła Dramatycznego Baonu Podch. Rez. Piech. nr. 7 w Śremie, zostanie odegrana jutro, w niedzielę, dn. 13 kwietnia, o godz. 20.30 sztuka w 3-ch aktach Szaniawskiego p. t. „Ptak". Sztuka została starannie wyreżyserowana przez b. aktora wileńskiej Reduty, st. szer. Blocka, który odsługuje obecnie swą powinność wojskową w tym batalionie, a który odegra w sztuce jedną z głównych postaci. Piękne dekoracje wykonali uczniowie Baonu. Przedstawienie zapowiada się b. dobrze i wzbudziło duże zainteresowanie w kołach obywatelskich Śremu, a dowództwu Baonu wyrazić należy uznanie za popieranie tej artystycznej imprezy.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Kółko Dramatyczne — Poznań-Wilda** urządza dnia 13 bm. o godz. 19 w sali ks. ks. Zmartwychwstańców przedstawienie amatorskie, na którem zostanie odegrany dramat ludowy w 4 aktach z śpiewami i tańcami pt. „Czartowska ława".

— **Zw. zjedn. Instalatorów, Blacharzy i Monterów.** Miesięczne zebranie odbędzie się dnia 13 bm. o godz. 12 w lokalu „Pod Ulem" przy ul. Ślusarskiej 6.

— **Tow. Abstynenckie pod wezwaniem Św. Kazimierza.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 13 bm. o godz. 16 w małej sali Domu Królowej Jadwigi. Wykład wygłosi ks. rektor Cieszyński.

— **Stow. Młodzieży Polskiej — Poznań-Fara.** W niedzielę, 13 bm. zbiórka o godzinie 9,30 przed ogniskiem, celem zwiedzenia palmiarni.

— **Tow. Terminatorów Krawieckich.** — W niedzielę, dnia 13 bm. odbędzie się zebranie w sali Domu Rzemieślniczego o godz. 15.

— **Tow. Hodowców Gołębi Rasowych „Polonia".** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, dnia 13 bm. o godz. 10 w lokalu pp. Młodożyńskich przy W. Garbarach 41.

— **Tow. Młodzieży Obyw. par. archikatedralnej.** Przedstawienie teatralne w niedzielę, dnia 13 bm. na sali Domu Katolickiego na Śródce. Odegrana zostanie tragedja p. t. „Hermenegild", męczennik za wiarę. Początek o godz. 20.

— **S. M. P. „Orzeł".** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 14 bm. o godz. 19,30 na salce parafjalnej. Ze względu na ważne sprawy oraz wizytację z okręgu S. M. P. przybycie wszystkich członków konieczne.

SPORT

Polska — Austrja

Szczegóły międzypaństwowego spotkania w pięściarstwie.

Wiedeń 11. 4. (tel. wł.) W uzupełnieniu wiadomości o spotkaniu międzypaństwowem Polska — Austrja podaję następujące szczegóły:

Zawody rozpoczęły się o godz. 20.15 po przemówieniu delegatów, oraz innych formalnościach. Publiczności zebrało się mniej więcej 3.000 stronniczo usposobionej. Zawodnicy nasi widocznie przemęczeni mimo to zrobili dobre wrażenie. Nie stanął jedynie Forlański, który zachorowawszy w drodze na ciężką anginę oddał dwa punkty bez walki przeciwnikowi. Wynik ogólny meczu (8:8) nie odpowiada przebiegowi walk; pokrzywdzono nas znacznie w wadze średniej i półciężkiej. Powinien rezultat brzmieć 12:4, a że nie uczyniono zadość sprawiedliwości — jest to winą sędziów Austrjaka i Czecha.

Już w pierwszem starciu dnia Stępniak mimo wyrównanej walki z Lindenheimem zawodnikiem twardym i bardzo ambitnym mając przewagę w drugiem kole, gdy trzecie należało do Austrjaka i górując poza tem technicznie nad przeciwnikiem — przegrywa jednak na punkty; wynik remisowy odpowiadałby tutaj lepiej przebiegowi walki. W następnem starciu Górny łatwo uporał się z Siegertem, który będąc już w drugiem kole wyczerpany tylko dzięki wielkiej ambicji utrzymuje się do końca: wygrywa ostatecznie wysoko na punkty Polak. W wadze lekkiej Seweryniak wygrywa na punkty z Gutfreudem (A), który operuje mocnemi swingami i sierpowemi, trafia jednak za często w powietrze; Seweryniak natomiast ładuje rzadkie jednak silne proste na szczękę i wygrywa wreszcie zdecydowanie. Zkolei rywal Arskiego — Magyar jest od niego cięższy o 5 kg. i walka ma charakter towarzyski; po minucie Arski posyła przeciwnika na deski, lecz M. wstaje i powoli opanowuje się; w drugiem kole jest tylko zabawką dla Arskiego, który go w trzeciem definitywnie powala k. o. W wadze średniej Majchrzycki znów niezasłużenie przegrywa z Rauterem; ten ostatni jakkolwiek ma celne ciosy jednak bardzo rzadkie na które Majchrzycki ze swej strony odpowiadał serjami, to też przegrana Polaka była zupełnie niespodzianką. Konarzewski w półciężkiej podzielił los Majchrzyckiego. Górował on nad swoim przeciwnikiem, Laubem w pierwszych dwóch starciach i na początku trzeciego — a dopiero pod koniec była przewaga Austrjaka, mimo to sędziowie orzekli zwycięstwo Lauba. W ostatniej walce dnia Stibbe wygrał przez techniczne k. o. z Anderschuetzem, któremu w pierwszem starciu rani prawym sierpowym powiekę, tak że A. jeszcze przed ukończeniem starcia zrezygnował. Stibbe miał swój najlepszy dzień i tak świetnie walczącego jeszcze go nie widziano. Na zawodach obecny był p. i. konsul polski w Wiedniu. F. S.

Gry sportowe

Koszykówka. O mistrzostwo klasy A spotykają się w niedzielę na boisku „Ośrodka": o godz. 15-tej: Sokół — Drukarz i Warta — Czarna Trzynastka, o godz. 16: AZS — Marcinkowski, Berger — Vis. (ig)

Siatkówka pań. O mistrz. kl. A odbędzie się w hali „Ośrodka" o godz. 16.30 mecz Warta — Sokół. Drugie przewidziane spotkanie Warta — AZS prawdopodobnie nie dojdzie do skutku. (ig)

Hazena. Ostatni dzień rozgrywek o nagrodę przechodnią firmy Gąsiorowski i Frankowski przewiduje następujące spotkania 6 drużyn Warty na boisku własnem: godz. 9 chłopców I. — III.; godz. 10 pań III. — IV.; godz. 11 I. — II. (ig)

Kolarstwo

Otwarcie sezonu przez Poznański Okręgowy Związek Kolarski odbędzie się w drugie święto Wielkiejnocy. Przed południem odbędzie się msza św. z udziałem przedstawicieli związku i klubów kolarskich.

Lekka atletyka

Treningi lekkoatletyczne oddziału K. S. „Warta" odbywać się będą odtąd w poniedziałki i czwartki na boisku własnem od godz. 16 do 19 pod kierownictwem pana Klumberga. Zawodników dysponujących czasem, uprasza zarząd o przybycie na treningi na godz. 16. Zbiorowe treningi w hali „Ośrodka" oraz w sali gimnastycznej przy ul. Słowackiego tymczasowo upadają.

Piłka nożna

„Warta" wyjeżdża w pełnym składzie do Krakowa, gdzie rozegra jutro spotkanie o mistrzostwo ligi z „Wisłą". Wynik spotkania wywiesimy przed redakcją około godz. 18.30.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś gościnny występ p. Ewy Bandrowskiej w operze „Blanchefleur". W niedzielę ostatni gościnny występ p. Ewy Bandrowskiej w operze „Traviata"; partnerami znakomitej artystki będą pp.: Drabik i Karpacki, kapelmistrz dyr. Wojciechowski. W poniedziałek i wtorek „Frasquita" z pp. Fontanówną, Grabowską, Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendeckim, kapelmistrz p. Latoszewski. W środę „Hrabina Marica".

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś po raz 4-ty pełne humoru widowisko krotochwilne „Przygody dobrego wojaka Szwejka", na którem codziennie teatr jest przepełniony a publiczność śmieje się do łez. — Dekoracje p Stanisława Jarockiego oklaskiwane są gorąco, szczególnie obraz 4-ty, gdzie przesuwają się komiczne figury malowanego wojska a gdzie dzielny rezerwista Szwejk manifestuje swoje uczucia wzniosłe.

Jutro w dalszym ciągu „Przygody dzielnego wojaka Szwejka". W niedzielę popołudniowego przedstawienia nie będzie.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś, w sobotę po raz drugi dowcipna komedja lubianego komedjopisarza M. Bałuckiego p. t. „Radcy pana radcy". Komedja ta zawiera cały szereg charakterystycznych postaci i obfituje w przekomiczne sytuacje i swojski, beztroski humor. Udział biorą pp. Czarnecka, Fiszerówna, Żeromska. Bystrzyński, Smoczyński, Szarski i inni. — „Radcy pana radcy" —sądząc po serdecznem przyjęciu, jakiego doznała ta komedja na wczorajszej premjerze — mają zapewniony długi szereg przedstawień.

Jutro, w niedzielę
Popularny Koncert Muzyki Religijnej.

Przypominamy, że jutro, w niedzielę, dnia 13 b. m. wieczorem o godzinie 8, w Auli Uniwersyteckiej odbędzie się Popularny Koncert Muzyki Religijnej. Koncert ten ze względu na charakter jak i osoby biorące udział, zainteresuje szerokie rzesze naszej publiczności. Udział biorą: Felicja Krysiewiczowa (sopran), prof. Marya Trampczyńska (alt), Kajetan Bojarski (tenor), Janusz Nowak (bas), prof. Feliks Nowowiejski (organ). Akompanjuje prof. Maryan Sauer. Słowo wstępne wypowie prof. St. Wiechowicz.

Sprzedaż biletów u p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, w dzień koncertu od godz. 7 wiecz. przy wejściu na Aulę. Ceny biletów 4—1 zł., młodzież płaci 0.50 zł. zw 22 839

Teatr Wielki

DZIŚ — „Blanchefleur" — opera Kientzla. Gośc. występ p. Ewy Bandrowskiej.
Niedziela, 13. 4. „Traviata", opera Verdiego. (Drugi gośc. występ. p. Ewy Bandrowskiej).
Poniedziałek, 14. 4. „Frasquita", operetka Lehara.
Wtorek, 15. 4. „Frasquita", operetka Lehara.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Polski

DZIŚ — „Przygody dobrego wojaka „Szwejka".
Niedziela, 13. 4. „Przygody dobrego wojaka Szwejka".
Poniedziałek, 14. 4. „Nad polskiem morzem".
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Radcy pana radcy".
Niedziela, 13. 4. „Radcy pana radcy".
Poniedziałek, 14. 4. „Radcy pana radcy".
Początek o godzinie 8 wieczorem.

TEATR WIELKOPOLSKI
pod dyr. Bol. Brzeskiego
„Ogniem i mieczem"
sztuka w 5 aktach
według powieści H. Sienkiewicza
Piątek, 11. 4. — Chodzież.
Sobota, 12. 4. — Rogoźno.
Niedziela, 13. 4. — Wolsztyn.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ANDERSEN W POZNANIU

W roku obecnym święci Danja, a wraz z nią cały świat kulturalny 125 rocznicę urodzin Jana Chrystjana Andersena.

W Polsce pierwszy Poznań pospieszył ze złożeniem hołdu pamięci wielkiego poety serca i „króla baśni". Dzięki bowiem inicjatywie Tow. polsko - duńskiego w Poznaniu przesunął się przez stację Radja Poznańskiego ciekawy, planowo zorganizowany korowód jubileuszowy: W dniu 1 kwietnia p. Jan E. Skiwski wygłosił odczyt o Andersenie, — 2 kwietnia „Wujek Czesio" poświęcił swoją audycję Andersenowi i baśniom jego (z ilustracją muzyczną prof. Fr. Łukasiewicza), — 3 kwietnia p. Bol. Busiakiewicz w swych „Silva rerum" podał szereg epizodów z życia Andersena, — 4 kwietnia wykonano słuchowisko dla dzieci „Kwiatki Idalji" przygotowane przez art. dram. p. Wandę Trojanowską, a — niżej podpisany wygłosił odczyt o Andersenie w Polsce, 6 kwietnia wykonano słuchowisko artystyczne „Opowieści księżycowe" opracowane przez Cz. Kędzierskiego, a wyreżyserowane przez art. dram. p. Stan. Wysocką. Jutro zaś w auli uniwersyteckiej odbędzie się o 12 w południe Akademja Andersenowska, kończąca niejako zakreślony przez inicjatorów program uroczystości jubileuszowych.

Rzecz przytem naprawdę osobliwa. Jak bowiem obecnie Poznań pierwszy wystąpił ze zorganizowaniem obchodu jubileuszowego, tak niegdyś — Poznań pierwszy zainteresował się twórczością Andersena. W Poznaniu mianowicie ukazały się pierwsze wogóle polskie przekłady dzieł Andersena, dokonane przez Hieronima Feldmanowskiego.*) A były to — powieść 2-tomowa pt. „Improwizator" oraz maleńkie arcydziełko w swoim rodzaju pt. „Książka obrazkowa bez obrazków", którą jeden z krytyków angielskich nazwał „Iljadą w łupince orzecha". Obie te książki ukazały się w roku 1857, nakładem drukarni Ludwika Merzbacha, znanego przyjaciela J. I. Kraszewskiego.

Feldmanowski również pierwszy w Polsce podał obszerniejszą wiadomość o Andersenie — w przedmowie do „Improwizatora". Ciekawie przy tem tłumaczy powody, dla których przyswoił ten utwór piśmiennictwu polskiemu. Warto się z tem zapoznać, choćby dla tego, że uwagi Feldmanowskiego z przed 74 lat nie straciły nic na swej świeżości i aktualności w zastosowaniu do czasów dzisiejszych.

„Źródłem, z którego duch nasz najwięcej czerpie zasiłków — (czytamy w owej przedmowie) — jest literatura, którą porównać można z powietrzem do oddychania; bo z piersi narodu wytchniona znowu w nią powraca, a proces ten odbywa się bezustannie. Im powietrze czyściejsze a obfitsze w pożyteczne ciału naszemu cząstki, tem zdrowsze, tem silniej podsyca i rozwija jego siły żywotne. Taki sam wpływ wywiera dobra a treściwa literatura na ducha.

„Tymczasem słyszymy ubolewanie nietylko literatów, księgarzy i nakładców, ale i innych światłych, szczerze o dobro ogółu dbałych ludzi, że najlepsze pisma naukowe, obyczajowe, historyczne itp. swojskie i obce w ogólności mało mają odbytu, ale zato pisma mało artystycznej, mniej moralnej a najmniej naukowej wartości mające aż nazbyt licznych znajdują czytelników. To widoczne upodobanie w plewach literackich głęboko i szczerze zasmuca wszystkich dobrze myślących, bo jest to znakiem zgubnego dla ogółu lenistwa umysłowego.

„Jedynym środkiem ku otrzeźwieniu omdlałych umysłów jest podawanie im dzieł dobrych, pięknych i treściwych. Lubo już dzisiaj znaczny mamy zapas wybornych dzieł własnych wszelkiego rodzaju, a najzacniejsi pisarze nasi w chwili obecnej z najszczerszą pracują gorliwością nad rozszerzeniem oświaty narodowej, ogłaszając coraz nowe dzieła oryginalne i czasopisma, — nie należy nam przecież odrzucać całkiem dzieł zagranicznych. Owszem, powinniśmy znać najcelniejsze utwory innych narodów, aby nie pozostać poza ogólnym postępem oświaty, aby im wyrównać przynajmniej na tem polu.

„Takie to powody nakłoniły mnie do zajęcia się przekładem „Improwizatora", który chociaż nie jest arcydziełem, ale w literaturze duńskiej zajmuje pierwsze miejsce obok najcelniejszych dzieł Adama Oehlenschlaegera, Heiberga i Baggesena. Dla nas zaś dużo zawiera pięknych obrazów a więc zajmujących, — pełnych prawdy, a więc pożytecznych, — skreślonych z żywem uczuciem, z pewną serdecznością, a więc budzących i kształcących uczucie piękna..."

Po tych charakterystycznych wynurzeniach tłumacz daje krótki rys życia Andersena i zapowiada przekład, nadto, oprócz „Książki obrazkowej bez obrazków" — kilka powiastek i „Skrzypka". Zamiaru tego nie zdążył uskutecznić, ponieważ w dwa lata później ukazał się „Skrzypek" w przekładzie Fr. Henr. Lewestama pt. „Tylko Grajek" — w Warszawie.

Wartość przekładów Feldmanowskiego stoi na wysokim poziomie. Wystarczy wspomnieć, że późniejsze przekłady np. „Książki obrazkowej" — Gawalewicza (Kraków 1875) i Jadwigi Przybyszewskiej (Złoczów) są bezwarunkowo słabsze. Widać, że Feldmanowski przystępował do Andersena z całym respektem, mimo, że sława jego ustaliła się znacznie później.

Po tem wprowadzeniu Andersena przez Feldmanowskiego do piśmiennictwa polskiego nastąpił okres tłumaczenia baśni andersenowskich. A raczej nie tyle poważnego tłumaczenia ile „naśladowania", „polszczenia" i „opracowywania". Co to znaczy — wiadomo. Pierwszym takim „naśladującym" podług Andersena" był wymieniony wyżej Fr. H. Lewestam, który w r. 1859 ogłosił nakładem Orgelbranda dosyć spory tom „Powiastek moralno - fantastycznych". Był to oczywiście t. zw. „wybór". Za tym pierwszym wyborem podążyły następnie inne wybory „naśladowanych" i „opracowanych", wybory mniejsze lub większe, ale zawsze obracające się dokoła wyboru Lewestama. Przyczem wszystkie razem wziąwszy nie przekroczyły połowę kompletu baśni Andersena. I rzecz znamienna, że wszyscy niemal nasi przerabiacze" Andersena uważali za konieczne opracowywać go dla „umysłowości dziecka", że wszyscy zapominali, iż baśni te to kwiaty najczystszej poezji genjusza, przeznaczone dla człowieka od lat 5 do 100. Warszawskie Tow. Wydawnicze zapowiedziało coprawda przed 2 laty wydanie kompletu baśni Andersena w przekładzie p. Hanny Mortkowiczówny. Uwzględniając jednak dotychczasowe tempo urzeczywistniania tej zapowiedzi, przypadnie chyba czekać na ukazanie się całości conajmniej 20 lat.

Oby obecny rok jubileuszowy przysporzył najszerszemu ogółowi polskiemu nietylko wiadomości o Andersenie, ale jednocześnie i przedewszystkiem spotęgował znajomość całego dzieła baśniowego Andersena, oczyszczonego z wszelkich chwastów przeróbek, i podanego w formie autentycznej, niesfałszowanej dla podniesienia serc naszych. Każdy bowiem w baśniach Andersena znajdzie dla siebie swoją poezję, swoją krainę wrażeń i wzruszeń serdecznych, każdy odnajdzie w nich owo wielkie dobre, czujące i miłością drgające serce czarodzieja z Odense, którem się ożywi, umocni, uszlachetni.

Cz. Kędzierski.

*) Heronim Feldmanowski, z zawodu nauczyciel, uczestniczył w powstaniu 1848 roku; ranny pod Miłosławiem, przesiedział czas jakiś w kazamatach poznańskich. Autodydakta ogromnej pracowitości, przyswoił sobie niepospolitą znajomość w zakresie historji sztuki, archeologji i numizmatyki. Zasłużył się poważnie na stanowisku bibljotekarza i konserwatora zbiorów Tow. Przyjaciół Nauk. Ogłosił szereg prac naukowych, m. in. „Życie Benvenuta Cellini", „Album z podróży na Wschodzie" itd., oraz szereg tomików poezyj własnych i tłumaczonych.

Pisma nadesłane

„Polska Literacka". Nr. 2. Treść: A. Sendlikowski: „Poezja społecznego romantyzmu". — T. Cieślewski: „Artysta w habicie". — Varia plastyczne. — H. Anderska: „Portfel". — A. K. Firdussi: „Śmierć Dżemszyda". — S. Szukalski: „Opinja jednego". — F. Ciechomski: „Sztuka a technika". — Nowości wydawnicze. — Z teatrów. Wiadomości. — Przegląd prasy. — Nadesłane.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

A. Brückner. Dzieje kultury polskiej. Ukazał się w tych dniach tom wspaniałego dzieła, które jest syntezą prac dotychczasowych autora. Zdumiewające bogactwo szczegółów, szerokie pojmowanie kultury, przejrzysty podział czynią z tej książki (650 str.), przy znanym temperamencie pisarskim autora, pierwszorzędne zjawisko w literaturze naukowej. Tom pierwszy obejmuje dzieje kultury polskiej od najdawniejszych czasów do r. 1506, drugi obejmie lata 1506—1830. Dzieło Brücknera zasługuje w całej pełni na obszerne omówienie. (P.)

Z Pol. Zw. Entomologicznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie z odczytami pp.: prof. Sitowskiego n. t. „Pasorzyty kornikow"; Trelli n. t. „Chrząszcze okolic Przemyśla", dr. Kuntze n. t. „Szarańczaki krajowe rzadsze" i Karpowicza n. t. „Motyle okolic Sandomierza". (nl)

Z Polskiego Towarzystwa Filozoficznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie naukowe z dyskusją na tematy następujące: „Nazwy i zdania, czy pojęcia i sądy" oraz „Definicja i klasyfikacja w nauce szkolnej". (nl.)

LITERATURA

Jeszcze „Lenin". W ostatniej „Tęczy" zamieszcza p. dr. M. Wojciechowska obszerną recenzję głośnej książki Ossendowskiego pt. „Lenin". Recenzentka poddaje surowej krytyce ideową wartość książki i podkreśla jej niekonsekwenje: z jednej strony Lenin przedstawiony jest, jako winny zbrodni bolszewizmu, z drugiej — autor jakby otaczał go jakąś glorją. W dalszym ciągu dr. Wojciechowska omawia niedociągnięcia kompozycyjne, a wreszcie dwa przykre zgrzyty: wciągnięcie Kasprowicza do chwalby Lenina i pasowanie Dzierżyńskiego na drugiego Konrada Wallenroda, „mściciela" za krzywdy wyrządzone przez carat Polakom. Cytuje w końcu szereg błędów językowych przeważnie rusycyzmów. (tk)

MUZYKA

Oratorjum Nowowiejskiego w Poznaniu. W Wielki Czwartek wieczorem, w Auli Uniwersytetu zostanie wykonane po raz pierwszy w Poznaniu oratorjum Feliksa Nowowiejskiego p. t. „Znalezienie Krzyża św.". Dzieło to było w Polsce wykonane tylko raz jeden we Lwowie, na parę lat przed wojną. Natomiast zagranicą doczekało się mnóstwa wieczorów w Holandji, w Niemczech itd. itd. Wykonanie wzięło na siebie Koło Śpiewackie Polskie, oraz chór imienia Chopina. Orkiestra — Filharmonji Poznańskiej, soliści pp.: dr. Wanda Roesslerówna i Al. Karpacki, dyryguje prof. Stanisław Wiechowicz.

„Nowela Chopina". W ostatnim zeszycie „Pamiętnika warszawskiego" zamieszczono nowelę pt. „Olga", osnutą na tle życia rosyjskiego, dodając w komentarzu, że pochodzi ona z pod pióra Fryderyka Chopina. W „Kurjerze warszawskim" stwierdza obecnie muzyk p. Leopold Binental że Chopin nigdy żadnej noweli nie napisał. że życie rosyjskie było mu zupełnie obce i że nikt z biografów o tej rzekomej jego pracy literackiej nie wspomina choć życie Chopina jest opisane niemal dzień za dniem. Ukazała się ta nowela w paryskiem wydawnictwie „Babel", jest podpisana nie „Fryderyk Chopin, ale tylko „Chopin" i prawdopodobnie pochodzi od niejakiego Jana Marji Chopina, który bawił równocześnie z naszym Chopinem w Paryżu, a był w Petersburgu sekretarzem księcia Kurakina.

OCHRONA PRZYRODY

Najgrubsza sosna w Polsce. W województwie Białostockiem, w majątku Ciemianka (powiat Szczuczyński) rośnie najwyższa (około 35 metrów) i zarazem najgrubsza sosna w Polsce. Liczy ona przeszło półtora metra średnicy. Ponieważ majątek ten ma się rozparcelować, przeto członek Państwowej Rady Ochrony Przyrody a zarazem Konserwator generalny, p Jerzy Remer, polecił wpisać ten niezwykły okaz dendrologiczny jako zabytek przyrody do urzędowego rejestru; zarazem też polecił wydzielić jeden mórg gruntu, koniecznego dla utrzymania przy życiu tego wspaniałego drzewa. (J. Mł.)

OCHRONA ZABYTKÓW

Twórca poznańskiego ratusza. „Wielkopolska Jlustracja" przynosi ciekawy artykuł pt. „Giovanni Battista Quadro i jego dzieło". Nazwisko Jana Quandro,związane jest z dziejami ratusza poznańskiego. Po groźnym pożarze Poznania w roku 1536, gotycka wieża ratuszowa poważnie była zagrożona. Ojcowie miasta, po kilku próbach wzmocnienia nadwątlonych murów, zlecili gruntowną przebudowę wieży i ratusza młodemu włoskiemu mistrzowi. Po dokonaniu przebudowy w latach 1550—1555, Quadro nie opuścił już Poznania. Pracował tu jako architekt, budował domy osobom prywatnym. Po śmierci jego w roku 1590, zapomniano o nim rychło. Dopiero Łukaszewicz w r. 1838 odgrzebał z niepamięci nazwisko twórcy wspaniałego renesansowego ratusza. (tk)

Z WIDOWNI I Z ZA KULIS

TEATR POLSKI W POZNANIU A POLSKA TWÓRCZOŚĆ TEATRALNA

Jest niewątpliwie pożytecznem, że publiczność poznańska wypowiedziała się mnóstwem zgodnych głosów za tem, aby Teatr Polski prowadziło dalej miasto w swoim zarządzie, a przeciw puszczaniu go na wolę losu, z oczywistą szkodą dla kultury. Chociaż dyskusje takie nieraz bywają chaotyczne i więcej mówi się dokoła rzeczy, niż o rzeczy samej, ale jasno tym razem się okazało, że:

1) opinja jest przeciwną „odmiastowieniu" Teatru Polskiego (jak zresztą i Wielkiego) — i że

2) nie usłyszała żadnego argumentu, któryby tłomaczył, czemu miasto by przestało finansować dramat i komedję, skoro Teatr Wielki finansuje dalej?

W związku z tem pytaniem wprowadzono w dyskusję zamięszanie, szerząc plotkę, jakoby Teatrowi Wielkiemu również groziło „odmiastowienie", co jest nieprawdą, gdyż Rada miejska uchwaliła prowadzić go dalej w zarządzie miasta i fundusze potrzebne przyznała, tak że sprawa jest przesądzona. Ale i ta dezorjentacja wyszła dramatowi i komedji na dobre. Mianowicie obrońcy Teatru Wielkiego, któremu nic nie grozi, wysunęli niespodziewany argument, że teatr ten jest ostoją kultury narodowej w muzyce, podczas gdy Teatr Polski uprawia twórczość obcą.

Cóż mówią cyfry?

Ze „Świata kulis" (nr. 21 i 22) dowiedzieliśmy się, że w ubiegłym sezonie na 377 przedstawień Teatru Polskiego (do połowy grudnia) było:

polskich 311 — zaś

obcych 76.

Jest to rekord ogólnopolski. Takiego stosunku żadna inna scena nie może wykazać nawet w przybliżeniu. A jeżeliby odliczyć nawet wyjątkowy sukces Siedleckiego z „Maman do wzięcia" (osobny rekord polski studwudziestu z górą przedstawień) to jeszcze pozostanie:

186 wieczorów polskich — oraz

76 wieczorów tłomaczonych (już razem z tz. wielkim repertuarem).

I takim stosunkiem żaden inny teatr poszczycić się nie może.

W sezonie obecnym Teatr Polski również oddaje twórczości polskiej wysokie pierwszeństwo. Od września 1929 do marca 1930 grał na 240 przedstawień:

160 razy sztuki polskie — a

80 razy sztuki tłomaczone.

Cyfr Teatru Wielkiego nie przeciwstawialibyśmy temu z własnej inicjatywy, gdyż teatr muzyczny z natury rzeczy nie może rywalizować z dramatem co do twórczości swojskiej. Skoro jednak raz to przeciwstawienie zostało uczynione, to trzeba je stwierdzić datami. Zatem Teatr Wielki grał w tym samym okresie, od września do marca włącznie:

161 razy utwory obce — a

88 razy utwory polskie.

Stosunek jest więc wprost odwrotny. Teatr Polski grał dwa razy tyle wiezorów polskich, co obcych, Teatr Wielki miał niemal dwa razy tyle wieczorów obcych, co polskich. A trzeba dodać, że wśród tej obczyzny był zatrważający poprostu procent operetek.

Nikt oczywiście nie będzie z tego wnioskował że Teatr Wielki trzeba odmiastowić, bo faworyzuje twórczość niepolską. Byłoby to dla instytucji krzywdzące, a jako argument niepoważne. Mimo tych cyfr jesteśmy dalej zdania ,że Teatr Wielki należy w zarządzie miasta utrzymać. Ale w odniesieniu do Teatru Polskiego jest wszakże ten argument nietylko w tej samej mierze niepoważnym, ale w dodatku fałszywym z gruntu, jak cyfry wskazują. Z punktu widzenia twórczości polskiej — skoro go raz wysunięto — Teatr Polski ma wszelkie prawa do tego, aby miasto nim się nadal czynnie opiekowało, zwłaszcza gdy Wielki w swym zarządzie postanowiło utrzymać.

Książki nadesłane

„Przewodnik po województwie tarnopolskim". Tarnopol 1928. Nakł. Woj. Tow. Turystyczno - Krajoznawczego.

Edmund Zechenter: „Zawzięty lasażak". Kraków 1930. Nakł. Tow. Wyd. „Polski Znicz".

Bolączki budownictwa polskiego

Przed zjazdem mistrzów mularskich

W pierwszej połowie maja r. b odbędzie się w Warszawie drugi wszechpolski zjazd mistrzów mularskich. Pierwszy zjazd taki odbył się w roku 1925 i wybrany na nim komitet wykonawczy organizuje zjazd obecny. Zjazd ten ma dwa cele: omówienie specjalnych bolączek budownictwa polskiego i stworzenie centrali związku cechów mularskich.

Pierwsza sprawa jest bardzo skomplikowana i ma szersze znaczenie. Mamy w Polsce kilka ustaw o budownictwie, wszystkie one jednak pomijają sprawę — kto ma budować. Teoretycznie władze państwowe dążą do tego, żeby wzmocnić kontrolę nad budownictwem, przez obowiązek składania do zatwierdzenia władz administracyjno - budowlanych nawet planów małych domów mieszkalnych na letniskach, budowanych dotychczas przez samych mistrzów mularskich lub ciesielskich. Plany wszystkie mają też sporządzać formalnie architekci - inżynierowie, z których też chce się stworzyć jedynie uprawnionych do planowania i wykonywania budowli.

W praktyce jest jednak mocno inaczej. Wiele i to najpoważniejszych budowli wykonywują przedsiębiorcy, których jedyną kwalifikacją są... „odpowiednie stosunki". Znane są również liczne przedsiębiorstwa budowlane, uchodzące na zewnątrz za poważne, ze względu na roboty jakie otrzymują, gdy w rzeczywistości są to tylko „pośrednicy budowlani", oddający wykonanie poszczególnych robót na budowli drobnym przedsiębiorcom. Formalnie budowę wykonywa jedna „wielka firma", w rzeczywistości szereg drobnych przedsiębiorców. Wielka firma bierze tylko różnicę tego co otrzymuje za wykonanie roboty i tego co sama płaci. W ten sposób wielkie odpowiedzialne budowle wznoszone są przez drobnych przedsiębiorców, często takich samych fachowców jak i „wielka firma".

Jest obowiązek ustawowy, że plan musi sporządzić architekt, ale niema żadnego przepisu — kto ma budować. Każde większe przedsiębiorstwo budowlane posiada coprawda jakiegoś inżyniera budowlanego, który dozorując kilka robót prowadzi tylko ogólną kontrolą a faktyczne kierownictwo robotami jest w ręku jego pomocników. Kto są ci pomocnicy nikt się nie interesuje poza przedsiębiorcą budowlanym, którego interesy w tym zakresie nie zawsze pokrywają się z interesami dobra publicznego czyli fachowości i bezpieczeństwa budowli.

O wiele gorzej jest po małych miastach i miasteczkach, gdzie dawniej wszystkie budowle wykonywali mistrzowie mularscy i ciesielscy, gdyż nikt inny poza budowniczym, który tam nie zjawiał się nigdy, nie miał do tego prawa. Obecnie każdy handlarz cegłą czy wapnem może być przedsiębiorcą budowlanym, gdyż kontrola powiatowych władz budowlanych jest często fikcją, jak to stwierdza taki n. p. wypadek: W Jabłonnie pod Warszawą pewien obywatel Warszawy nabył parcelę i postanowił wybudować dom mieszkalny. Wskazano mu na miejscu jakiegoś Żyda jako przedsiębiorcę budowlanego, który wylegitymował się też z wybudowania kilku większych domów i na tej zasadzie obywatel ów powierzył mu budowę swojego domu. Narazie wszystko poszło gładko: plan budowlany został szybko zatwierdzony przez władze powiatowe i dom rósł jak na drożdżach ale nim pokryto go dachem zaczął się gwałtownie pochylać do ziemi. Okazało się, że w planie są pewne „omyłki" mianowicie ściany pierwszego piętra wraz całą klatką schodową „wiszą w powietrzu". Fuszerkę tę łatwo mógł stwierdzić na planie nawet niefachowiec a jednak budowniczy powiatowy plan taki zatwierdził.

Takie „budownictwo" naraża na dotkliwe straty i niebezpieczeństwo budujących, o czem władze nasze dziwnie zapomniały. Ustawa przemysłowa wylicza wiele zawodów koncesjonowanych, które wykonywać mogą tylko przedsiębiorcy uprawnieni do tego na podstawie stwierdzonych ich kwalifikacyj fachowych. Koncesjonowanem więc jest kominiarstwo i rakarstwo ze względu na interes publiczny. Budowanie domów jest widocznie mniej odpowiedzialne niż czyszczenie kominów bo ustawa przemysłowa ani żadna inna nie stawia żadnych ograniczeń co do wykonywania budowli.

Trzeba przyznać, że jest w tem sporo winy i samych mistrzów budowlanych, którzy w ciągu 10 lat raz tylko zabrali głos w tej sprawie na zjeździe w roku 1925 i to w sposób ogólnikowy, wskazując tylko potrzebę unormowania uprawnień mistrzów budowlanych bez dokładniejszego określenia tego, przez opracowanie naprz. umotywowanego projektu takiej ustawy.

Obecnie mistrzowie budowlani postanowili poruszyć publicznie te sprawy na zjeździe majowym i utworzy centralę wszystkich cechów budowlanych w Polsce, która mogłaby przeprowadzić planową akcję.

Można to było zrobić oddawna, ale — lepiej późno niż nigdy. Al. Mar.

Bank Związku Spółek Zarobkowych a akcjonarjusze amerykańscy

W uzupełnieniu naszego referatu o walnem zgromadzeniu akcjonarjuszów Banku Związku Spółek Zarobkowych podajemy szereg dalszych szczegółów.

Wielkie zainteresowanie, a nawet roznamiętnienie wywołała sprawa pretensyj akcjonarjuszów amerykańskich, którzy dla nadania siły swym argumentom wystąpili z wielkim aktem oskarżenia władz Banku.

Ponieważ sprawa tych pretensyj nabierała w ostatnim czasie niezdrowego rozgłosu, dyr. Brzeski w swem sprawozdaniu był zmuszony omówić szerzej jej podłoże, sprostować kursujące błędne pogłoski i wskazać na lojalny stosunek Banku do swych akcjonarjuszów amerykańskich. Twierdzenia o rzekomem istnieniu procesu rządu amerykańskiego przeciwko Bankowi Związku są zupełnie zmyślone, jednak mogą one podkopywać zaufanie do instytucji. — Dyr. Brzeski stwierdził, że począwszy od 1920 r. Bank umieścił na rynku amerykańskim trzy emisje akcyj, przyczem pierwonabywcom dodawał kilkakrotnie akcje za darmo tak, że koszt nabycia 6 akcyj wynosił ogółem tylko 22,53 dol. Wyjaśnił przytem, że Bank miał wówczas obowiązek odprowadzania walut do Centrali Dewiz, otrzymywał zatem za akcje nie dolary lecz marki polskie, które uległy dewaluacji. Obecne pretensje akcjonarjuszów amerykańskich, którzy uważają się za pokrzywdzonych, wynikają stąd, że nie wykorzystali oni częściowo prawa dokupu, ale za to nie można winić władz Banku. W drodze porozumienia z min. skarbu zgodzono się, by akcjonarjusze amerykańscy mogli uczestniczyć osobiście lub przez zastępców na obecnem zebraniu, jakkolwiek statut tego nie przewiduje. Dano w tym celu odpowiednie ogłoszenia w pismach polsko - amerykańskich.

Tymczasem zaaranżowano szeroką akcję w Stanach Zjednoczonych przeciwko Bankowi, wydaje się odezwy zaczepiające w sposób niezwykle ostry instytucję i wytacza się nieuzasadnione zarzuty na podstawie materjałów uzyskiwanych nielojalnie od zwolnionych a nawet czynnych urzędników bankowych.

Również kurator p. patron Seydlitz zapewniał o pełnej chęci lojalnego traktowania akcjonarjuszów amerykańskich i przyjęcia ich przedstawiciela do rady nadzorczej Banku.

Wykładając listę akcjonarjuszy uprawnionych do głosowania przewodniczący p. prezes Samulski oświadczył, że ks. Dembiński zgłosił się jeszcze z rzekomemi pełnomocnictwami akcjonarjuszów podanych w załączonem zestawieniu na 27 662 sztuk, jako legitymację przedstawiając poświadczenie notarjusza amerykańskiego, że podani w spisie akcjonarjusze złożyli na ręce Centralnego Komitetu w Chicago pełnomocnictwo na ks. Dembińskiego, natomiast pełnomocnictw tych ks. Dembiński nie przedłożył. Ponieważ pełnomocnictwa muszą według § 252 k. handl. być wręczone spółce akcyjnej i pozostać w jej posiadaniu, przeto oświadczenie to nie może zastąpić nieoddanych spółce pełnomocnictw i ks. Dembiński nie może wykonywać żadnych praw głosowania w imieniu wspomnianych akcjonarjuszów.

Poza tem wynika z wspomnianego poświadczenia notarjusza amerykańskiego, że rzekomi akcjonarjusze nie złożyli akcyj samych, lecz w części także dowody posiadania, które w żadnym razie nie mogą zadośćuczynić przepisom prawnym, wymagającym złożenia efektywnych akcyj. Poza tem stwierdza, że szereg akcyj, wykazanych w spisie numerów nie mogą znajdować się w posiadaniu akcjonarjuszów amerykańskich, ponieważ zostały przez tychże akcjonarjuszów w międzyczasie sprzedane osobom trzecim i znajdują się w przechowaniu Banku. Zgłoszenia powyższego rzekomych akcjonarjuszów amerykańskich przy ustawieniu listy wreszcie i dlatego uwzględnić nie było można, że nie złożyli akcyj zgodnie z ogłoszeniem spółki u konsula polskiego.

W związku z tem oświadczeniem p. prezes Samulski wystąpił przeciw obniżaniu powagi i podrywaniu zaufania do Banku przez szerzenie nieodpowiedzialnych pogłosek i plotek. Bank wskutek tego musiał trzymać w pogotowiu kasowem kilkadziesiąt miljonów zł, które nie mogły służyć obrotowi gospodarczemu w okresie ciężkiego kryzysu.

W dyskusji jako pierwszy wystąpił imieniem akcjonarjuszów amerykańskich p. adw. Smoliński. Po kontrowersjach z prezydjum zebrania, zgłaszaniu licznych wniosków formalnych i t. d. postanowiono rozdzielić dyskusję na dwie części: jedną odnoszącą się do ogólnej działalności Banku i drugą do sprawy amerykańskiej.

W pierwszej części dyskusji niektórzy mówcy wystąpili z obszernemi wynurzeniami na temat gospodarki Banku, sięgając zresztą często wstecz poza okres sprawozdawczy. Zarzucano Bankowi zbyt niską rentowność. Bardzo ostro krytykował działalność władz bankowych ks. Dembiński, wysuwając długi szereg zarzutów. Manuskrypt jego przemówienia, obejmujący kilkanaście kartek maszynowego pisma zawierał jednakże zbyt wiele określeń w rodzaju: „mówi się", „słyszy się", „podobno", „rzekomo" i t. d. Jeden z mówców wysunął wniosek o wybór osobnej komisji do zbadania postawionych w dyskusji zarzutów. Wniosek ten jednakże upadł.

Dyr. Brzeski w odpowiedzi wspomniał, że komisarjat bankowy przy min. skarbu czuwa nad tokiem gospodarki Banku. Niska rentowność Banku tłumaczy się do pewnego stopnia okolicznością, że nie jest on instytucją o charakterze czysto - kapitalistycznym, jak wiele innych. Bank posiada wiele nieruchomości, przynoszących mały zysk; likwiduje powoli swój udział w różnych przedsiębiorstwach i zmierza do odzyskania swobody ruchów jako instytucja kredytu krótkoterminowego. Wtedy niewątpliwie rentowność jego wzmoże się znacznie, zresztą wystarczy przyjrzeć się zestawieniu wysokości dywidendy w ostatnich 5 latach, by stwierdzić, że proces ten odbywa się systematycznie (rok 1925 — żadnej dywidendy nie dał, rok 1926 — 4 proc., 1927 — 6 proc., 1928 — 6 i pół proc., 1929 — 7 proc.).

Do stanowiska dyr. Brzeskiego przyłączył się patron dr. Seydlitz, wskazując również na poprawę bilansu i napominając do większego poczucia odpowiedzialności w krytyce, która operuje zarzutami albo niesłusznemi, albo podanemi w fałszywem oświetleniu. Bardzo mocno wystąpił przeciw ks. Dembińskiemu p. dyr. Kleniewski z Warszawy, zarzucając ks. Dembińskiemu, że milczał jako członek rady, a teraz wygłasza zarzuty pozbawione rzeczowych podstaw. Stanowisko to podtrzymał również szereg dalszych mówców.

Wszystkie wnioski opozycji grupującej się około akcjonarjuszów amerykańskich, jak wniosek o wyrażenie votum nieufności, o wyłonienie osobnej komisji badawczej, wnioski dotyczące zmian statutu i t. d. upadły stosunkiem głosów 5.223 przeciw 167 tysięcom głosów.

Zamykając zebranie p. prezes Samulski wezwał wszystkich do owocnej i spokojnej pracy dla dobra instytucji.

Jeśli chodzi o nasze wrażenia z zebrania, podkreślić należy, że dobrze się stało, iż wreszcie sprawa akcjonarjuszów amerykańskich wyszła z zaułka niezdrowych sensacyj na światło dzienne. Umiejętnie przygotowana akcja opozycji nie zdołała przekonać większości akcjonarjuszów.

Bank Związku jest jedyną większą instytucją finansową czysto polską. O tem nie wolno żadnemu Polakowi zapominać.

Zawsze będziemy zwolennikami rzeczowej krytyki w stosunku do działań wszystkich naszych instytucyj finansowych, bo to może im tylko wyjść na zdrowie. Ale warunkiem tej rzeczowości jest trzymanie się w granicach faktów i kierowanie się w krytyce pobudkami pozytywnemi, życzliwemi dla odnośnych instytucyj. Ten obowiązek ma społeczeństwo szczególnie wobec czysto polskiego Banku Związku Spółek Zarobkowych. Kto z uprzedzeniem zbiera materjał oskarżenia przeciwko Bankowi i daje posłuch lada plotce, nie zdaje sobie sprawy, że nietylko działa na szkodę Banku i własną, ale ułatwia obcym interesom zagarnięcie wpływów na życie finansowe Polski. Konieczne jest możliwie wielkie poczucie odpowiedzialności w wystąpieniach.

Wybory w Gnieźnieńskiem

Ukonstytuowanie się Pow. Komitetu Wyborczego Stronnictwa Narodowego

Gniezno, 11 kwietnia.

Zebranie konstytucyjne Pow. Komitetu Wyborczego Stronnictwa Narodowego odbyło się w czwartek, dnia 10 bm. na sali p. Różyckiego, celem zorganizowania wyborów do Sejmu w okręgu gnieźnieńskim. Na zebranie przybyło 24 członków komitetu, przeważnie przedstawicieli miejscowych organizacyj gospodarczych i społecznych, w tem również panie. Zebranie zagaił adwokat dr. Zgaiński. Do Zarządu Komitetu zostali wybrani: adwokat dr. Zgaiński prezes, dr. Pietrowicz zastępca prezesa, A. Bibrowicz sekretarz, Elantkowski zastępca, B. Różakólski skarbnik.

Na zjazd okręgowy do Poznania, który ma się odbyć dnia 13 bm., delegowano dr. Zgaińskiego i dr. Trepińskiego. Omawiano szeroko plan działania tak w miastach jak i na wsi. Nowy Komitet zabiera się gorliwie do pracy. Jeżeli społeczeństwo narodowo myślące również szczerze wytęży swe siły, jest nadzieja, że wynik wyborczy będzie dla nas pomyślny. (br)

Z Stronnictwa Narodowego

Walne roczne zebranie koła Poznań Jeżyce

W dniu wczorajszym odbyło się na salce p. Tomikowskiego przy ul Szamarzewskiego roczne walne zebranie Koła Stronnictwa Narodowego, przy licznym udziale członków i sympatyków; salka zapełniła się bowiem po brzegi.

Obradom przewodniczył zasłużony prezes Koła p. Pawłowski. Referat o obecnem położeniu wygłosił b. poseł red. A. Piotrowski.

W dyskusji przemawiał cały szereg mówców, wśród których bardzo cenne uwagi z wydarzeń doby ostatniej na arenie Sejmu dorzucił poseł m. Poznania p. prof. Paczkowski.

Następnie po sprawozdaniu zarządu z rocznej działalności Koła, przystąpiono do wyboru zarządu na rok nowy. Przez aklamację wybrano jednogłośnie zarząd dotychczasowy z pp Pawłowskim jako prezesem, Okoniewskim jako wiceprezesem, Rychwalskim jako skarbnikiem i t. d. Jako nowego członka zarządu wybrano p. Romana Kowalskiego i to jako sekretarza.

Jak ze sprawozdania wynikało, należy Koło Poznań - Jeżyce do jednego z najruchliwszych i najpracowitszych Kół na terenie m. Poznania. Liczba członków wzrasta po każdem zebraniu. Szczególnie dobrym objawem jest to, że obok obywateli i obywatelek starszych, powiększaja się szeregi Koła przez siły młodsze wszystkich warstw i stanów

Koło w Gostyniu

Zebranie Stronnictwa Narodowego odbyło się w piątek, dnia 4-go kwietnia 1930 r. w sali p. K. Jankiewicza. Zebraniu przewodniczył p. Kazimierz Peisert. Obszerny referat „O sytuacji politycznej" wygłosił p. Mieczysław Hejnowicz. Mówca poruszył wszystkie niedomagania i bolączki, które wywołał system rządów pomajowych i wskazywał, że jedynie program Stronnictwa Narodowego daje rękojmię uzdrowienia i uspokojenia kraju. Referat zawierał również streszczenie najważniejszych przemówień z obrad Rady Naczelnej w Warszawie. Udział w zebraniu był liczny i nastrój podniosły.

Koło w Poniecu

Zebranie Stronnictwa Narodowego odbyło się w niedzielę, dnia 6-go kwietnia 1930 r. na sali w Strzelnicy. Zagaił i przewodniczył w zebraniu p. aptekarz Sikorski. Głęboko przemyślany referat o zadaniach obozu narodowego w Polsce wygłosił p. mec. dr. Szeib z Koźmina, za co mu szczeremi oklaskami podziękowano. Drugi referat o obecnej sytuacji politycznej wygłosił delegat pow. p. M. Hejnowicz z Gostynia. Oba wygłoszone referaty doskonale się uzupełniały, to też dodatnie zrobiły wrażenie.

Nastrój był podniosły i zdecydowany. Okrzykiem: „Niech żyje Polska narodowa" zamknął przewodniczący zebranie.

W 125 rocznicę urodzin wielkiego bajkopisarza duńskiego Andersena ludność stolicy Kopenhagi wystąpiła z uroczystym pochodem, w którym widziwy szereg postaci z bajek andersenowskich.

Z historji trucizny

Bogini Gula. — Woda zabijająca. — Renesans i zbrodnia.

W związku z głośnemi rozprawami trucicielskiemi na Węgrzech, znany toksykolog angielski sir William Wilcox stwierdza, że zabójstwa za pomocą trucizn popełniane były już w zaraniu dziejów ludzkości.

Bogini Gula, o której pierwsze wzmianki datują się z piątego tysiąclecia przed nar. Chr., czczoną była jako władczyni czarów i cudów i uchodziła za bóstwo opieki nad truciznami. Prace wykopaliskowe, dokonane w Mezopotamji, ujawniły bliższe szczegóły, dotyczące tej bogini jadu.

Kult bóstwa Guli dowodzi, że już w zamierzchłych czasach ludziom nietylko znane były trucizny, lecz że umiano rozróżniać pomiędzy truciznami szkodliwemi i użytecznemi. — Stwierdzają to również egipskie i babilońskie zapiski z czwartego i piątego wieku przed nar. Chr., z których wynika, że już wówczas niektóre rodzaje jadów stosowane były przy zabiegach leczniczych. Niemniej pewnem jest, powiada Wilcox, że już w owych czasach posługiwano się substancjami trującemi w celach zbrodniczych. Homer, Horacjusz i Owidjusz opowiadają o zatrutych strzałach. Strzały te były zaprawione jadem żmiji i nie ulega wątpliwości, że były znane i używane już przez człowieka przedhistorycznego.

Pierwsze historycznie stwierdzone morderstwo trucicielskie zdarzyło się w roku 331 przed Chr. Żeglarze feniccy, przybywszy do Rzymu, chełpili się posiadaniem „wody zabijającej" i zmuszeni zostali przez urzędników do zademonstrowania skuteczności tajemniczego płynu. Po spełnieniu żądania, wszyscy poumierali.

W historji zbrodni czasów cesarstwa rzymskiego, morderstwa trucicielskie odgrywają poważną rolę. Rywale polityczni, współzawodnicy w miłości, niewygodni mężowie, żony lub kochanki usuwane bywały zapomocą trucizny. Agrippina i jej patologicznie okrutny syn Neron oddawali się szczegółowym studjom nad działaniem różnych rodzajów jadów i nabyte w tej dziedzinie wiadomości zużywali dla pozbycia się niemiłych im osób.

Okresem rozkwitu — jeżeli tak wyrazić się można — zabójstw trucicielskich, była epoka renesansu w Italji. Zbrodnie w ten sposób dokonane, niejednokrotnie opiewane bywały przez poetów w sonetach i balladach i uważane jako pewien rodzaj „bel arte". Jako dowód posłużyć może historja Borgji.

Sir William Wilcox, w toku swej prelekcji pokazywał słuchaczom różne ciekawe przedmioty, mające zwiazek z morderstwami trucicielskiemi. Pomiędzy niemi były sztylety hiszpańskie z pomysłowym przyrządem, doprowadzającym truciznę do zadanej rany, przyczem jad ukryty był w klindze. Uczony angielski jest także w posiadaniu pierścieni, mających schowek dla umieszczenia substancji trującej, wystarczającej dla „jednorazowego użycia". Pozatem demonstrowane były puhary z rogu nosorożca; róg stanowił ochronę przeciw zamachom trucicielskim, gdyż w razie domieszki substancji jadowitej, — zmienia swój kolor. Dziś jeszcze puhary takie używane i cenione są w Chinach. — W wielu wypadkach upiększone są one rzeźbą artystyczną i przedstawiają niepospolite dzieła sztuka.

Dla człowieka prymitywnego odkrycie trucizn nie przedstawiało trudności, a nastąpiło przez obserwowanie zwierząt, tem łatwiej, że człowiek ówczesny sam posiadał jeszcze instynkt zwierzęcy. Miał zatem możność stwierdzenia, które z ziół i roślin mają właściwości trujące i równocześnie odkrył niejedną odtrutkę. — Im bardziej ludzkość oddala się od pierwotnego stanu naturalnego, tem bardziej zmniejszają się wiadomości człowieka o przyrodzie, a zatem i o właściwościach jednostek naszej roślinności zarówno dodatnich jak ujemnych dla organizmu ludzkiego. Kr.

Uzdrowienie córki matka przypłaciła chorobą

Jak podają pisma włoskie, w mieścinie włoskiej Empoli zdarzył się rzadki wypadek, że cudowne uzdrowienie chorej pociągnęło za sobą tragiczne skutki. W mieście tem mieszkała niejaka Primetta Gianiarti, która od szeregu lat cierpiała na śpiączkę (encephalitis lethargica) i znajdowała się stale w stanie na półletargicznym. Lekarze wobec tej choroby byli zupełnie bezradni. Pewnego dnia chora w jednej ze swych jasnych chwil opowiedziała matce swej, że we śnie otrzymała objawienie, iż niebawem powróci do zdrowia. Istotnie niemal natychmiast rozpoczęła się rekonwalescencja i stan chorej z każdym dniem widocznie się poprawiał tak, że wkrótce można było mówić o zupełnem niemal uleczeniu. Matka tak się przejęła tem radosnem zdarzeniem, które uważała za cud oczywisty, że zaczęła objawiać chorobliwe i anormalne oznaki radości i niebawem popadła w nieuleczalne obłąkanie. Umieszczono ją w zakładzie dla nerwowo chorych, podczas gdy córka jej cieszy się już obecnie doskonałem zdrowiem, nie może tylko przeboleć nieszczęścia, jakie spotkało jej matkę. (RC)

Angielskie restauracje bojkotują kobiety

Jeden z paradoksów współczesnej Anglji.

Anglja jest stanowczo najbardziej paradoksalnym krajem na świecie. Obok samolotów można tam zobaczyć średniowieczne dyliżanse, obok dżentelmana, ubranego według najnowszej mody, dygnitarzy w peruce i todze. Kobiety zdobyły wprawdzie pełne prawa polityczne, ale nadal nie są przyjmowane w klubach towarzyskich, a w niektórych rastauracjach kobietom, pojawiającym się bez towarzystwa męskiego, służba nie podaje karty. Przeciwko takiemu obelżywemu traktowaniu zaprotestowały kobiety londyńskie w Kensington meetingiem przedstawicielek wszystkich londyńskich organizacyj kobiecych. Szereg wybitnych działaczek wypowiedziało się bardzo ostro przeciwko bojkotowaniu samotnych kobiet w restauracjach. Zdaje się jednak, że stanowisko restauratorów w tej sprawie nie ulegnie zmianie, bądź co bądź bardziej liczą się oni z żądaniami mężczyzn niż protestami kobiet. A mężczyźni są w Anglji bardzo konserwatywni. (R. C.)

Odkrycia w Dżebel Sedinie

Dziwny los przypada niekiedy w udziale nieylko ludziom ale także miejscowościom. Tak francuska miejscowość Glozel zyskała z dnia na dzień sławę światową, gdy gwałtowny spór rozgorzał w sprawie autentyczności znalezionych tam przedmiotów archeologicznych.

Podobna sława czeka zapewne miejscowość marokańską Dżebel Sedina, w której kapitan francuski Odinet dokonał niezwykle ciekawego odkrycia. Obecnie cały naród żywo interesuje się tą sprawą, która rozeszła się już szerokiem echem poza jego granice. Odinet jest oficerem, lecz oddawna już zajmował się archeologją. W literaturze naukowej dał się poznać rozprawą o odkryciach archeologicznych w kraju Zajan. Jest on ponadto powieściopisarzem, który ogłosił szereg ciekawych prac literackich.

W toku swych poszukiwań zajął Odinet miejscowość Dżebel Sedina. Jest to niewielka wioska, leżąca u stóp 657-metrowej góry, która nosi tę samą nazwę. Dotychczas góra ta zwracała uwagę mieszkańców Fezu tylko przez to, że odbywały się na niej często ćwiczenia stacjonujących w tych stronach wojsk.

Otóż na tej właśnie górze znalazł Odinet tak zw. „Haira Mektuba" t. j. niezmiernie ciekawy, zapisany, święty kamień. Już dawno wiedziano o jego istnieniu, a nikt z tubylców nie mógł powiedzieć, gdzie właściwie się znajduje. Dopiero Odinetowi udało się odnaleźć to miejsce. Pewnego dnia zaprowadził go młody pasterz tubylczy do groty, w której się kamień znajdował. Gdy Odinet bardzo się z tego powodu uradował, oświadczył mu chłopak, że może mu pokazać mnóstwo innych, zapisanych kamieni, które leżą o kilkanaście metrów wyżej u wejścia do innej groty, w której nieraz pasterze chronią się przed burzą. I rzeczywiście Odinet, udając się za wskazówką pasterza, odnalazł opisane przez niego kamienie. To odkrycie archeologiczne posiada ogromne znaczenie, napisy bowiem są prawdopodobnie ułożone w języku chetyckim, co jednak dotąd jeszcze nie zostało ściśle ustalone. Odkrycie kapitana francuskiego wywołało wśród archeologów wielkie zainteresowanie. S. F.

Amerykanka w kuchni

Niezliczona ilość kobiet amerykańskich, socjalnie dość wysoko postawionych, eleganckich i wykształconych musi jakąś część dnia spędzić w kuchni. Kwestja służby domowej jest bowiem w Ameryce tak postawiona, że nie wiele domów może sobie na służbę pozwolić. W gruncie rzeczy jest służby i kucharek dosyć. W gazetach pełno jest ogłoszeń i nie trudno byłoby znaleźć taką „perłę" domową. Niestety jest pewna poważna przeszkoda, a mianowicie wymaganie sług amerykańskich. Pensja miesięczna wynosi od 60 do 120 dolarów, przy tem naturalnie utrzymanie i wolne mieszkanie. Tymczasem w Ameryce są setki rodzin, które za 200 dolarów miesięcznie muszą żyć dostatnio.

I dla tego musi Amerykanka przykładać ręki do wszystkiego. Gotuje przynajmniej dwa razy dziennie, dość obfite śniadanie i obiad wieczorem składający się z kilku dań. Zawodowo pracujący członkowie rodziny, mający najczęściej tylko godzinę, a często trzy kwadranse przerwy obiadowej, zjadają go w restauracji w pobliżu swego miejsca pracy. Dzieci jedzą zazwyczaj w szkolnych kuchniach, a pani domu zadowala się naprędce przygotowaną sałatą, zupą z konserw lub kotletem i popija to szklanką mleka lub lemoniadą.

Ale jak urządza się kobieta w kuchni, która ma w planie popołudniową partję bridge'a, a wielką kładzie wagę na wypielęgnowane ręce i ogólny elegancki wygląd?

W Ameryce jest bezsprzecznie więcej różnych udogodnień i ulepszeń, stosowanych w gospodarstwie domowem, które tę pracę ułatwiają. Ale za to zjadają tam olbrzymie ilości różnych jarzyn i owoców, których przygotowanie specjalnie psuje piękne, wypielęgnowane ręce. Amerykanka ma radę i na to. Nakłada więc do wszelkiej takiej pracy gumowe rękawiczki, które idealnie chronią ręce od zniszczenia. Nie jest to nadzwyczajny zbytek. Para kosztuje około pół dolara. Nie starczy to coprawda na wieczność, bo czasami i po miesiącu trzeba kupić nowe. Ale ze względu na piękną rączkę warto ponosić taki wydatek — myśli Amerykanka. Do gotowania ubiera się w duży gumowy fartuch, który zupełnie ochrania suknię.

Kwestja zmywania talerzy i garnków, to zabawka dla amerykanek, z naszego punktu widzenia naturalnie. One wyrzekają i płaczą, a my im zazdrościć musimy. Tam znajdziemy w każdej kuchni pod wodociągiem emaljowy basen. Nad nim są kurki z ciepłą i zimną wodą. W basen stawia się brudne naczynia, napuszcza wody, rozpuszcza w niej mydło i myie szczotką na długim drążku nie maczając przy tem prawie wcale rąk. Umyte te talerze ustawia się w druciane koszyki, w których płucze się je przy pomocy tuszu. Ciepła woda wyparowuje momentalnie, czyniąc wycieranie zbyteczne.

Po pracy odświeża się Amerykanka kąpielą, gdyż łazienki są tam nawet w najskromniejszych mieszkaniach. Ręce naciera wonnemi kremami i staje gotowa do przyjmowania gości. (w)

Stulecie hodowcy pijawek

Z dawnych, zamierzchłych czasów naszych pra, pradziadów nie pozostało nic. Znikły krynoliny i dyliżanse — wogóle wszystko, co przypominało dawną, romantyczną epokę. Słowem niema nic z owych romantycznych rekwizytów, oprócz, oprócz — pijawek, któremi chwali się Berlin. Przywieziono je do Berlina mniejwięcej przed stu laty i umieszczono w domu przy ul. Stralaua.

Jest to mały, wąski domek dwupiętrowy o prostych, na biało wyszorowanych schodach, które od święta — posypuje się piaskiem. Domek tchnie starością. Czuć w nim atmosferę dawnych, minionych lat, zwłaszcza, gdy patrzy się na godło czarnolakierowane z złotemi literami, oznajmiające szumnie „Handel pijawek". Zupełnie to samo, które umieszczono nad drzwiami przed stu laty. Ówczesny właściciel owych żyjątek ogłaszał swój towar mniejwięcej w ten sposób: „Do panów aptekarzy! Polecam zdrowe, z stawów pochodzące pijawki. Zamówienia załatwiam odwrotnie i możliwie po najtańszych cenach. Na zarządzenie lekarskie odstępuję i pojedyńcze egzemplarze".

Donner, bo tak nazywał się właściciel pijawek, hodował je w siedmiu stawach. Zarodki sprowadzał z Węgier i Kaukazu pocztą konną. Było to połączone z wielkiemi trudnościami, jak wogóle cała hodowla małych żyjątek. Zanim pijawka zdatną się stała do użytku lekarskiego, należało ją pielęgnować przez całe trzy lata. Przez cały ten czas żywiono je sokami gadów i żab — a później dopiero wrzucano do stawu świeżo ubite bydlęta, krwiopijczym żyjątkom na pożywienie.

Stawy zapuszczono po latach, a prawnuczka Donnera utrzymuje obecnie z Węgier sprowadzane pijawki w kamiennych garnkach. Tam roi się od małych złotawo - czarnych wężyków. Obecnie żyją w czystej wodzie źródlanej bez wszelkich roślin i potraw mięsnych, bo przed użyciem ich w celach medycznych trzeba je głodzić przez cały rok.

Nowoczesna medycyna powojenna, opierająca się na poczynionych doświadczeniach, posługuje się chętnie pijawkami. Wiele lazaretów zaopatruje się w nie co pewien czas, a nawet zagranica zwraca się niekiedy do starego domku z zamówieniami. Czyli, że wszystko się w życiu powtarza, a więc i ów najulubieńszy i „najpewniejszy" środek pijawkowy naszych pradziadów. (w)

Jak powstał haft maszynowy.

Nie wielu ludziom jest wiadome, że haft maszynowy, cieszący się tak znacznem wzięciem w świecie kobiecym, jest wynalazkiem więźnia angielskiego, nazwiskiem Edward Cowper, który odsiadywał karę więzienną w Cherbonne za zabójstwo. Miasto to posiada jednakże nie tylko więzienie, lecz również liczne tkalnie jedwabiu. Drobny ten na pozór szczegół zaważył zasadniczo na dalszych losach naszego bohatera. Pewnego bowiem dnia w tkalniach wybuchł strajk. Kierownik, nie chcąc przerywać pracy, zwrócił się do zarządu więzienia z prośbą o przysłanie do pomocy pewnej ilości więźniów, na co zarząd więzienny chętnie się zgodził. Pomiędzy wysłanymi więźniami był również Edward Cowper, dla którego chodzenie do fabryki stało się wkrótce jedyną przyjemnością w szarem życiu więziennem. Cowper zapoznał się prędko z fabrykacją i zaczął przemyśliwać nad wynalezieniem maszyny do haftowania. Pierwsze próby były nader udatne, rychło znaleźli się więc ludzie, którzy pomogli mu postawić produkcję na odpowiednim poziomie, odkupując następnie od Cowpera jego wynalazek. Gdy Cowper opuścił więzienie oczekiwała go, zdeponowana w jednym z banków, spora sumka, która zabezpieczyła mu dobrobyt do końca życia.

78 lat pożycia małżeńskiego.

W mieście Columbus w tanach Zjednoczonych mieszka pewna para małżeńska, mogąca się poszczycić prawdziwie rekordową długotrwałością pożycia. Para owa, państwo Blackmar obchodziła ostatnio 78-mą rocznicę ślubu. Oboje przekroczyli już 90-tkę, on ma 98 lat, ona zaś 93, czują się znakomicie i na przyjęciu, wydanem ku uczczeniu rocznicy, oświadczyli, że prawdziwa miłość małżeńska zaczyna się dopiero po pięćdziesięcioletniem pożyciu pod jednym dachem. W przyjęciu owem wzięło udział 114 osób samych tylko członków rodziny państwa Blackmar, w tem 5 synów, 4 córki, 18 wnuków, 22 wnuczki, 4 synowe, 4 zięciów i... 57 prawnuków, prawnuczek i praprawnucząt. (R. C.)

W Hamburgu toczy się sensacyjny proces w sprawie przemycania broni do Połudn. Ameryki na parowcu „Falke". Po prawej stronie widzimy oskarżonego kapitana statku Zinplitta.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Z działalności biurokratycznego banku

Bank Polski, widząc, że, jak kania deszczu, nasz przemysł spragniony jest dopływu gotowizny, wyasygnował pierwotnie 50, a koniec końców 30 miljonów na kredyt lombardowy. Fundusz ten jest przeznaczony na przyjście z pomocą przemysłowi, mającemu towarami zawalone magazyny, przy dostarczaniu taniego kredytu pod zastaw leżących na składzie towarów.

Ponieważ instytucja emisyjna statutowo nie może zajmować się towarowemi interesami lombardowemi, akcję podziału asygnowanych na ten cel środków miał przeprowadzić Bank Gospodarstwa Krajowego w ten sposób, że przyjmowałby do dyskonta weksle firm przemysłowych, zabezpieczając równocześnie na swoją rzecz odpowiednie ilości towaru, który byłby zdeponowany w pomieszczeniu, dostarczonem przez firmę, a zamkniętem i zapieczętowanem przez bank. Weksle te przyjmowałby Bank Polski do redyskonta od B. G. K., który za swoje pośrednictwo i żyro pobierałby pewną prowizję.

Otwieramy parantezę. Czy miał Pan, drogi Czytelniku, kiedy do czynienia w B. G. K.? Nie? No, to dziękuj Pan Panu Bogu! Bank ten jest może najjaskrawszym przykładem biurokracji etatystycznej, działającej zdala od życia gospodarczego ze wzniosłą ignorancję potrzeb inicjatywy prywatnej. Oto zresztą charakterystyczny wypadek, który cytujemy za łódzką Prawdą":

Po długich i mozolnych zabiegach w dyrekcjach wymienionych banków pewne fabryka łódzka otrzymała wreszcie promesę pożyczki lombardowej. Czemprędzej przystąpiono do magazynowania zastawu. Ponieważ firma otrzymać miała 1½ miljona, złożono w magazynie kilkadziesiąt tysięcy sztuk towaru włókienniczego, wartości dwukrotnie wyższej od przyrzeczonej pożyczki, t. j. 3 miljonów złotych. Wartość obliczono na podstawie cennika hurtowego. Towary składały się oczywiście z gatunków chwilowo nie żądanych przez kupców, ze względu na sezon; boć przecież zasada lombardu na tem polega, że zastawia się towary chwilowo nie znajdujące zbytu.

Gdy ta praca została już wykonana — nadchodzi zawiadomienie z B. G. K.: „Za podstawę szacunku przyjęte będą ceny cennika hurtowego z potrąceniem 2 proc. Ponadto zdeponowany towar musi w 80 proc. składać się z gatunków białych".

Przemysłowiec, doszedłszy po ochłonięciu do siebie, zarządził odpowiednie zmiany w magazynie. Potem jeszcze przyszły dwa zawiadomienia: towar biały uzupełnić należy do 90 procent wkładu; pożyczka udzielona będzie w wysokości 45 procent wartości wkładu.

I ta dyspozycja została wykonana. I co się okazało? Że B. G. K. udzieloną nie ze swoich funduszów pożyczkę zabezpieczył sobie towarami, wartości około 4½ miljona złotych, które stanowią przedmiot bieżących obrotów. A zamiast 50 procent wartości zastawionego towaru, firma otrzymała zaledwie 35 proc.

Firma uzyskała kredyt, przeznaczony na ułatwienie przemysłowi przetrzymania kryzysu, ale równocześnie zagwożdżono jej możność dokonywania bieżących transakcyj sprzedażnych. Jedną ręką dano jej pomoc, a drugą uczyniono wszystko, aby ją położyć na łopatki!

Jakże tu nie bać się „Danaów nawet dary niosących"?...

Krótkie informacje gospodarcze

— W ciągu marca przybyło do portu gdańskiego 440 okrętów o łącznej pojemności 326 179 ton rejestrowanych netto. — W tym samym miesiącu opuściło Gdańsk 421 okrętów o łącznej pojemności 303 402 ton rejestrowanych netto.

Na skutek porozumienia między Polską a Gdańskiem powstaje w Gdańsku stacja kontroli masła eksportowego, która będzie wydawała zaświadczenia, zwalniające od cła wywozowego.

— W przemyśle cementowym doszło do nowej umowy zbiorowej między pracodawcami a pracownikami. — Umowa ta utrzymuje w całej pełni dotychczasowe postanowienia i stawki, a podwyższa tylko nieznacznie jednorazowy dodatek drożyźniany.

Drogi zwalczania kryzysu rolnego

Obecny kryzys gospodarczy wysunął na czoło zagadnień gospodarczych naszego kraju sprawę programu rolnego, nietylko jako stosunku rządu do określonej gałęzi gospodarstwa, ale również stosunku rolnika do swego warsztatu i konjunktury gospodarczej oraz stosunku innych sfer społecznych do rolnictwa.

Do niedawna niestety uważano za pewnik sprzeczność z jednej strony interesów rolnictwa z interesami miast oraz drobnego i wielkiego rolnika z drugiej. Zwalczające się obozy rolników nie znalazły dosyć siły, aby przeszkodzić wytworzeniu się opinji o obronie spożywcy miejskiego przed wyzyskiem wsi ani nie zdołały pomimo swej liczebności poprostu narzucić rządowi programu ochrony rolnictwa. Dopiero skurczenie się pojemności rynku wewnętrznego z powodu osłabienia zdolności nabywczej wsi i gwałtowny wzrost bezrobocia zmieniły orjentację sfer przemysłowych i robotniczych i w pewnej mierze pod ich naciskiem rząd zrozumiał, że klucz zagadnienia leży w sytuacji rolnictwa.

W krótkim czasie rząd opracował plan doraźnej pomocy dla rolnictwa, wynikający z założenia, że należy zmniejszyć podaż zboża, zwiększyć i zorganizować jego popyt oraz umożliwić rolnikom wywiązanie się z krótkoterminowych zobowiązań. Odpowiednio do tego celu została nastawiona polityka zbożowa, kredytowa, podatkowa, celna i taryfowa. Lecz te pożyteczne zarządzenia, które oddawna powinny obowiązywać jako stałe normy polityki rolnej, są niedostateczne i okazały się mało skuteczne z powodu opóźnionego zastosowania ich. Jest jednak objawem pocieszającym, że plan ten stanowi zwrot rządu w stosunku do rolnictwa i kryje w sobie zarodek zasadniczego programu rolnego. Dalsza rozbudowa zawartych w nim myśli i uwzględnienie postulatów rolnictwa, których plan nie obejmuje, jest rzeczą niecierpiącą zwłoki.

Pomijając kwestję racjonalnej reformy rolnej, należy tutaj wskazać na kardynalny warunek polityki agrarnej, jakim jest konsekwentna linja, stałość i logiczna konstrukcja zarządzeń, uwzględniających całość gospodarstwa narodowego, bo rolnik po tylu kosztownych doświadczeniach nie będzie skłonny przy niezdecydowanej zygzakowatej polityce agrarnej prowadzić gospodarkę nakładową i angażować w swoim warsztacie kapitały przy stopie 10 — 15 proc.

Lecz z drugiej strony niepodobna od samego nastawienia polityki rządowej spodziewać się rychłego usunięcia zła. Obok pomocy państwowej rolnictwo nasze musi wykrzesać z siebie siły drogą samopomocy organizacyjnej przez organizację zawodową, handlową i spółdzielczą oraz przez samopomoc gospodarczą. Te trzy filary, a więc opieka państwowa, samopomoc organizacyjna i samopomoc gospodarcza uzależniają się wzajemnie, i jeżeli jeden z nich jest nieczynny, to nie pomogą pozostałe.

Największe znaczenie przypisać należy samopomocy we własnem gospodarstwie. Lecz granice jej są ciasne, o ile w grę wchodzą czynniki, usuwające się z pod wpływu rolnika, jak warunki atmosferyczne, światowa deruta cen i t. p. Dlatego konieczną jest pomoc organizacyjna przez zrzeszanie się, która drogą budzenia poczucia wspólności interesów i oświaty zawodowej, będzie tępić inercję rolnika oraz urabiać jednolity front rolniczy o zasadniczych zagadnieniach polityki rolnej. Celem organizacyj rolniczych powinno być ponadto oddziaływanie na rząd i opinję publiczną, aby utrzymać obecne ich przychylne stanowisko oraz dążyć do opracowania i wykonania pełnego programu rolnego.

Co się tyczy pomocy państwa, to należy wystrzegać się metod biurokratycznych i etatystycznych. Gospodarczo państwo ma wspierać i propagować, a nie kierować i prowadzić, bo stąd już tylko jeden krok do zabijania inicjatywy prywatnej i szerzenia wiary w wszechpotęgę państwa jako przedsiębiorcy. Eksperyment z rezerwami zbożowemi powinien być ostrzegawczem memento.

Odruchową reakcją rolnika na przesilenie jest zmniejszenie intensyfikacji gospodarki rolnej, a więc produkcja bez nawozów sztucznych, bez meljoracji, bez wielkich nakładów. Chociaż katastrofalna sytuacja narzuca takie stanowisko do pewnej granicy, to jest jednak rzeczą niewątpliwą, że w razie powszechnego urzeczywistniania tej tendencji skutki obecnego kryzysu mogłyby być dla kraju groźniejsze od samego kryzysu. Taki przeskok od systemu intensywnej gospodarki do ekstensywnej byłby samobójstwem rolnictwa. Cóż zatem pozostaje rolnikowi?

Aby odpowiedzieć na to pytanie, trzeba zdać sobie sprawę z tendencji dzisiejszej konjunktury. Czas stałości konjunktury i uregulowanego zbytu należy do przeszłości. Dzisiaj konjunktura jest w stanie płynnym, rolnik musi być gotowym do jej przyjęcia. Zmieniać systemy gospodarki tak szybko, jak przemysł, rolnictwo nie może. Chcąc się zatem zabezpieczyć przeciwko niestałości w warunkach zbytu poszczególnych płodów rolniczych, należy dążyć do oparcia gospodarstwa na kilku działach równocześnie i rozłożyć w ten sposób ryzyko. Zatem działów narazie nie prosperujących nie należy kasować, ale przytłumiać. Gospodarstwo należy nastawiać na konjunkturę dopiero spodziewaną i być gotowym do wyzyskania warunków zbytu, jak tylko się otworzą.

Intensywna gospodarka jest niemożliwa, ekstensywna jest samobójcza, czyli trzeba się zdecydować na system pośredni, co Niemcy nazywają systemem racjonalnie intensywnym. System ten odrzuca jednostronność w wyborze kierunku, kładzie równy nacisk na gospodarstwo roślinne i hodowlane z uwzględnieniem przyrodzonych warunków gospodarstwa.

Ponieważ wadą gospodarki rolnej jest powolny obrót kapitału, należy położyć nacisk na te działy, które dogadzając rynkom zbytu, dają szybszy, a zatem więcej kupiecki obrót, czyli na dział mleczno - nabiałowy i hodowlę trzody. Działy te stwarzają możność łatwiejszego uzyskania kredytu, gdyż wierzyciel widzi dogodniejsze gwarancje zwrotu.

Jeżeli wreszcie chodzi o organizację zbytu płodów rolnych, to rzecz jasna, należy dążyć do konsolidacji i koncentracji handlu płodami rolnemi, który będzie miał dość środków i siły organizacyjnej, aby panować nad rynkiem i niedopuścić do podobnego załamania cen na produkty rolne jak obecnie. Nasuwa się wątpliwość, czy porozumienie żytnie z Niemcami przyniesie nam korzyść. Przy obecnej dezorganizacji rynku i wobec zawarcia traktatu handlowego z Niemcami jest to zagadnienie bardzo skomplikowane, i trudno w tej dziedzinie wysunąć jakiś konkretny program. Zalecałoby się jednak ostrożność w wiązaniu losów naszego eksportu żyta z handlem niemieckim. (al)

Uprawą roślin

winni się zająć rolnicy

Na posiedzeniu w dniu 1 kwietnia, zwołanem przez Wielkp. Izbę Rolniczą, zebrani licznie przedstawiciele większej i mniejszej własności rolnej, postanowili jednogłośnie zorganizowanie oddziału poznańskiego Zw. Producentów roślin przemysłowo - leczniczych w Polsce.

Zapisani na zebraniu konstytucyjnem członkowie wybrali tymczasowy zarząd oddziału w osobach: pp. przewodniczący — St. Szyfter, zastępca — Wiktor Gładysz, prez. Zw. farmeceutycznego, inż. Cz. Danielewicz, prof. Zdz. Zieliński i sekretarz — Tadeusz Splitt. Zarząd przystąpił bezzwłocznie do praktycznej działalności.

Ustalono grupę roślin, które, wskazane jest, w tym roku jeszcze zaplantować (kminek, kolender, koper włoski i zwykły, kozieradka, gorczyca biała, majeranek, mięta pieprzowa i walerjana).

Postanowiono zwrócić się za pośrednictwem zarządu centralnego w Warszawie do Państw. Banku Rolnego o przyznanie dla plantatorów roślin przemysłowo - leczniczych kredytów, ułatwiających założenie plantacji.

Wszelkie informacje fachowe udziela biuro zarządu „Związku Producentów roślin przemysłowo - leczniczych w Polsce", które się mieści przy ul. św. Wojciecha 28. Tam winni się zgłaszać interesujący się sprawą uprawy roślin leczniczych.

Następne posiedzenie oddziału poznańskiego Zw. Producentów roślin przemysłowo - leczniczych odbędzie się w poniedziałek, dnia 14 bm. o godzinie 11-tej w sali posiedzeń Wielkp. Izby Rolniczej.

Na powyższe posiedzenie zaprasza się pp. członków i wszystkie osoby, interesujące się tą sprawą.

PRZED TARGAMI POZNAŃSKIEMI

(t) **Czechosłowacja na Targach w Poznaniu.** Najwyższe może zainteresowanie dla P. W. K. w pośród państw zagranicznych okazała Czechosłowacja, badając skrupulatnie luki w naszym przemyśle. Niewątpliwie efektem tego jest duży udział Czechosłowacji w tegorocznych Targach Poznańskich. Przemysł czechosłowacki pokaże na Targach swą produkcję z zakresu metalowego, maszyn rolniczych, elektryczności, kryształów itd. Sam tylko wytwórczy przemysł kryształowy reprezentowany będzie przez 6 fabryk.

(t) **Dzwony na Targach w Poznaniu.** Na P. W. K. ogólną uwagę zwracało stoisko jednej z firm odlewniczych dzwonów. Niemniejszą uwagę będą również na siebie zwracały dzwony, jakie ujrzymy na tegorocznych Targach w Poznaniu, udział bowiem w nich zgłosiły poznańskie, lwowskie i stanisławowskie zakłady odlewnicze dzwonów.

(t) **Gdańsk a Polska.** Zacieśniające się coraz bardziej stosunki gospodarcze Gdańska z Polską, siłą rzeczy powodują interesowanie się Gdańska imprezami gospodarczemi w Polsce. Nic więc dziwnego, że i zbliżające się Międzynarodowe Targi w Poznaniu żywo zajęły sfery handlowe W. Miasta, nakłaniając je do zgłoszenia udziału w Targach. Pośród przedstawicieli gdańskiego przemysłu i handlu znajdują się m. in. reprezentanci jubilerstwa, palarni kawy, obrazownictwa i t. p.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Przedłużenie premij wywozowych.** Ostatni Dziennik Ustaw (nr. 26) zawiera rozporządzenie min. skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa o przedłużeniu terminu obowiązywania premij wywozowych dla zboża, produktów przemiału oraz siodu w formie t. zw. zwrotu ceł.

(k) **Jak kształtował się wywóz w marcu.** Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego wywóz w marcu przedstawiał się jak następuje. Wywieziono 1.312.646 tonn towarów. Wartość wywozu wyniosła 221 106 tys. zł. W porównaniu do lutego wywóz zmniejszył się w wadze o 261 692 tonn, w wartości o 3 014 tys. zł. Najważniejsze zmiany w porównaniu do lutego zaszły na artykułach spożywczych, których wartość wywozu wzrosła (o 7,6 milj.). Głównie w wywozie wzrósł cukier (o 5,6 milj. zł, jaja — (o 3,2 milj zł) oraz pasze (o 1,2 milj. zł) zmniejszył się natomiast wywóz żyta (o 2,5 milj. zł) oraz jęczmienia (o 1,9 milj. zł). Zwiększył się dalej wywóz metali (o 4,2 milj. zł) zwłaszcza cynku (o 4,5 milj. zł), oraz środków komunikacyjnych w postaci wagonów pocztowych i bagażowych (o 1,3 milj. zł), oraz nawozów sztucznych (o 2,5 milj. zł). Zmniejszenie wywozu nastąpiło głównie na węglu (o 6,5 milj. zł), drzewie (o 1,4 milj. zł), na sionach (o 2,6 milj. zł), zwierzętach żywych (o 1,1 milj. zł), głównie w trzodzie chlewnej (o 0,6 milj. zł), a z artykułów przemysłowych na celulozie (o 1,1 milj. zł), oraz materjałach i wyrobach włóknistych o 1,4 milj. zł), zwłaszcza na przędzy wełnianej (o 1,4 milj. zł).

(k) **Wznowienie kredytów pod rejestrowy zastaw zbożowy.** Z inicjatywy min. rolnictwa Bank Polski postanowił wznowić kredyty rejestrowe pod zastaw zboża dla tych rolników, którzy dotychczas z kredytów tego rodzaju nie korzystali, a uważają za niewskazane sprzedawać zboże w chwili obecnej. Kredyty udzielane będą zasadniczo na trzy miesiące, z tem, że część będzie mogła być prolongowana na dalsze 3 miesiące. Wysokość funduszu na kredyty rejestrowane jest zasadniczo nieograniczona.

Z ZAGRANICY

(z) **Walka konkurencyjna w niemieckim przemyśle obuwianym.** Niemiecki przemysł obuwiany broni się coraz skuteczniej przeciwko zalewowi rynku niemieckiego przez obuwie czeskie, pochodzące przedewszystkiem z fabryki Bat'i w Zlinie Dwie wielkie fabryki niemieckie w Erfurcie, uzyskawszy znaczne kapitały zagraniczne, potrafiły przeprowadzić racjonalizację na sposób Bat'i i niesłychanie obniżyć ceny sprzedażne. Import obuwia zagranicznego do Niemiec spadł już w r. 1929 bardzo znacznie. Niemcy podejmują eksport do innych krajów, jak do Francji i Holandji, i zamierzają eksportować m. in. także do Polski po wejściu w życie konwencji handlowej. Mimo tych osiągniętych już sukcesów, w parlamencie niemieckim znajduje się wniosek o podwyższenie ochrony celnej na obuwie; wniosek ma wszelkie szanse powodzenia.

Ks. prob. Józef Ludwik

(Na 25-lecie kapłaństwa).

Parafja pogrzybowska (pow. odolanowski) obchodziła niedawno piękną i rzadką uroczystość 25-lecia pracy kapłańskiej swego duszpasterza ks. prob. Józefa Ludwika.

W przededniu uroczystości zebrali się tłumnie parafjanie w pięknie przystrojonej salce parafjalnej, aby Jubilatowi złożyć życzenia. Na całość złożyły się udatne deklamacje dziatwy szkolnej, serdeczne przemówienia delegatów zrzeszeń kościelnych i świeckich, przeplatane śpiewem chórów szkolnego i kościelnego.

Długoletnią, ofiarną pracą tudzież dzięki niepospolitym zaletom umysłu i wielkiej dobroci serca zjednał sobie Jubilat serdeczną wdzieczność, parafjan i cichy szacunek konfratrów. Zarazem jest on znany jako gorący patrjota, i z zamiłowaniem oddaje się pracy społecznej. Już jako uczeń gimnazjum ostrowskiego cichaczem udzielał lekcyj języka i historji, należał do tajnych stowarzyszeń polskich. Naraził się przez to na prześladowania Prusaków; kiedy bowiem ukończył gimnazjum, zostało wstrzymane świadectwo dojrzałości.

Jubilatowi przesyłamy życzenia ad multos annos!

Walne zebranie Bursy Rzemieśl. im. Staszica

W wtorek 8 bm. odbyło się w Poznaniu na salce p. Jarockiego roczne, walne zebranie Tow. Bursa Rzemieśln. Obrady zagaił p. prezes Dybczyński. Po przyjęciu porządku obrad pozostawiono przewodnictwo obrad jednogłośnie w rękach p. prez. Dybczyńskiego. Do pióra powołano p. Żyniewicza, który odczytał protokół z ostatniego walnego zebrania, przyjęty przez zebranych bez poprawek.

Zkolei nastąpiło sprawozdanie kierownika bursy p. Inż. Rydlewskiego, z którego dowiedzieliśmy się, że bursa ma obecnie 42 wychowanków, do 31 grudnia 1929 roku natomiast skorzystało z bursy wogóle 127 uczni. Rozmiary naszej bursy są niestety bardzo małe i nie odpowiadają zupełnie wymaganiom życia. Dlatego też zwrócił się zarząd Bursy do ofiarności społeczeństwa a specjalnie rzemiosła, w którego interesie leży wychowanie sobie jak najlepszych następców. Wydano w tym celu cegiełki po 50 gr. chcąc w ten sposób zebrać fundusz na zakup lub budowę własnego domu i powiększenie przez to rozmiarów naszej bursy.

Z sprawozdania skarbnika p. dyr. Ligockiego, dowiedzieliśmy się, że mimo ogromnych trudności zdołano dotąd, dzięki nadzwyczajnej oszczędności, zebrać już fundusz budowlany w wysokości zł. 22 920.—. Magistrat m. Poznania przyznał Bursie roczną subwencję 5 000.— zł. Jest to jednakże suma nie wielka i w ślad za Poznaniem winny pójść wszystkie samorządy, poświęcając również kilka złotych rocznie na Bursę Rzem. Młodzież nasza ma wszelkie prawo domagać się od nas opieki, gdyż w niej jest nasza przyszłość. Młodzieżą gimnazjalną i studencką opiekuje się społeczeństwo w dużej mierze, lecz o młodzieży rzemieślniczej zapomniano zupełnie.

Imieniem komisji rewizyjnej przemawia p. Fr. Krzyżagórski i wnosi o udzielenie ustępującemu zarządowi pokwitowania i podziękowania za pracę.

W dyskusji która się wywiązała zabierają głos p. i. pp. St. Libera, cechmistrz Górski, red. Piotrowski Adam, Majchrzak, Krzyżagórski, syndyk Zw. Piotrowski Tadeusz i prez Dybczyński. Zarząd Bursy wybrano przez aklamację ponownie w starym składzie tj. pp. Dybczyńskiego prezesem, ks. Jarosza wiceprezesem, red. Ad. Piotrowskiego sekretarzem, dyr. Ligockiego skarbnikiem, dyr. Stillera i radn. Liberę jako radnych. W skład komisji rewiz. wchodzi w dalszym ciągu p. Fr. Krzyżagórski.

Dla rozszerzenia działalności Bursy postanowiono powołać komitet honorowy, a dobór członków tegoż komitetu powierzono zarządowi. W wolnych głosach p. Górski M. oświadcza im. poznańskiego cechu rzeźnickiego, że cech ofiaruje wędliny na święta dla wychowanków bursy, a p. Krzyżagórski przyłącza się, ofiarując z swej strony tradycyjne jajka.

Poruszano również kupno pewnej nieruchomości na Jeżycach, celem powiększenia bursy, lecz pewnym hamulcem jest narazie fundusz zbyt skromny. W rezultacie powierzono jednakże i tę sprawę zarządowi.

Podziękowawszy ofiarodawcom za ich ofiarność a obecnym za udział w zebraniu, solwuje p. prez. Dybczyński dwugodzinne obrady.

N. B. Wszelkie datki na cele Bursy przyjmuje skarbnik p. Ligocki, dyr. Miejskiej Szkoły Handlowej w Poznaniu, jak również wpłacać można na ten cel wprost do P. K. O. — konto czekowe nr. 212 664.

„Sanacja" w krakowskiej Izbie Rzemieślniczej

Jak donosi krakowski „Głos Narodu" prezes Izby Rzemieślniczej w Krakowie p. Wolny — zgłosił rezygnację z zajmowanego stanowiska. Rezygnacja ta jest echem dużego rozgoryczenia, jakie od dłuższego czasu panuje w sferach rzemieślniczych Krakowa. Jednym z powodów była niewłaściwa obsada komisyj egzaminacyjnych: egzaminatorami np. w komisji dla złotników ustanowiono zegarmistrza i t. p.

Ponadto Izba Rzemieślnicza ustanowiła niesłychanie wygórowane taksy egzaminacyjne, wynoszące dla majstrów 200 zł, a od uczniów 40 zł. Są to opłaty uniemożliwiające kandydatom do rzemiosła, rekrutującym się przeważnie ze sfer niezamożnych, dostęp do zawodu. Nakładanie w dzisiejszych ciężkich czasach tak wygórowanego haraczu na rzecz Izb, jest rzeczą conajmniej nie wskazaną. Ściąganie wysokich opłat przez izbę uniemożliwia również egzystencję cechom, które nie chcąc przeciążać opłatami swych członków zmuszone są rezygnować z dochodów, jakie dla prowadzenia ich działalności są nieodzowne.

Od chwili swego powstania Izba Rzemieślnicza, zdaniem szerokich kół rękodzielniczych zaznaczyła swą działalność jedynie biurokratycznym fiskalizmem, nie zanotowano natomiast żadnej, po obywatelsku pojętej akcji w obronie interesów stanu średniego, zagrożonych dziś bardziej niż kiedykolwiek.

Ministerstwo przemysłu nie zatwierdziło również kontraktu zawartego między prezydjum Izby a jej sekretarzem p. Gartnerem, tak ze względu na wysokość pensji miesięcznej (podobno zażądał 3 000 zł miesięcznie) jak i na długość trwania umowy.

Oto — jak się rządzi „sanacja" dorwawszy się do — władzy. Najgorzej na tem wychodzi oczywiście rzemiosło.

10-lecie Wielkp. Związku Straży Pożarnych

Dziesięć lat minęło, gdy Prowincjonalny Zw. Straży Pożarnych zamieniono na Wielkopolski Zw. Str. Poż., który przeszedł pod kierownictwo władz korporacyjnych polskich. Z tej okazji warto rzucić okiem wstecz na działalność i rozwój Związku oraz na wzrost ochotniczych straży pożarnych.

W chwili przejęcia przez nowy zarząd Związek obejmował 150 członków, gdy dzisiaj liczy ich 658. W roku 1920 działało na terenie naszego województwa 109 ochotniczych straży pożarnych — dziś natomiast jest ich 383. W miarę wzrostu straży i członków zostały rozbudowane okręgi, które z 7 wzrosły stopniowo aż do 25.

W ciągu tych lat 10 odbywały się zebrania, urządzano kursy dla naczelników celem podniesienia sprawności w pożarnictwie. Z ważniejszych wydarzeń należy wymienić pierwszy Zjazd wojewódzki połączony z zawodami wojewódzkiemi w 1924 r., który zgromadził 20 drużyn. W drugim zjeździe 1927 r. wzięło udział 26 drużyn. Trzeci zjazd odbył się w 1929 r. Drużyna ćwiczebna Wielkop. Zw. jak i delegacje brały udział w zjazdach i popisach we Lwowie i na Pomorzu.

Pierwszym przewodniczącym zarządu Związku był burmistrz Jahnke, a w roku 1921 wybrano prezesem Zw. posła K. Rzepeckiego, który urząd ten sprawował do r. 1928. Po jego ustąpieniu prezesem był b. wojewoda poznański. Inspektorem pożarnictwa jest od 1928 r. p. Busza.

Finansowo Związek oparty był w okresie 10 - lecia w głównej mierze o Kraj. Ubezp. Ogniowe. Subwencja w czasie od 1924 do 1929 r. przekroczyła 200 tys. zł. Przy tak wydatnem popieraniu Związek mógł był rozwinąć b. pożyteczną działalność. Również cieszył się w tym okresie stałem poparciem władz państwowych i samorządowych, co wydatnie wpłynęło na polepszenie stanu obrony przeciwpożarowej na terenie województwa, pozostawionego przez władze niemieckie, mimo wychwalanej gospodarki, w najgorszym stanie. Świadczą o tem wymownie pobudowane zamiast dawniejszych ruder, masywne strażnice oraz zakupione nowoczesne sprzęty pożarnicze.

(z)

Do wszystkich, którzy litość mają w sercu

Z „Caritasu" otrzymaliśmy następującą odezwę:

Zbliża się najcudowniejsze z świąt, święto Zmartwychwstania, święto radości i wesela! Z ust naszych popłynie szczęsna pieśń: „Wesoły nam dzień dziś nastał!"...

Wesoły dzień... Czy dla wszystkich? Jakto? — przecież Chrystus dla wszystkich zmartwychwstał, i wszyscy powinni się weselić!

Wszyscy? A czy przez usta, wykrzywione męką głodu może przejść uśmiech radosny? A kiedy biedne, schorzałe dzieciny w nędznej, wilgotnej suterenie zwrócą się do swej matki w to święto radości z błaganiem: „Mamo, chleba — my takie głodne", — to miast uśmiechu ujrzą w oczach matki bolesną łzę i usłyszą twardą, zdławioną odpowiedź — „Nie mam!"

Czyż pozwolimy, aby w dniu szczęścia, które nam wszystkim przyniósł Chrystus, płynęły łzy, panowała rozpacz, żałość, gorycz? I najbiedniejszym zgotujmy ś w i ę c o n e. W tym celu spieszmy z wszelkiemi datkami w pieniądzach i naturze do Poznańskiego Okręgu „Caritas" Nowy Rynek 13, tel. 55-88 konto czekowe P. K. O. 213.005. Prócz tego pieniądze na święcone dla biednych można kierować na konto Banku Zw. Sp. Zarobkowych Oddział Al. Marcinkowskiego — względnie do naszej Redakcji.

O książki dla szpitali

Otrzymujemy następującą odezwę:

Społeczeństwo nasze, które w tem dziesięcioleciu tyle dokonało w dziele organizacji akcji charytatywnej, przeszło obok jednej dotkliwej naszej niedomogi, nie zareagowawszy na nią w sposób radykalny.

Znając nadzwyczajną zdolność wyczucia potrzeb społecznych u naszych kierowników tejże akcji, jak również ofiarność obywatelstwa miasta Poznania, nie wątpimy, że stało się to jedynie z powodu nawału prac organizacyjnych ubiegłej doby.

Dziś jednakże, gdy wszystko weszło już w tryby normalnej, spokojnej pracy, należy zwrócić uwagę naszą na tę niedomogę, by jej jaknajprędzej kres położyć.

O bibljotekę dla chorych w szpitalach wołamy! Setki chorych przez szereg długich miesięcy leżąc w szpitalu, nie mają książek. Poza nieznaczną liczbą inteligentów, zaopatrzonych w nie, większość w swem ciężkiem, monotonnem, pełnem cierpień życiu szpitalnem nie ma tej ulgi, tego zapomnienia, jakie daje dobra książka.

Wszystkie większe miasta Rzeczypospolitej dziś już mają bibljoteki szpitalne, powstałe z ofiarności publicznej, jedynie Poznania braknie w ich liczbie. Skromna bowiem bibljoteczka przy Szpitalu Miejskim nie jest w stanie odpowiedzieć potrzebom tylu chorych.

Nie dajmy się zdystansować w tym zakresie pracy w dziele kulturalnem, w dziele miłosierdzia chrześcijańskiego. Nie pomijajmy placówki, która się może stać poważnem, a tak wdzięcznem polem działania w walce z ciemnotą, w zmaganiu się z akcją antynarodową i antyreligijną. — Ks. Ludwiczak, dyrektor Tow. Czytelni Ludowych, uznający doniosłość tego naszego posterunku, pierwszy zaofiarował na ten cel 100 książek, za które składamy Mu na tej drodze serdeczne „Bóg zapłać".

Żywimy niepłonną nadzieję, że za jego przykładem pójdą liczne rzesze naszego tak ofiarnego i rozumiejącego swój obowiązek społeczeństwa.

Konferencja Farna Pań Św. Wincentego à Paulo.

Książki uprzejmie prosimy nadsyłać: Wielkie Garbary Nr. 40, I piętro, D-rowa Teresa Matuszewska, przewodnicząca sekcji opieki nad ubogimi chorymi w szpitalach.

Życie harcerskie

Przygotowania dziewcząt do wojny

Organ instruktorek harcerskich „Skrzydła" drukuje w 3-cim numerze niedrukowany nigdzie dotychczas list Andrzeja Małkowskiego do żony, z Londynu, w roku 1912.

Zmarły tragicznie twórca polskiego skautingu pisze w nim między innemi co następuje: „...sądzę, że między Polkami znajduje się duży procent prawdziwie dzielnych, których nie odstraszyłaby służba żołnierska... Przecież z dziewcząt nie utworzymy piechoty, ani kawalerji, najwyżej niektóre mogłyby, jak niewiasty burskie, strzelać ze swych osad. To byłby trud chybiony, a oprócz tego zawsze kobiety będą stanowić w obozie czynnik demoralizujący i choćbyśmy nawet odzwyczaili wszystkich żołnierzy od amorów, to jeszcze słabe nerwy kobiet nie wytrzymają podczas ataku.

Natomiast niezaprzeczenie olbrzymia liczba niewiast może być niezwykle pomocną poza linją ognia. Wszak służba etapowa zajmuje nieraz ⅓ sił wojska. A pielęgnowanie chorych? A przygotowanie żywności, mundurów, bielizny, robienie ładunków i t. p. — Gdy nie będzie niewiast, będą to musieli robić żołnierze, których można użyć do bezpośredniej walki. To byłby szalony bój i nad wyraz potężny, gdyby przeprowadzić taką organizację, w którejby wszyscy mogli przyczynić się do walki, wzajemnie sobie pomagając i się uzupełniając. Ale do tego trzeba wyrobić u dziewcząt, podobnie jak i u chłopców, świadomość, że i na nich ciążą obywatelskie obowiązki, że i one powinny hartować swoje dusze i wyrabiać ciała. Trzeba im dać takie przewodniczki, któreby dorównały męstwem rzeczywistym „żołnierzom".

Kronika Chorągwi Poznańskiej

W zawodach strzeleckich o mistrzostwo Chorągwi Poznańskiej, które odbyły się w ubiegłą niedzielę, I i II miejsce uzyskała 16 drużyna męska im. gen. Bema w Poznaniu.

Kurs dla zastępowych. Staraniem Komendy Hufca Męskiego zorganizowano kurs dla zastępowych dla drużyn przy szkołach powszechnych i wydziałowych.

14 drużyna męska im. Stanisława Żółkiewskiego w Poznaniu, odegra dwukrotnie z powodzeniem komedyjkę M. Twaina „O człowieku, który redagował gazetę rolniczą".

Kurs przeciwalkoholowy. Dalszy ciąg kursu urządzonego staraniem Komendy Hufca Żeńskiego kursu przeciwalkoholowego, odbywającego się w I. szkole wydz., ul. Działyńskich 4, przewiduje na dziś, t. j. sobotę, 12 kwietnia następujące wykłady: godz. 18,30 dhna Dr. Mąkowska wykład p. t. „Wpływ alkoholu na organizm ludzki", godz. 19,30 p. Dr. Kruppikówna wykład „Wpływ alkoholizmu na umysł i wolę".

Z kół starszych harcerzy

Odprawa komendantów hufców i grona starszych harcerzy odbyła się w ubiegłą niedzielę. Harcmistrze Czarniecki i Lang wygłosili referaty, w których jak również i w dyskusji, poruszono szereg aktualnych spraw. Na odprawie tej dokonano wyboru delegatów na X Nadzwyczajny Zjazd Walny Z. H. P. w Warszawie.

I Hufiec Starszo - harcerski Akademicki zorganizowano ostatnio w Poznaniu oddając jego komendę druhowi hm. Dr. Karolowi Stojanowskiemu Docentowi Uniwersytetu Poznańskiego. W skład hufca wchodzą obie drużyny akademickie. Tworzy się jeszcze jedna.

Z kraju i ze świata

I Zlot żeński starszyzny harcerskiej odbędzie się w Kartuzach w czasie od 12—25. 8 rb. Termin zgłoszeń upływa 15. bm. Obszerne szczegóły podaje w tej sprawie nr. 3 „Skrzydeł", organu instruktorek harcerskich. Do nabycia w sekretarjacie Komendy Chorągwi, Poznań, ul. Fredry 7, p. 5.

Harcerze w Lidze Ochrony Przyrody. Do Ligi Ochrony Przyrody, mającej na celu między innemi ratowanie ginących stepów przez ich zakup i zamienienie na nietykalne rezerwaty, wpisały się 1 drużyna w Milanówku, 3 drużyna męska w Żyrardowie, 14 żeńska drużyna w Warszawie, zastęp „Kruków" 1 Drużyny, męskiej w Ciechanowie. Drużyny, które nie mogą należeć do Ligi mogą dopomóc instytucji przez rozsprzedaż 30-gr znaczków.

Kurs gier sportowych i łucznictwa mający się odbyć w dniu 21 kwietnia w Warszawie, odwołuje Główna Kwatera Męska ze względów oszczędnościowych.

W czasie Wielkanocy przybędzie do Polski 150 skautów angielskich, stanowiących grupę corocznie wyjeżdżającą podczas feryj wielkanocnych do innego państwa. Wycieczka zwiedziła w ten sposób Austrję, Hiszpanję, Węgry, Czechosłowację. Będzie to pierwsza, tak wielka grupa skautów zagranicznych przybywająca do Polski. Zwiedzi ona ważniejsze ośrodki polskiego harcerstwa m. in. Poznań.

Film harcerski z Jamboree, który harcerze poznańscy widzieli w kinie „Słońce" będzie wyświetlony w jednej z sal zamku warszawskiego, w obecności p. Prezydenta Rzeczp. i zaproszonych gości.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej

Głos katolickich organizacyj kobiecych Poznania w sprawie obrony religji w Polsce

Z głęboką troską i niepokojem przyjęły kobiety Poznania wiadomość o ponownej nominacji na stanowisko ministra W. R. i O. P. pana M. Czerwińskiego. Poprzednie jego wystąpienia i stosunek do religji katolickiej w Polsce obudziły bowiem czujność i wywołały żywy protest wszystkich, na gruncie katolickim i narodowym stojących organizacyj kobiecych naszego miasta. Najsilniejszym tego wyrazem było niedawno zwołane zebranie z udziałem 29 najliczniejszych i najpoważniejszych organizacyj Poznania reprezentujących około 43.000 Polek-Katoliczek. Na zebraniu tem, po gorących słowach zagajenia przewodniczącej woj. pozn. N. O. K. p. Heleny Grossmann zabrały głos kolejno: przedstawicielka Ziemianek p. Zakrzewska, następnie p. Pawłowska z Poznania, w końcu p. Irena Puzynianka b. poseł na Sejm, jako główna referentka.

Streszczenie przemówienia p. Puzynianki

Na wstępie zaznaczyła p. Puzynianka, że zebranie to nie jest wiecem, ale bardzo poważnem rozważaniem nad sprawą, której doniosłość skłonić powinna do zastanowienia się i zajęcia odpowiedniego stanowiska każdą myślącą Polkę - Katoliczkę, równouprawnioną obywatelkę, a tem samem odpowiedzialną za rozwój wypadków i kształtowanie się życia państwowego Polski. Wobec grożącego Polsce niebezpieczeństwa kobiety w pierwszym rzędzie winny odeprzeć atak nieprzyjaciół idei Chrystusowej nie w formie sporadycznego wystąpienia i protestu, ale przez stałe i wytrwałe rozpatrywanie tego problemu.

Obywatelki wolnej Ojczyzny muszą wykazać tę samą niestrudzoną ofiarność i skuteczność działania, jaką szczyciły się w niewoli. Doniosłość zagadnienia wychowania młodzieży podkreślił najsilniej Ojciec św. w swojej specjalnej encyklice. Zaznaczył w niej Papież, że prawo do wychowania młodego pokolenia ma w pierwszym rzędzie Kościół, następnie rodzina, a w końcu państwo. Kościół z tytułu po I-sze swej misji nauczania „wszystkich narodów" zleconej mu przez Chrystusa, po II-gie w imię swego, nadprzyrodzonego macierzyństwa: „Jako oblubienica Chrystusa, która rodzi, żywi i wychowuje dusze do boskiego życia łaski swojemi sakramentami i swoją nauką". Rodziny prawo naturalne wychowania jest wynikiem ścisłego obowiązku. Prawo to jest dawniejsze od praw państwa i nienaruszalne przez żadną potęgę ziemską. Obowiązkiem rodziców chrześcijańskich jest wychowywać dzieci dla Boga, a prawem i obowiązkiem państwa chrześcijańskiego jest dopomagać Kościołowi i rodzinie w wychowaniu młodego pokolenia. Społeczeństwo katolickie powinno przestrzegać powyższych zasad, szczególnie ze względu na masonerję, która zwykle swoje pierwsze ataki kieruje na sprawy wychowania i nauczania, starając się opanować ministerja oświaty i zawładnąć umysłowością nauczycielstwa.

Prelegentka zwraca uwagę na fakt, że Opatrzność w ciężkich chwilach dla Ojczyzny posłużyła się w swoich celach intuicją kobiecą powołując do pracy około wychowania młodego pokolenia postacie takie, jak Matka Darowska, Wanda Malczewska, jenerałowa Zamoyska, Cecylja Plater i wiele innych, które przygotowały zmartwychwstanie Polski.

Ojciec św. przemawiając w ubiegłym roku do pielgrzymki polskiej w Rzymie zwrócił specjalną uwagę na niebezpieczeństwo masonerji, twierdząc, że wrogowie niepodległego bytu Polski są wspólnikami masonerji, która dąży do moralnego rozbrojenia Polski.

Jako illustrację do słów ostrzegawczych Ojca św. przytacza referentka wynik konferencji pedagogicznej, odbytej przed kilku miesiącami w Warszawie na temat: szkoła antyreligijna.

Powstała więc teza, że nie wystarcza szkoła świecka, z dowolną nauką religji, lecz, że musi powstać szkoła antyreligijna, która jedynie może zwalczyć religijne wpływy pozaszkolne a zarazem podważyć podstawy religijne starszego społeczeństwa. (Patrz: „List do nauczyciela, Artura Górskiego, str. 6).

Fakty tego rodzaju, co zebranie zwołane w styczniu b. r. w Łowiczu, okólnik w sprawie odczytów Kaden-Bandrowskiego, przemówienia p. ministra W. R. i O. P. na Zjeździe Harcerskim w Wilnie, mianowanie nauczycieli wyznania mojżeszowego dla dzieci katolickich, zmniejszenie ilości godzin religji w Poznańskiem i wiele, wiele innych faktów wystarcza, aby pobudzić społeczeństwo polskie do czujności; tembardziej, że według słów Papieża: „Wszystko, co czynią wierni dla obrony i utrzymania szkoły katolickiej dla swoich dzieci jest działalnością religijną. Należy głosić i tłumaczyć wszystkim, że gdy Katolicy żądają szkoły katolickiej dla swoich dzieci, tem samem nie głoszą ani hasła partyjnego, ani politycznego. Żądanie to jest sprawą religijną, której domaga się spokój sumienia katolickiego". A zatem jasnem jest, że przedewszystkiem matki - Katoliczki w Polsce muszą wykorzystać wszystkie środki celem obrony religijnego wychowania młodzieży w szkołach, gdyż z tytułu posłannictwa swego kobieta jest w I-szym rzędzie odpowiedzialna za rozwój i poziom społeczeństwa. Przykład Rosji Sowieckiej, objaśniony przez prelegentkę szeregiem przytoczonych faktów, wykazuje jaskrawo, co zagraża społeczeństwu, które wojnę wypowiada Bogu, a młodzież swą wychowuje bez religji.

Posłannictwo dziejowe Polski to niesienie na Wschód kultury zachodniej i wiary katolickiej. Wszystko, co niszczy to promieniowanie Polski niwecząc jej celowość według planu Bożego zagraża jej istnieniu.

Dotychczas w Polsce masonów jest garstka, a katolików ogromna większość, jeśli więc Kościołowi źle się u nas dzieje wina to przedewszystkiem Katolików, ich bierności i nieorjentowaniu się w sytuacji. „Niechże więc kobiety polskie" — nawoływała prelegentka — „pamiętają o tem co ślubowały 3 maja r. 1926 w Częstochowie składając symboliczne berło przed obrazem Jasnogórskim".

Niestety wśród kobiet bardzo zacnych i gorąco katolickich panuje pewne tragiczne nieporozumienie. Wszystkie prawie kobiety w Wielkopolsce dzięki silnemu rozwojowi życia organizacyjnego datującego jeszcze z czasów przedwojennych należą do stowarzyszeń i związków, siłą rzeczy, lub z natury swej — apolitycznych. Ale nie oznacza to wcale, ażeby jednostki do owych zbiorowości należące były tem samem obowiązane do apolityczności indywidualnej, lub zwalniane od obowiązku uświadomienia obywatelskiego i politycznego, który jest tylko logiczną konsekwencją praw wyborczych i związanej z niemi odpowiedzialności obywatelskiej. W słowach i wskazaniach papieży, szczególnie w Encyklikach Leona XIII „Immortale Dei" i „Graves de Communi" gdzie między innemi Ojciec św. woła, że Katolików „winna łączyć jedność ducha, jedność woli i jedność działania" wyraźne znajdujemy konieczności udziału Katolików w życiu politycznem. Oczywistą jest rzeczą — mówi papież — że Katolicy mają jak najbardziej słuszne powody do tego, ażeby brać czynny udział w życiu politycznem. Skutkiem ich abstynencji w tym względzie, rządy przejdą niechybnie w ręce tych, których zasady i przekonania nie budzą żadnych nadziei pomyślności dla państwa. Poza tem, byłoby to wysoce szkodliwe dla interesów Kościoła, gdyż władza cała znalazłaby się w ręku jego wrogów, a obrońcy Kościoła byliby całkowicie bezsilni". (Tragicznym tego przykładem była martyrologja Kościoła w Meksyku, gdzie przy wyborach ostatnich, tylko 3 proc. uprawnionej ludności katol. skorzystało z swoich praw wyborczych). Dalej jeszcze w tej samej encyklice czytamy że: Katolicy winni brać udział w życiu politycznem, ażeby wszystkie dziedziny, wszystkie komórki życia państwowego przeniknąć i ożywić wpływem religji katolickiej".

Na zakończenie tego zebrania, którego poważny, w podniosłym tonie, utrzymany przebieg, świadczył o wysokim poziomie organizatorek — przed odśpiewaniem: „My chcemy Boga" — publiczność zgromadzona na sali w liczbie ca 1.000 osób, jednomyślnie przyjęła deklarację wynikającą z przemówienia p. Puzynianki, (podaną na razie w prasie) a także szereg rezolucyj, których powtórne uchwalenie na Zjeździe delegatek, Kat. Zw. Polek w Poznaniu 3-go marca, z prawdziwem zadowoleniem stwierdziliśmy.

Obyż ten głos Polek - Katoliczek, w trosce o przyszłość Ojczyzny, dotrzeć zdołał do serc i sumień odnośnych miarodajnch czynników państwowych.

M. K.

Z rocznej działalności N. O. K.

(Oddział Miasto Poznań)

W uzupełnieniu sprawozdania podanego w nr. 162 „Kurjera Poznańskiego" str. 4 dodajemy dzisiaj jeszcze kilka szczegółów dla uwypuklenia działalności tej jedynej w całej Polsce organizacji kobiecej, która od lat wielu idzie po linji pracy narodowej, nie zbaczając z wysuniętej drogi, jakkolwiekby się układały konjunktury polityczne państwa. To też przyznać trzeba, że ta prostolinijna praca nastręcza niemało trudności w czasach obecnych i że dużo trzeba wytrwałości, siły woli i charakteru, aby tak jak przedstawicielki N. O. K. nieść wysoko sztandar z hasłem: Bóg i Ojczyzna.

Praca w organizacji w Oddziale na miasto Poznań koncentrowała się w roku sprawozdawczym głównie w 3-ch kierunkach: około P. W. K., około wyborów do Rady Miejskiej w Poznaniu i około ulżenia nędzy w najuboższych ośrodkach Poznania. W związku z P. W. K. i Domem Polki opracowała N. O. K. szereg życiorysów, zbierała materjały do Działu Historycznego Kobiet i dla albumu Wydziału Wykonawczego N. O. K. w Warszawie oraz dla miejscowej Czytelni dla Kobiet. Wydatna była pomoc N. O. K. w sprzedaży żetonów, w przyjmowaniu wycieczek z dalszej Polski i t. d. Poważny sukces, obrazujący działalność N. O. K. w całej Polsce wyróżniał się estetycznym wyglądem wśród powodzi innych wykresów, jakkolwiek umieszczany zbyt wysoko utrudniał odczytywanie statystycznych danych. Poznański Oddział N. O. K. zajął się również przygotowaniem imprezy dochodowej na cel dobroczynny na arenie P. W. K. a mianowicie ułatwił paniom z Kalisza urządzenie przedstawienia „Żywych szachów".

Wybitny był udział członkiń N. O. K. w pracy przygotowawczej, która poprzedziła wybory do Rady Miejskiej w Poznaniu. W szerszym komitecie wyborczym, podzielonym na sekcje, pracowały panie: 1) w sekcji finansowej: dr. Marja Grossman, H. Domagalska i Wł. Krzyżagórska; 2) W sekcji organizacyjnej działały pp.: Helena Grossman, Krzyżagórska, Prof. Kostrzewska, Śniegocka, Smoczyńska, Pankauowa, Błotna.

Jako obwodowe objęło urzędy 19 pań, jednakże kobiet nieobjętych spisami pracowało daleko więcej. 4 obwody opracowały członkinie N. O. K. na własny koszt, tj. 2 finansowała kasa N. O. K. a w dwóch obwodach poniosły koszta pracujące tam panie: Krzyżagórska i Pankauowa.

Przewodnicząca Koła N. O. K. — prawy brzeg Warty — p. Żerbowa odwiedzała szpitale i domy zakonne kobiet, gdzie rozdawała kartki wyborcze i spisała chorych, których można było przewieźć do głosowania. Uratowano tym sposobem 200 głosów.

Praca kobiet spotkała się z dużem uznaniem Komitetu Wyborczego 10-ki. Z obwodów kobiecych wyróżniał się przedewszystkiem obwód p. Smoczyńskiej, trzeci z rzędu wszystkich obwodów.

Do Rady Miejskiej weszły kandydatki N. O. K.: p. dr. Marja Grossman, dla wielkich zasług wybrana ponownie oraz p. Anna Smoczyńska.

Szereg przemówień kobiecych na wiecach i zebraniach np. p. dr. M. Grossman, p. Krzyżagórskiej, p. Smoczyńskiej, p Heleny Grossmanówny i innych przyczyniały się skutecznie do uświadomienia obywatelskiego. — Pełen sukces wyborów i zwycięstwo listy narodowej w dużej mierze przypisać należy współpracy kobiet.

Sekcja charytatywno-społeczna N. O. K. pod przewodnictwem p. Heleny Grossman zajmuje się opieką nad bezrobotnymi i biednymi, przedewszystkiem wzięła w opiekę ubogich w przytułku miejskim na św. Rochu. Przytułek zamieszkuje ogółem 26 rodzin i 54 dzieci. Praca polega głównie na zaopatrywaniu w odzież i żywność potrzebujących oraz na wywieraniu wpływu moralnego zapomocą rozdawnictwa broszur religijnych i czasopism oświatowych. — Prócz tego współpracowano że Stacją Sanitarną „Stella", umieszczając tam 15 dzieci.

W okresie gwiazdkowym obdarowano znaczną ilość dzieci oraz rodzin ubogich ciepłą odzieżą, bielizną i żywnością. Na skutek kwesty przeprowadzonej przez p. Wolską i prof. Kostrzewską szereg firm poznańskich ofiarowało odzież i materjał, a do zebrania funduszu gwiazdkowego w gotówce najwydatniej przyczyniły się „dzieci radjowe" zachęcane pięknemi przemówieniami „Wujka Czesia".

W ostatnich tygodniach N. O. K. zasłużyła się społeczeństwu zorganizowaniem wielkiego zebrania kobiet, protestujących przeciw redukcji religji w szkołach.

Wobec tak dodatnich rezultatów bardzo pobieżnie przedstawionej działalności N. O. K. winny czujące narodowo kobiety wielkopolskie wstępować jak najliczniej do szeregów tak zasłużonej Organizacji, aby pracą swoją pomnożyć dotychczasowe wyniki.

Ze świata

Nowy krok zdobyczy kobiet w Czechach.

Minister sprawiedliwości, Dr. Alfred Meissner, zrobił propozycję by w Czechosłowacji dopuszczono kobiety do ław sędziowskich. W przeciwstawieniu do innych krajów, gdzie sędzią może pozostać praktykujący adwokat, w Czechosłowacji kandydat na sędziego musi odbyć specjalne studja i poddać się specjalnym egzaminom państwowym. Te trudności najprawdopodobniej nasuwają ministrowi perspektywę braku sędziów w kraju. By zapobiedz tej ostateczności minister pragnie przeforsować prawo, dzięki któremu pewna ograniczona zrazu ilość studentek miałaby prawo uczęszczać na specjalne studja i kandydować na sędziów. Byłaby to próba, która wykazałaby czy kobiety są zdolne do tego rodzaju odpowiedzialności.

Opinja publiczna jest podzielona co do kobiecych zdolności w tym kierunku, dlatego minister zastrzega sobie liczbę kandydatek. W każdym razie jest to jeden więcej krok naprzód w równouprawnieniu kobiet w Czechosłowacji. (zo)

Wybitna malarka włoska.

Na tegorocznej wystawie sztuki włoskiej w Londynie zwróciła na siebie powszechną uwagę włoska malarka, p. Emma Ciardi, córka znanego malarza Gugliemmo Ciardi z Florencji. Panna Ciardi wystawiła 40 obrazów, które z powodu oryginalności pomysłu i kolorytu wywołały nadzwyczaj żywe i przychylne komentarze całej prasy artystycznej.

Tematem jej prac, to „Fantazje" i „Sceny Weneckie" w prześlicznych kolorach matowego złota, „vieux-rose", srebrno - szarym, srebrno - niebieskim i srebrno - zielonym. Postacie ze świata „Fetes Galantes" w bajkowych powłóczystych szatach stąpają krokiem menuetowym po cudnych trawnikach i tajemniczych krużgankach. Jedno z czasopism angielskich, omawiając prace młodej malarki, mówi, że trudno jest powiedzieć który z obrazów jest najlepszy, wszystkie bowiem są interesujące i wykonane z prawdziwem artyzmem.

Najwięcej wdzięku według innego czasopisma posiadają obrazy „Pieśń południowa", „Ogród Cyprysów" i „Samotna statua". (zo)

Paryska organizacja pomocy dla dziatwy szkolnej.

Dzięki inicjatywie kobiet powstała w Paryżu organizacja pod nazwą „Przyjaciół maluczkich", w skład której wchodzą rodzice, nauczycielstwo i wszyscy zainteresowani. Młode stowarzyszenie wytknęło sobie za cel ułatwiać szkole wykłady i czynić je bardziej korzystnemi, wprowadzić ruchome obrazki w celu ilustrowania wykładów, uczynić szkołę bardziej atrakcyjną, przyozdobić ją w kwiaty i obrazy oraz zaopatrzyć w zabawki i rozrywki, następnie zorganizować rozrywkowe popołudnia połączone częściowo z konferencjami rodziców i nauczycielstwa, wreszcie wysyłać dziatwę na letnie kolonje.

Z miesięcznych zebrań członków organizacyj przekreślono raz na zawsze wszelkie dysputy polityczne.

Podobną organizację „przyjaciół maluczkich" stworzono na Węgrzech, dotyczy ona jednak wyłącznie tak zwanych „Ecoles Maternelles", czyli ochronek, do których przyjmują dzieci w wieku od lat dwóch. (zo)

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Redaktor odpowiedzialny: Stefan Wyrzykowski.

Walka o „numerus clausus“

Społeczeństwo polskie powinno uderzyć na trwogę. Charakter polskiej inteligencji pracującej w Polsce jest bardzo poważnie zagrożony. Rok rocznie tłumy Żydów o duszach przeżartych nienawiścią do wszystkiego, co polskie, zalegają audytorja wyższych uczelni polskich. O rozmiarach zalewu żydowskiego na uniwersytetach polskich może pouczyć ilość Żydów, którzy uzyskali w roku szkolnym 1927/28 świadectwa dojrzałości: wynosi ona 3.118 (abiturjentów wyznania rzym. - kat. było w tymże roku 9.150). O ile teraz weźmie się pod uwagę, że Żydzi znajdują się w stokroć korzystniejszych warunkach materjalnych, to groza niebezpieczeństwa żydowskiego jeszcze silniej uplastycznia się.

Niebezpieczeństwo żydowskie jest brzmienne w skutki o niesłychanej doniosłości. Inteligencja, wyrastająca z młodzieży akademickiej, to mózg narodu. Od charakteru jej zależy przyszłość państwa. Mózg ten nie może być zżydziały. To też w imię potęgi państwa polskiego, w imię jego przyszłości musi w tej dziedzinie nastąpić zmiana. Tego wymaga interes państwa.

Polska młodzież akademicka, która w chwilach przełomowych rzuciła swe młode życia na stos walki zbrojnej o niepodległość narodu i utrzymanie niezależnego bytu państwa, ma prawo żądać stanowczo ochrony swych słusznych interesów. Dzięki zniesieniu przez sanację ograniczeń w przyjmowaniu na wyższe uczelnie Żydów, warunki studjowania stały się niemożliwe. Żydzi zwartą ławą napływają na polskie uniwersytety. Oto garść cyfr: na uniw. Jana Kazimierza we Lwowie Żydzi w r. 1928/9 stanowili 33 i pół proc. ogółu studentów. Na uniw. Jagiellońskim Żydzi w r. 1928 9 wynosili 28 proc., a na samym wydziale prawnym tegoż uniwersytetu Żydzi stanowią w bież. roku 40 proc. ogółu młodzieży prawniczej. Żywioł żydowski na uniw. wileńskim wzrasta z wielką szybkością, w r. 1928 29 wynosił 20 i pół proc. Dla ilustracji warto dodać, że na ostatnim roku medycyny uniw. wileńskiego ilość Żydów równa się nieomal ilości Polaków (43 Żydów, 44 Polaków). Uniwersytet warszawski jest również bardzo zażydzony. Na samym wydziale medycznym Żydów jest 30 proc. (na 5 roku — 35 proc.). Na uniw. poznańskim odsetek Żydów stale powiększa się. Jeśli chodzi o ogólną ilość Żydów na polskich uniwersytetach, to według danych z r. 1927/28 stanowili oni 22 proc. ogółu młodzieży akademickiej polskich uczelni wyższych. Jest to procent zastraszający.

W tym zakresie musi dojść do zmiany stanowiska rządu. Społeczeństwo polskie winno wywrzeć presję moralną na czynniki oficjalne. Starsze społeczeństwo ma dziś w tej sprawie głos. Bowiem narodowa młodzież akademicka dawno już wypowiedziała się w tej kwestji, walcząc niezmordowanie o polski charakter wyższych uczelni. Żydzi są wykluczeni, jak na to zasługują, poza nawias społeczeństwa akademickiego. Żyd, ani osoba żydowskiego pochodzenia nie może być członkiem polskiej organizacji akademickiej.

Na uniwersytetach polskich musi być zaprowadzony „numerus clausus“, ilość studentów żydowskich nie może być większa od procentu, jaki stanowią Żydzi w stosunku do ogółu obywateli państwa polskiego. Narodowa młodzież akademicka nie spocznie w walce o „numerus clausus“. Świadczą o tem uchwały wieców ogólnoakademickich wszystkich środowisk uniwersyteckich, uchwały zebrań walnych „Bratnich Pomocy“, postanowienia kół naukowych, dowodzi uchwała zjazdu ogólno-akademickiego z grudnia 1929 r. o treści następującej:

„Zjazd uważa za bezwzględny obowiązek całej młodzieży akademickiej nieustanne, wytrwałe dążenie do spolszczenia i odżydzenia wszystkich polskich uczelni w Polsce przez zagwarantowanie Polakom pierwszeństwa przy przyjmowaniu na studja, wprowadzenie „numerus clausus“ względem Żydów, wykluczenie ich od wpływu na młodzież za pośrednictwem katedr profesorskich, oraz usunięcie ich z polskich organizacyj akademickich o ile jeszcze w nich się znajdują“.

Obecnie rząd i społeczeństwo ma głos.

Protest lubelskiej młodzieży akad.

przeciw lekceważeniu praw polskiej młodzieży akademickiej

W ubiegłym tygodniu w lokalu Lub. Koła „Młodzieży Wszechpolskiej“ odbyło się nadzwyczajne walne zebranie z udziałem przedstawicieli K. „Concordia“ i K! „Hetmanja“. Przedmiotem obrad były ostatnie wypadki, które miały miejsce na terenie Uniwersytetu Poznańskiego.

Po zagajeniu zebrania przez prezesa „Młodzieży Wszechpolskiej“ kol. A. Serafina i wyborze prezydjum zebrania zabrał głos kol. S. Wojciechowski, który w mocnych i krótkich słowach przedstawił przebieg zajść poznańskich, a następnie umotywował konieczność zajęcia przez młodzież narodową Katol. Uniw. Lub. zdecydowanego stanowiska wobec tych niesłychanych wydarzeń. W związku z tem uchwalono następującej treści rezolucję:

„Młodzież Narodowa K. U. L., połączona w organizacjach: L. K. „Młodzież Wszechpolska“, K! Concordia, K! Hetmanja, na zebraniu w dniu 4 kwietnia b. r., w związku z krwawemi wypadkami, zaszłemi w dniu 23 3 b. r. na terenie Uniwersytetu Poznańskiego, uchwala:

1. Napiętnować z całą stanowczością fakt pogwałcenia autonomji wyższej uczelni, nienaruszalnej we wszystkich kulturalnych społeczeństwach.

2. Solidaryzować się z młodzieżą U. P., która z narażeniem własnego życia stanęła w obronie godności akademika polskiego i wyrazić im ubolewanie z powodu barbarzyńskiego traktowania ze strony organów bezpieczeństwa publicznego.

3. Popierać w całej pełni starania N. K. A. zdążającej do utrzymania satysfakcji dla znieważonej godności wyższych uczelni R. P.

4. Wyrazić gorące uznanie dla J. M. p. rektora U. P., który w sposób kategoryczny zaprotestował przeciw dokonywanym gwałtom.

5. Zwrócić się z apelem do całego społeczeństwa z prośbą o poparcie wysiłków Narodowej Młodzieży Akademickiej, mających na celu obronę należnych i przyznanych jej praw.

Lubelskie Koło „Młodzieży Wszechpolskiej. K! Concordia, K! Hetmanja.

Młodzież narodowa walczy z komunizmem na Uniw. Jagiellońskim

Młodzież narodowa wyższych uczelni krakowskich wypowiedziała zdecydowaną walkę akademickim organizacjom o tendencjach komunistycznych. Walka ta zaostrzyła się po próbie rozbicia wiecu akademickiego, protestującego przeciw uciskowi religijnemu w Sowietach przez komunistów - akademików. Wówczas postanowiono nie dopuszczać do odbywania się w murach uniwersytetu zebrań komunizującej organizacji akademickiej „Życie“. Zgodnie z tem postanowieniem zebranie organizacji tej w drugiej połowie marca uniemożliwiono przez usunięcie zgromadzonych (wśród których przeważali oczywiście semici) z murów uniwersytetu.

Wkrótce po tych zajściach wobec wzmożonej działalności komunistycznej na uniw. Jagiell., przybierającej formy coraz bardziej bojowe, godzącej w interesy państwa i zagrażającej poważnie spokojowi i bezpieczeństwu na terenie Krakowa, władze policyjne aresztowały 18 akademików za komunistyczną propagandę.

Wśród aresztowanych większość stanowią Żydzi.

Wszystkie te wypadki skłoniły młodzież narodową do wszczęcia energicznej akcji zmierzającej do likwidacji stowarzyszeń komunizujących.

W końcu ubiegłego trymestru odbyło się zwołane przez Krakowski Komitet Akademicki zebranie przedstawicieli najpoważniejszych organizacyj akademickich w celu zajęcia jednolitego stanowiska w sprawie działających na terenie uniwersyteckim organizacyj komunizujących.

W zebraniu wzięli udział m. in. przedstawiciele Młodzieży Wszechpolskiej, Korporacyj, Sodalicji. Wynikiem konferencji jest zgoda przeważającej większości stowarzyszeń na wysłanie specjalnego memorjału w sprawie komunizujących organizacyj akademickich do Senatu Akademickiego oraz na zwołanie w tej sprawie wiecu ogólno - akademickiego w III trymestrze.

Rząd wzmacnia żywioł żydowski na uniwersytetach

Z „Trybuny Akadem.“ organu Zw. żydowskich Akad. Stowarzyszeń Samopom. w Polsce, dowiadujemy się, że żydowski akadem. dom w Worochcie już w przyszłym roku będzie wykończony dzięki „subwencjom tudzież pożyczkom władz rządowych i samorządowych“. Gdy zestawimy tę relację z faktami tego rodzaju, jak ofiarowaniem przez b. premjera Bartla akadem. żydowskim z własnych funduszów 5 tys. zł., to na tej podstawie nie trudno będzie wyrobić sobie zdanie o stosunku, jaki rząd polski zajmuje wobec żydowskich studentów.

Polskich akademików bije się kolbami, rani, tratuje, a żydowskim udziela subwencyj i kredytów.

Akad. Koło Przemyślan wobec prób jego likwidacji.

Wobec bezprawnego zakazu przez starostę przemyskiego p. Michałowskiego prowadzenia pracy Akad. Kołu Przemyślan, do czego ma jedynie prawo Senat Uniwersytecki, Koło odbyło w końcu ub. m. we Lwowie nadzwyczajne walne zebranie. Obradom przewodniczył kol. M. Malec. Po wypowiedzeniu się w sprawie bezprzykładnego zarządzenia starosty przedstawicieli organizacyj, jak Lwowsk. Komit. Ak., Młodzieży Wszechpolskiej, Zrzeszenia Akad. Kół Prowincjonal., Czytelni Akad., oraz członków Koła, powzięto szereg odpowiednich rezolucyj, ustalono przenieść punkt ciężkości pracy Koła, ze względu na stanowisko starosty na teren miasta Lwowa, a w Przemyślu działać przez delegacje i dokonano przez aklamację wyboru nowych władz. Prezesem obrano kol. Kaz. Ziemiańskiego.

O stopień oficerski dla studentów - ochotników i uczestników powstania górnośląskiego

Studenci, którzy nie są rezerwistami W. P., a odbyli służbę ochotniczą frontową w 1920 r., bądź też byli w powstaniu górnośląskiem 1921 r. mogą się ubiegać w roku bieżącym o przemianowanie ich na podporuczników rezerwy.

W tym celu należy wnieść podanie treści następującej: Do Ministerjum Spraw Wojskowych — Biuro personalne. — Imię i nazwisko, miejsce zamieszkania, P. K. U. i nr. ewidencji P. K. U. student uczelni (jaka uczelnia). — Podanie: proszę o przemianowanie mnie na podporucznika rezerwy, podpis. — Załączniki: 1) życiorys z dokładnym opisem przebiegu służby ochotniczej (front), powołanie się na ewidencję w P. K. U., 2) zaświadczenie wyższej uczelni, 3) świadectwo moralności; należy przesłać do dn. 12 kwietnia br. do referatu Wojskowego Naczelnego Komitetu Akademickiego — Warszawa, ul. Akademicka 5, skąd 14 kwietnia zbiorowo będą odesłane do min. spraw wojskowych.

Z Młodzieży Wszechpolskiej

— **Prezydjum poznańskiego Koła Młodzieży Wszechpolskiej** składa serdeczne podziękowanie członkom „Koła Przyjaciół“ za wpłacenie składek.

— **Nowy zarząd lubelskiego Koła Młodzieży Wszechpolskiej.** Na zwyczajnem walnem zebraniu w II trymestrze obrano prezesem Koła kol. Aleksandra Serafina, który do współpracy w zarządzie powołał kol. kol.: ks. St. Krynickiego i A. Stopniaka — wiceprezesi, A. Gajewskiego — sekretarz, Halinę Włoszczewską — przewodn. sekcji koleżanek., T. Malinowskiego, A. Sławińską, J. Bojarską, ks. Win. Młodożeńca (sekcja relig.-moral.). Sekcję pracy społecznej prowadzi kol. prezes A. Serafin, a sekcję zagadnień społ.-ekonom. kol. A. Stopniak. Adres Koła Lublin, ul. Ewangelicka 4.

— **Wileńskie Koło Młodz. Wszechpolskiej.** Bilans pracy Koła w II trymestrze przedstawia się b. dodatnio. Szereg wieczorów dyskusyjnych z wielką frekwencją, uzyskanie własnego lokalu, powiększenie bibljoteki, założenie sekcji koleżanek, oto tylko niektóre pozycje tego bilansu. Liczba członków wydatnie wzrosła.

Z organizacyj akademickich

— **Ogólno-akademicki kurs pracy społeczno - oświatowej w Warszawie.** Staraniem Akad. Koła Polskiej Macierzy Szkolnej przy współudziale Koła Prawników St. Un. Warszawsk. odbył się w ub. miesiącu ogólno-akademicki kurs pracy społeczno-oświatowej. Kurs ten pozwolił uczestnikom poważnie i źródłowo przygotować się do pracy na niwie społecznej. W dwudziestu siedmiu referatach omówiono najaktualniejsze tematy i zagadnienia, z któremi spotyka się młody społecznik w swej pracy. Na kursie wykładali m. i. J. Stemler, dyrektor Polsk. Mac. Szkoln. prof. K. Żurawski, dr. A. Rząd, red. C. Jankowski. W kursie brało udział przeszło 300 akademików i akademiczek. Świadczy to o wielkiem zainteresowaniu młodzieży akademickiej pracą społeczno-oświatową.

— **Prezydjum Korporacji Stud. U. P. „Baltia“** na drugi semestr roku akadem. 1929/30 stanowią com. com. Wiesław Jaroszewski — prezes, W. Woźniewski — wiceprezes, K. Zalewski — sekretarz. Na admirała (wychowawcę) powołano com. Alf. Odyę. Kwatera Korporacji mieści się przy Wałach Wazów 15 (prawe wejście).

— **Akademicy-harcerze** drużyn męskich i żeńskich mogą wziąć udział w kursie strzelania, organizowanym przez Komendę Chorągwi Męskiej w dn. 22—26 kwietnia b. r. Opłata za kurs wynosi 4 zł. Zgłoszenia przyjmuje Komenda Chorągwi (ul. Fredry).

— **Drużyna akademicka w Wilnie.** Zawiązała się tu w ostatnich czasach i bardzo pomyślnie rozwija się akademicka drużyna harcerska.

— **Memorjał Ogólnopolsk. Zw. Bratn. Pomocy do klubów sejmowych.** Prezydjum Związku wystąpiło z memorjałem do klubów sejmowych, w którym m. i. domaga się powiększenia ilości stypendjów conajmniej do 4 proc. ilości ogółu studentów, podwyższenia stypendjów przynajmniej do wysokości 200 zł. mies.

— **„Bratnia Pomoc“ Uniw. Jagiell.** przystąpiła do budowy nowego domu akademickiego.

— **Reforma studjów na wydziale prawno - ekon.** We wszystkich środowiskach akademickich w organizacjach, skupiających młodzież prawniczą i ekonomistów, toczy się żywa dyskusja na temat reformy studjów na wydziale prawno-ekonom.

— **Biuro informacyj o studjach zagranicą.** Przy ogólnopolskim Zw. Akad. Kół Naukowych powstało „biuro informacyj o studjach zagranicą“. Udziela ono danych o warunkach studjów i ich zakresie na wyższych uczelniach zagranicznych. Adres biura: Warszawa, Akademicka 5 (lokal Ogólno-polskiego Zw. Akad. Kół Nauk.).

— **Dar stowarzyszeń Królewskiej Huty dla akademików.** Stowarzyszenia miejskie Królewskiej Huty przeznaczyły na stypendja dla akademików swego miasta na rok 1930 sumę 5 000 tys. zł.

— **Filmotwórnia akademicka.** W Wilnie powstała wytwórnia filmowa, w skład której wchodzą przeważnie akademicy.

— **Bezczelność żydowska.** W „Trybunie Akademickiej“, polakożerczym akademickim żydowskim miesięczniku (numer z marca) znajduje się feljeton p. t. „Katolickie czy żydowskie“, odnoszący się do wypadków, jakich widownią był uniwersytet warszawski w ub. miesiącu z powodu niedostarczanie przez Żydów zwłok do prosektorjum. Feljeton ten zaczyna się w ten sposób:

„Student II roku medycyny, członek Korporacji „Pijatyka“, Zygmunt Tadeusz Wesołowski, obudził się zrana i przetarł oczy.

— Żądamy trupów żydowskich, krzyknął nagle i zaczął się ubierać.

— Niech żyje „numerus clausus“, — krzyknął, wciągając lewą nogawkę spodni.

— Precz z zalewem żydowskim na uczelniach polskich, wyrzucił z siebie, zapominając szelek itd.

Żydlaki, czując poparcie z gory, czują się za bardzo pewni siebie. Nie przeciągajcie struny, „puryce“, „bo może wystrzelić“.

ŻYCIE SOKOŁE

Sport w okręgu poznańskim

W dążeniu do największego podniesienia sprawności fizycznej swych członków, w myśl dewizy „w zdrowem ciele zdrowy duch" zarząd okręgu poznańskiego nie ogranicza się li tylko do propagowania ćwiczeń gimnastycznych, lecz niemniej wydatnie popiera rozwój sportów w swej organizacji. Najintensywniej pracuje sekcja lekkoatletyczna której długoletnim prezesem jest dh. Marjan Jęczkowiak, zaś kierownikiem dh. Ludwik Stróżyk i z której wyłoniły się istniejące przy okręgu sekcje gier sportowych, pływacka a ostatnio — pięściarska.

W sekcji lekkoatletycznej nadchodzący sezon zapowiada się bardzo dobrze. W ciągu zimy treningi w hali odbywały się regularnie dwa razy w tygodniu i gromadziły niejednokrotnie do 90 druhów, a przeciętnie było 50 druhów oraz 25 druhen. Na specjalne podkreślenie zasługuje duża liczba młodzieży która już dziś wykazuje godne uwagi wyniki.

Najlepiej przedstawiają się długodystansowcy; w dwóch biegach naprzełaj w tym sezonie udowodnili swą klasę. W drużynowym organizowanym przez K. S. „Wartę" 23. marca zwyciężył zespół „Sokoła" w składzie dh. dh.: Jan Jakubowski, Fr. Janowski, Stefan Bartkowiak i Edmund Mager. W biegu K. S. „Sparta" w dniu 30 marca wygrał pewnie dh. Jakubowski przed Janowskim. W dobrej formie znajdują się również dh dh.: Mialkas i Ratajczak, oraz z nowych Kościelniak. Egzamin ze swych zdolności długodystansowych zdawać będą już w niedługim czasie w ogólnopolskim biegu „Sokoła" w dniu 20 b. m. oraz w biegu „Kurjera Poznańskiego" 27 b. m. Szeregi sprinterów przedstawiają się słabiej, a oprócz znanych już, nieźle się zapowiada jedynie Góralewski. Wśród miotaczy jest trzech którzy w pchnięciu kulą dosięgajc 12 mtr. — Tilgner, Drzycimski i Kupś, oraz 18-letni Konieczny; w skoku w dal Goralewski, Orłowski i Kupś przechodzą ponad 6 mtr.; w skoku w wyż — Drzycimski, Kowalewski i Guza sięgają 1,65 mtr. W rzucie dyskiem Drzycimski ma stale 37 mtr, Tilgner i Garncarz 35, ten ostatni jest też najlepszym płotkarzem. Skok o tyczce jest jedną z najsłabszych konkurencyj, lecz i tu kilku dochodzi do 3 mtr. Zresztą i we wszystkich innych podanych konkurencjach jest wielu zawodników mających słabsze wyniki. Kierownictwo sekcji dąży do najliczniejszego uprawiania w szeregach sokilich lekkiej atletyki rozwijając ją wszerz i słusznie nie kładzie specjalnego nacisku na wychowanie jednostek z wyczynami rekordowemi.

Wśród druhen stwierdzić należy przy dużej liczbie trenujących średnie wyniki. Narazie trudno którąkolwiek wymienić, gdyż dotąd nie było zawodów, któreby można wziąść za sprawdzian.

W roku 1929 sekcja zgłosiła na ogólną liczbę 378 zawodników POZLA — 77 oraz na 95 zawodniczek — 34 i stoi pod tym względem na trzeciem miejscu za „Wartą" oraz „AZS", a w stosunku zgłoszeń pań na równi z AZS, a przed „Wartą". Rekordów P. O. Z. L. A. dzierży sekcja w konkurencji męskiej 5 w kobiecej 7. Drh Miałkas ma rekord w biegu na 10 000 mtr. nie pobity od 16. 10. z roku 1927 (36 m., 10 s.). Drh. Jakubowski ustalił rekord POZLA w biegu na 2000 mtr w dniu 8. 9. 29 (6 : 18.6), oraz na 3000 mtr w dniu 6. 10. 29 (9 : 47.2). Drh Tilgner posiada rekord w skoku w wyż z miejsca ustalony w dniu 6. 10. 29 (1.38 mtr). Z siedmniu rekordów kobiecych dhna Kasprzakówna uzyskała cztery: w biegu na 50 mtr (7.1 sek.), 60 mtr. (8 sek.), 80 mtr. (11 sek) i 100 mtr (13.6 sek). Dhna Woźniakówna ma rekordy w biegach na 800 mtr (3 : 44.8) i na 1000 mtr (3 : 38). Wreszcie dhna Szkudlarska zdobyła rekord w skoku w dal z miejsca (2.25 mtr).

W sekcji gier sportowych uprawia się koszykówkę, siatkówkę, hazenę i szczypiorniaka. Sekcja liczy kilka drużyn pań, młodzieży i starszych nie zdołała jednak wybić się dotąd w jakimkolwiek turnieju.

Wobec braku u nas krytej pływalni na rozpoczęcie sezonu pływackiego musimy poczekać jeszcze kilka tygodni, więc o szansach sekcji pływackiej zawcześnie byłoby mówić.

Na zakończenie chociażby krótko wspomnieć musimy o najmłodszej latorośli t. j. sekcji pięściarskiej; mimo swego krótkiego istnienia nie jest już obcą na gruncie Poznania. Wśród zawodników którzy występowali czy to w meczu HCP — Drużyna Błękitna i Sokół, czy też w spotkaniach o mistrz. okręgu, — kilku okazało się bardzo dobrym materjałem. To też przypuszczać należy, że przy pilnym treningu odgrają oni poważniejszą rolę w przyszłorocznych mistrzostwach okręgu. Uznanie należy się tu p. Kolasińskiemu za pracę i opiekę nad młodymi adeptami pięściarstwa. Sekcja ta ma najlepsze widoki rozwoju i kierownictwo jej powinno dopilnować zawodników aby reguralnie korzystali z treningów które obecnie prowadzi pan Stammm.

Jak z powyższego krótkiego zestawienia wynika sport w Sokole poznańskim coraz silniej się zakorzenia. — Kierownicy poszczególnych sekcyj muszą nie zapominać że odniesione chociażby najdrobniejsze sukcesy obowiązują i ze nie wolno im ustawać w pracy, aby tego bądź co bądź pięknego dorobku nie zmarnować. (kg)

Z biegiem rzek do Białogrodu

Kilku zapalonych miłośników słońca, powietrza, wody i włóczęgi, cierpiących na chroniczne zapalenie złotowe, wybiera się do Belgradu. Sprzykrzywszy sobie jednak prozaiczną podróż koleją, postanowili odbyć ją bardziej romantycznie, używając jako środka lokomocji, składaka (łodzi składanej), a miast szyn kolejowych — bystrych nurtów Orawy, Wagu i Dunaju. Będąc jednak z zasady i przekonania altruistami chcą miłe przygody dzielić z jak największą gromadą wilków rzecznych. Ponieważ jednak nie jest to rzeczą zbyt łatwą, przeto podajemy dla chętnych garść szczegółów.

Wycieczka trwałaby od 7 do 23 czerwca r. b. do chwili przybycia do Belgradu. gdzie następuje rozwiązanie wycieczki i każdy z uczestników przyłączy się do swego gniazda. Trasa prowadziłaby z biegiem rzek: Orawy, począwszy od Turdosina w Czechosłowacji (dokąd dojazd koleją), dalej Wagiem. następnie Dunajem do Belgradu. Razem — 1.000 km. Dzienne etapy wynosiłyby od 80 do 100 km.

W programie przewidziane jest zwiedzenie szeregu miast i miejscowości położonych nad szlakiem wycieczki jak: Cieplice, Trenczyn, Piszczany, Budapeszt i inne. Każdy uczestnik musi posiadać składak, namiot, sprzęt turystyczny i — co najważniejsze — rutynę oraz doświadczenie włóczęgi wodnego. Życie w czasie wycieczki — obozowe, oparte na samowytrwałości, a z wyłączeniem wszelkich hoteli, domów zajazdnych i innych wymysłów XX wieku. Przypuszczalny koszt utrzymania wraz z powrotem do kraju koleją oraz paszportem ulgowym wynosi około 300 zł. Poza tem każdy musi się bezwzględnie poddać regulaminowi i podporządkować zarządzeniom kapitana wycieczki.

Ci wszyscy, których nie przeraziły jeszcze zacytowane kanony i paragrafy, a pociąga włóczęga zechcą co do bliższych danych porozumieć się z inicjatorami pod adresem M. Plebańczyk, Kraków XXII, ul. Zamoyskiego 32.

Praca Sokolic

ZEBRANIA PLENARNE

Poznań - Wilda. Obradom przewodniczyła drh. Reissowa. Przyznać trzeba, że gniazdo żeńskie na Wildzie, które niedawno powstało wykazuje dużą żywotność — dowodem tego liczny udział druhen na posiedzeniach i rzeczowa, a wszechstronna dyskusja. Po przyjęciu kandydatek, obszerne sprawozdanie z kursu złożyła drh. Wrońska. Gniazdo zamierza przyjść z pomocą okręgowi, gdyż Sokół doczekał się własnej orkiestry i trzeba będzie zdobyć się na wysiłek, aby sprawić tej orkiestrze jednolite umundurowanie. Zamierza się z urządzanych imprez na ten cel przekazać 10 proc. czystego zysku. Poza tem jednogłośnie uchwalono udzielić okręgowi pożyczkę w wysokości 150 zł na pokrycie kosztów w związku z kupnem dwóch dużych pawilonów na terenie P. W. K. Przewodnicząca apelowała do druhen, by wszystkie wzięły udział w mundurkach w uroczystem obchodzie 3 Maja. Następnego dnia odbędzie się wspólna majówka do Starołęki poprzedzona nabożeństwem o godz. 6 u ks. ks. Zmartwychwstańców. (z)

Poznań - Śródka. Jak wiadomo Okręg poznański zakupił na terenie P. W. K. dwie hale mianowicie lotniczą i komunikacyjną, do czego przyczyniły się walnie poszczególne poznańskie gniazda, które na ten cel złożyły i jeszcze składają gotówkę w charakterze pożyczki. Gniazdo śródmieście złożyło 1 tys. zł, Jeżyce 1 tys. zł, Wilda 500 zł itd. Również nasze gniazdo znane zawsze ze swej ofiarności postanowiło tę akcję poprzeć wszelkiemi siłami. W tych dniach zwołał zarząd do sali gimn. przy ul Bydgoskiej 4 nadzwyczajne zebranie, gdzie wiceprezes drh. Grząślewicz przedstawił konieczność przyjścia z pomocą zarządowi okręgowemu. Dalej przemawiali pierwszy wiceprezes okręgu drh. Raczkowski i drugi wiceprezes drh. Bytter. Następnie wywiązała się żywa dyskusja, w której zabierali głos druhowie: Wydarkiewicz, Wysocki, Gensler i inni, poczem uchwalono złożyć 500 zł oraz zakupić 10 tys. cegieł w celu przerobienia hal. Poza tem każdy z członków przez pewien okres czasu, zamierza się dobrowolnie opodatkować. Jak widać, gniazdo śródeckie złożone przeważnie z ludzi pracy i tym razem nie zawiodło. Lista składkowa otwarta jest u drh. skarbnika Baranowskiego. (z)

KURS DZIELNICOWY DRUHEN

Perjodyczny kurs dzielnicowy, odbywający się w każdą pierwszą niedzielę miesiąca i mający w ciągu roku przerobić program stałego dwutygodniowego kursu, postępuje od grudnia bez przerwy przy niesłabnącej frekwencji druhen, które temsamem wykazują duże wyrobienie organizacyjne Dowodem tego była także ostatnia lekcja, przeprowadzona w niedzielę 6 b. m. pod kierownictwem dhny nacz. dzieln. Fazanowiczowej przez dhny Korachównę i Kasprzakównę, które prowadziły tok lekcyjny oraz gry ruchowe, mianowicie piłkę miotaną, czyli hazanę. Poza tem dhna Fazanowiczowa przeprowadziła pogadankę lekcyjną a prezes dzieln. dh. Wolski wygłosił wyczerpujący referat o ustroju organizacji sokolej. — Następna lekcja odbędzie się w niedzielę 4 maja rb.

NOWE GNIAZDA

Witaszyce (pow. jarociński) — Utworzone nowe gniazdo żeńskie. Zebranie organizacyjne odbyło się przy współudziale prezesa okręgu dha Paterka i innych członków zarządu, dhny przewodniczącej Wydziału Okręgowego Olexowej oraz licznie zgromadzonych gości. Odpowiednie referaty wygłosili: dh. prezes Paterek, dhna Olexowa, dhna Hagerowa z Jarocina i naczelnik okręgowy dh. Wrona. Zapisało się 34 druhny, wśród których większość jest ćwiczących. Zarząd gniazda tworzą: prezeska — dhna Olexowa (tylko chwilowo), wiceprezeska — dhna Sopołowiczowa, sekretarka — dhna Frankiewiczówna, skarbniczka — dhna Resselska, naczelniczka — dhna Czerwińska. Reszta członkiń zarządu zostanie kooptowana w najbliższym czasie. (ak)

Swarzędz. Ostatnio założono u nas żeńskie gniazdo. Na konstytucyjnem zebraniu obecni byli: dhna Szymańska z zarządu gniazda Poznań - Wilda i dh. Czajkowski z okręgu Poznańskiego. Zarząd ukonstytuował się następująco: prezeska — dhna Gądkiewiczowa; wiceprezeska — dhna Dzidowska; sekretarka — dhna Kułakowa; zast. sekretarki dhna Gawarecka, skarbniczka — dhna Jankowiakowa; naczelniczka — dhna Owsińska, oraz ławniczki dhny: Majerowiczowa i Pęczyńska. Do gniazda zapisało się 43 druhny. W ub. niedzielę było pierwsze zebranie plenarne, na które przyjechała z referatem przewodnicząca wydziału okręgowego z Poznania dhna Dobroczka. (ak.)

Piechcin (pod Pakością). Odbyło się zebranie konstytucyjne gniazda żeńskiego. — Skład zarządu stanowią: dhna Namysłowska — przewodnicząca, dhna Czajkowska — wiceprzewodnicząca, dhna Marderwaldowa — skarbniczka, dhna Paluszkiewiczowa — sekretarka, dhna Zodrowówna — naczelniczka, dhny Hemerlingowa i Łączna — ławniczki. Sąd honorowy tworzą druhny: Ostenówna, Walczakowa i Sobieszczykowa. Składki miesięczne uchwalono w wysokości 50 gr. od niećwiczących i 30 gr. od ćwiczących. Do gniazda zapisały się wszystkie druhny, które należały przedtem do oddziału.

Sokół łazarski — sokolętom

w 28 rocznicę założenia gniazda

Sokół Poznań IV — św. Łazarz poświęcił swą 28 rocznicę założenia drużynie młodzieży przez wręczenie jej proporczyka, jako widomego znaku łączności w służbie sokolej dla Polski. Piękna ta, choć skromna uroczystość odbyła się w niedzielę 6 b. m. przy udziale prezesa Dzielnicy Wielkopolskiej dha Antoniego Wolskiego, wiceprezesa Okręgu Poznańskiego dha Maksymiljana Byttera oraz delegacyj kilku gniazd poznańskich. Rano o ogdz. 9 cała drużyna sokoła wraz oddziałem młodzieży wzięła udział w nabożeństwie w kościele parafjalnym, podczas którego Koło śpiewackie im. Nowowiejskiego, założone przed rokiem z inicjatywy członków Sokoła, wykonało na chórze kilka pięknych pieśni. Następnie udano się w pochodzie na salę szkoły wydziałowej na uroczyste zebranie.

W zagajeniu prezes gniazda dh. Wawrzyńczak, wskazując na 28-letnie istnienie gniazda, uczcił pamięć zmarłych członków, podkreślając zarazem, że jedynym jeszcze czynnym członkiem - założycielem jest wielce zasłużony dh. Dolatkowski, któremu też zebranie serdeczną sprawiło owację, a w dalszym ciągu przemówienia swego oznajmił, że dzięki ofiarności dha wiceprezesa Meissnera i osobistej pracy jego małżonki oddział młodzieży otrzyma swój własny proporczyk na pamiątkę tej rocznicy i jako zachętę do wytrwałej pracy.

Gromkiem czołem podziękowano zacnym fundatorom, poczem zabrał głos prezes Dzieln. dh. Wolski, który w podniosłych i serdecznych słowach zwrócił się do młodzieży. Wskazując na potężny rozwój ducha narodowego i religijnego wśród całej młodzieży polskiej, co jest najlepszą gwarancją dla Polski na przyszłość pełną chwały, wyraził mówca gorące życzenie, aby drogami temi kroczyła zawsze również młodzież sokola, aby pielęgnując zdrowe zasady, wyniesione z domu rodzicielskiego, hartowała ciało i ducha w szeregach sokolich i zaprawiała się do służby obywatelskiej i narodowej, aby stała się kiedyś godną tych, którzy ochoczo swe życie kładli Ojczyźnie w ofierze. Rzewną i budującą była następnie chwila, gdy przy wręczeniu drużynie proporczyka, na wezwanie wytrwania w służbie sokolej i pielęgnowania cnót sokolich, z młodych piersi sokoląt silne wyrwało się: „ślubujemy!"

W dalszym ciągu przemawiali jeszcze w gorących słowach zasłużony opiekun młodzieży sokolej dh. wiceprezes okr. Bytter oraz fundator proporczyka dh. Meissner, poczem przemówieniem dha prez. Wawrzyńczaka.

Rada Dzielnicowa

odbędzie się dopiero 11 maja w Poznaniu

Z powodu trudności natury technicznej Przewodnictwo Dzielnicy Wielkopolskiej było zmuszone przełożyć termin zwołania Rady Dzielnicowej. Nie odbędzie się ona zatem, jak donosiliśmy poprzednio, 27 b. m., lecz dopiero 11 maja również w Poznaniu na boisku sokolem (w salce posiedzeń) przy Drodze Dębińskiej. Zawiadomienia piśmienne, wraz z dokładnemi danemi otrzymają wszystkie okręgi w najbliższym czasie. Obecnie przypominamy, że wszelkie wnioski powinny być przesłane na ręce Przewodnictwa na dwa tygodnie przed terminem zebrania się Rady Dzielnicowej, zatem do 27 b. m.

6-cio cylindrowy silnik 45 HP. z wałem korbowym w 4 łożyskach
4-o biegowa skrzynka biegów
4-o satelitowy dyferencjał
Rama bezwzględnie sztywna. Podwójne tylne koła.
Servo-mechaniczny hamulec na 4 koła.
Niezależny hamulec ręczny na transmisję.

ŁADOWNOŚĆ
2000 kg.

Cena podwozia z błotnikami, stopniami i 7 kołami z ogumieniem
zł. 13.500.—
(Zł. 13.000.— na kołach pojedynczych)

POLSKIE TOWARZYSTWO SAMOCHODÓW CITROËN w WARSZAWIE.
SKŁADY FABRYCZNE:
Warszawa, Trębacka 11. Poznań, Dąbrowskiego 7. Kraków, Wiślna 12. Katowice, Piłsudskiego 10. Częstochowa, Kościuszki 13. Lwów, Pasaż Mikolascha. Lublin, Kościuszki 2. Kutno, Narutowicza 127. Włocławek, Hotel Victoria. Inowrocław, Rynek 16. Bydgoszcz, Gdańska 152. Łódź, Piotrkowska 178. Bielsko, Kazimierza Wielkiego 8. Gdańsk, Vorstädtischer Graben 49. Białystok, Hotel Ritz.

Tw 1346

Ruch świąteczny na kolei

Na czas wzmożonego ruchu osobowego w okresie świąt Wielkiejnocy uruchamia się następujące dodatkowe pociągi:

Dnia 17 b. m.

Poc. nr. 436/433 część I Katowice odj. 13.05, Ostrów Wlkp. przyj. 18.37.

Poc. nr. 436/433 właściwy Kraków odj. 10.40, Katowice odj. 13.20, Poznań przyj. 22.00.

Dnia 18 b. m.

Poc. nr. 434/427 właściwy Poznań odj. 8.50, Katowice przyj. 17.16, Kraków przyj. 19.40.

Poc. nr. 434/427 część II Ostrów Wlkp. odj. 12.15, Katowice przyj. 17.31.

Dnia 19 b. m.

Poc. nr. 528 Poznań odj. 15.10, Ostrów Wlkp. przyj. 18.26.

Poc. nr. 414 Poznań odj. 14.45, Inowrocław przyj. 17.37.

Poc. nr. 739 Poznań odj. 12.55, Leszno przyj. 14.45.

Poc. nr. 743 Poznań odj. 17.45, Leszno przyj. 19.34.

Poc. nr. 741 część I Poznań odj. 14.55, Leszno przyj. 16.44.

Poc. nr. 742 Leszno odj. 16.35, Poznań przyj. 18.29.

Poc. nr. 746 Leszno odj. 21.45, Poznań przyj. 23.35.

Poc. nr. 729 Poznań odj. 23.55, Leszno przyj. 1.36.

Poc. nr. 748 Leszno odj. 22.25, Poznań przyj. 0.07.

Poc. nr. 436/433 część I Katowice odj. 13.05, Ostrów Wlkp. przyj. 18.37.

Poc. nr. 436/433 właściwy Kraków odj. 10.40, Katowice odj. 13.20, Poznań przyj. 22.00.

Poc. nr. 2032/4136 część II z Międzychodu do Rokietnicy przyj. 13.39, odj. 14.02, Poznań przyj. 14.30.

Poc. nr. 2034/4138 część I z Międzychodu do Rokietnicy przyj. 17.28, odj. 17.30, Poznań przyj. 17.56.

Poc. nr. 4135/II/2033 Poznań odj. 15.25, Rokietnica przyj. 15.56, odj. 16.00 do Międzychodu.

Poc. nr. 4137/II/2035 Poznań odj. 19.30, Rokietnica przyj. 20.00, odj. 20.10 do Międzychodu.

Dnia 21 b. m.

Poc. nr. 537 Ostrów Wlkp. odj. 16.30, Poznań przyj. 19.20.

Poc. nr. 215 część I Inowrocław odj. 17.02, Poznań przyj. 19.50.

Poc. nr. 729 Poznań odj. 23.55, Leszno przyj. 1.36.

Poc. nr. 748 Leszno odj. 22.25, Poznań przyj. 0.07.

Poc. nr. 330 część II Opalenica odj. 21.10, Poznań przyj. 22.08.

Poc. nr. 2034/4138 część I z Międzychodu do Rokietnicy przyj. 17.28, odj. 17.30, Poznań przyj. 17.56.

Poc. nr. 4137/II/2035 Poznań odj. 19.30, Rokietnica przyj. 20.00, odj. 20.10 do Międzychodu.

Dnia 22 b. m.

Poc. nr. 729 Poznań odj. 23.55, Leszno przyj. 1.36.

Poc. nr. 748 Leszno odj. 22.25, Poznań przyj. 0.07.

Poc. nr. 437/427 właściwy Poznań odj. 8.50, Katowice przyj. 17.16, Kraków przyj. 19.40.

Poc. nr. 434/427 część II Ostrów Wlkp. odj. 12.15, Katowice przyj. 17.31.

Walne zgromadzenie L. O. P. P.

Dnia 10 b. m. odbyło się w sali posiedzeń Rady miejskiej ogólne zgromadzenie delegatów Kół Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej Komitetu m. Poznania.

Obrady otworzył prezes p. Dziurzyński powitaniem delegatów i gości. Na przewodniczącego zaproszono pułk. rez Sozińskiego, na sekretarza zaś p. Zawadzkiego. Pozatem do stołu prezydjalnego poproszono mjr. Wronieckiego i dyr. Stillera.

Po przemówieniu przewodniczącego — przedłożył sprawozdanie, — ilustrujące wzmożoną i pożyteczną działalność Komitetu, sekretarz p. Prejbisz. Kapitan Kurtys, inspektor obrony przeciwgazowej, zdał sprawę z zakresu swego działania. Komitet wiele położył starań około zapoznania społeczeństwa z niebezpieczeństwem w razie wojny chemicznej. W tym celu urządza się liczne kursy, na których przygotowuje się specjalnych instruktorów, którzy znowu, zdobywszy w tym kierunku odpowiednie wiadomości, rozjeżdżają się po wszystkich zakątkach, by w mniejszym już zakresie pouczać i informować społeczeństwo. Na kursach wykładają siły fachowe, przyczem lekcje urozmaicone są przezroczami, filmami i t. p. Dalej kursiści korzystają z bogatej i różnorodnej lektury. Obecnie w kursie bierze udział 40 członków, przeważnie nauczycieli, studentów, urzędników i t. d.

Skarbnik p. Tabernacki przedłożył sprawozdanie ze swego resortu. Dochodu w roku sprawozdawczym było 63 230,68 zł, do czego dochodzi jeszcze i manent z roku 1928, mianowicie 28 436,63 zł. — Zatem ogólnie dochód wynosił przeszło 91 tys. zł, rozchód zaś 56 tys. zł. Na wniosek komisji rewizyjnej, postawiony przez p. dyr. Stillera, udzielono zarządowi pokwitowania. W myśl statutu ustąpiło z zarządu 6 członków. W ich miejsce wybrano pp. prezydenta Ratajskiego, prezesa Samulskiego, gen. Kędzierskiego, prof. U. P. Gałeckiego, inż. Bogatyrewa i p. Tabernackiego. Jako referent obrony przeciwlotn. i fachowy doradca wszedł mjr. Meissner. Komisja rewizyjna pozostała ta sama z przewodniczącym p. Stillerem na czele. — Dobrano jednakże dalszego członka Kom. rew. w osobie p. Mojsełowicza. Po uchwaleniu budżetu na rok bieżący, po wnioskach i wolnych głosach, zamknięto posiedzenie. (z)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: F. R. z prośbą o pomoc w ważnej sprawie 10 zł. N. N. 10 zł. — Serafinowiczowa 5 zł. — F. C. 10 zł. — Leonardostwo Mrukczyńscy zamiast wieńca na trumnę śp. Stanisława Jabłońskiego, 20 zł. — C. N. z podziękowaniem za wybawienie z przykrego położenia, 2 zł. — M. M. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalszą pomoc i opiekę, 10 zł. — N. N. 5 zł. — Zofja Osiecka 5 zł. — Babcia za ocalenie wnuczka, 10 zł. — K. Haga Katowice, 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 1 497,80 złotych.

Na chleb św. Antoniego: F. R. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalszą pomoc 10 zł. — Uroż 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 167 złotych.

Na kaplicę S. S. Karmelitanek: Schmidt, ul. Krasińskiego 4, 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 257 zł.

RADJO

Programy radjofoniczne

Poniedziałek, dnia 14. kwietnia 1930 r.

Poznań (335 m) godz. **13.00** sygnał czasu; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godzina **14.00** notowania giełdy pien. i zboż.-towarowej; godz. **14.15** komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. **16.50** odczyt p. t. „Szczepienie ochronne przeciwgruźlicze sposobem Calmette'a" (wygł. dr. Janusz Zeyland); godz. **17.10** opowieści historyczne dla młodzieży (wygł. p. Marja Mezer); godz. **17.25** odczyt p. t. „Polska prasa zagraniczna" (wygł. prof. Włodzimierz Dworzaczek); godz. **17.45** koncert popołudniowy. Program 1. Chaminade: Przyjdź ja czekam Cię, Gretry: Gdy wszystko w śnie spoczywa, Faure: Przejrzyj się (odśp. p. Warchalewski), 2. Servais: Souvenir de Spa (od. p. Doliński), 3. Czajkowski: a) Legenda o Chrystusie, b) O wczesnej wiośnie, c) Czy to wśród dnia (odśpiewa p. Warchalewski), 4. Rubinstein: Melodja, Drigo: Serenada „Miljony Arlekina" (p. Doliński); godz. **18.45** nadprogram; godz. **18.55** audycja wesoła w wyk. p. Zygmunta Noskowskiego, art. T. P.; godzina **19.20** koncert chóru Wyższego Kursu Nauczycielskiego pod batutą prof. Janusza Nowaka; w programie Motety Mokołaja Zieleńskiego, kompozyt. z XVII w.; godzina **19.45** „Świat książek" (wygł. p. J. E. Skiwski); godz. **20.05** odczyt p. t. „Międzynarodowe Targi Poznańskie" (wygł. dyr. Krzyżankiewicz, transmisja na wszystkie stacje polskie); godz. **20.30** „Polska krew — opt. Oskara Nedbala (transmisja z Warszawy); godz. **22.00** sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. **22.15** „Obrazki miłosierdzia" (wygł. brat Cezary).

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Wacław Wawrzyniak, szofer, 23 l. Jan Walkowiak, 3 mies. 9 dni. Halina Melerska, 8 mies. 25 dni. Bronisław Kapitańczyk, 19 dni. Zenon Skrzypczak, 6 mies. 13 dni. Wiktor Stefański, kupiec, 63 l. Kazimierz Cichocki, mistrz stolarski, 52 l. Katarzyna Metelska, z domu Michałowska, wdowa, 86 l. Wincenty Drachowski, malarz, 31 l. Janina Gaińska, 1 dzień. Antonina Hachuła, z domu Kolanowska, wdowa, 85 l. Apolonja Berchietówna, krawcowa, 23 l. Hieronim Błażejewski, kupiec, 71 l. Michalina Przybylska, z domu Bróździakówna, 35 l. Jadwiga Jasielska, 15 l. Jan Jasielski, biurowy, 22 l. Stanisława Kwiatkowska, robotnica. Cecylja Napierała, z domu Lubońska, 53 l. Wincenty Wasielewski, tokarz, 72 l. Marjan Kuszewski, 6 mies. 6 dni. Aleksander Jankowski, nauczyciel, 57 l. Kazimiera Grabowska, 1 mies. 13 dni. Antonina Pawlicka, z domu Burdajewiczówna, wdowa, 68 l. Petronela Kasprowiczowa, z domu Sobecka, wdowa, 90 l. Ignacy Janiszewski, woźnica, 70 l. Zofja Stęszewska, 27 godz. Czesław Konieczny, pomocnik tokarski.

PANIE UŻYWAJĄCE ZAKA MIAFLOR KREM, PUDER, MYDŁO, PERFUMY WYRÓŻNIAJĄ SIĘ DELIKATNĄ CERĄ i POWABEM

Pw 9658 Ż 897

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **Fr. B.** Z pośród wymienionych w poprzedniej odpowiedzi zakładów szkolnych z internatami dla chłopców nie polecamy Gimnazjum Zw. Zaw. Kolejarzy, Ostrów p. Wieleń, gdyż zakład ten ulega wpływom antykatolickim. (K.)

— **J. K. 101.** Spadkobiercy córki powinni wytoczyć skargę przeciw spadkobiercom ojca o udzielenie powzdania. Pretensje, o których Pan wspomina, nie wchodzą w tej sprawie wogóle w rachubę zasadniczo, przedawnione jednak w zasadzie nie są. Radzimy powierzyć sprawę adwokatowi. (a K).

— **Nr. 7.** Nie uzyskał Pan prawa do emerytury, gdyż nie był Pan urzędnikiem etatowym przez lat dziesięć ani też nie zachodzi, jak się zdaje, wypadek trwałej niezdolności do służby, spowodowanej chorobą lub kalectwem, nabytem bez własnej winy po wstąpieniu do służby, co uprawniałoby Pana do nabycia praw emerytalnych już po latach pięciu (art. 9 ust. emerytalnej). (a K.)

— **Drzazga.** 1) Ubezpieczenie należy opłacać także w tym wypadku. 2) Pretensja nie jest przedawniona i może być obecnie przeliczona na 10 proc. wartości nominalnej (kwota w markach razy 1,23) tj. około 240 zł z procentami za ostatnie 4 lata. Procenty dawniejsze są już przedawnione. Weksel na nic się już nie przyda, chyba jako środek dowodowy. (a K.)

— **P. Z. Godzichówna.** Przedawnienie jest sześciomiesięczne. W zasadzie skarga miałaby wszelkie widoki powodzenia, o ile nie było podczas nauki już powszechnie wiadomem, że pracodawca nie jest mistrzem. Odszkodowanie musiałoby wynosić różnicę między poborami obecnemi, względnie temi, które może poszkodowany otrzymać obecnie, a poborami czeladnika, za cały czas, w którym poszkodowany nie był czeladnikiem z winy pracodawcy, choć nim już być powinien. (a K).

— **A. B. 100.** Renta jest tylko wstrzymana tak długo, jak dochód Pański przekracza dwukrotny wymiar renty. Jestto uzasadnione przepisami. Z chwilą, gdy zarobek Panu odpadnie, renta znowu musi być wypłacana. Reklamacje do Izby Skarbowej. (a K.)

— **Korab.** Szczegółowego wyjaśnienia nie możemy podawać na tem miejscu, gdyż wymagałoby zbyt obszernych wywodów. Odsyłamy do tekstu ustaw z 2 lipca 1920 (Dz. U. nr. 56 z r. 1920 poz. 346) i z 31 lipca 1924 (Dz. U. nr. 75 z r. 1924 poz. 741). (a K.)

— **Agentura Wągrowiec.** Urzędnik w mieszkaniu służbowem jest również zobowiązany płacić podatek od lokali. (a K.)

— **K. D.** Krewni żony, która zmarła po śmierci męża, nabywają prawa zmarłej żony do spadku tj. dziedziczą w danym wypadku połowę spadku. — Do podziału spadku i do otrzymania poświadczenia dziedziczenia, do wydania którego właściwy jest Sąd Powiatowy w Poznaniu, taksa sądowa spadku nie jest potrzebną. (a K.)

— **P. W. Ch.** Żyro jest ważne, o ile weksel został rzeczywiście zaprotestowany i o ile Pan jest poprzednikiem banku, żądającego zapłaty. (a K.)

— **S. R.** Jest funkcjonarjuszem komunalnym, ma prawo utrzymywać przedsiębiorstwo zarobkowe. (a K.)

— **Stały abonent Kht.** Możliwości prawnych jest tu bardzo dużo i sprawa nie przedstawia trudności. A może skarżyć C. o zwrot weksla, a B. o zapłatę pieniędzy za poprzedniem trzymiesięcznem wypowiedzeniem, o ile nic innego nie umówiono. Ta droga zalecałaby się jednak dopiero wówczas, gdyby było podejrzenie, że C. ma względem A. nieuczciwe zamiary. W danym wypadku, jeżeli weksel jest płatny 15 kwietnia, to zachodzą dwie ewentualności: albo A. weksel zażyrowała i oddała C., wówczas jestto żyro inkasowe, albo też oddała go bez żyra (podpisu na odwrotnej stronie weksla), wówczas zachodzi zlecenie. W jednym i drugim wypadku A. może już w dniu 18 kwietnia żądać od C. bezpośrednio zapłacenia całej kwoty wekslowej, ew. wydania weksla zaprotestowanego. Najlepiej porozumieć się bezpośrednio z C. (a K.)

SZYBKIE, RÓWNE OPALENIE OTRZYMUJE SIĘ STOSUJĄC WŁOSKI OLEJEK ORZECHOWY PERFECTION SKŁAD GŁÓWNY: PERFUMERJA „PERFECTION" SZPITALNA 10 I MARSZAŁKOWSKA 83

nw 10226

Laboratorjum Kosmetyków Higjenicznych
Dr. J. Świtalskiej
Warszawa, Krucza 31, tel. 102-77
Wysyła higj. kosmetyki za zaliczeniem, katalogi gratis. nw 10114

Mixin — najlepszy i najtańszy proszek mydlany
nw 10125

Ziaja Bez Naturalny zapach kwitnącego bzu. Perfumy, woda kwiatowa, puder i mydło. Pw 1157

nw 10227

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono do dnia 9. 4. 1930

69

A. Gawlas, Togrz 2,—
K. K., Poznań 10,—
W. Owczarska, Gutów 5,—
J. Gauza, Robaków 10,—
J. Szajek, Gniezno, z podziękowaniem za odebrane łaski 10,—
St. Marcinkowski i H. Z., Poznań 5,—
Pitaszkowie, Bobulczyn 5,—
A. Krzyżaniak, Gierlatowo 10,—
J. Bytomski, Szopienice 5,—
B. A. W., Stęszew 10,—
L. G., I rata 5,—
E. D. i M. G., za wysłuchanie prośby 10,—
Litwicki, Trzemeszno 10,—
W. B. 20,—
X. Koźlik 3,—
N. N. 5,—
Fl. Pluciński 10,—
B. D. 5,—
J. S., Poznań 50,—
J. Kałmucka, Grodzisk 1,—
X. Nieradziński, Gozdowo 20,—
M. Glapiak, Rawicz 1,—
J. Jacek Nikisch, Leszno 1,—
L. Cieślowa, Zakopane 10,—
X. J. P., Książ Wielki 5,—
L. Waluszewska, Lwów 1,—
St. Kozak, Glińsk 20,—
Dr. W. Nowak, Raszków 10,—
C. Małecka, Świętosław 5,—
X. Owczarczak, Poznań 20,—
St. Ligarzewscy, Brzeźnica 2,—
Kier. szkoły Fr. Brzezina od dzieci i siebie 7,50
W. Sallusówna, Wysoka 3,—
F. Lisiak, Garby 2,—
Fr. Bilowa od siebie i znajomych z Lwowa 7,—
M. Kopystyński, Lwów 2,—

B. Gagatnicka, Łętownia 6,—
A. Paszczyńska, Brzeżany 5,—
X. Hemmerling, Droszew 10,—
X. Matuszewski, Góra, złożone przez dzieci uczęszczające na naukę do Sakram. św. 14,50
K. Paszkiewicz, Łochowo 20,—
Fr. i M. Świerkowscy, Witkowo 10,—
St. Wakalski, Czortków 1,50
N. N., T. G. 10,—
J. Bieżankowa, Kcynia 1,—
M. Niemojewscy, Poznań 10,—
A. Niemojewska, Poznań 10,—
J. Fabrowska, Mikstat, z prośbą o błogosławieństwo 10,—
Koło Przyjaciół Harcerzy im. Bolesława Chrobrego, Poznań 25,—
Boruczkowski, Kamieniec 3,—
Kółko Włościańskie, Kamieniec 10,—
H. Kopeccy, Poznań 10,—
X. St. Florkiewicz, St. Sambor 2,—
A. Gerhardowa, Herby 7,50
Sz. Kaczmarek, Koźmin 10,—
L. Gudawska, Gniezno 10,—
St. Turkowski, Nowytomyśl 3,—
J. Gomolewska, Wągrowiec 5,—
B. Mederska, Poznań 20,—
H. Leśkowa, Poznań 5,—
J. Bonkowa, Nieczajna 10,—
L. Wojciechowski, Gębaszewo 5,—
J. Waldowski, Ostrów 10,—
M. Palczyńska, Łukowo 10,—
L. Gryziecki, Śniatyń 5,—
W. Szymańska, Zarzecze 10,—
K. Pawelski, Rokietnica 5,—

K. Zebrowscy, Lwów 10,—
A. Korlakowski, Lwów 2,—
M. Buchalska, Duszniki 2,—
M. Halagierowa, Ostrowite 10,—
M. Herbertowa, Lwów 2,—
X. P. Stanoszek, Przemyślany 5,—
Sodalicja Pań Kolejowych w Nowym Sączu 20,—
K. Kaczmarewski, Wyżno 10,—
S. Szyputa, Lubliniec 5,—
Fr. Nabiałek, Konin 5,—
A. Dyrda, Świętochłowice 20,—
Z. Weisowa, Drzewce 10,—
J. Dobrowolska, Pierzchno 5,—
Fr. Olejniczakowa, Kościan 7,—
J. Dzioch, Inowrocław 150,—
„Rolnik" w Poniecu 100,—
J. Rosochowiczowie, Gołąbki 10,—
B. Antkowiakówna, Poznań-Główna 2,—
Uczenice klasy III d, Poznań-Główna 5,—
J. Wójcik, Kraków 2,—
Zimniewiczowie, Wolsztyn 12,—
Hołdowski, Ostrów 5,—
J. Smolarek, Kuroch 5,—
Z. Fragstein, Miechów 50,—
E. Kosiński, Gdynia 10,—
E. Fremd, Kościerzyna 2,—
A. Zemlerska, Grodzisk 5,—
Fr. Nikodemowa, Wągrowiec 3,—
St. Kaczorowscy, Kościan 10,—
J. Kalawski, Poznań, — X rata 10,—
B. Krzyczkowska, Kraków 5,—
J. Lauszowa, Kochłowice 5,—
H. Grębska, Racławice 5,—
J. Snela, Ostrzeszów 10,—
OO. Jezuici, Ruda Śląska 100,—

Konto P. K. O. 207 470. — Sekretarjat Al. Marcinkowskiego 21.

Dnia 12 b. m., zasnął w Bogu, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Józef Hrabia Jezierski

z Dębna,

Wiceprezes naszej Rady Nadzorczej.

Ś. p. Zmarły oddany był Instytucji naszej całą duszą, przylgnął sercem do niej i dbał troskliwie o jej rozwój. Pamięć o Nim zachowamy po długie czasy.

Rada Nadzorcza i Zarząd Bazaru Poznańskiego, Spółka Akc.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 15 b. m. o godz. 11,30 w Dębnie. Pw 10766

†

Dnia 10 b. m., zmarł nasz kolega, ś. p.

Aleksander Jankowski

Sodalis Marianus.

W Zmarłym straciła szkoła doświadczonego pedagoga, dziatwa sumiennego wychowawcę i opiekuna, a współpracownicy szczerego przyjaciela. Cześć Jego pamięci! zw 22 899

Grono Nauczycielskie

III. Szkoły Powszechnej Im. św. Kazimierza w Poznaniu.

Kilka zaledwie tygodni po śmierci drogiego ojca naszego, rozstała się z tym światem, dnia 10 kwietnia 1930 r., po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza droga i ukochana matka, teściowa i babka, ś. p.

z Burdajewiczów

Antonina Pawlicka

w 69 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 13 b. m., o godzinie 3 po południu, z Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny przy ulicy Bukowskiej, o czem donoszą

W ciężkim smutku pogrążeni

dzieci, wnuki i rodzina.

Poznań, Mostowa 5. zw 22 905

---

†

Dnia 9 b. m. zmarła żona członka Towarzystwa naszego ś. p.

Marja Tobisowa

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 13. 4. 30 o godz. 5 po poł. z Zakładu św. Józefa.
O liczny udział w pogrzebie prosi

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.

Wypadek 169. rw 9522/3

---

†

Dnia 11. b. m., o godz. 2,30 po poł., zmarła nagle, moja najdroższa żona, nasza najlepsza matka, ś. p.

Teodozja Rutkowska

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 14. b. m., o godz. 2 po poł., z Zakładu św. Józefa.

zw 22927 W ciężkim smutku pogrążeni

mąż z córkami.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Za okazane nam dowody współczucia, za wieńce i oddanie ostatniej przysługi, najdroższemu mężowi i ukochanemu ojcu, ś. p.

Piotrowi Krzyżankiewiczowi

oraz za msze św. i ofiary na pomnik Sera Jezusowego, ofiarowane na jego intencję, składamy wszystkim Krewnym i Znajomym oraz członkom Tow. Młodych Przemysłowców, serdeczne rw 9529

Bóg zapłać!

Poznań, Szewska 1. Żona, córka i zięć.

Do sprzedaży samochodów znanej i zaprowadzonej marki poszukujemy

akwizytorów

na Poznańskie i Pomorze, na prowizję. Panowie z własnym samochodem mają pierwszeństwo. Później stała posada i pensja. (Na Pomorze oddamy ewetl. subprzedstawicielstwo). Zgłoszenia do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 15,182

Pw 10755-15,182

W dniu 10 b. m. o godz. 11,15 przed połud. zasnął w Bogu, po krótkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, nasz troskliwy dobry ojciec, syn, brat, teść, szwagier i dziadzia, ś. p.

nauczyciel Aleksander Jankowski

Sodalis Marianus

w 58 roku życia, o czem donosi

w ciężkim smutku pogrążona

zw 22895 **rodzina.**

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek o godz. 4 po połud. z kaplicy przy ul. Wały Jana III. Msza żałobna we wtorek, o godz. 9 w kościele św. Marcina.

MEBLE

NAJTANIEJ w WIELKIM WYBORZE

IGNACY LINKE

PIEKARY 22-23. Telefon 25-44.

DOGODNE WARUNKI. WYKONANIE PIERWSZORZĘDNE.

Pw 10 734-15,118

Przyjemność

zrobić innym,

to zadowolenie własne

Spiesz zatem i kupuj

jajka wielkanocne

oraz inne ***figielki świąteczne*** *z czekolady i marcepanu z firmy*

Walerja Patyk

Aleje Marcinkowskiego 6

(przy poczcie)

jeżeli chcesz kupić dobrze i tanio.

Pw 10 698-14,237

OBUWIE

wszelkiego rodzaju eleganckie i trwałe po cenach przystępnych poleca

R. Kurczewski, Woźna 1.

zw 22907

Najtrwalsze opony samochodowe

Goodyear - Goodrich - Michelin

w wszelkich rozmiarach oraz

opony masywne

polecamy po cenach konkurencyjnych

Brzeskiauto Sp. Akc. Poznań,

ul. Dąbrowskiego 29 — tel. 63-23, 63-65.

Pw 10789-15,150

Polecamy na święta po niskich cenach:

mąki wyborowe, sułtanki, koryntki, rodzynki, migdały, herbaty

i wszelkie towary kolonjalne.

Większe zamówienia wysyłamy franko w dom.

BRACIA MINICCY,

Poznań, ul. Wroniecka 21/22.

Telefon 30-17. zw 22918 Telefon 30-17.

Okazyjna sprzedaż

SAMOCHODÓW

AUSTRO - DAIMLER torpedo 10/40 KM. 6-osob. 6-cyl
AUSTRO-DAIMLER limuzyna 10/45 KM 6-osob. 6-cyl.
CHRYSLER limuzyna 12/55. KM 5-osob. 6-cyl.
CITROEN limuzyna 6/25. KM. 4 osob. 4-cyl.
STOEVER limuzyna 10/50 KM. 5-osob 8-cyl.
MINERVA limuzyna 8/40. KM 5 osob 6-cyl.
PEUGEOT torpedo 5/14. KM 3-osob. 4-cyl.

wszystkie gotowe do jazdy i w bardzo dobrym stanie. Dogodne warunki spłaty.

Towarzystwo Budowy i Sprzedaży Samochodów S. A.

(dawn.) Austro - Daimler, oddział w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 7.

Telefony 7558 - 7665.

Warsztaty Garaże.

Pw 10748-15,163

KTO

napisze imię, nazwisko, miesiąc urodzenia, otrzyma darmo broszurę, określenie charakteru, zdolności, przeznaczenia. Pozna kim jest, kim być może. Warszawa, Redakcja „Wiedza Tajemna", skrzynka pocztowa 571. Załączyć znaczek pocztowy na przesyłkę. nw 10 178

Zdolny

akwizytor

branży samochodowej na powiat Morski **potrzebny.** Zgłoszenia z referencjami i życiorysem do **FORD, Gdynia, ul. św. Jańska.** nw 10280

LOTERJA PAŃSTWOWA

Losy I. kl.

21 Loterji Państwowej Klasowej

Główna wygrana:

zł 750 000

pozatem wygrane po złotych **350 000, 250 000, 150 000, 100 000** itd. na ogólną sumę zł 32 000 000

Co drugi los wygrywa!

Ciągnienie 17 i 19 maja.

Ceny losów 1/1 zł 40.—, 1/2 zł 20.—, 1/4 zł 10.—

Kolektury moje — dzięki wyjątkowemu szczęściu — cieszą się w całej Polsce nadzwyczajnem powodzeniem

Zamówienia załatwia się odwrotną pocztą. nw 10133

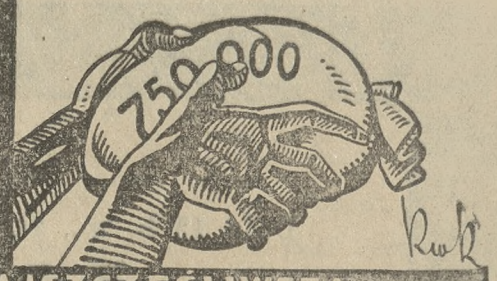

NAJSZCZĘŚLIWSZA KOLEKTURA LOTERJI PAŃSTWOWEJ

Juljana Langera

CENTRALA POZNAŃ WIELKA 5.

TEL. 1637 — P.K.O. 212-475

ODDZIAŁY: WARSZAWA - GDYNIA

Poszukujemy dla poważnego wydawnictwa

urzędnika

obeznanego z działem ogłoszeniowym.

Zgłoszenia z podaniem referencyj i curriculum vitae, kierować do **„PAR", Poznań,** Al. Marcinkowskiego 11, pod 15,127

Pw 10 728-15,127

WINIAKI LIKIERY

WINKELHAUSEN

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE: WINKELHAUSEN T.A. STAROGARD-POMORZE ZAŁ. 1846

RUMY ARAKI

Nagrodzone na P. W. K. Państwowym Złotym Medalem.

Pw 6026-42.14

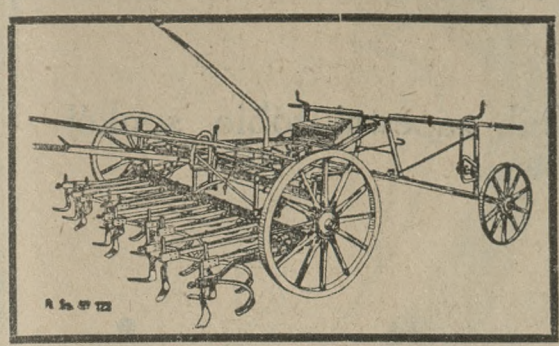

Najlepszy w świecie przytem TANI jest bezsprzecznie kilkakrotnie opatentowany z chlubnemi referencjami

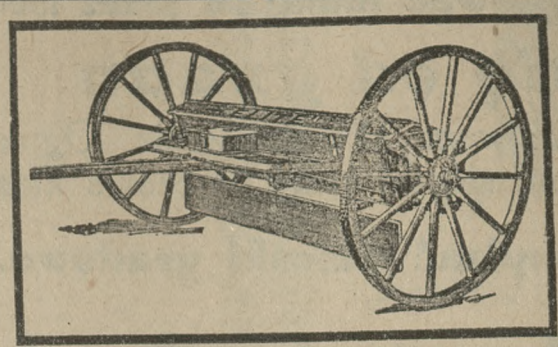

wypielacz Korona-Patent oraz siewnik do wszelkich sztucznych nawozów Elite-Patent

Wynalazcy i jedyni fabrykanci

NITSCHE i S-KA, Fabryka Maszyn, Poznań,

ulica Kolejowa 1—3.

Pw 10617-14.209

TANI TYDZIEŃ

Radjoamatora

od 12 do 19 kwietnia

50% zniżki na aparaty starszych typów od 1 do 5 lamp oraz radjosprzęt.

Korzystajcie z okazji. Korzystajcie z okazji.

ELEKTROVOX, Poznań,

Półwiejska 30, tel. 58-30, naprzeciw Kwiatowej, bogato ilustrowane katalogi, nowoczesnych radjoodbiorników oraz radjosprzętu, wysyła się bezpłatnie.

Najdogodniejsze warunki spłat ratalnych.

zw 22 925

Wysprzedaż obrazów z Wystawy

otwarta po dłuższej przerwie

w Pałacu br. Działyńskich, Stary Rynek 78, I. p.

nawprost schodów od 11—3 i od 5—7. zw 22845

Zapasowe części do samochodów

Chevrolet - Ford

poleca najtaniej nw 10209

W. MÜLLER Pierwszy Poznański Zakład Wulkanizacyjny

Tel. 69-76 Poznań, ul. Dąbrowskiego 34. Tel. 79-76

Zawiadomienie.

Podaje się do łaskawej wiadomości P. T. Zainteresowanym, iż Firma

„URSUS", Poznań, Górna Wilda 30

objęła wyłączne zastępstwo

światowej marki motocykli i rowerów

RALEIGH Nottingham Anglja

na Poznań i wojew. Poznańskie.

Oryginalne części i akcesorja motocyklowe i rowerowe stale na składzie.

nw 10242

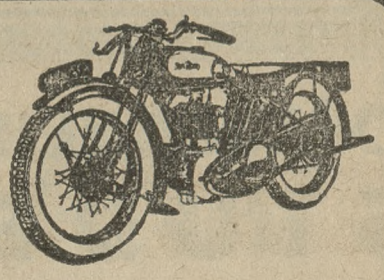

Salon Mód

Pani Hanki

przyjmuje zamówienia

na suknie, płaszcze kostjumy

sportowe i angielskie.

Ratajczaka 29, parter.

Wykwintny strój

Wykonanie pierwszorzędne.

Nw 2

Sport potrzebą społeczną!

Kupujcie więc przybory sportowe w specjalnym składzie Pw 10831-15,188

CAMERA

Foto-Sport

ulica Fr. Ratajczaka 3.

J. FRAGET

POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 11.

MAGAZYN

zaopatrzony w najnowsze wyroby

Fraget'owskie

jako to sztućce, przedmioty kościelne, restauracyjne i galanterję.

zw 22892

BUCIK SZKOLNY

Całe ze skóry,

mocne, jak dla chłopaka, który lubi brykać!

Od nr. 27 do 30-go zł 17,25

„ „ 30 „ 35 „ zł 22,50

„ „ 36 „ 39 „ zł 26,50

Oto sensacyjne niskie ceny Fabrycznego Składu Obuwia „WAZA" przy ulicy Wrocławskiej 15.

Pw 10788-15,146

DRUKI Familijne - Towarzyskie i Kupieckie

dostarcza solidnie gustownie i tanio

DRUKARNIA OGNISKA

Wielkie Garbary 11. Tel. 12-48

zw 22880

Kto odstąpi skrzynkę pocztową za odszkodowaniem?

Zgłoszenia do Kurjera nw 10 272

Samochody używane

osobowe i ciężarowe: Buick, Oldsmobile, Minerwa, Fiat, Protos, Bergmann można nabyć najkorzystniej i najpewniej w firmie

„ELIBOR"

Sp. Akc. Handlowo-Przemysłowa

Ł. J. BORKOWSKI

Salon samochodowy ulica św. Marcin 50

Telefon 14-66. zw 22912 Telefon 14-66.

Truskawiec-Zdrój

Sanatorjum i pensjonat djetetyczny

Dra M. Staszewskiego

dla chorób dróg moczowych i przemiany materji. Zgłoszenia do 1 maja Przemyśl, ul. Mickiewicza 17, od 1 maja Sanatorjum Truskawiec. zw 22726

DLACZEGO TYLKO DKW?

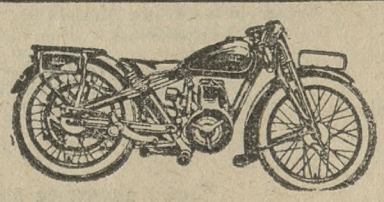

DKW

jest największą i najwięcej postępową fabryką motocykli na świecie.

Ceny loco Poznań:

LUKSUS 200 4. K. M. 1815,— zł

LUKSUS 300 8. K. M. 2 280,— „

LUKSUS 500 14. K. M. 2 780,— „

Instalacje świetlne po cenach konkurencyjnych.

WSZELKIE MODELE DOSTARCZA ODWROTNIE GENERALNE ZASTĘPSTWO

„POLMOTOR" HENRYK LINKE i S-KA POZNAŃ ULICA ZWIERZYNIECKA 8 TEL. 69-77.

Pw 10735-15,89

Wydzierżawię

dobrze zaprowadzony skład bławatów i konfekcji damskiej w większem mieście powiatowem przy rynku, przytem piękne 6-pokojowe mieszkanie z wszelkiemi wygodami, wprost od gospodarza z przejęciem towarów, wpłaty 30—40 tys. złotych. Uwzględnia się tylko poważnych fachowców. Zgłoszenia pod adresem „dobra egzystencja" do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 22 872

Zakłady Ogrodnicze Pamiątkowo

poczta w miejscu — pow. Poznański

polecają do sadzenia wiosennego róże krzaczaste i pnące w najpiękniejszych kolorach, także sadzonki truskawek.

Cenniki na żądanie. zw 22861

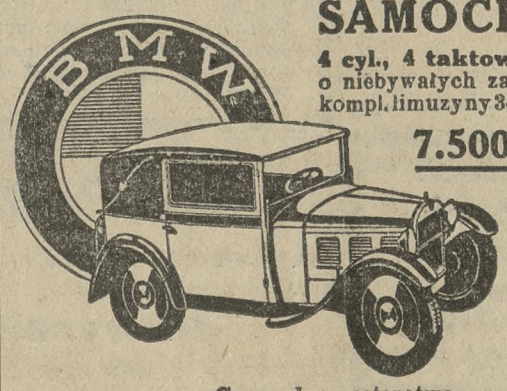

SAMOCHODY

4 cyl., 4 taktowe, 15 H. P. o niebywałych zaletach. Cena kompl. limuzyny 3-4 osob. tylko

7.500,— zł

Prosimy żądać ofert.

nw 10275

Genaralne zastępstwo

KOMNA Sp. z o. p. AUTOMOBILE, POZNAŃ

ul. Dąbrowskiego 83/85, tel. 77-67 i 54-78.

Rolnikowi wolno
zaryzykować nieco mniej nawozów sztucznych, licząc się z konjunkturą.

Rolnikowi nie wolno jednakże
zmarnować majątku przez nieoględność i opieszałość.

Ubezpieczając się od gradu
w Krajowem Ubezpieczeniu Ogniowem, rolnik zapewni sobie spokój i chroni się od ruiny w czasie klęski żywiołowej.

Już czas **sporządzać wnioski gradowe.**

Krajowe Ubezpieczenie Ogniowe w Poznaniu

plac Nowomiejski 8.

ADRES TELEGRAFICZNY: „Ogniowo-Poznań" — Telefony: 2381, 3717, 3807, 4112, 5372, 5381.

dw 4762/3

OŚMIOCYLINDRÓWKI
STUDEBAKERA

WYPRÓBOWANE NA TYSIĄCACH KILOMETRÓW
APROBOWANE PRZEZ TYSIĄCE WŁAŚCICIELI

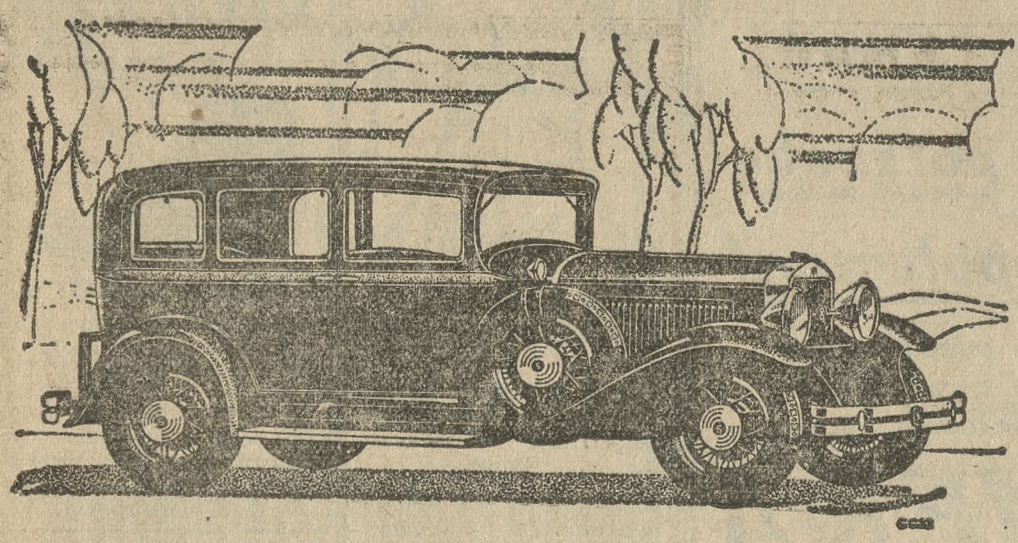

Podczas ostatniej Międzynarodowej Wystawy Samochodowej pośpiesznie wprowadzono na rynek dwadzieścia pare nowych modeli samochodów ośmiocylindrowych, ażeby zadośćuczynić coraz bardziej zdecydowanym wymaganiom publiczności, która bezapelacyjnie dziś żąda siły i sprawności ośmiu cylindrów.

Przed trzema laty firma **STUDEBAKER** wprowadziła ekonomiczne modele samochodów 8—10 cylindrowych po cenach samochodów sześciocylindrowych. Te modele ośmiocylindrówek **„President"** i **„Commander"** zdobyły dla Studebakera więcej urzędowych rekordów sprawności, aniżeli ich posiada jakikolwiek inny Samochód.

Kto pragnie posiadać samochód wypróbowany, o znanej i uznanej elastyczności, ten nabywa **STUDEBAKERA**, zbudowanego przez największą w świecie wytwórnię ośmiocylindrowych samochodów, mającą za sobą doświadczenie siedemdziesięciu ośmiu lat nieprzerwanej produkcji.

GENERALNE PRZEDSTAWICIELSTWA W POLSCE:
POZNAŃSKI AUTO SKŁAD
Poznań, ulica 27-go Grudnia Nr. 15. Telefon Nr. 39-09, 54-07.
Składnica dla Przedstawicieli w Polsce: AUTO-TRADING CORPORATION & G. Sp. z ogr. odp.
Südstrasse 9-10, Ohra (koło Gdańska)
Tel. 154-14 — 232-14. Adres Telegr.: AUTRA, GDAŃSK.

Części zapasowe stale na składzie.

Nw 10 037

Jan Deierling
SKŁAD ŻELAZA i NARZĘDZI

Szkolna 3 **POZNAŃ** Tel. 35-18, 35-43

poleca korzystnie ze składu:

noże i widelce	karnisze do okien	okucia budowlane
łyżki i łyżeczki	wagi kuchenne	taczki budowlane
nożyki kieszonkowe	wagi decymalne	linki do rusztowań
maszynki do mięsa	maszyny do prania	okna żelazne
maszynki do chleba	wanny do prania i kąpiel.	śruby i nity
maszynki do czyszcz. noży	kuchnie westfalskie	gwoździe i łańcuchy
młynki do kawy	konwie do mleka	drut kolczasty
żelazka do prasowania	magle domowe	kuźnie polowe
termosy	łóżka żelazne	szpadle i widły
garnki aluminjowe	węże ogrodowe	drut do prasowania słomy
garnki żelazne i emaljow.	meble ogrodowe	osie do wozów

Siatki do ogrodzeń, do żwiru i czyszczenia zboża.
Żelazo sztabowe, tragarze budowlane, kowadła i imadła.

Pw 10763-15,184

Do wynajęcia

po Hotelu Francuskim, Aleje Marcinkowskiego 13. **2 salki** nadające się na **lokale handlowe** wszelkiego rodzaju, oraz **kilka pokoi na biura** względnie **na pensjonat.** Ewentualni reflektanci zechcą się zgłosić do Pw 10754-15,181

Poznańskiego Banku Ziemian S. A.
Aleje Marcinkowskiego 13.
Wydział Administracji Nieruchomości.

Poważna niemiecka fabryka pomp poszukuje

zastępcy

na województwo poznańskie. Reflektujemy tylko na panów, którzy są dobrze zaprowadzeni, posiadają odpowiednie znajomości fachowe i odnośny okręg regularnie objeżdżają. Zgłoszenia z podaniem referencyj pod **J. K. 14 869** do **Rudolf Mosse, Warszawa,** Marszałkowska 124. Tw 1364

Stoisko

nowe w Wystawy, 2,50 × 2,50 oszklone, wyłożone materjałem **sprzedam. Cena zł 1 000,— za gotówkę.**

S. Święcicki, Poznań
ul. Nowa 8, Bazar, tel. 25-70.

zw 22 909

Składu próżnego

w śródmieściu, mniejwięcej 5 × 7 mtr. obszernego, poszukuje się celem dzierżawy, wprost od gospodarza. Zgłoszenia do eksp. Kurjera pod zw 22 710

Najpiękniejsze
robótki ręczne!
Modne hafty!
Siostry Streich,
Kantaka 4, II.
Tw 1349

Mieszkanie

(trzy pokoje, pokój dla służącej i łazienka) przy ulicy Spokojnej 18

do wynajęcia zaraz.

Czynsz za 2 lata zgóry. Zgłoszenia
Hoffmann, Górna Wilda 75.

zw 22928

CZERWONOŚĆ NOSA
usuwa skutecznie
„CHLORONOS"
który nadaje nosowi ładny i estetyczny wygląd. — Cena zł 16,80, za pobraniem wysyła Laboratorjum Dr. Adler, Kraków, ul. św. Gertrudy L. 28 II. p. Blum.
Pw 10764

Dla wszystkich, którzy pamiętają pierwszorzędne, niezapomniane zalety mod. 501, który przeszedł przez ręce nieomal wszystkich automobilistów w Polsce.

Dla wszystkich, którzy poznali nadzwyczajne zalety 6-cio cylindrowego mod. 521 i pragnęli pojawienia się na rynku analogicznego modelu 4-cylindrowego solidny, odporny, oszczędny i wytworny

MODEL 514

jest prawdziwą rewelacją.

Cena za Torpedo 4-osobowe ..... zł 10 850,—
Cena za Limuzynę 4-osobową ..... zł 12 950,—

Do natychmiastowej dostawy poleca

„Brzeskiauto“ Sp. Akc. Poznań

ulica Dąbrowskiego 29 — tel. 6323, 6365.

Nasza najnowsza czekolada

„MASCOTTE“

(etykieta z siedmiu słoniami, tabliczka 125 gramowa zł 1,50) już w całym Poznaniu spotkała się z pełnem uznaniem najwybredniejszych smakoszów i wyrobiła sobie opinje **świetnej!**

Kto z naszych Szanownych Odbiorców na prowincji chce mieć **„Mascotte“ na święta** niech **natychmiast** spieszy z zamówieniem aby przesyłka zdążyła na czas.

„GOPLANA“

Sp. Akc.

Fabryka Czekolady w Poznaniu.

Pw 10751-15,173

LEKARZ

gdzie mógłby z powodzeniem się osiedlić? Z zapewnionem mieszkaniem i kasą chorych. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zw 22924.

Niniejszem uprzejmie zawiadamiam, iż w **poniedziałek, dnia 14 b. m. otwieram**

śniadalnię i probiernię

przy ul. Wodnej 11.

Polecam ciepłe i zimne zakąski oraz dobrze pielęgnowane wina, piwa i wódki. Polecając się łaskawym względom Szan. Publiczności kreśle się

z poważaniem

zw 22915 ***M. Dolata,***

były kierownik śniadalni Lehmann.

Obuwie

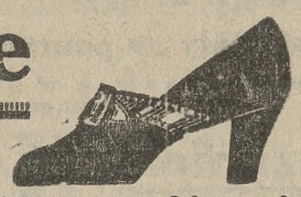

w wielkim wyborze **damskie** w modnych kolorach **od zł 24,70** oraz **męskie najnowsze fasony** po bardzo niskich cenach poleca

R. Krzyżańska, św. Marcin 66

skład obuwia. zw 22906

Pw 10399-15.126

Kto zna tajemnicę

wykwintnej damy światowej? Czem zdobyła swój wdzięk i piękność, swą czarowną, delikatną, aksamitnie miękką cerę? Używa rano i wieczorem **Youghurtu,** który czyni cuda. Nie zna żadnych dolegliwości w trawieniu, słabości, żadnego zmęczenia i bólu głowy, nie ulega żadnym nastrojom i kaprysom, czuje się zawsze świeżą, jak ryba w wodzie, jest tą idealną kobietą, która dumną jest ze swej wdzięcznej smukłej figury.

Niech Pani dzisiaj jeszcze rozpocznie z naszym tak bardzo pożądanym Youghurtem!

Codziennie świeży do nabycia w wszystkich odnośnych sklepach, naszych składach i wozach.

Mleczarnia Poznańska, Sp. z o. o.

Telefon 33-44. Ul. Ogrodowa 14.

nw 10 152

Alfa, Szkolna 10

narożnik Jaskółczej

Najtańsze źródło artykułów podarunkowych

Biżuterja, Papeterja, Albumy, Ramki, Kałamarze, Szkatułki, Figury, Obrazki

Centrala pocztówek artystycznych.

Proszę zważać na firmę. nw 9725

KUP sobie maszynę do pisania ale **tylko najlepszą — tylko**

„UNDERWOOD“a

Gen. Repr. **G. GERLACH,**

Poznań, ulica Gwarna 14 — Telefon 52-32

Pw 10-64-3.158

Cement, papę, smołę, wapno

ma stale na składzie zw 22960

GUSTAW SCHILLER,

Telefon nr. 66-69 **ul. Dąbrowskiego 75.**

Ziemniaki do siewu

(Modrows, Preussen)

odporne na raka, uznane, 1-szy odsiew, ręcznie wybrane, stosowne do siewu, **oddaje**

Dominium Lipie,

poczta i st. kol. Gniewkowo.

nw 10222

Nerwowi, neurastenicy

cierpiący na drażliwość, słabość woli, braku energji, melancholję, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość nerwów, śledzionnicę, nerwowe zaburzenia serca i żołądka otrzymają bezpłatnie broszurę Dr. Weisego. Słabość nerwów.

Dr. GEBHARD i S-ka — GDAŃSK. Nr. 85.

Pw 9660-10,199

CYTRYNY

prima towar, oddaje po 33,— zł każda skrzynia przebierana. Na prowincje wysyłam odwrotnie.

Hurtownia owoców — S. Szaniawski — Poznań

ul. Kozia 23 — Telefon 22-05. zw 22 896

Wszystkie piękne panie, blondynki, brunetki czy szatynki, znajdą w naszym magazynie odpowiednią dla swej urody oprawę.

Najmodniejsze płaszcze wiosenne oraz piękne kapelusze po cenach — które są rewelacją Poznania — wybór olbrzymi.

Spieszcie wszyscy do firmy

P. Szczawińska i ska

Poznań, ul. Wodna 1.

Uwaga: W niedzielę, dnia 13 bm. skład nasz od godziny 13—18 otwarty.

P. S. Dla sprostowania mylnych pogłosek zaznaczamy, że posiadamy tylko jeden magazyn i to przy ulicy Wodnej 1.

Pw 10753-15,172

Praskie szynki
Warszawskie serdelki
Francuskie pasztety
Krakowskie kiełbasy
Węgierskie salami
Poznańskie parówki
Litewskie wędliny
Wszelkie wyroby mięsne

do tegorocznej święconki

w znanej dobroci po cenach dziennych polecają

Bracia Dawidowscy

Nowoczesna fabr. wyr. miesn i konserw
Największa śniadalnia.
Poznań, Gwarna 17, Półwiejska 11/12, Marszałka Focha 168.
Telefony 37-80, 53-57, 24-50.
Wielki Złoty Medal na P. W. K.

Specjalne kiełbasy wielkanocne i galarety
począwszy od Wielkiej Środy.

Pw 10715-15,109

Życzenia wielkanocne!
2 kawalerowie

Ślązacy, lat 32 (konstruktor i 36 (technik maszyn.) wyznania rzymsko-katol., wzrostu średniego na dobrych posadach w Katowicach, majętni, pragną poznać inteligentne, przystojne, oszczędne, niebiedne panie, celem

OŻENKU.

Najchętniej ożenią się z właścicielkami przedsiębiorstwa technicznego, składu lub gospodarstwa. Pośrednictwo przez krewnych lub znajomych mile widziane. Pożądana znajomość języka niemieckiego, lecz nie koniecznie. Rzecz traktuje się poważnie. Panie, którym zależy na szczęśliwem pożyciu małżeńskiem, zechcą łaskawie zgłosić się wraz z fotografją, którą się zwróci, do Kurjera Poznańskiego pod zw 22 653

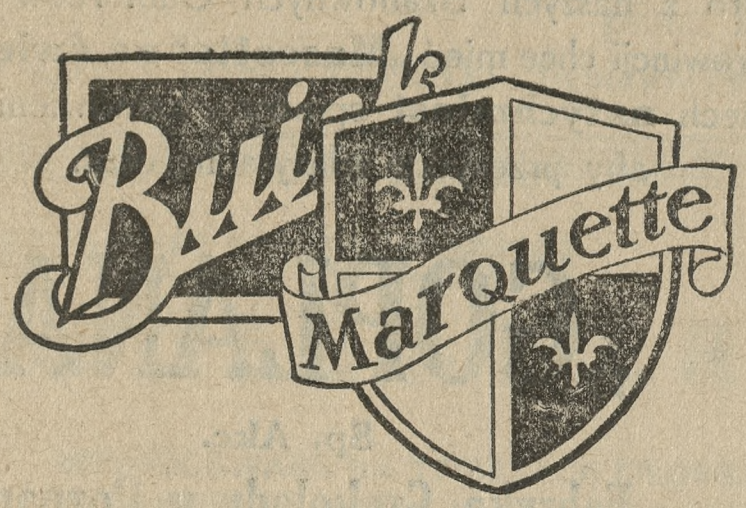

Dla tych wszystkich, którzy pragną posiadać samochód o zaletach Buicka, lecz mniejszy i w niższej cenie polecamy

BUICK Marquette

Stworzyli go inżynierowie Buicka i wyposażyli we wszystkie ulepszenia, które rozniosły sławę Buicka po całym świecie. Potężny, a jednak oszczędny 6-cylindrowy motor o sile 67,5 KM. błyskawiczna akceleracja, trwałe, 4 wewnętrze, od błota zabezpieczone hamulce, wytworna karoserja Fishera.

„ELIBOR"

Spółka Akcyjna Handlowo-Przemysłowa
Ł. J. Borkowski
ODDZIAŁ W POZNANIU
Salon wystawowy św. Marcin 50. Tel. 14-66.

zw 22891

OKAZJA Partja najlepszych kilimów wielkości 150/200 cm zamiast 200 tylko 158 zł

KKP zał. 1896

dywany

olbrzymie sortymenty w wszelkich gatunkach wielkościach i deseniach —
orjentalne dywany ręcznie wiązane krajowej produkcji — bez konkurencji
kilimy — pasiaki
chodniki i materjały do wykładania pokoi
kokos — manila — maty chińskie
serwety — narzuty — kapy
materjały na pokrycie mebli
kupuje się korzystnie w największym specjalnym magazynie

Po cenach wyjątkowych polecam wielki transport chodników włosowych - boucle w modnych wzorach.

Kazimierz Kużaj

Centrala Dywanów
Poznań, ulica 27 Grudnia 9.

Pw 9671/2-11,1045

REWIZJE GROMOCHRONÓW

naprawy, rekonstrukcje i zakłady tychże
wedle teraźniejszych wymogów techniki gromochronnej
jak i przepisów Krajowego Ubezpieczenia Ogniowego wykonuje

„ELEKTROS" właśc. **B. Filipiński**

Specjalne przedsiębiorstwo zakładów elektrycznych.
Materjały gromochronne w żelazie, w śpiżu i w miedzi przepisowych rozmiarów. dw 4790
Dla wykonujących gromochrony, odpowiedni rabat.
Telef. 51-75. POZNAŃ, ulica Szkolna 10. Telef. 51-75.

Zawiadomienie!

Niniejszem podaję do ogólnej wiadomości, że z dniem **8 lutego 1930 r.**, rozwiązana została firma pod nazwą:

A. WESOŁOWSKI i S-ka
fabryka mebli, Poznań, ulica Wenecjańska 6

i oświadczam zarazem że z dniem tym **nie odpowiadam za** jakiekolwiekbądź ew. pretensje osób trzecich do dawniejszej firmy pod powyższym nagłówkiem i z podpisem p. Józefa Januszkiewicza w Poznaniu.

Od dnia 8 lutego 1930 r., nowa firma brzmi:

Andrzej Wesołowski

FARYKA MEBLI STYLOWYCH,
Poznań, ulica Wenecjańska 6. Telefon 31-20.

i jej wyłącznym właścicielem jest niżej podpisany.

Polecam się względom moich Szan. Odbiorców i kreślę z poważaniem

Andrzej Wesołowski.

Pw 10712-15,122

30.000 złotych

wypożyczę na podstawie dolara na I. hipotekę pierwszorzędnej nieruchomości miejskiej lub większego majątku ziemskiego, za dobrem oprocentowaniem. Oferty z dołączeniem znaczka na odpowiedź uprasza do Kurjera Pozn. pod **zw 22840**

MŁYN

20 ton dziennego przemiału, w Poznańskiem, w bogatej okolicy, zboża do mielenia pod dostatkiem, zabudowania śliczne, **jest do zamiany na majątek ziemski, na dzierżawę majątku lub kamienicę** Oferty Kurjer Pozn. pod **zw 22910**

Mme Dygat-Zakrzewska

Parisienne diplômée

Professeur aux cours pratiques de langue française a quelques heures libres dans la matinée

S'adresser **Ogrodowa 12, au fond de la cour 2e étage à droite.** zw 22760

Kwiaty i Palmy

sztuczne do wszelkich dekoracji w pięknem wykonaniu w wielkim wyborze poleca

J. Walczak, Wrocławska 4.

zw 22910

Olejarnia

nowocześnie urządzona, mniejszych rozmiarow, na korzystnych warunkach do **sprzedania lub wydzierżawienia.** Oferty pod **„A. Z. 500" do Biura Ogłoszeń „PAR"**, Bydgoszcz, Dworcowa 72

Pw 10726-63,208

Drzewka

owocowe, agresty wysokopienne i krzaczaste, krzewy ozdobne i róże w najnowszych odmianach poleca

B. ANDERS,
Zakłady ogrodnicze
Poznań ul. św. Wawrzyńca 34a.
Telefon 66-36. zw 22908

BILANS

Spółki Mieszkaniowej Urzędników Skarbowych Sp. z o. o. w Poznaniu

na dzień 31 grudnia 1929 r.

Aktywa		Pasywa
	Udział	8 807.41
	Dywidenda	108,90
12 387,66	Dłużnicy	
	Były fundusz Mieszkaniowy	12 773,32
	Fundusz zasobowy	1 280,62
	Rezerwa specjalna	2 000,—
15 286.81	Gotówka	
	Zysk do dysp. Waln. Zebrania	2 704,22
27 674,47		27 674,47

Liczba członków: 231 aw 22926

Spółka mieszkaniowa Urzędników Skarbowych Spółdzielnia z o. o. w Poznaniu.

Rada Nadzorcza: **Kołychanowski**, prezes. Zarząd: **Lewalski, Żralski.**

REKORD ŚWIATOWY

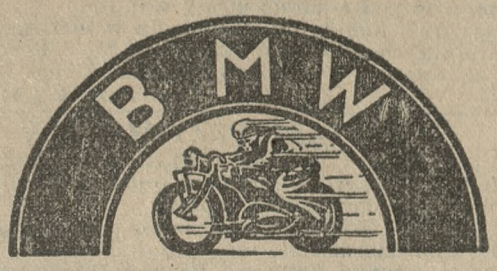

216,75 km/godz.

zdobył 9. III. 1930

BMW

Ceny loco Poznań:

R 52, 500 ccm, turystyczny	3.695 zł
R 57, 500 ccm, sportowy	3.980 zł
R 62, 750 ccm, turystyczny	3 980 zł
R 61, 750 ccm, sportowy	4.650 zł
Duża instalacja „Bosch"	400 zł
Wbudowany tachometr	100 zł

WSZELKIE MODELE DOSTARCZA ODWROTNIE GENERALNE ZASTĘPSTWO

„POLMOTOR" HENRYK LINKE i SKA **POZNAŃ** ZWIERZYNIECKA 8 TELEFON 69-77

Pw 10781-15,91

Niniejszem podaję do wiadomości, że warsztat mój przy **ul. Zwierzynieckiej 10, zwinąłem i przeniosłem** go do nowo wybudowanych budynków fabrycznych przy

ul. Emilji Sczanieckiej 2

Fabrykę moją nowocześnie urządzoną znacznie rozszerzyłem, tak, że sprostać będę mógł wszelkiem wymaganiom

JAN ŚWIERCZYŃSKI

mistrz stolarski. — Architektura wewnętrzna. Fabryka drzwi i okien. — Obróbka drzewa założona w 1869 roku. Telefon 64-06.

dw 4791

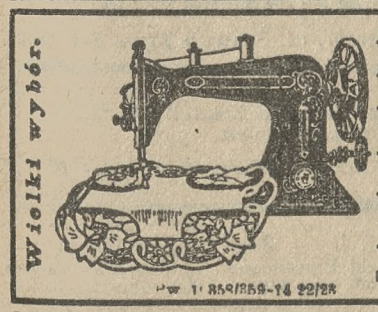

Tanio poleca w mieszkaniu

Maszyny do szycia

światowej sławy. Część na składzie i do **„Singera".** Reperacje wszelkich systemów.

T. Konikiewicz

Poznań, Pl Nowomiejski 1a wejście z bramy

Pw 1' 858/859-14 22/28

Poszukuje się

korespondentki-maszynistki

niemiecko-polskiej, siły pierwszorzędnej. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **zw 22849**

Ubezpieczeniowiec,

wybitny

fachowiec

ogniowy

długoletni dyrektor oddziału **poszukuje odpow.** posady. — Zgłoszenia do Kurjera pod **zw 22922**

PATENTY

wzory i znaki ochronne w Polsce i zagranica

MARCELI ZOCH,

inżynier dyplomowany rzecznik patentowy

Poznań, Przecznica 9.

Pw 9639-1,100

Stan Rachunków Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu

po dzień 31 grudnia 1929 r.

Stan czynny

		zł
Kasa i sumy do dyspozycji:		
a) gotowizna w kasie	3 210 039,58	
b) pozostałość w bankach emis. i P. K. O.	4 822 378,78	8 032 418,36
Pieniądze zagraniczne		2 367 446,30
Kupony		12 998,29
Papiery wartościowe własne:		
a) papiery państwowe	322 427,53	
b) listy zastawne	2 405 894,16	
c) obligacje	130 262,27	
d) akcje	2 876 733,13	5 735 317,09
Akcje i udziały w przeds. konsorcjalnych		3 867 562,65
Papiery wartośc. ustaw. kapitału zapas.		616 344,56
Banki loro:		
a) krajowe	661 303,66	
b) zagraniczne	56 839,67	718 143,33
Banki nostro:		
a) krajowe	866 633,75	
b) zagraniczne	4 721 432,96	5 588 066,71
Weksle zdyskontowane:		
a) spółdzielni	31 768 659.54	
b) inne	80 040 825,94	111 809 485,48
Weksle protestowane		2 178 699,89
Rachunki bieżące:		
a) zabezpieczone:		
1. papierami wartośc.	7 035 495,83	
2. wekslami z 2 podp. i listami gwar.	7 374 014,66	
3. hipoteką	23 117 293,77	
4. towar. i list. przewoz.	2 662 388,57	
b) niezabezpieczone	4 713 074.63	
c) rach. bież. z spółdz.	12 963 919,60	57 866 187,06
Pożyczki terminowe		1 035 302,17
Ruchomości		665 124,83
Nieruchomości		20 998 826,33
Rachunki oddziałów		14 065 034,—
Sumy przechodnie		2 563 265,62
		238 120 222,67
Udzielone gwarancje:		
a) listy	10 202 766,58	
b) żyra	1 158 823.11	11 361 589,69
Inkaso		31 132 797,87
		280 614 610,23

Stan bierny

		zł
Kapitały własne:		
a) zakładowy	20 000 000,—	
b) zapasowy	1 175 000,—	
c) rezerwa specjalna	1 000 000,—	
d) fundusz amortyzacyjny	686 170,—	22 861 170,—
Wkłady:		
terminowe:		
a) spółdzielni	782 737,70	
b) in. od 14 dni do 3 mies.	42 623 798,38	
c) in. pon. 3 m.	27 443 633,21	
d) oszczędn.	14 947 335,84	85 797 505,13
á vista	35 543 918,09	121 341 423,22
Rachunki bieżące:		
a) spółdzielni	2 997 808,28	
b) inne	15 448 761,74	18 446 570,02
Zobowiązania inkasowe		924 352,79
Redyskonto weksli:		
a) spółdzielni	20 295 639,25	
b) inne	17 040 170,88	37 335 810,13
Banki loro:		
a) krajowe	11 407 124,98	
b) zagraniczne	2 203 076,72	13 610 201,70
Banki nostro:		
a) krajowe	802 624,35	
b) zagraniczne	559 350,70	1 361 975,05
Przekazy na bank		425 057,18
Wierzyciele hipoteczni		1 383,75
Procenty i prowizje na 1930 r.		1 247 391,54
Rachunki oddziałów		14 161 612,42
Sumy przechodnie		4 387 406,26
Dywidenda niepodniesiona		298 876,35
Zyski:		
a) z lat ubiegłych	15 845,93	
b) za 1929 r.	1 701 146,33	1 716 992,26
		238 120 222,67
Zobowiązania z tytuł. udziel. gwarancyj:		
a) w listach	10 202 766,58	
b) w żyrach	1 158 823,11	11 361 589.69
Różni za inkaso		31 132 797,87
		280 614 610,23

Rachunek strat i zysków za rok 1929.

Winien

	zł
Procenty i prowizje wypłacone	12 497 483,57
Koszty handlowe	8 974 401,17
Świadczenia socjalne	427 334,42
Podatki	1 560 669,73
Udziały i akcje (straty kursowe)	575 995,11
Odpisy ruchomości	95 174,97
Amortyzacja nieruchomości	220 830,—
Straty na dłużnikach	365 142,96
Koszty przebudowy lokali bankowych	184 089,63
Zysk netto	1 716 992,26
	26 618 113,82

Ma

		zł
Pozostałość z zysków za 1928 r.		15 845,93
Procenty i prowizje pobrane		24 276 604,65
Zysk na operac. dewizach i pien. zagran.		827 493,28
Administracja nieruchomości:		
dochód z administracji	855 768,21	
podatki	194 691,59	661 076,62
Nadwyżka na sprzed. nieruchomościach		736 572,32
Zwrot sum dawniej odpisanych		100 521,02
		26 618 113,82

Walne Zgromadzenie w dniu 10 kwietnia 1930 r. uchwaliło za rok obrachunkowy 1929

Pw 10749-15,166

7% dywidendy

czyli zł 7,— od akcji 100-złotowej. Kupony realizują Centrala Banku i wszystkie jego Oddziały.

Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu

Instytucja bankowa prawa publicznego o pupilarnej pewności

Bilans na dzień 31 grudnia 1929 r.

STAN CZYNNY

		zł	gr
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i w Banku Gospodarstwa Krajowego		462 535	14
Waluty zagraniczne		90 846	60
Papiery wartościowe własne:			
a) pożyczki państwowe	53 535,17		
b) papiery hipoteczne	2 588 212,40		
c) akcje	254,—	2 642 001	57
Banki krajowe		10 716	05
Banki zagraniczne		514 028	22
Weksle zdyskontowane (w tem komunalne 4 276 779,90)		5 646 109	41
Weksle protestowane		18 197	—
Rachunki bieżące (salda debetowe):			
a) zabezpieczone (w tem komunalne 1 100 000,—)	2 968 631,08		
b) niezabezpieczone (w tem komunalne 15 839 033,42)	16 863 844,59	19 832 475	67
Pożyczki terminowe (w tem komunalne 2 924 375,—)		3 390 950	37
Nieruchomości		753 081	15
Różne rachunki		357 844	56
Długoterminowe pożyczki hipoteczne		25 106 714	64
Długoterminowe pożyczki komunalne		865 000	—
Dłużnicy tytułem anuitetów hipotecznych		937 201	82
		60 627 702	20
Udzielone gwarancje		294 747	29
Inkaso		172 030	22
		61 094 479	71

STAN BIERNY

		zł	gr
Kapitały własne:			
a) zakładowy	1 747 500,—		
b) zapasowy	1 005 950,96		
c) inne rezerwy	403 973,38	3 157 424	34
Wkłady:			
a) terminowe (w tem komunalne 6 370 806,88)	27 552 114.72		
b) a vista	827 876,83	28 379 991	55
Rachunki bieżące - salda kredytowe (w tem komunalne 2 082 780,45)		2 447 322	48
Redyskonto weksli		2 760 018	62
Banki krajowe		895 778	07
Banki zagraniczne		319 200	—
Różne rachunki		847 995	60
Obligacje		865 000	—
Wierzyciele działu kredytu długoterminowego		20 211 804	54
Zysk za rok 1929		743 167	—
		60 627 702	20
Zobowiązania z tytułu udzielonych gwar.		294 747	29
Różni za inkaso		172 030	22
		61 094 479	71

PIEGI

żółte plamy, opaleniznę usuwa, bieli skórę pod gwarancją aptekarza **Jana Gadebuscha**

„Axela"-Krem

1/2 słoika 2,50 zł, 1/1 słoika 4,50 zł, do tego **mydło „Axela"** 1 kaw. 1.25 zł. Do nabycia w drogerjach, składach aptecznych, perfumerjach i aptekach lub wprost w firmie J. GADEBUSCH, Poznań, ul. Nowa nr. 7

Pw 10 892/3-14.90/a

Zamiana starych maszyn do pisania na nowe modele. Stała rozsprzedaż maszyn gruntownie odremontowanych z gwarancją i prawem zamiany.

SKÓRA i S-ka

POZNAŃ, Aleje Marcinkowsk. 23

BYDGOSZCZ, ul. Gdańska 163

Pw 9670-11,45

Marcin Narożny

Przedsiębiorstwo wiercenia studzien i zakładania wodociągów

POZNAŃ

ul. Zwierzyniecka 29

poleca się do wykonywania wszelkich prac oraz reparacji.

Specjalność: głębokie wiercenia. zw 22876

Tanie pompy na składzie.

Telefon 68-63, 78,53.

T-wo Komand. STRAHL & Co., Glogau (Niemiecki Śląsk). Hurtownia win. istniejąca od 140 lat, poszukuje poważnego

PRZEDSTAWICIELA

wprowadzonego w lepszych hotelach, restauracjach i składach kolonjalnych, dla sprzedaży na dogodnych warunkach naszych pierwszorzędnych win (specjalność: deutsche Winzerweine)

Oferty z podaniem curriculum vitae, referencyj i z załączeniem fotografji sub: „D. G. 5852" do — **Rudolf Mosse, Breslau**

Tw 1365

WYBORNE MIODY i WINA KRAJOWE
J. WAWRZYNIAK
POZNAŃ

zw 22 829

Samochód
turystyczny „Ford", model 928 w bardzo dobrym stanie **sprzedam okazyjnie** lub **zamienię na dobre pianino.** Oferty do Kurjera Pozn. pod **zw 22365**

DOM
komfort., w centrum, ze składami, 4 i 3 pokoj. mieszkania, dochód ca. 25000 zł rocznie, **sprzedam za 240000 zł,** przy wpłacie 15000 zł. reszta na długie lata. Dla nowonabywcy 4 pokoje wolne. Agenci wykluczeni. — Zgłoszenia do Kurjera pod **zw 22918**

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

Na raty
miesięcznie
EXPRESS **20 zł**

Kromczyński, Poznań
Al. Marcinkowskiego 5
Agenci do sprzedaży maszyn do szycia potrzebni

Restauracja - Winiarnia
stary, zaprowadzony interes, w centrum miasta Bydgoszczy, z pełną koncesją, gustowne urządzenie, lepsza klientela, korzystnie z rąk właściciela zaraz na sprzedaż. — Kontrakt długoletni z właścicielem, dzierżawa przystępna. Egzystencja świetna. Do objęcia potrzeba ca. 15 000 zł. Pośrednicy wykluczeni. Łask. zgłoszenia pismienne uprasza się skierować pod adresem: Drukarnia Kupiecka, Jagiellońska 55, Bydgoszcz. Pw 10727-63,209

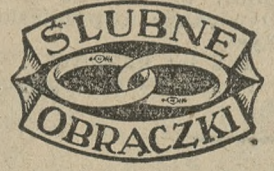

w wielkim wyborze po cenach bardzo niskich poleca
W. KRUK, jubiler
Poznań, ul. 27 Grudnia 6.
zw 22911

Tapety - Linoleum
ORWAT,
ul. Wrocławska 13.
Telefon 24-06.
nw 9365

Sól dla mleczarni

do WYROBU MASŁA SPECJALNA SÓL JADALNA z WIELICZKI w opakowaniu w paczkach kartonowych po 1 i ½ kg
Cena warzonki w paczkach kartonowych po 1 kg (2 skrzynie po 50 kg) . . . . . zł 45,—
Cena warzonki w paczkach kartonowych po ½ kg (2 skrzynie po 50 kg) . . . . . zł 50,—
Mleczarnie jak i Detaliści otrzymują 11% rabatu.

DLA ROLNIKÓW I CUKIERNIKÓW (NA WYRÓB LODÓW) oraz BROWARÓW

SÓL BYDLĘCĄ MIELONĄ można nabywać bez specjalnych zezwoleń w ładunkach całowagonowych w Wolnym Składzie Soli, zaś mniejsze ilości w najbliższej hurtowni soli, jak i w Wolnym Składzie Soli.

CENY SOLI PRZEMYSŁOWEJ I BYDLĘCEJ.

Ceny soli przemysłowej (Czystej) oraz ceny soli bydlęcej mielonej skażonej tlenkiem żelaza (kolkotarem) i bydlęcej w bryłach (kruchowej) wynoszą bez opakowania loco stacja nadawcza **za 100 kg w WOLNYM SKŁADZIE SOLI 6,20 zł.**

Na pobór soli przemysłowej niezbędne jest specjalne zezwolenie właściwego Urzędu Skarbowego Akcyz i Monopolów Państwowych za wyjątkiem soli skażonej 1% naftą, którą to sól można otrzymać bez specjalnych zezwoleń Zamówienia na sól przemysłową w ładunkach całowagonowych przyjmuje W. S. S. jak i też na mniejsze ilości wysyła Wolny Skład Soli.

SÓL BYDLĘCĄ MIELONĄ można nabywać bez specjalnych zezwoleń w ładunkach całowagonowych w Wolnym Składzie Soli, mniejsze ilości w Wolnym Składzie Soli lub w najbliższej hurtowni soli.

SÓL BYDLĘCĄ KRUCHOWĄ w (bryłach) bez zezwoleń mogą otrzymać tylko rolnicy i organizacje rolnicze.

SÓL PRZEMYSŁOWĄ I BYDLĘCĄ może być na żądanie dostarczona:
w workach 75-kilogramowych, za które dolicza się po zł 1,50 za worek,
w workach 50-kilogramowych, za które dolicza się po zł 1,60 za worek.

KOSZTY PRZEWOZU SOLI od stacji nadawczej do stacji odbiorczej uskutecznia odbiorca na rachunek własny.

Wszystkie wyżej wymienione gatunki soli można nabywać bezpośrednio.

WOLNY SKŁAD SOLI Nr. 1 konc. właśc. Stefan Sonnewend POZNAŃ, Magazyn - Biuro przy Placu Drwęskiego. Tel. 21-22 Skrzynka pocztowa 1040, Poznań 3 — Konto bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu PKO nr. 205 104.

Nowe siły dla mężczyzny
przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcyj zł 12,—
Dr. GEBHARD i S-ka — GDANSK. Nr. 108.

Ostrzegam
przed przyjmowaniem weksli od firmy M. Neumark i S-ka, Poznań, Stary Rynek 90, z moim akceptem, gdyż weksli tych nie wykupię, z powodu sfałszowania mego podpisu. Sprawę skierowałem do prokuratora.
zw 22 831 **Kazimierz Wrzesiński, Pleszew.**

OSTRZEŻENIE!
Niniejszem zawiadamiamy, iż p. Lucjan Karol Lausz, zam. w Poznaniu przy ul. Fabrycznej 13a, z dniem 1 kwietnia r. b., **zaprzestał być naszym przedstawicielem** i niema prawa przyjmować zamówień oraz zadatków w imieniu naszej firmy. — Za wydane zaliczki oraz za zawarte umowy nie odpowiadamy. **Fabryka Maszyn Piekarskich i Cukierniczych — H. Bierzwiński i S-ka, Kalisz,** ul. Ciasna 19.
zw 22 859

Wielka wyprzedaż drzewa
W poniedziałek, dnia 14 b. m., od godz. 9—2, sprzedawać się będzie z masy upadłościowej firmy Georg Wilke w składnicy w Swarzędzu (przy dworcu), **drzewo wszelkiego rodzaju** (dębina, jawor, sosna, brzost, osika, buczyna, świerk).
Ceny okazyjne, tylko za gotówkę. zw 22 867

PRZETARG OFERTOWY

Fabryka Opakowań i Etykiet P. M. T. Poznań — Staszica, ul. Staszica 15, ogłasza niniejszem przetarg ofertowy na sprzedaż:

135 maszyn różnych systemów do wyrobu gilz (tutek), około 25 000 kg łomu maszynowego i 1 200 kg starych płyt akumulatorowych.

Reflektanci winni nadesłać **do godz. 12, dnia 25 kwietnia 1930 r.** swe oferty w zamkniętej kopercie z napisem: „Oferta na maszyny i łom maszynowy" pod adresem: Fabryka Opakowań i Etykiet P. M. T. Poznań — Staszica, ul. Staszica 15 oraz złożyć do Kasy Skarbowej w Poznaniu do dyspozycji wyż wymienionej Fabryki wadjum w wysokości około 15 proc ceny ofertowej, załączając do oferty kwit wadjalny. Najkorzystniejszy oferent winien w terminie dnia 14 od daty zawiadomienia Fabryki o przyjęciu jego oferty, uiścić cenę ofertową oraz zabrać zakupione maszyny względnie łom, a to pod rygorem utraty wadjum. dw 4753

Maszyny i łom są do oglądnięcia w godzinach urzędowych w Fabryce Opakowań i Etykiet P. M. T. Poznań — Staszica, ul. Staszica 15, oraz na składzie Firmy Hartwig.

Dyrektor: Cyprian.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, 14 b. m., o godz. 10,30 przed poł., przy ul. Wielkie Garbary 33, sprzedam publicznie najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: nw 10 286

większą ilość ubrań, płaszczów oraz obuwia.

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

Pietruszewski, kom. sąd., Poznań, Wielkie Garbary 33.

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 15 kwietnia 1930 r., o godz. 9, przy ul. Małe Garbary 9, na placu spedytora Stachowskiego, sprzedam najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą:

koszule, biustonosze, swetry, gorsety, koszule męskie, szelki, kalesony, chusteczki, czapki, fartuchy, ręczniki, krawaty i wiele innych rzeczy, następnie ubranie smokingowe, ubranie ciemne marynarkowe oraz ubranie granatowe marynarkowe, 11 grossów guzików rozmaitych, 13 spodni. Pw 10 765-15,195

Obejrzeć można 15 minut przed przetargiem. Przetarg odbędzie się napewno.

Krawczyk, kom. sądowy, Dąbrówki 14.

LICYTACJA MASY UPADŁOŚCIOWEJ

W poniedziałek, 14 kwietnia 1930 r., o godz. 10,30 przed poł., przy ul. Wielkiej 25, I. p., sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę: nw 10 230

kilkaset tuzinów szydełek, naparstków, igieł, szpilek, kilkaset grosów guzików, foremek patentowych, większą ilość tasiemek, pasków, bielizny wełnianej, ząbków do bielizny, borty, motywy perełkowe, jedwab do szycia, grzebienie, większą ilość krawatów, sznurowadeł i wiele innych materjałów, kilka szaf do bielizny, szafy składowe, szafę z kartotekami, 4 stoły składowe, regały do towarów, regały do akt, kilka szaf do garderoby, 2 biurka, szafa żelazna.

J. Bartkowiak, kom. sądowy, **Poznań,** ul. Kochanowskiego 24 Telefon 75-24.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W poniedziałek, dnia 14 kwietnia r. b., o godz. 9 przed poł., sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę:

większą ilość obuwia i urządzenie składowe.

Zbiórka, nar. ul. Aleje Marcinkowskiego i Pocztowej (przy poczcie). nw 10 285

T. Bartkowiak, kom. sąd. z pol., **Poznań,** Wały Jagiełły 3.

LICYTACJA MEBLI

na Giełdzie handlowej, ul. Stawna 13, naroż. ul. Wronieckiej.

W poniedziałek, dnia 14 b. m., o godzinie 11 przed południem sprzedawać będę najwięcej dającemu dobrowolnie za gotówkę: Pw 10 762-54,154

jadalnię ciemno-dębową

Władysław Wojciechowski
uprawniony licytator i taksator, ul. Stawna 13 — Tel. 28-08.

Potrzebny pierwszorzędny
majster samochodowy
z długoletnią praktyką na samodzielne **kierownictwo** i organizację **Fordowskich warsztatów samochodowych** oddziału wulkanizacyjnego, tapicerskiego, lakierniczego i ewtl. budowy nadwozi ciężarowych na bardzo korzystnych warunkach wynagrodzenia, z udziałem w zyskach. Zgłosz. (pożądane osobiste) z referencjami i życiorysem do **Reprezentacja Ford, Gdynia, ul. św. Jańska.** nw 10 279

Dzielny
ekspedjent - dekorator
potrzebny zaraz. Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem pensji — **J. Szrama — Gdynia, ul. Portowa 46.** Skład bławatów, konfekcji i artykułów męskich. nw 10 278

LETNISKO!
4 pokoje i kuchnia oddzielnie lub w całości umeblowane w willi, wolny garaż, zdrowa okolica dla dzieci, 3 klm. od Tamy Garbarskiej, **do oddania;** dogodna komunikacja autobusowa. Adres wskaże **Reklama Polska,** Aleje Marcinkowskiego 6. zw 22 914

2. N. 3/29. **UCHWAŁA.** W sprawie upadłościowej Marji Sulerzyskiej, z d. Graeve z Kościanek, pow. Września. Mianuje się zarządcą masy upadłościowej Władysława Mikołajczaka, kierownika firmy „Rolnik" we Wrześni. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ewentualnego ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestji, wymienionych w § 132 ust. o upadłościach, wyznacza się w niżej podpisanym Sądzie **termin na dzień 15 maja 1930 r., o godz. 10 rano, L. 14,** jak również w celu zbadania zgłoszonych wierzytelności. W sprawie upadłościowej Włodzimierza Sulerzyskiego z Kościanek, pow. Września, wyznacza się w celu zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień **8 maja 1930 r., o godz. 10 rano, pokój L. 14, w niżej podpisanym Sądzie.** Września, dnia 24 marca 1930 r. **Sąd Powiatowy.** nw 9878

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: **1-łamowy milimetr 60 groszy**

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Meble
wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty Stefan Pahl ul Marszałka Focha 29 magazyn mebli telefon 64-25 Pw 9 121 6.73

Pończochy
Bemberga od 4.— zł, Fil d'Ecosse wełniane w olbrzymim wyborze, bogaty assortyment deseni i kolorów najtaniej w Warszawskim Składzie Fabrycznym, Poznań, Wielkie Garbary 40. zdw 43 884/5

Garsonki
Golfy, Pullowery, Jumpry, wełne kupisz najtaniej w Warszawskim Składzie Fabrycznym, Poznań, Wielkie Garbary 40. zdw 43 886/7

Dwa domy
masywne, piętrowe z dwoma składami w rynku, cena 19 tys., wpłata podług ugody. Grodzisk (Pomorze). Stary Rynek 28, Lewandowska. zdw 43 911

Skład
kolonjalny, papieru, zabawek w Poznaniu, przy głównej ulicy w najlepszem położeniu 2 okna wystawowe sprzedam z towarem. — Oferty Kurjer zdw 43 967

Wozy
(robocze) w dobrym stanie, wóz tanio 250,—, platforma dobra tania 150,—, półszorki dobre tanie 140,— sprzeda L. Skibiński, Poznań, Wroniecka 16. Tel. 12-42. zdw 43 936

Miąższ jabłeczny
śliwkowy i marmeladę poleca L. Skibiński, Poznań, Wroniecka 16 Tel. 12-42. zdw 43 935

Uwaga
większa ilość parcel budowl. 1.000 kwmtr. i większe, korzystnie położone zaraz lub później za przystępną cenę pod dogodnemi warunkami spłaty. Komis, Sew. Mielżyńskiego 25a. zdw 43 931

Okazyjnie
gabinet męski w lepszem wykonaniu sprzedam. Adres Kurjer zdw 43 962

Samochód ciężarowy
1—1½ tonny Ford w dobrym stanie korzystnie sprzeda L. Skibiński, Poznań, Wroniecka 16. Tel. 12-42. zdw 43 937

Kiełbasę
i szynki od 3—8 funtów, wielkanocne, można kupić tanio Stary Rynek 5, w hali. F-a Włodarczak. rw 9534/5

Pewna egzystencja
Z powodu kupna nieruchomości sprzedam magazyn konfekcji damskiej, bławatów i towarów krótkich oraz dobrze zaprowadzoną szwalnię miarową (motorowa mereszkarka i trzy maszyny Singera) wielkość lokalu 18 × 7 m., 16 ludzi personelu. Położenie przy rynku, centrum miasta, kupcy posiadający 15 tys. gotówki, uprasza się składać spieszne oferty Kurjer zdwp 43 958

Gościniec
dobrze prosperujący wraz z składem kolonjalnym, 50 lat w jednych rękach, w pięknej wsi kościelnej, 4 km od dworca, 5 km od miasta powiatowego, dom mieszkalny masywny, sklepy pod całym budynkiem, jednopiętrowy, zawierający kilka pokoi gościnnych, mieszkanie, salę z podłogą parkietową, ogród i jedna morga ziemi, jest na sprzedaż z powodu że właściciel ma tylko częściowa koncesję. Bliższych szczegółów udziela Böhm, dyrektor Westbanku w Nowym Tomyślu. nw 10 273

Znaczki
polskie, zagraniczne sprzedam. — Handlarze wykluczeni. Kanałowa 7, II. prawo. lub oferty Kurjer zdw 43 943

Pianino
sprzedam św. Marcin 47, III. prawo. zdw 43 984

Gatry (traki)
Blumwe 700 i 500 m/m używane sprzedaje M. Broński, Poznań, ul. Nowa 6, telefon 37-64. zdw 43 983

Lorki (wywrotki)
używane na tor 500 m/m sprzedaje Broński, Poznań, Nowa 6, telefon 37-64. zdw 43 982

Regał
kramnica długości 2,60. Krüger, Górna Wilda 85. zdw 43 981

Numinizmatykom
dwuzłotówki z odwróconym orłem marki polskie, Kanałowa 7, II., prawo lub oferty Kurjer zdw 43 944

Parcela
budowlana za wpłatą 400 złotych do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18. rw 9515/6

Wózki
dziecięce, budki pociąga ceratą, kółka, gumy na składzie. Siodlarnia, Szewska 11 Telefon 13-53. — Sprzedaję wózkwi używane. zdw 43 748/2

Biżuterję
Perły, kolczyki, djademy, paski złote, szale - apaszki, ostatnie nowości kupisz najtaniej w Warszawskim Składzie Fabrycznym, Poznań, Wielkie Garbary 40. zdw 43 888/9

Parcelę
2½ morgi w Ławicy, obok dworca sprzedam tanio. Adres Kurjer Poznański zdw 43 866

Singera
maszyna — okrągłe czółenko, skrzypce wygrane. Poznańska 38, III., lewo. zdw 43 766/7

Sprzedaję
kupuje, w komis przyjmuje, meble, wszelkie rzeczy używane — Skład Komisowy, Staszica 14. zdw 43 769/70

Meble
najkorzystniej: jadalnie, sypialnie, kuchenne urządzenia, kanapy, leżanki, garnitury klubowe, stoły, krzesła, meble gięte poleca na dogodnych warunkach Marcin Żytkowiak, tylko Chwaliszewo 5, niedziele otwarte. zdw 43 782/3

Powózkę
mały wolant, parkowiec, na sprzedaż. Dąbrowskiego 58. jw 3694/5

Jastrzębia Góra
Prześliczna nadmorską parcelę budowlaną 1.000 metrów, bardzo tanio, dogodne warunki zapłaty poleca Bank Właścicieli Nieruchomości Poznań Piekary. zdw 43 566

Rower
sprzedam 65 Gacka, Reya 1. zdw 43 574

Skład
z urządzeniem tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 43 578

Fiat 503
otwarty gotowy do jazdy korzystnie sprzedam lub zamienie na dobry motocykl z dopłatą. Oferty Kurjer zdw 43 592

Pieska
prześlicznego bolońskiego malutkiego sprzedam. Zielona 3, I. lewo. zdw 43 343

Korzystnie
sprzedam maszynkę do cukierków „Cwodlibet". Juszkiewicz, Piotra Wawrzyniaka 3. zdw 42 308

Sprzedam
koło szczęścia nowej konstrukcji. Juszkiewicz, Piotra Wawrzyniaka 3. zdw 42 307

Kucyk
platforma mała. szorek polowczyk samopojazd. powozy na sprzedaż. św. Marcin 46. zdw 43 723/4

Kanapy
leżanki, kluby, materace najtaniej za gotówkę. raty. Strzelecka 31 (w niedzielę otwarte). zdw 43 720/1

Pierze
świeże darte, niedarte, puch poleca — Stanisław Dyczkowski, ulica Wierzbiecice 13. zdw 43 584/5

Abażury
do lamp elektrycznych i gazowych tanio we firmie Elektromierz, Poznań, ul. Marsz. Focha 32. Tel. 61-02. zdw 43 694/5

Dom
narożnikowy przy głównej ulicy na sprzedaż Goroński, Mosina. zdw 43 348/9

Plac
250 m kw. przy ulicy Fryderyka Skarbka sprzedam korzystnie. — Wiadomość: Grunwaldzka 20 b, IV. piętro, prawo. zdw 43 565

Restauracja
i skład kolonjalny zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 43 562

Magazyn
kapeluszy damskich w śródmieściu, który nadaje się także na skład spożywczy lub biura, z powodu ciężkiej choroby natychmiast do sprzedania Oferty Kurjer zdw 43 554

Poszukuję
natychmiast odbiorcy na większą ilość jaj. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 549

Klacz
kara 8 letnia, dobrze ciągnąca na sprzedaż Górczyn, Sielska 36 zdw 43 548

Samochód
elegancka limuzyna sześcioosobowa marki Citröen tanio sprzedam Oferty Kurjer zdw 43 603

Pierwszorzędny
zakład fryzjerski damsko - męski, z mieszkaniem, większem mieście kuracyjnem korzystnie oddam. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 605

Skład
artykułów męskich w mieście powiatowem, gdzie gimnazjum, ist nieje od lat 40, sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera zdw 43 635

Maszyna
do nawijania nici na gwiazdki nowoczesna do nabycia. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 634

Skład
cukierków na prowincji z mieszkaniem tanio zaraz sprzedam. — Zgłoszenia Kurjer zdw 43 628

Motocykl
2½ bardzo dobry, z biegami tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 42 671

Wózek
dziecięcy „Brennabor" korzystnie na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 43 309

Samochód
limuzyna Berliet 40 KM używana radjo aparat kompletny 5 lampowy zaraz na sprzedaż Oferty Poznańska Izba Rzemieślnicza, ul. Fr. Ratajczaka 26/27. zdw 43 318

Do kolejek polnych
łożyska, lasze, antymon, śruby, haki do szyn tanio rozsprzedaje Przewodnik, Centrala Towarów Żelaznych, św. Marcin 30. zdw 43 480

Futra
lisy, skóry na płaszcze letnie. — najświeższe nowości mody, nigdzie nie kupisz tak tanio jak u Dobrowolskiego, Marcina 1. zdw 43 622

Sprzedam
tanio bryczkę jednokonkę lub dwukonkę. Zieliński Witold, Rynek Śródecki 12, III. zdw 43 619

Fiat
taksówka 6 osob. w dobrym stanie z koncesją korzystnie sprzedam. Drużbackiej 7, telefon 62-40 zdpw 43 596

Pianino
lipskie, w bardzo dobrym stanie 1.200. Restauracja, Bukowska 23. zdwp 43 699

Wózek
dziecięcy, ładny sprzedam tanio Zacisze 4, III., prawo (boczna Jasnej). zdw 43 693

Obrączki — zegarki
reparacje najtaniej u Alfonsa Benenowskiego, Chwaliszewo 76, przy Aptece. zdw 43 845/6

Bernardyn
suka 6, i pies 1½ roczny sprzedam. Hadrys, Matejki 56. zdw 43 690

Szczap
sosnowych I. klasy, korowanych kilka tysięcy metrów dostarczyć może Zygmunt Kowalewicz, Włocławek, Botaniczna 14. nw 10 215

Przybory
dla fryzur karbówki, grzebienie, szczotki, maszynki spirytusowe. Pudry, pomadki najtaniej St. Wenzlik, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 19. dw 4 634

Płaszcz
latowy, nowy. Tyrakowska, Mielżyńskiego 22, 4 wejście. zdw 43 677

Powózka
(polowczyk) korzystnie na sprzedaż. Woziński, Grunwaldzka 22 b. zdw 43 671

Fiat 501
torpedo w dobrym stanie gotowy do jazdy z powodu likwidacji sprzedam Oferty Kurjer zdw 43 663

Płyty, gramofony!
ostatnie nowości w wielkim wyborze najkorzystniej „Tani Skład" Poznań, Wożna 10. zdw 43 660

Rower
sprzedam. Cichocki, Szkolna 7/8, II. zdw 43 655

Automat
do grania tanio sprzedam. Remus Śrem, Tylna 83. zdw 43 654

Rower
zagraniczny wolny bieg prawie nowy sprzedam tanio. Adres wskaże Kurjer zdw 43 642

Na Wielkanoc
sprzedaję tanio włóczkowe, wełniane, jedwabne garsonki, suknie kloszowe jumpry, pulowery swetry itd. „Tricot" Rom. Szymańskiego 10. III. przy placu Świętokrzyskim. Pw 10 561-54.81

Salony
mahoniowe, komody orzechowe, mahoniowe, brzozowe, toalete witryny, bibljoteki, stoły krzesła fotele, świeczniki żydowskie, weneckie, srebrne tace półmiski, cukierniczki, zastawy do owoców porcelane dekoracyjną, kryształy, bronzy, obrazy tanio Bracia Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28 Pw 10 345-13.200

Drut kolczasty
ocynkowany używany tanio rozsprzedaje Przewodnik Centrala Towarów Żelaznych, św. Marcin 30. zdw 43 304

Mleczarskie
urządzenie z kotłem 7 atm. maszyna 12 KM. tanio sprzedam. Włodek, Kaźmierz, pow. Szamotuły. zdw 43 794

Garaże
zaraz do wydzierżawienia. Jezierska, Skośna 16. zdwp 43 778

Opony
mało używane 880×120 i węże — sprzedam. Degórski, ul. Dąbrowskiego 88. zdw 43 727

Na Święta

kapelusz modny, koszule, krawat, zakupisz najtaniej w firmie A. Pietrzykowski, ulica Wielka 8. Pw 10 703-12.330 a

Kapelusze
damskie poleca w najnowszych fasonach wyjątkowo tanio Z. Bobowska, Poznań, Stary Rynek 70, narożnik ul. Nowej. Pw 9131-7.104

2 wózki
ręczne, dwukolowe, nowe sprzeda Degórski, ul. Dąbrowskiego 88. zdw 43 728

Budulec
kantówkę, szalówkę z rozbiórki sprzedam tanio. Bittner, Dąbrowskiego 79. zdw 43 184

Rzeźnictwo
na przedmieściu Poznania, urządzenie motorowe mieszkanie czteropokojowe sprzedam. Oferty Kurjer zdw 43 096/7

Stajnia
na 6 koni 25 minut. za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 968

Koncesję
samochodową, 1 500 zegar, berliński 500, Tatra 6 500 sprzedam. — Śniadeckich 23, Wrońska. zdw 43 862

Renault 10/30 P. S.
lekka nowoczesna reklamówka, światło elektr. starter, hamulec na 4 koła, specjalnie dla zabierania towaru w podróż, tanio na sprzedaż. Fr. Müller, Poznań, ul. Szewska 11. zdw 42 790

Wyprzedaż
całkowita damskiego obuwia 30 procent taniej oraz męskie w dużym wyborze 27 Grudnia 2 w podwórzu. Górecki. zdw 32 059/60

Szparagi
po 5 gr. rabarber po 15 gr. biała morwa po 50 gr. wszystko 2 letnie oraz maliny po 15 gr za sztukę do oddania Zamówienia uskutecznia się za zaliczką. Młyn parowy w Czerwonaku, poczta Poznań X zdw 42 687/8

Centryfuga
60 ltr. maślarka wygniatarka tanio na sprzedaż. Włodek, Kaźmierz pow. Szamotuły. zdw 43 795

2 motocykle
na sprzedaż, 5 koni, Sarolea i Wanderer. Morawski, u p. Majcherek, Kościelna 22. zdw 43 807

Klubowy
garnitur jak nowy sprzedam 260 złotych. Grobla 19, front, II. piętro, lewo. zdw 43 814

Instytucję przemysłową kopalnię złota bezkonkurencyjną
na 1½ powiatu z domem mieszkalnym z powodu zmian rodzinnych sprzedam. Wpaty 50 do 70 000 zł. Dogodne warunki na resztę. Oferty Kurjer pod r 9 532

3 samochody
Overland Whippet (1 sześciocyl. 2 czterocyl.) limuzyny, mało używane, okazyjnie sprzedamy zaraz. Poznań Autolux, św. Marcin 43, telefon 25 01. zdw 42 978

Samochód
nasz nowy „Chevrolet" sześciocylidrówkę tanio sprzedamy. Biuro Techniczno - Agrarne, plac Wolności 9. zdw 41 827

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz, Wielka 13. Klienteli zamiejscowej odstawiamy własnym samochodem. Pw 9757

Pończochy

piękne, dobre, tanie — A. Szymański, Poznań św. Marcin 1 specjalny skład pończoch. Pw 10 394/5-14.186

Rower
prawie nowy sprzeda Frąckowiak, Górna Wilda 22. zdw 43 832

Salon
mahoniowy, inkrustowany i rozmaite starożytne meble mahoniowe, brzozowe i świeczniki obrazy na sprzedaż. Skarbowa 4, ptr., lewo. zdw 43 881

Camera
Contessa Nettel 6½×9, Tessar 4.5 prima za 250 zł z przyborami sprzedam. Wartość 500 zł. Czajkowski, Masztalarska 5 a, III., 1,30—3,30 lub po 6, telefon 13-11. zdw 43 857

Platformy
wózki ręczne na sprzedaż. Krauze, Za Grobią 3/4. zdw 43 854

Strzelnica
mechaniczna, dobrze prosperująca zaraz na sprzedaż. Droga Dembińska 1. Strzelnica pierwsza lewo. rw 9527

Sprzedam
taksówkę, nowy Ford ze stałą koncesją. Zgłoszenia restauracja ul. Ratuszowa 31. rw 9 526

Restauracja
z pełną koncesją, przyległem obszernem mieszkaniem w Poznaniu przy Starym Rynku na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera rw 9 524

Młyn parowy
pod Poznaniem, przemiał 150 ctr. sprzedam, zamienię lub wydzierżawię, dogodne warunki. Ziemianin, Pocztowa 30. zdw 43 927

Domek
4 pokoje, kuchnia, morga ogrodu cena 10.000, wpłaty 4—5 tys. — sprzeda Władysław Kleiber, Mosina. nw 10 276

Meble
po niskich cenach poleca Pluciński, Wodna 7. Odstawiam własnym samochodem. zdw 43 972

Parcele
śródmieściu, Łazarzu, Jeżycach, Ratajach, Wildzie, Dębcu, Ławicy, Solaczu, Winiarach pod dowolną budowę, dogodnych warunkach sprzedam. Zgłoszenia: „Biuro Pracy", Plac Wolności 9, dom ogrodowy, III. piętro. zdw 43 871

Wózek
sportowy tanio Jezierny, Gen. Umińskiego 6, IV. zdw 43 905

Samochód
otwarty „Fiat" typ 505, 6 osobowy po gruntownym remoncie sprzedam bardzo korzystnie. — Swarzędz, Rynek 4. zdw 42 327

Nawet
świat cukierniczy uznaje naszą wytężoną pracę. Przedsiębiorstwo cukiernicze Aleksy Golisz, Wrocławska 32. zdw 43 823

Kapelusze Krawaty Bieliznę

najkorzystniej w firmie „Elegant". Poznań, Wrocławska 30 zdw 43 209

Płaszcz
nowy letni okazyjnie sprzeda „Olimpja", Ratajczaka 11. zdw 43 839

Gospodarstwo
78 mórg, prywatne, w tem 10 łąki, 10 lasu, ziemia pszenna, żytnia, budynki masywne, z gościńcem, koncesją, bez inwentarzy, cena 30 tys., wpłaty 20, resztę hipoteka. Zgłoszenia Dziura, Międzychód, 17 Stycznia 49. zdw 43 922

Gospodarstwo
prywatne, 30 mórg, ziemia tylko pszenna, budynki pierwszorzędne, inwentarze kompletne, cena handlowa 20 tys. Zgłoszenia Dziura, Międzychód, 17 Stycznia 49. zdw 43 921

Restauracja
w śródmieściu korzystnie na sprzedaż Adres wskaże Kurjer Stary Rynek rw 9519

Zakład
fryzjerski na 5 osób z mieszkaniem sprzedam natychmiast. Bydgoszcz, Hetmańska 19. zdw 43 913

Sprzedam
dom II-piętrowy z 2 składami w śródmieściu Gniezna, cena 120 tysięcy wpłata 60—80 000 ewentualnie zamiana na gospodarstwo 250—400 mórg z dopłatą Skład i mieszkanie wolne. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 133. nw 10 251

Tanio
się ubierzesz, umeblujesz w Domu Komisowym św. Marcin 78a Pw 7 418

Gospodarstwo
133 morgi dobrej ziemi, wielki i obszerny dom mieszk., masywne budynki gosp., wiele żywego i martwego inwentarza, 6 km. szosy do miasta powiatowego, 2 km. do dworca, z powodu starości właściciela do sprzedania. Cena 105 tys. zł. gotówką. Należy się zwrócić do rolnika Ludwika Schönkaes, Biechowo, pow. Września, poczta Nowawieś-Król. zdw 43 441

Gramofony płyty, przybory
najtaniej. Aleje Marcinkowskiego 8, piętro. zdw 42 875

Antyki
meble, obrazy, świeczniki na sprzedaż. Skarbowa 4 parter, lewo. zdw 43 225

Skład
urządzenie, piwnica szprzedam. Długa 5, III. prawo, 11—2, 4—6. zdw 43 924

Samochody
Okazyjna sprzedaż nowych i używanych samochodów czterodrzwiowych karetek Forda najnowszego typu. Miejsce szofera oddzielone oszklona przegródką. Dogodne warunki. „Autoruch" Sp z ogr odp. w Poznaniu Fabryka karoserji autobusowych, ciężarowych ambulansowych i t d Specjalność warsztatów: Naprawa Fordów. Ul. Marszałka Focha, narożnik ul. Palacza, telefon 77-75. Pw 9 673 13.57

Tatra
2 cyl. taksówka 6 osob. mało używana w dobrym stanie z koncesją okazyjnie do sprzedania — Zgłoszenia Kurjer zdpw 43 360

Motocykle
Rex Acme najtańsze, najsolidniejsze. Koszczyński, Pasaż kino Apollo. zdw 42 879

2 samochody towarowe
od 1 do 2 tonnowe, bardzo mało używane sprzeda tanio Firma Hempowicz-Automobile, Poznań, Patrona Jackowskiego 49, telefony 65 15 i 22-22. zdw 43 382

Skład zegarmistrzowski
zaprowadzony w rynku miasta powiatowego sprzedam. Oferty Kurjer zdw 42 977

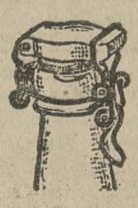

Fabryka Zamków Patentowych
A. Jankowski, Poznań, ul. Cieszkowskiego 6, telefon 31-39. Ceny konkurencyjne. zdpw 42 997

Parcele
w okolicy Jeżyc 4.50 metr sprzedam. Adres Kurjer zdw 43 385

Skład
ulica Półwiejska, zaraz sprzedam. Adres Kurjer zdw 43 482

Samochód
4-osob. Citroen, otwarty, w dobrym stanie, za 1 800,— sprzedam. Szymanowski, Mikstat (Pozn.) zdw 43 438

Teren
mało zabudowany około 3 500 mtr² w śródmieściu tanio natychmiast do sprzedania. — Zgłoszenia do „Par", Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 15,106. Pw 10708-15.106

Parcele
1 000 metr. sprzedam. Cena 8 500 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 739

3 samochody osobowe
najnowsze modele, limuzyny trzy do czteroosobowe 4 i 6 cylidrowe różnych fabrykatów po najniższych cenach na sprzedaż w firmie Hempowicz-Automobile, Poznań, Patrona Jackowskiego 49 telefony 65-15 i 22-22. zdw 43 381

Skład
kolonjalny z mieszkaniem, z obszernemi ubikacjami na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 43 722

Pianino
zagraniczne, czarne, mało używane, sprzedam korzystnie. Wielka 17, II., prawo. Pw 10 742-54,148

Dla pralni
mechanicznej, kompletne maszyny z transmisjami tanio sprzeda pewna instytucja. Spieszne zgłoszenia uprasza się do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 54,151. Pw 10 741-54.151

Zegarek starożytny
kieszonkowy, około 300 lat, mechanizm spindowy, dla amatora na sprzedaż Oferty Kurjer zdw 42 397

Motocykl
„Indian" Prince 350 ccm., ostatni model, prawie nowy na sprzedaż. Przemysłowa 27, Tyrchan. zdw 43 714

Warsztat
samochodowy z najnowszą wulkanizacją, dobrze zaprowadzony, w bardzo ruchliwem mieście — sprzedam lub wydzierżawię. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 43 701

Pianino
prawie nowe, zagraniczne sprzedam. Piotra Wawrzyniaka 17, II. piętro. jw 3699

Lampy
gazowe, mosiężne, czteroplomienne, do sprzedania. — Zgłoszenia Brzeziński, Półwiejska 9, oficyna. Pw 10709-15,107

Rękawiczki
znanej dobroci fabryki R. Talikowski, Warszawa. Przedstawicielstwo Zwierzyniecka 7, I p. — Ceny fabryczne. zdw 43 751

55 złotych
serwis obiadowy kompl. 12 osób, porcelana. Noże, widelce, alpaka 28 zł. Serwis do kawy 8½ zł. — Szklanki 10 gr. — sprzedaje tylko Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24, podwórze. zdw 43 786

Węże
i przybory do polewania ogrodów poleca po tanich cenach L. Mazurkiewicz, Poznań, ul. Kantaka nr. 8/9. Telefon 3022. zdw 43 790

Motocykl
Gillet 3½ KM. nowy z elektrycznem światłem, sygnałem tanio za gotówkę do nabycia. F. Banaszyński, Kraszewskiego 1. zdw 43 793

Pianino
krzyżowe, czarne sprzedam. Dąbrowskiego 79, Cukiernia „Krakowianka". zdw 43 761

Nowości
wiosenne, jak: jumpry, garsonki, jedwabne żakiety po zniżonych cenach poleca Fietz, Półwiejska 2 zdw 43 764

Na święta
poleca olbrzymi wybór w pończochach damskich, męskich i dziecięcych w znanych jakościach i cenach Fietz, Półwiejska 2. zdw 43 765

Gramofony Gramofony
sprzedaje najtaniej Feliks Bałoń, Wożna 12. zdw 43 754

Konia
dobrego walacha sprzedam. Bukowska 32. jw 3700

Odpady
kuchenne do oddania. Restauracja Belweder, Marsz. Focha 18. zdw 43 875

Zaręczynowe
pierścionki, ślubne obraczki, zegarki szwajcarskie, ceny 20 do 100 zł poleca Chwilkowski, św. Marcin 40. zdw 43 859

Płaszcz
nowy elegancki, wielkość 42—44, beżowy z powodu żałoby bardzo tanio do sprzedania Gąsiorowska, Jaskólcza 10 a. zdw 43 876

Ślubne obrączki, zegarki
najtańsze źródło zakupu. Zygmunt Kutzner, św. Marcin 50 (narożny dom ul. Kantaka). zdw 43 830

Futra
krecie, źrebcowe, lisy, skórki za gotówkę oddaje tanio. E. Pałkowska, Masztalarska 7, I. zdw 43 829

Resztówkę
400 mórg pszenno-żytniej ziemi, kompletne zabudowania, inwentarz, — sprzedam przy wpłacie 50.000 lub zamienię na dom. Poznań, Wrocławska 22. Cyraniak. zdw 43 796

5 KUPNA

Brylanty
złoto, srebro itd kupuje F. Tarkowska Poznań Plac Wolności 11. Pw 9656-10.111

Poszukuje
się placu z bocznicą kolejową ewentualnie z szopą. Zgłoszenia Kurjer pod zdw 43 653

Maszynę
do pisania podróżną, używaną nowy system, dobrze utrzymaną kupię. Ziołecki, ul. Libelta 14 telefon 28-13 zdw 43 368

Kupię
2 używane koła i 4 obręcze fordowskie od ciężarówki. Autokomunikacja, Mikstat (Pozn.) zdw 43 437

Rehpinczer
mały, rasowy kupię. Lewandowska, Gniezno Chrobrego 31. nw 10 250

Kupujemy
majątki, gospodarstwa, resztówki, kamienice Agropol, Poznań, Dąbrowskiego 2 zdw 41 687

Kupię
dom w Poznaniu, najchętniej w śródmieściu, przy wpłacie 50 000 zł. Zgłoszenia pod „Dom" do „Par", Bydgoszcz. Pośrednicy wykluczeni. Pw 10 700-63.206

Kupię
maszynę do pisania i liczenia. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 43 316

Sypialkę
używaną kupię. Oferty do Kurjera zdw 43 575

Piekarnię
Poznaniu kupię. Oferty Kurjer zdw 43 615

Kamienicę
w rynku miasta powiatowego kupię. Oferty Kurjer zdw 43 703/4

Dom
ze składem kolonjalnym i restauracją lub rzeźnictwem w powiat. mieście, gdzie się znajdują wyższe szkoły, wartości około 35 tys. zł. przy wpłacie 20—25 tys. zł kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 43 918

Kupię
pokój męski w dobrym stanie, skórę za gotówkę. Oferty z podaniem ceny zdw 43 610

Motor
elektryczny, prąd zmienny 2—3 K. M. i tokarnię 1 M. mało używaną kupię. Oferty Kurjer zdw 43 687

Kupię
konia wzrost 1.55 — 1.65 m zaraz Długa 14, skład węgli. zdw 43 665

Komfortowy dworek
4—8 pokoi z ładnym ogrodem warzywno-owocowym w najbliższem otoczeniu Poznania lub Gniezna, z wygodną komunikacją, kupię gotówką, pośrednicy wykluczeni. Szczegółowe oferty kierować: Chodkiewicz, Poznań, Focha 41. zdw 43 729

Skład kwiatów
ewentl. z mieszkaniem kupię. — Oferty z warunkami Kurjer zdw 42 269

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy. Dom Komisowy Podgórna 2. Pw 8311

Kiosk
kupię lub wydzierżawię dobre miejsce na kiosk. Oferty Kurjer zdw 43 930

Złoto, srebro, brylanty
kupuje stale Zygmunt Kutzner, św. Marcin 50. zdw 43 881

Rower
używany w dobrym stanie. Oferty Kurjer zdw 43 836

Kasetki
do towarów drobnych kupię. — Oferty Kurjer rw 9 514

Kupię
dużą gdańską szafę. Oferty do Kurjera zdw 43 880

Rower
wyścigowy kupię. Oferty z ceną i znakime do Kurjera zdw 43 893

Samochód
6 osobowy, kryty, mało używany, lecz dobrze utrzymany kupię lub zamienię mój otwarty 5 osobowy na taki Dr. Tuszewski, Rzeczypospolitej 8. zdw 43 868

Kamienicę
centrum lub majątek blisko kupię za około 100 000 zaraz 35.000. Kurjer zdw 43 986

Kupię
okazyjnie maszynę do cięcia tektury. Kurjer zdw 43 987

Kupię
rower dziecięcy, stół okrągły rozciągany. Oferty Kurjer zdw 43 948

Garnitur
klubowy (skóra lub gobelin) kupię. Oferty Kurjer zdw 43 864

Parcele
przy Palacza względnie okolicy Górczyna kupię. Oferty z ceną do Kurjera pod zdw 43 863

6 KAMIENICE

Zamienię
kamienice III. ze składami komfortową dochód 22 tys., na kamienicę śródmieściu dopłacę 50 tysięcy i wiecej Oferty Kurjer zdw 43 272

Kamienicę
w rynku Jarocina zaraz sprzedam. Oferty Kurjer zdw 42 976

Dom
z dużym placem korzystnie sprzedam za cenę złotych 45 tys. Przystanek tramwajowy 2, 7, 8. Informacji udzieli Cukiernia, ul. Dąbrowskiego 36. zdw 43 726

Willę
w Poznaniu, nie zamieszkałą, 6 pokoi, ogród przy tramwaju, — sprzedam. Oferty Kurjer zdw 43 781

Kamienica
centrum dochód 9 000 rocznie, cena 75 000, wpłaty 20 000. Zgłoszenia Rutkowski, Grobla 29. zdw 43 818

Willę
Puszczykowie wolną sprzedam lub wydzierżawię. Kurjer zdw 43 843

7 PIENIĄDZ

Poszukuję
10.000 zł pod zastaw warsztatu z nowemi maszynami, wartości 15 000 zł. dam 15 proc. odsetki w stosunki rocznym. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 988

Z gotówką
15—20.000 wstąpię do interesu rentownego z współpracą. Miejscowość obojętna Propozycje uprasza się do Kurjera zdw 42 719

Poszukuję
natychmiast 10 000 zł na pierwsze miejsce wolnego od długów domu przemysłowego w centrum powiatowego miasta na Pomorzu. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 43 469

Pożyczki
większej za dobrem oprocentowaniem poszukuje się. Zabezpieczenie hipoteczne na cegielni położonej w Wielkopolsce, wartości 400 000 zł ewentualnie także współpraca. Łaskawe zgłoszenia do „Par", Poznań, Al. Marcinkowskiego pod 14,87. Pw 10 557-14,88

Pożyczki
3—5.000 zł na I. hipotekę domu poszukuję. Adres Kurjer zdw 43 325

Pierwszą hipotekę
5.600 złotych 10 proc odsetkami, płatna zaopatrzona w klauzulę wykonawczą sprzedam spiesznie za 3.500. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 43 024

W odstępach tygodniowych
dam do 100 000 zł na I. hipotekę nieruchomości Poznaniu 15 proc. Warunek odpowiednia posada dla rutynowanego kupca. Oferty do Kurjera zdw 43 517

14.000 dol.
wypożyczę na I. miejsce na 3—5 lat na 12 % ewentualnie przy tej wpłacie kupię kamienice. Zgłoszenia Jeżewski, Główna Poczta, poste restante, Poznań. zdw 43 555

Pani
właścicielka składu kolonjalnego i sprzętów domowych przyjmie samotnego pana jako wspólnika potrzeba 5.000, późniejsze przejęcie możliwe, miasto powiatowe. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 43 553

Gotówkę
wypożyczę. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 598

10—12 tys.
zł pożyczki poszukuje na I. hipotekę na majątek 80—100 000. — Adres Kurjer zdw 43 644

Dam posadę
za pożyczenie 2—3.000 złotych i procent. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 668

20—30.000 zł
poszukuje się do bezkonkurencyjnego przedsiębiorstwa w Polsce, gwarancja i zyski zapewnione. Współpraca pożądana. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 669

Wspólnik
czynny z kapitałem 20 000 zł. do dobrze zaprowadzonego interesu w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 43 779

Stałą
dobrze płatną posadę kierownika biura dam za wypożyczenie 3 000 pod zabezpieczenie. Kurjer zdw 43 788

Potrzebny
zaraz modszy pomocnik z kaucją 1 000—1 500 zł do restauracji. — Oferty Kurjer zdw 43 978

7 — 8 000 zł
na I. hipotekę poszukuje na dom w Poznańskiem. Procent podług ugody. Oferty Gdynia. Skrytka pocztowa 31. nw 10 277

Pożyczki
udzielam pod zastaw Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 43 320.

8 DO WYNAJĘCIA

3 pokoje
z kuchnią do wynajęcia wprost od gospodarza. Emeryci mają pierwszeństwo. — Zgłoszenia do Kurjera nw 10 264

Puszczykowo
5 minut od dworca w nowej willi mieszkania 2—3 pokojowe z kuchniami na stałe do wynajęcia. Zgłoszenia od 11—2 restauracja Dąbrowskiego 2. Właściciel. zdw 43 489

Skład
kolonjalny z pokojem i kuchnią do wynajęcia. Adres wskaże Salaciński, Fabryczna 6. zdw 43 940/1

Pokój
z kuchnią wynajmę zaraz. Adres Kurjer zdw 43 579

Mieszkanie
1 i 2 pokoje, kuchnia, za dzierżawę zgóry korzystnie wynajmie — „Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 43 746/7

Trzy
pokoje kuchnia. Adres Kurjer zdw 43 614

Oddam
2 mieszkania po 1 pokoju i kuchni wprost od gospodarza. A Wawrzyniak, ul. Gnieźnieńska 74, telefon 14-16. zdw 43 638

Skład
z mieszkaniem i mieszkanie zaraz do wydzierżawienia wprost od gospodarza. Leopold Pietz, Oborniki. zdw 43 394/5

Pokój
i kuchnia wprost od gospodarza zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 43 700

Pokój
kuchnia meblami sprzedam 1.800 zł. Dzierżawa 15 mies. (Główna). Oferty Kurjer zdw 43 652

Mieszkania
od 2—3 pokoi z wygodami oddaje na własność członkom w pobliżu ul. Dąbrowskiego. Spółdzielnia Budowl. Mieszkaniowa „Zeterbe" w Poznaniu, ul. Kraszewskiego 4, od 10—15.30. zdw 43 667

Mieszkanie
6-pokojowe z przynależytościami w willi w Poznaniu zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 43 780

Mieszkanie
Plac Wolności w Poznaniu, 5 pokoi, nadające się na biura, z urządzeniem lub bez, na korzystnych warunkach. — Zgłoszenia: „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 15,159. Pw 10 747-15,159

Wielkopańskie
mieszkanie w Poznaniu w śródmieściu, 6 pokoi, z wszelkiemi wygodami, telefon, garaż — z całkowitem urządzeniem lub bez — odstąpię zaraz. Zgłoszenia do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 15,161. Pw 10 746-15,162

Mieszkanie
3 pokoje wygody, Wilda, ulica pryncypalna zaraz wolne. Poważni reflektanci zgłoszenia Wybickiego 2, IV., prawo. zdw 43 802

Mieszkania
każdej wielkości za dzierżawę oddą „Komis". Sew. Mielżyńskiego 25 a. zdw 43 861

4 pokoje
słoneczne, hol, kuchnia, I. piętro, 1 pokój na poddaszu, centralne ogrzewanie ewentualnie garaż do dyspozycji oraz pokój i kuchnia w nowej willi od 1. VIII. rb. do wynajęcia Nowa kolonja willowa. Komunikacja autobusowa. Oferty Kurjer zdw 43 869

4 000 zł
pożyczki celem rozpoczęcia budowy domu, w zamian po ukończeniu mieszkanie trzypokojowe z wygodami. — Spieszne oferty do Kurjera jw 3706

3 pokoje
z kuchnią do oddania częściowo z meblami korzystnie. — Adres Kurjer zdw 43 841

Mieszkania
1, 2 pokojowe, kuchnia, dzierżawa roczna poleca Jankowski, św. Marcin 15, I. zdw 43 878

Mieszkanie
pięciopokojowe, komfortowe okolica Zamku korzystnie Zgłoszenia Hodowaniak „Biuro Pracy", Plac Wolności 9, III. piętro, dom ogrodowy. zdw 43 873

Biura
sześciopokojowe, komfortowe, — śródmieście. Dzierżawa miesięczna. Zgłoszenia: Hodowaniak — „Biuro Pracy", Plac Wolności 9 III. piętro, dom ogrodowy. zdw 43 872

Pokój
kuchnię z meblami sprzedam 1.800. Oferty Kurjer zdw 43 907

Pokój
z kuchnią wydzierżawię zaraz 20 minut od tramwaju. Junikowo—Poznań, Maślona. zdw 43 909

Mieszkanie
pokój i kuchnia, odstąpię darmo, Stary Rynek, za zgodą gospodarza za wypożyczenie 3 000 zł na hipotekę. Oefrty Kurjer zdw 43 840

2
pokoje na biuro w centrum potrzebne. Zgłoszenia do Kurjera zdwp 43 939

Czteropokojowe
komfortowe mieszkanie wolne. — Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 43 969

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
3—4 pokojowego poszukuje zaraz od gospodarza. Dzierżawa zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 300

Poszukuję
1—2 pokoi, kuchni, czynsz 2 lata zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 893

Dwóch pokoi
z kuchnią poszukuje młode małżeństwo wprost od gospodarza na Jeżycach. Dzierżawa zgóry. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer jw 3662

Inżynier
wyższy urzędnik państw. poszukuje 3, 4 wzgl. 5 pokojowego mieszkania od gospodarza. Zapłacę szynsz za rok. Oferty do Kurjera zdw 43 602

Miekszania
7—8 pokoi poszukuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 681

Przemysłowiec
poszukuje 2—4 pokojowego mieszkania. Oferty Kurjer zdw 43 900

Urzędnik
pocztowy, spokojny lokator, poszukuje 1 lub 2 pokojowego mieszkania od gospodarza za dzierżawę zgóry. Oferty Kurjer zdw 43 834

3 pokojowego
mieszkania wprost od gospodarza za dzierżawę dwuletnią zgóry, pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 43 976

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Bydgoszcz
pięciopokojowe, słoneczne, Plac Wolności, czynsz 150, zgoda gospodarza, zamienię na najmniej czteropokojowe Poznaniu. Adres Kurjer zdw 43 063

Zamienię
2 duże słoneczne pokoje z kuchnią przy ul. Długiej na 4 pokoje z przynależytościami. Oferty Kurjer zdw 43 637

Zamienię
mieszkanie 5, wzgl. 6 pokojowe na 7—8 za dopłatą. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 682

Zamienię
mieszkanie dwupokojowe centrum na większe, okolica obojętna. — Adres Kurjer zdw 43 653

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
dwom panom wynajmę zaraz, ul. Półwiejska 29, parter, prawo. zdw 41 299

Pokój
wynajmę panu lub małżeństwu bezdzietnemu. Małeckiego 17, III lewo. zdw 43 295

Pokój
ładny 1—2 osob. używanie kuchni, elektryczność. Wierzbięcice 37 II. lewo. zdw 42 689

35,—
pokój słoneczny. Andrys. Graniczna 14 (Łazarz). zdw 43 332

Pokój
słoneczny z utrzymaniem do wynajęcia. Kantaka 5, dom ogrodowy III. ptr. zdw 43 535

Pokój
umeblowany św. Józefa 3, parter prawo. zdw 43 421

Pokój
frontowy wynajmę od 15. 4. Matejki 57, parter, lewo. zdw 43 573

Pokój
wynajmę. Polna 3, parter prawo, dom boczny. jw 3707/8

Jeden
lub 2 umeblowane pokoje, elektryczność. Niegolewskich 2, I. lewo. zdw 43 601

Pokój
balkonowy nie drogi na 1 lub 2 osoby wolny. Winowicz. Marsz. Focha 36, I. zdw 43 604

Pokój
wynajmę. Kędziora. Kilińskiego 10. zdw 43 608

Pokój
umeblowany dla bezdzietnego małżeństwa z używaniem kuchni Wiadomość Kurjer Poznański zdw 43 607

Pokój
2 osobowy tanio wynajmę Korzeniewska, Stroma 23. zdw 43 640

Pokój
2 osobom lub małżeństwu wynajmę. Różana 5 a, IV. zdw 43 627

Pokój
dobrze umeblowany, światło elektryczne, wejście niekrępujące. Wały Jana III. 11. I. lewo. zdw 43 623

Pokoik
dla solidnego pana. Szwajcarska 18, III. ptr., lewo. zdw 43 621

Dwuosobowy
pokój wolny Skryta 10, parter, lewo. zdw 43 698

Pokój
ładny dla pana, Wrocławska 5, III. zdw 43 697

Czysty
pokój dla solidnego pana. Działyńskich 2, II., prawo. zdw 43 685

Pokój
dla 2 panów do wynajęcia. Strzelecka 20, III., prawo. zdw 43 683

Zygmunta
Augusta 10, IV, jeden i dwuosobowy. zdw 43 680

Tani
paniom lub panom. Wierzbięcice 39a, dom ogrodowy, I. lewo. zdw 43 670

Słoneczny
frontowy 1—2 osobom utrzymanie lub bez. Dąbrowskiego 25a, I. lewo. zdw 43 672

Elegancki
pokój osobne wejście zaraz. Kraszewskiego 11, III. lewo. zdw 43 659

Pokój
umeblowany czysty wynajmę. — Półwiejska 38, I. prawo. zdw 43 657

Pokój
lepszy wygodny. Wysogórski, ul. Strusia 8. zdw 43 650

Pokój
dla pań frontowy, słoneczny, niekrępujący wynajmę. Rybaki 21 a, II., prawo. zdw 43 707

Frontowy
2 spokojnym panom. Mostowa 5, IV. lewo. zdw 43 664

Pokój
dwuosobowy wynajmę. Kwiatowa 9, III., lewo. zdw 43 731

Pokój
skromny wynajmę. Nowak, Szkolna 6. zdw 43 732

Pokoik
mały zaraz do wynajęcia. Wrocławska 10, podwórze prawo, II p. zdw 43 733

Pokój
frontowy utrzymaniem wynajmę. Aleje Marcinkowskiego 17 a, III., prawo. zdw 43 713

Wspólny
Wierzbięcice 55, IV. zdw 43 717

Pokój
dla pana od 15. 4. lub 1. 5. Gołębia 3, II., Kopeć. zdw 43 705

Pokój
dobrze umeblowany dla solidnych panów. Drugi wspólny dla młodszego handlowca. — Plac Świętokrzyski 3, III., prawo. zdw 43 752

Pokój
panu wynajmę. Niegolewskich 1, II. prawo. zdw 43 666

Przyjmę
zaraz małżeństwo lub panie na stancję. Pościel pożądana. Mostowa 29, IV., front. zdw 43 712

Pokój
umeblowany do wynajęcia, niekrępujący, elektryczność. Łąkowa 13, III p. prawo. zdw 43 742

Frontowy
pokój wynajmę panom. Góździołowa, Półwiejska 25. zdw 43 738

Pokój
dwom trzem lepszym panom zaraz. Półwiejska 35, I. zdw 43 784

Pokój
frontowy, światło elektr. wynajmę panu od 1. 5. Św. Wojciech 5, II ptr. prawo. zdw 43 785

Pokój
do wynajęcia. Czesława 16 a, II., lewo. zdw 43 768

Wspólny
utrzymaniem 100 zł. Marcina 29, III. zdw 43 772

Pokoik
dwuosobowy. Kanałowa 4, I., lewo. zdw 43 776

Pokój
do wynajęcia. Zgłoszenia w niedzielę. Linke, Górna Wilda 49. zdw 43 760

Mały
pokoik z utrzymaniem, bez, wynajmę. — Wały Król. Jadwigi 2, wysoki parter. zdw 43 763

Pokój
umeblowany, słoneczny, frontowy wynajmę lepszemu panu 15. 4. — Górna Wilda 24, parter, lewo. zdw 43 750

Pokój
bezdzietnemu małżeństwu wynajmę. Pikelowa, Mostowa 15, III. zdw 43 753

Balkonowy
pokój umeblowany. — Zielona 7, III., prawo. zdw 43 756

Pokój
z osobnem wejściem. Drzewiecka, Kolejowa 46. zdw 43 757

Pokój
umeblowany wynajmę. — Szamarzewskiego 30, III., lewo. zdw 43 741

Pokoik
do wynajęcia zaraz. Jankowski, Kręta 23. zdw 43 797

Pokój
dla 2 osób. W. Garbary 2, III. lewo. zdw 43 803

Pokój
wynajmę. Długa 4, podwórze, prawo, I. zdw 43 816

Pokój
umeblowany dla małżeństwa. Matejki 6, I., lewo, dom ogrodowy. zdw 43 815

Pokój
dwuosobowy do wynajęcia. Łąkowa 4b, III., prawo. zdw 43 812

Pokój
wspólny panom. Strzelecka 8, III., lewo. zdw 43 870

Pokój
dla 1—2 osób zaraz lub później. Niegolewskich 12, III., lewo. zdw 43 874

Panu
wspólny. Wierzbięcice 39, IV., lewo. zdw 43 833

Eleg. umeblowany pokój
8 minut od dworca i placu Wolności z całą opieką u samotnej pani bardzo tanio do wynajęcia od zaraz lub później. Wierzbięcice 15, dom ogrodowy, wprost, I. piętro, drzwi środkowe, od 12—4 godziny. zdw 43 883

Pokój
wynajmę. Tafelska, Ratajczaka 33, III., lewo. zdw 43 965

Pokój
osobne wejście, elektryczność. — Św. Wojciech 7, III., lewo, II. wchód. zdw 43 827

Próżny
pokój bardzo wielki elegancki o 3 oknach do wynajęcia, dzierżawa 1.200 zł na rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 43 895

Pokój
frontowy z utrzymaniem lub bez wynajmę. Łuszczyńska, Górna Wilda 36. zdw 43 892

Mały
pokoik wolny. Dąbrowskiego 64, Krzyżaniak. jw 3703

Centrum
pokój, telefon wynajmę. Ratajczaka 40, III., prawo. zdw 43 835

Pokój
dla dwóch studentów lub inteligentnego bezdzietnego małżeństwa zaraz wolny. Dolina 3, III., prawo. zdw 43 858

Pokój
osobnem wejściem solidnemu panu wynajmę. Maćkowiak, Wodna 22, III. zdw 43 856

Pokój
dwuosobowy u samotnej osoby. Wierzbięcice 24 a, III., prawo. zdw 43 853

Pokój
umeblowany, duży wydzierżawię. Olszewska, Podgórna 4. zdw 43 852

2 pokoje
frontowe, gabinet i sypialnię, z światłem elektrycznem panom wynajmę. — Bukowska 5, II., wprost. zdw 43 848

Centrum
czysty, słoneczny pokój wynajmę solidnemu panu. Murna 3, II., lewo. rw 9 530

Zł 20
pokoik dla spokojnej pani (bez pościeli). Wierzbięcice 31, IV., prawo, front. rw 9 528

Pokój
do wynajęcia z telefonem. Masztalarska 2, III., lewo. rw 9 520

Dwuosobowy
pokój wynajmę. Kłosowska, Rynek 50. rw 9517

Dwuosobowy
pokój wynajmę zaraz. Kossaka 21, III. narożnik Wyspiańskiego. zdw 43 973

Pokój
umeblowany, elektryczność wejście z klatki schodowej. Górna Wilda 42, II., prawo. zdw 43 971

Elegancki
pokój jednej, dwom osobom wynajmę. Szewska 20, III., lewo. zdw 43 963

Pokój
czysty, pościel pożądana. Św. Józefa 9 a, I. ptr. prawo. zdw 43 906

Pokój
umeblowany czysty wynajmę. — Półwiejska 32 I. prawo. zdw 43 903

Pokój
Przemysłowa 12, III. prawo. zdw 43 908

Pokój
słoneczny panu zaraz. Konieczna, Strusia 7, parter, Łazarz. zdw 43 837

Pokój
wolny. Stroma 22, I., lewo. zdw 43 959

Pokój
wynajmę panom od 15. Maczkowska, Polna 11, III. zdw 43 960

Jasna 16
II., prawo, elegancki pokój. zdw 43 938

Dwa
łączne pokoje ewentl. z używaniem kuchni. Zgłoszenia od godz. 5-tej. Słowackiego 38, parter, lewo. zdw 43 956

Słoneczny
dobrze umeblowany pokój 1 wzgl. 2 solidnym panom wynajmę zaraz lub od 15. 4. Górna Wilda 13, III., prawo (przy ul. Półwiejskiej). zdw 43 985

Pokój
wspólny dla pana. Półwiejska 26 a, IV. piętro, prawo. zdw 43 929

Słoneczny
pokój frontowy, solidnemu panu. Działyńskich 2, Schaefer. zdw 43 865

12 SZUKA POKOJU

Starsza pani
poszukuje skromnego, umeblowanego pokoju przy rodzinie inteligentnej. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 42 381

Pokoju
osobnem wejściem niedrogo szukam. Kurjer zdw 43 374

Dwuosobowego
pokoju z używaniem kuchni, obiadami od 15 kwietnia. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 335

Dwóch
pokoi próżnych lub umeblowanych szuka małżeństwo w centrum miasta zaraz. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 43 567

Pokoju
dobrze umeblowanego z całodziennem dobrem utrzymaniem w kulturalnym domu, nie wyżej II. ptr. poszukuje inteligentna panienka od 1. 5. Oferty Kurjer zdw 98 966

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje próżnego pokoju, najchętniej od gospodarza, okolica Wilda. Oferty Kurjer zdw 43 696

Poszukuję
pokoju od 1. 4. w cenie 30 zł. — Zgłoszenia Kurjer zdw 43 692

Pokoiku
skromnego, niekrępującego, bez pościeli poszukuje pan od 1., dzielnica Wilda. Oferty Kurjer zdw 43 684

Pokoju
skromnego poszukuję w śródmieściu dla starszej panienki, z utrzymaniem od 1 maja, pościel własna. Oferty podaniem ceny do Kurjera zdw 43 649

Panna
poszukuje skromnego pokoju. — Oferty Kurjer zdw 43 725

Poszukuję
od 15. pokoju umeblowanego. — Elektryczność, możliwie obiady. Spieszne, szczegółowe Kurjer zdw 43 719

Pokoju
od pierwszego maja poszukują dwie urzędniczki. Warunek: czysty, spokojny, słoneczny, centrum. Oferty, cena Kurjer zdw 43 771

Centrum
miasta 2 pokoi bez mebli tylko w lepszym, spokojnym domu poszukuje kawaler. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdwp 43 811

Dwóch
panów poszukuje niekrępującego pokoju od 15. 4. możliwie w śródmieściu. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 43 926

Dwie
panienki poszukują pokoju jedna chiromantka, niekrępującem wejściem zaraz okolica Wildy, od 50—60 zł. Oferty Kurjer zdw 43 925

Pokoju
niekrępującego z własną pościelą poszukuje pani. Zgłoszenia do Kurjera zdw 43 961

Pokoju
ładnego z utrzymaniem poszukuję przy Starym Rynku. Oferty Kurjer zdw 43 860

Pokoju
próżnego lub częściowo umeblowanego z używaniem kuchni szuka inteligentne, bezdzietne małżeństwo od 1. 5. Oferty Kurjer rw 9 531

13 LOKALE

Na biuro
dwa pokoje do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Kurjera zdw 43 328

Na biura
2 umeblowane pokoje centrum.— Adres wskaże Kurjer zdw 43 362

Składu
ewentualnie suterenowego z mieszkaniem poszukuję, czynsz zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 082

Lokal
ubikację i ogród, elektryczność, gaz, obok wystawy, nadający się na kawiarnię, restaurację korzystnie do odstąpienia. Pawilon, Marszałka Focha 15. zdw 43 550

2 pokoi
na biuro w centrum zaraz poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 647

Obszerny lokal
w którym się mieści dobrze prosperujący skład tapicerski połączony z hurtownią przyborów tapicerskich, nadający się także na inną branżę jest od 1 maja do wynajęcia. St. Wojcieszak, Krotoszyn. zdw 41 540

15 LETNISKA

Zakopane - „Januszek"
ulica Chałubińskiego, pensjonat Wandy Rychlickiej z Poznania. Kuchnia wykwintna. Piękny, rozległy park. Cena 8,50. zdw 41 130

Nowoczesna
12 pokojowa willa słoneczna (elektryczność, łazienka wodociąg, kanalizacja), z dużym, południowym tarasem, z dużym ogrodem, w malowniczem uzdrowisku (kąpiele mułowe) w Beskidach śląskich (Ustroń), do wydzierżawienia (ewentualnie na pensjonat) na sezon letni, ewentl. na dłużej. Zgłoszenia proszę kierować: „Słoneczna", Ustroń, Śląsk cieszyński. zdw 41 919

Na letnisko
odstąpię 3 pokoje z używaniem kuchni. 25 minut do Prolloybusu, ogród, Warta, las, szosa, autobus, garaż Zgłoszenia Kurjer zdw 39 967

Na letnisko
do wynajęcia każdego czasu 5 ubikacyj na I. piętrze na życzenie pomieszczenie dla koni lub samochodu Zgłoszenia przyjmuje Krajewski, sołtys, Boduszewo, per. Murowana Goślina. zdw 43 571/2

W Chodzieży
szukam 2 pokoi z utrzymaniem blisko lasu na letnisko dla 3 osób na lipiec, sierpień. Oferty składać do Kurjera zdw 43 648

Rytro koło Krynicy
pensjonat „Zacisze" poleca pokoje z utrzymaniem po cenach bardzo przystępnych. Drowa W. Zatłokalowa, Jasło. zdw 43 645

Letnisko
pokój dwuosobowy, umeblowany, elektryka, używalność kuchni, łazienki, ogródek, las. Mosina, Lipowa 1. zdw 43 706

Poszukuję
pokoju z utrzymaniem, gdzie las i woda, najchętniej w leśniczówce. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 43 791

Podczas wakacji
najchętniej w leśniczówce poszukuję 2 pokoi słonecznych z utrzymaniem dla 2 osób i 3 dzieci, o ile możności gdzie las i woda do kąpania blisko mieszkania, w okolicy Poznania. O szczegółowe oferty upraszam. Schaeferowa, Poznań, Mielżyńskiego 23, III., telefon 51-09, 31-69. zdw 43 774

14 DZIERŻAWY

Składu
z mieszkaniem w powiatowem mieście poszukuje Michalak, Poznań, Górna Wilda 19. zdw 43 315

Restauracja
dobrze prosperująca z salą w pobliżu Poznania z całkowitem urządzeniem i mieszkaniem z powodu choroby właściciela. Dzierżawa płatna zgóry za dwa lata. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 559

Skład
trzy pokoje i kuchnia przy Rynku od 1. 5. 30 r. do wynajęcia Rzekanowski Strzelno. nw 10 260

Dobrze
prosperujący interes zbożowy wydzierżawie na 6 lat poważnemu reflektantowi Oferty Kurjer Poznański zdw 43 133

Bardzo
dobrze prosperująca parowa piekarnie wraz interesem i obszernym mieszkaniem wydzierżawię na 6 lat poważnemu reflektantowi. Oferty Kurjer Poznański zdw 43 134

Skład
tuż przy Starym Rynku do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 43 583

Warsztat
nadający się dla każdego rzemieślnika i mechanika zaraz do wynajęcia. prąd elektr. na miejscu. Zgłoszenia Józef Barełkowski. Poznańska 7. zdw 43 582

Garaż
do wynajęcia zaraz przy Małeckiego 28. P. Englert. III. ptr. zdw 43 595

Składnice
oraz duże ubikacje suterenowe w śródmieściu do wydzierżawienia. Jezierska, Skośna 16. zdwp 43 777

Składnica
450 kwadratowych metrów na piętrze od 1 maja. Dąbrowskiego 78a. zdw 43 928

Ubikację
na warsztat ślusarski może być przedmieście poszukuje zaraz. — Zgłoszenia Kurjer zdw 43 980

Dzierżawa
250 mórg, ziemia pszenna, żytnia, zabudowania masywne, podwójne, inwentarze kompletne, objęcie 8—10 tys., 1 centnar z morgi. Samotny, kawaler. Zgłoszenia Dziura Międzychód 17 Stycznia 49. zdw 43 912

Zakopane
pierwszorzędny pensjonat w dobrym punkcie pięknie położony do wydzierżawienia na lato. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 42 725

16 OSOBISTE

„Bajki"
prosimy o podanie adresów. dw 7414

„Tedzia"
zgoda — czekamy. dw 7414

Ostrzeżenie
małż. Kuklów z Środy jest mistyfikacją. Pociągnę ich za to do odpowiedzialności sądowo-karnej. Nie ma wyroku unieważniającego kontrakt. Jestem w posiadaniu i właścicielką kamienicy w Poznaniu, przy ul. Wodnej 10. Tekla Dudkowa. zdw 43 552

Pewna
pani zapozna panią uczciwą celem koleżeństwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 593

Najtańsze
towary kolonjalne i delikatesy w najlepszych gatunkach poleca P. Wichrzycka, Górna Wilda 44, telefon 31-06. zdw 43 631

Członek towarzystwa Inwalidów i Wojaków
Janeczku! dlaczego nie przystąpiłeś, nie przywitałeś swej nieszczęśliwej matki. Narożnik Niegolewskich i Focha. sobota wieczór 5, IV., Odpowiedź Kurjer zdw 43 675

Leszno
list z 3 kwietnia późno odebrałem. Proszę adres Kurjer zdw 43 673

Niższą
prosi kilka słów, adres Kurjer zdw 43 715

Panią
w towarzystwie (starszej pani) dnia 11. bm., Spółdzielnia Wojskowa, 27. Grudnia, prosi zainteresowany wojskowy o ewentualne porozumienie się. Adres wskaże Kurjer zdw 43 773

21 ZGUBY

Zgubiono
wczoraj w południe złotą bransoletkę z wisiorkiem, w którym był wprawiony kamień czerwony z herbem. Uprasza się uczciwego znalazcę o oddanie takowej za wysokiem wynagrodzeniem w Aptece pod Lwem na Starym Rynku. zdw 43 679

Zagubiono
kartę wojskową na nazwisko Józef Piotrowski. Poznań Ostrzegam przed nadużyciem. zdw 43 298/9

Zgubiono
poduszeczkę skórzaną (pamiątka) z motocykla, piątek 9 wieczór na Matejki lub Grunwaldzkiej. Uprasza się oddać za dobrem wynagrodzeniem. Adres w Kurjerze zdw 43 804

22 ROZMAITE

Pracownia
sukien i okryć poleca nowości na sezon wiosenny i letni — Salon mód. Łukowska, Kantaka 2. zdw 32 039

Książkowość
bilansy, stenografja. Kromczyńska, Ogrodowa 16. zdw 43 844

Pluskwy
z zarodkami wytępiam radykalnie wydymieniem, gazami trującemi tępię szczury itd. Amicus, Małeckiego 15, II. zdw 38 371

Dywany
reparuje Tabernacki, Raczyńskich 2. przy placu Bernardyńskim. parter dp 4 699

Portrety
fotografje artystyczne wykonuja Bracia Pęcherscy, Al. Marcinkowskiego 8. telefon 3955. dw 3 834

Tłumaczy
i przepisuje na maszynie angielskie, francuskie, niemieckie, polskie — szybko, tanio. Spandowska, Aleje Marcinkowskiego 24, podwórze, prawo, II. nw 9 791

Czesław Szczepański
poleca się w pracach ślusarskich i tokarskich. Ślusarnia. Gołębia 4 a. rw 9 491

Ogrodnik Skrzypczak
wykonuje wszelkie prace ogrodnicze, zakładanie trawników, również zakładanie ogrodów przy willach, sadzenie. Generała Umińskiego 12. zdw 43 710/1

Krawcowa
przyjmuje wszelką prace. Brak znajomości. Przybyła z Paryża. Poznańska 27 a, w podwórzu, II. lewo. zdw 43 629

Szyję
suknie ładnie prędko tanio. Półwiejska 36, podwórze, III. prawo. zdw 43 620

Wszelkie
sprawy sądowe i podatkowe załatwia Stow. Rolników Zachodniej Polski. Stary Rynek 45. II. piętro. zdw 43 569/70

Propozycji
poszukuję, posiadam towary kolonjalne — mniejszą gotówkę. — Oferty Kurjer zdw 43 688

Perski
dywan prawie nowy 3×4 okazyjnie tanio. Skarbowa 8, III., lewo. zdw 43 737

Obrazy na raty
kupisz najtaniej tylko w firmie Ig. Krzewiński, Strzelecka 31. w podw. zdw 43 743

Majątek
500 mórg ziemi, las, wysokiej kulturze, budynki, inwentarz, bardzo dobrym stanie, z powodu ciężkiej choroby właściciela na sprzedaż. Oferty do Kurjera zdw 43 789

Wytwórnia trybów gramofonych
naprawy gramofonów wykonuję długoletni specjalista. — Jeżycka Centrala Mechaniczna, Kraszewskiego 1, wprost Rynku Jeżyckiego. zdw 43 792

Grafologja chiromantka
przepowiada przeszłość i przyszłość z linij pisma i kart i cały stan życia. Wielkie Garbary 20. I. piętro, lewo. zdw 43 197-8

Przy najniższych cenach najpiękniejsze obrazy
tylko w firmie Witold Leworski. Wrocławska 36. Pw 10 384/5-14.72/3

Pralnia prasowalnia
prężenie firan, przyjmuje wszelkie zlecenia po najniższych cenach. Powierska, Rom. Szymańskiego 3. zdw 43 799

Tanio
dobrze stroję fortepiany. Oferty Kurjer zdw 43 798

Załatwia
po cenach konkurencyjnych prędko i fachowo wszystkie prace szklarskie. Szklarnia artystyczna i budowlana, Półwiejska 7. Zygmunt Morawski, telefon 52-57. zdw 43 826

Wielki
wybór obrazów i luster oraz korzystną oprawę otrzymasz w firmie Zygmunt Morawski, skład obrazów i luster, Półwiejska 7. telefon 52-57. zdw 43 825

Kanapy
leżanki, materace, reparacje sumiennie. Pracownia Tapicerska, Kraszewskiego 9 b. jw 3702

„Mascotte" Salon Robót Ręcznych
Pas. Apollo. tel. 1822. Rysujemy haftujemy, malujemy bogaty wybór, znane niskie ceny. Ściśle fachowa obsługa, hurt, detal. Prosimy obejrzeć naszą wystawę. zdw 43 923

Na święta
płaszcze i ubrania kupisz najtaniej li tylko w Konfekcji Męskiej, Wrocławska 13 zdw 43 977

Poszukuję
zastępstwa poważnej fabryki na najnowsze artykuły masowe (artykuły codziennej potrzeby). Oferty do Kurjera zdw 43 915

Firanki
wiesza gustownie, żaluzje reparuje akuratnie. Szafranek. Małeckiego 15. Pw 10 642-14.240

Obiady
kresowe, smaczne. Kantaka 8/9. III., brama, prawo. zdw 43 945

Srebrzenie
i złocenie papierośnic alpac-cukiernic, zastaw metalowych, wykonuje fachowo „Galwanostegja" Wielkie Garbary 4. zdw 43 867

23 OŻENKI

Znajomość
z miłą, młodą panną nawiąże gentleman. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 41 958. Cel matrymonjalny.

Osiemdziesiąt tysięcy
złotych, uniwersyteckie wykształcenie, poważne stanowisko mam. kawaler, lat 35. Szukam odpowiedniej żony. Poważne zgłoszenia Kurjer zdw 41 207

Kupiec
lat średnich (wdowiec), z majątkiem 100.000, szuka żony, panny lub wdowy, do lat 35, posiadającej 40.000 gotówki. Zgłoszenia z fotografją do Kurjera pod zdw 43 146

Piątek
sobotę i niedzielę jestem w restauracji Hotelu Centralnego w Poznaniu, ul. Franciszkańska. Piotr Mrówka, telefon 21-40. zdw 43 449

Mężczyzna
lat 38, kaprysem losu doświadczony na wyższem stanowisku szuka znajomości pani inteligentnej o charakterze kryształowym. Cel matrymonjalny. Za dyskrecję słowo honoru. Poważne oferty z fotografją do Kurjera zdw 42 045

Kawaler
sympatyczny lat 31, z gotówką 30.000 szuka zgrabnej panny, posiadającej majątek ziemski lub skład. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 43 556

Sierota
posiadająca 9.000 zł i wyprawę wyjdzie zamąż za inteligenta w wieku 45—55. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 612

Panienka
posiadająca interes zbożowy wyjdzie zamąż za kupca najchętniej zbożowca z gotówką 20—25 tys. celem spłaty wspól. (wdowcy nie wykluczeni). Oferty Kurjer zdw 43 636

Uwaga
Największe, najpoważniejsze w Polsce biuro kojarzenia małżeństw „Rekord" zadowoli najwybredniejsze wymagania. Wielki wybór pań, panów. Poznań, Skarbowa 15. tel. 4018. — Biuro czynne niedziela. zdw 43 730

Wdowiec
lat 45, 3 dzieci, 8—13, dobry fachowiec, przystojny, zamieszkały obecnie we Francji, posiadający 30 tysięcy zł gotówki, oraz dobrze zaprowadzone przedsiębiorstwo krawieckie, pragnie poznać pannę lub wdowę bezdzietną w wieku 30—40 lat z lepszem wykształceniem. Cel matrymonjalny. Panie, posiadające cośkolwiek gotówki lub jaką posiadłość w Polsce, zechcą nadesłać oferty do Kurjera pod zdw 43 702

Panna
domatorka, lat 28, przystojna, inteligentna, elegancka, samodzielna praktycznym zawodzie, z dochodem 600 zł miesięcznie, posiada gotówki 48.000, wyjdzie za nauczyciela gimn., który da rękojmię szczęścia w małżeństwie. — Zgłoszenia Kurjer zdw 43 850

Zamąż
wyjdzie panna, lat 40, mieszkanie, gotówka, za niższego urzędnika ewentualnie wdowca do lat 55. Zgłoszenia do Kurjera rw 9 525

Smutno
mi i tęskno, szukam bratniej duszy, by dzień powszedni miłością osłodził. Kawaler, kupiec samodzielny, lat 39, wysoki, brunet, cel matrymonjalny. Łaskawe wyczerpujące zgłoszenia z fotografją proszę skierować z całem zaufaniem, ręczę za dyskrecję do Kurjera zdw 43 979

Wdowa
bezdzietna, inteligentna, przystojna, lat 45 3 000 gotówki, wyjdzie zamąż, najchętniej za urzędnika państwowego. Wdowcy 2 dziećmi nie wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 43 824

Podam
dłoń do szczerej, prawdziwej przyjaźni osamotnionemu, kulturalnemu panu. Panna dobrej rodziny, średniem wykształceniem, przystojna, lat 33. Cel kobierzec ślubny. Łask. oferty Kurjer Poznański zdw 43 932

Wdowiec
lat 48, urzędnik etatowy, z własnem, obszernem mieszkaniem, szuka żony, miłej i gospodarnej. Posag w gotówce dla wspólnego dobra pożądany. Oferty Kurjer zdw 43 975

Przystojna
wdowa, lat średnich, miłego usposobienia, posiadająca większe mieszkanie, pozna pana do lat 55. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 43 954

24 NAUKA

English
lessons gives specialist. Oferty Kurjer zdw 42 751

Szkoła Języków Marji Romington
Strzelecka 8. zdw 43 589

Niemka
poszukuje polskiej konwersacji 2 razy w tygodniu Oferty Kurjer zdw 43 618

Kursy
stenografji polskiej niemieckiej, pisania na maszynach Tyran-Zaworskiej. Strzelecka 33. zdw 41 952/3

Nauczycielka
przygotowuje do egzaminów oraz udziela lekcyj polskiego, francuskiego, angielskiego, niemieckiego. W. Garbary 18, III., prawo, wejście Woźna. zdw 43 689

Kto
udzieli młodemu inteligentnemu panu konwersacji języka niemieckiego wzamian za polski. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 43 974

Nowy zawód
zdobędziesz w ciągu 6—8 tygodni za zł 150 zapisując się na kurs szoferski do najstarszych Kursów Kierowców Samochodowych J. Piątkowskiego w Poznaniu, ulica Piotra Wawrzyniaka 28/30. telefon 78-80. zdw 43 893

Kto
udzieli piętnastoletniemu chłopcu lekcyj niemieckiego i francuskiego na Łazarzu lub w Górczynie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 43 964

25 MUZYKA

Duet
lub trio dobrze zgrane z doborowym repertuarem zaraz lub 1. 5. 30 wolne Józef Duszyński. Dębiecka 10. zdw 43 586

Poszukuje
skrzypka (aczkj) dobra pianistka przyłączy się do zespołu. Oferty Kurjer zdw 43 617

Pianista
salonowo-dancingowy, jazz solista poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 43 662

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Manikurzystkę
młodą wieczorem w dom poszukuje się. Zgłoszenia do Kurjera bdw 41 959

Młody
korespondent z praktyką zagraniczną oraz dokładną znajomością języka angielskiego, francuskiego i niemieckiego poszukuje posady, najchętniej w poważnej instytucji handlowej. Oferty Kurjer Poznański zdw 43 282

Bona
z dobremi świadectwami, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 43 817

Poszukuję posady
handlowiec, poznańczyk z 15 letn. świadectwem wielkiego perjodycznego pisma, z pełnemi kwalifikacjami, biegły w sprawach sądowych również w języku niemieckim, przyjmie stanowisko za skromnem wynagrodzeniem. Łaskawe oferty uprasza pod zdw 43 882 do Kurjera Poznańskiego. Miejscowość obojętna.

Podróżujący
przyjmie zastępstwa w drogerjach, galanterja, żelazo. Oferty Kurjer zdw 43 855

Młoda
dziewczyna ze wsi poszukuje posady od 15. 4. 1930 r. Oferty Kurjer zdw 43 807

Prośba
Inteligentna, starsza panna poszukuje posady od 1 maja do bufetu i obsługi gości lub w składzie z pomocą w gospodarstwie domowem za wynagrodzeniem. Oferty proszę do Kurjera pod zdw 43 153

Samotny
sumienny, inteligentny i trzeźwy poszukuje posady woźnego, kasjera lub podobnej. Mogę wpłacić kaucji 500 zł od 1. 5. lub wcześniej. Miejscowość obojętna. Adres Kurjer zdw 43 493

1.000 zł
kaucji dam za otrzymanie posady pomoc. handl. branży kolonjalnej, względnie inkasenta. Oferty Kurjer zdw 43 317

Cukiernik
z dobremi świadectwami poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Adres: M. Kostencki. Gniezno. Żuławy 37. zdw 43 330

Młody inżynier chemik
z zagranicznemi studjami poszukuje posady albo płatnej praktyki we wszelkich działach przemysłu chemicznego, najchętniej tekstylnym, metalurgicznym, garbarskim. Listy upr. łask. nadsyłać do Kurjera Pozn. pod zdw 43 439

Biegła
maszynistka ze znajomością stenografji polskiej, znająca język niemiecki, poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 43 424

Książkowy
długoletnia praktyka przyjmie posadę. Bilanse, nadzory sądowe. Kurjer zdw 43 466

Wychowawczyni
z nauczaniem poszukuje zaraz posady do dzieci. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 43 434.

Szofer - ślusarz
kawaler trzeźwy sumienny chętny do pracy poszukuje posady. Miejscowość obojętna. — Stefan Żychowicz. Poznań, ul. Śniadeckich 6 a zdw 41 449

Dentysta
upr. obejmie stałe zastępstwo dobrze prosperującej praktyki. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 43 166

Stenotypistka
polsko - niemiecka poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 43 319

Magazynier
rutynowany z kaucją poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdwp 43 531

Wychowawczyni
z dobrym francuskim szuka posady do większych dzieci, pomoc w naukach może wyręczyć panią domu. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 413

Sierota
z dobrym francuskim znająca wszelką prace szuka posady do wyręczenia, zajmie się dziećmi. Oferty Kurjer zdw 43 412

Elektromonter
po wojskowości poszukuje posady miejscowość obojętna. Oferty do Kurjera zdw 43 590

Panienka
inteligentna, uczciwa i sumienna poszukuje posady do dzieci lub do samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 43 587

Panna
biegle pisząca na maszynie, z znajomością stenografji polskiej, wszelkiej pracy biurowej, z dwuletnią praktyką biurową, bardzo dobre świadectwa poszukuje zaraz jakiejkolwiek posady, także na prowincji Oferty Kurjer zdw 43 581

Poszukuję
posługi. Oferty Kurjer zdw 43 577

Szofer - monter
żonaty z 6 letnią praktyką, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 43 597

Szofer - ślusarz
inteligentny przyjmie posadę zaraz z przeprowadzeniem remontu (inkasenta itp.) Oferty Kurjer zdw 43 606

Cukiernik
karmelkarz samodzielny specjalista słomek poszukuje pracy zaraz miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 43 616

Krawiecki
pomocnik, który zna krój chciałby wyćwiczyć się w lepszej pracy i współpracy z mistrzem. — Oferty Kurjer zdw 43 613

Kierowca samochodu (szofer)
książkowość, 5 lat praktyki, znam angielski, niemiecki, pisanie maszyną, posadę zaraz jako kierowca, inkasent, wojażer lub t. p. Oferty Kurjer zdw 43 611

Praczka
poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 43 609

Osoba
z inteligencji władająca językiem polskim, niemieckim i rosyjskim znająca szycie i robótki, z bardzo dobremi poleceniami szuka posady od 1. 5. 30 r jako wychowawczyni dzieci, mogąca również wyręczyć panią domu. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdpw 43 626

Szukam
posady kasjerki, władam językiem polskim i niemieckim. Mogę złożyć kaucji 500 zł. Oferty Kurjer zdw 43 625

Prośba
ogrodnik starszy, żonaty z małą rodziną, będący dłuższy czas bez pracy, posiadający dobre świadectwa, znający się na centralnem ogrzewaniu przyjmie jakąkolwiek posadę najchętniej portjerstwo w willi lub stróżostwo. Łaskawe oferty Kurjer zdw 43 599

Służąca
z długoletniemi świadectwami poszukuje do wszystkiego posady od 15. lub 1. Oferty Kurjer zdw 43 678

Dziewczyna
starsza wiejska dobrze gotuje do wszystkiego, dobre świadectwa poszukuje posady od 15. 4. najchętniej do 2—3 osób. Oferty Kurjer zdw 43 661

Kasjerka
poszukuje posady najchętniej w majątku lub większym gospodarstwie. Oferty Kurjer zdw 43 658

Gosposia
inteligentna i przystojna lat 27, z dobrej rodziny bardzo chlubne świadectwa szuka posady gdzie niema pani domu także w majątku. Oferty Kurjer zdw 43 646

Pierwszorzędna siła
książkowa na samodzielnym stanowisku, władająca językiem polskim oraz niemieckim, pisząca na maszynie poszukuje odpowiedniej posady w poważnym przedsiębiorstwie handlowym. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 643

Panienka
poszukuje posady do szycia bielizny, robótek ręcznych i cerowania. Oferty Kurjer zdw 43 735

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 1. 5. Oferty Kurjer zdw 43 744

Młoda
dziewczyna do wszelkiej pracy poszukuje posady zaraz lub od 15 kwietnia. Oferty Kurjer zdw 43 755

Osoba
w starszym wieku szuka posady do małych dzieci lub do zarządu domem. Oferty proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 42 869

Ekspedjentka
uczciwa z branży bławatów i artykułów męskich poszukuje posady, miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer zdw 43 322

Pomocnik
sumienny i dzielny do składu kolonjalnego i żelaza, poszukuje posady zaraz lub od 15. 4. 30 roku. Oferty do Kurjera pod zdw 43 151

Osoba
zaufana z dorbemi świadectwami i poleceniami poszukuje posady do małego dziecka lub do zarządu domem. Oferty proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 43 301

Pianistka
młoda, zdolna prosi o posadę w kinie. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 286

Szofer
z praktyką poszukuje posady od 15. 4. Oferty Kurjer zdw 43 334

Krawcowa
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 43 356

Dziewczyna
młodsza szuka posady do lekkich prac domowych z pomocą w składzie. Oferty Kurjer zdw 43 355

Panienka
z liceum i szkołą handlową poszukuje posady jako początkująca biuralistka. Na żądanie kaucja. Oferty Kurjer zdw 43 366

Uczeń
z branży żelaznej 1½ roczną praktyką, lat 16, poszukuje miejsca celem ukończenia nauki. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 43 365

Bona
inteligentna kochająca dzieci poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 378

Starsza
wiejska gospodyni szuka posady w majątku w średnim domu. — Oferty Kurjer zdw 43 300

Poszukuję
posady do dzieci lub posługi bez prania Oferty Kurjer zdw 43 400

Kawaler
lat 27 szuka jakiejkolwiek pracy, z kaucją 50 zł. Oferty Kurjer zdw 43 399

Sierota
poszukuje posady do dzieci lat 16 najchętniej zaraz lub 1. 5. Oferty Kurjer zdw 43 405

Posługi
na cały dzień, z praniem, gotowaniem poszukuje zaraz. Oferty Kurjer zdw 43 430

Panienka
inteligentna, zna stenografję, maszynę biegle, poszukuje posady początkującej biuralistki. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 450

Szofer - kowal
wolny od wojska, lat 23, poszukuje posady, okolica obojętna. Łaskawe zgłoszenia Kurjera zdw 43 446

Wychowawczyni
inteligentna, z dobrej rodziny, z dobremi świadectwami, szuka posady. Zna szycie, haftowanie, szycie bielizny, język polski, niemiecki, początki muzyki. Łask. zgł. Kurjer zdw 43 444

Dziewczyna
uczciwa z dobremi świadectwami z cośkolwiek gotowaniem poszukuje posady od 15. 4. Oferty Kurjer zdw 43 456

Dziewczyna
wiejska, uczciwa zamiłowanie do dzieci, umiejąca cośkolwiek gotować, prać, poszukuje służby od 15. IV. 1930. Oferty Kurjer zdw 43 455

Freblanka
(Ślązaczka) umiejąca szyć i haftować, poszukuje posady do dzieci. Łask. zgłoszenia uprasza Elżbieta Wowra, Wielkie Hajduki, Paderewskiego 12. zdw 43 440

Służąca
uczciwa, pracowita, poszukuje posady z praniem i gotowaniem od 15-go lub 1. V. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 429

Majster
meljoracyjny z praktyką w drenowaniu, budowy dróg i kolei z własnym niwelatorem i robotnikami poszukuje posady. J. Baliszewski, Skąpe p. Chełmża. dw 4 770

Szofer
kawaler, posiadający dyplom czerwony, szuka posady na samochód lub traktor zaraz lub później. Ma dobre świadectwa i polecenia. Łaskawe zgłoszenia uprasza K. Linka, Krzan, poczta Kościan. zdw 42 887

Szofer - stangret
z trzyletnią praktyką poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia: Agencja Kurjera, Borek pow. Koźmin. nw 10 196/7

Ekspedjentka
z dłuższą praktyką, znająca branże konfekcyjną, tow. krótkie i artykuły męskie, poszukuje posady od 15. 4 lub od 1. 5. 30. Oferty Kurjer zdw 43 061

Kasjerka - biuralistka
znająca książkowość, pisząca na maszynie przyjmie posadę zaraz lub później jako biurowa lub kasjerka, ekspedjentka Oferty Kurjer zdw 43 062

Dziewczyna
z gotowaniem, prasowaniem poszukuje posady do samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 43 484

Mistrz
ceglarski z ukończoną szkołą ceramiczno - ceglarską z kilkoletnią praktyką, znający książkowość szuka pracy. Oferty do Kurjera zdw 42 616

Ekspedjent
6 letnią praktyką, z branży delikatesów, wyszynku, zmieni posadę, najchętniej w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer nw 10 263

Starsza
panna, sierota, dobremi poleceniami przyjmie posadę wyręczycielki lub do starszych dzieci najchętn. w majątku za skromnem wynagrodzeniem. Łaskawe oferty Kurjer zdw 43 808

Panienka
która asystowała przy operacjach poszukuje posady u doktora lub w klinice. Oferty Kurjer zdw 43 820

Pierwszorzędna
kuchmistrzyni z dobremi świadectwami poszukuje posady od 15 kwietnia lub 1 maja. Oferty Kurjer zdw 43 904

Służąca
z gotowaniem, z dobremi świadectwami, poszukuje posady od 15. 4. 1930. Oferty Kurjer zdw 43 838

Kapelusze
damskie
Czapki
dziecięce
Pończochy
Rękawiczki

Stanisław Schulz
Poznań,
Stary Rynek 80/82.

Pw 10670-54,139

Gospodyni - kucharka
znająca dobre gotowanie poszukuje posady samodzielnej od 1. 5. 1930 r. Świadectwo dobre. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 933

Kuchmistrz
pierwszorzędny fachowiec, szuka zaraz lub później posady na majątku lub w restauracji, albo na zastępstwo. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 43 920

Technik dentysta
pracujący samodzielnie operatywnie i technicznie poszukuje posady zaraz lub później. L. R. Nietorowski, Czersk, (Pomorze). zdw 43 917

Pomocnik
fryzjerski poszukuje zaraz posady. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 43 916

Książkowa
z kilkoletnią praktyką, znająca dokładnie żurnal amerykański, pisząca również na maszynie szuka posady. Oferty Kurjer zdw 43 914

Szofer
leśnik, strzelec, kawaler, przyjmie posadę od 1 lub 15 czerwca. Oferty „5633" Reklama Polska, Aleje Marcinkowskiego 6. zdw 43 957

Poszukuję
posady biurowego jako młodszy książkowy z ukończoną trzyletnią szkołą handlową oraz praktyką bankową, ewentualnie do innych prac biurowych. Na żądanie gwarancja. Oferty Kurjer zdw 43 896

28 WOLNE MIEJSCA

Pomocnika
aptekarskiego dobrze poleconego na stałe zatrudnienie przyjmie od zaraz Apteka przy Parku Wilsona. Poznań. zdpw 41 965

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Moralność Pani Dulskiej".
Casino: „Miłość bez grosza".
Collosseum Włóczęgi Morza.
Dom Rzemieślniczy, ulica Fr. Ratajczaka 21: „Zamierająca Ziemia".
Edison: „Skandal małżeński".
Metropolis: Dziewczę z Barki.
Odeon: „Kropka nad i".
Renaissance: „Nocna taksówka".
Słońce: „Ulubieniec kobiet".
Wilsona: „Trzęsawisko życia"

Szanownej Klienteli przypominam uprzejmie, że w niedzielę, dnia 13 kwietnia r.b., magazyny moje są otwarte od godziny 1-szej w południe do godziny 6-tej wieczorem.
Nowości wiosenne we wszystkich oddziałach.
Wybór największy. *Ceny najniższe.*

Stefan Kałamajski

Pw 10757/8-15.179/80

Posługaczka
uczciwa, pilna, lubiąca porządek potrzebna od maja do lekarza od 7—11.30 i od 1.30—7 bez utrzymania. Zgłoszenia piśmienne z podaniem poprzednich świadectw do Kurjera zdw 43 580

Dentysty
pracującego samodzielnie w operatywie i technice poszukuje się zaraz. Posada stała. Zgłoszenia z podaniem pensji do Kurjera nw 10 186

Panienka
do trojga dzieci w wieku od 4 do 7 lat, władająca także językiem niemieckim potrzebna od 1. 5. 1930 do większego miasta powiatowego. Zgłoszenia z podaniem pretensji pod nw 10 253 do Kurjera Poznańskiego.

Potrzebny
czeladnik rzeźnicki, tylko pierwszorzędna siła, z dłuższą praktyką w większych warsztatach. — Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem pensji skierować do „Par", Bydgoszcz, pod „Rzeźnik" Pw 10 699-63.207

Potrzebny
robotnik, który pracował długi czas przy paleniu kawy i jęczmienia słodowego. Oferty życiorysem do Kurjera Poznańskiego zdw 43 269

Dziewczyna
uczciwa czysta, z gotowaniem do wszystkich prac domowych zaraz potrzebna. Pawlik, Marsz Focha 100, siódme wejście, II piętro. zdw 43 375

Stenotypistka
polsko-niemiecka, inteligentna, na stałą posadę do biura fabryki na wsi poszukiwana. Zgłoszenia skierować prosimy do ekspedycji niniejszego pisma pod zdw 43 433

Nowość w Polsce!
Panie — panowie do akwizycji poszukiwani. Wysoka prowizja. Śniadeckich 30, II. 4—7. zdpw 42 518

Poszukujemy zdolnych zastępców!
Do sprzedaży losów na raty. Nasi zastępcy zarabiają miesięcznie ponad zł 4 000 nie ponosząc żadnego ryzyka, ponieważ wszelkie na raty sprzedane premjówki i dolarówki przechowujemy we własnym skarbcu. Niskie ceny i najlepsze prowizje, patent P. K. P. Piszcie natychmiast: Lombardowy Bank Spółdzielczy, Lwów, Mickiewicza 4. Pw 10 360-72.61

Aptekarska
siła pomocnicza żeńska, biegle taksująca recepty potrzebna zaraz do pisania rachunków. Zgłoszenia z podaniem pensji do Kurjera Poznańskiego pod dw 4 746

Służąca
potrzebna. Wodna 16, I., lewo, Rumplewicz. zdw 43 966

Potrzebne
uczennice, biegłe panny. „Salon Mód Zofja", Gwarna 10, III., lewo. zdw 43 691

Freblanka
do 3 dzieci od 1 maja lub później potrzebna. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 676

Ucznia
obuwniczego przyjmie Sieja, Dąbrowskiego 1 zdw 43 890/1

Potrzebni
sprzedawcy, sprzedawczynie — Zgłaszać się Grobla 15. L. O. P. P dpw 4773

Bufetowa
i uczennica do kuchni potrzebne zaraz. Restauracja „Oaza", Dąbrowskiego 53/55. jw 3697

Dziewczę
lat 15, skromne, czyste, najchętniej sierotę, do 5 letniego chłopca potrzebne zaraz. Szymańska, Niegolewskich 14, III. zdw 43 851

Dziewczyna
uczciwa, czysta, z gotowaniem, do wszystkiego zaraz potrzebna lub od 15. 4. Kurczewski, Woźna 1. zdw 43 849

Ekspedjentka
młodsza do handlu kolonjalnego potrzebna zaraz. Zgłoszenia osobiste pod adres Fr. Trzybiński, Solacz, ul. Wołyńska 13. zdw 43 879

Baterje anodowe

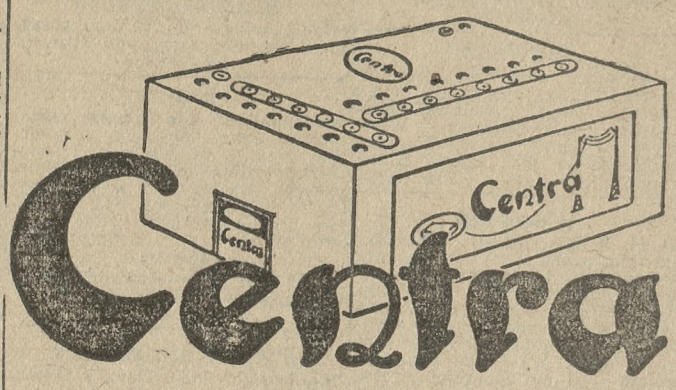

Centra

nie do zastąpienia

Pw 10644-C 24,24

Panie
zapewnią sobie stały dochód zajęciem w domu. Adresować: Rakowski, Piotrków Tryb., 3 Maja nr. 23. zdw 43 467

Do Pańskiego domu we Francji
(Reims) potrzebne są dwie dziewczyny kucharka i dziewczyna do dzieci (znająca usługę). Wysoka pensja, podróż darmo. Zgłoszenia p. Krügerowej, św. Marcin 21, Poznań, godz. 4 do 5 po południ. zdw 43 542

Taksowanie recept
poprawnie na bardzo dogodnych warunkach przyjmuje siła pomocnicza. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 43 591

Uczeń
z gimnazjalnem wykształceniem z dobrej rodziny potrzebny do drogerji K. Mazur Nast., św. Marcin 11. zdw 43 842

Potrzebna
dziewczyna do pomocy gospodyni i wszelkich prac domowych. — Dwór Pierzchno, pow. Śrem. zdw 43 947

Potrzebna
zaraz dziewczyna inteligentna, uczciwa około 15 lat do dwóch dziewczynek małych. Zgłoszenia Matejki 65 a, parter, lewo. zdw 43 946

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Niegolewskich 6, I. ptr., prawo. zdw 43 821

Służąca
uczciwa, porządna, dobrze polecona potrzebna. Marszałka Focha 41, skład cukierków. zdw 43 847

Stolarz
meblowy, pierwszorzędna siła na stałą posadę może się zgłosić. Leon Kaliszewski, Września. zdw 43 919

2 panny
do obsługi gości w kawiarni potrzebne zaraz. Oferty z odpisami świadectw, fotografją i z podaniem pensji „Grand Café", Starogard. zdw 43 624

Potrzebni
kwestarze i kwestarki. Dajemy wysoki procent. Osobiste zgłoszenia 14 i 15 kwietnia. Plac Działowy 2, pokój 45, od godziny 9 do 15. zdw 43 955

Poszukuję
gospodyni samodzielnej do majątku z dobremi referencjami. Oferty Kurjer zdw 43 989

Potrzebna
marszantka młodszą siła bardzo zdolna. Skład kapeluszy. Ratajczaka 15. Pasaż Apollo. zdw 43 990

Technik
lub zdolny akwizytor z wiadomościami technicznemi lub chemicznemi potrzebny jako zastępca do sprzedaży artykułów technicznych na pensję i prowizję. Zgłoszenia kierować do Kurjera pod zdw 43 633

Do jadłodajni
dziewczę (uczennica) potrzebne. Dąbrowskiego 79. zdw 43 759

Dziewczyna
przychodnia z gotowaniem i praniem potrzebna na cały dzień. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 43 762

Dziewczyna
młodsza do dzieci, czysta, zdrowa, z dobremi świadectwami może się od 15. 4. zgłosić. Mrugalska, ul. Mostowa 2. zdw 43 800

Ekspedjentka
do bufetu może się zgłosić. „Gastronomja", Szkolna 3. zdw 43 809

Uczennice
do krawieczczyzny potrzebne. — Stary Rynek 18-19, u p. Majewskiej. zdw 43 801

Młodszy
pomocnik krawiecki może się zgłosić. Paterczyk, Dolna Wilda 47. zdw 43 819

Robotnik
woźnica, własny wóz potrzebny. Rozlewnia piwa. Oferty Kurjer zdw 43 813

Nowy zawód
zdobędziesz w ciągu 6—8 tygodni za zł 150.— zapisując się na kurs szoferski do najstarszych kursów kierowców samochodowych J. Piatkowskiego w Poznaniu, ul. Piotra Wawrzyniaka 28-30, tel. 78-80. zdw 43 894

Dziewczyna
uczciwa czysta z dobremi świadectwami do wszystkich prac domowych potrzebna zaraz. Olejniczakowa, Piekary 5, kolonjalka. zdw 43 828

Modsze dziewczę
do dziecka przed południem potrzebne. Wały Jana 9, III. piętro dw 4791

Pań, panów
do sprzedaży pokupnych artykułów poszukujemy. Lekka praca, dobry zarobek. Zgłoszenia Kurjer jw 3705

Ekspedjent
z branży rowerowej znający dokładnie części rowerowe i obsługę klijenteli, uczciwy i pilny potrzebny zaraz do większego przedsiębiorstwa. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 43 951

Uczciwa
dziewczyna do pokoi i wszystkiego może się zgłosić od 15. Piekarnia - Cukiernia św. Marcin 5 zdw 43 950

Dzielne
ekspedjentka tylko z branży tow. krótkich zaraz. Bojanowska Stary Rynek 91. zdw 43 949

Panów
do sprzedaży książek, na prowizję przyjmę. Klientela zaprowadzona. Oferty Kurjer zdw 43 716

Dziewczyna
do wszystkiego zaraz potrzebna. Półwiejska 38 a, restauracja. zdw 43 718

Pomocnice
uczennice do bielizny potrzebne. Skryta 7, III., lewo. zdw 43 708

Poszukuję
od 15. IV. dziewczyny z dobrem gotowaniem i panny z szyciem. M. Jęczkowska, pl. Działowy 11. zdw 43 709

Baczność!

Nie darmo
lecz
za bezcen
sprzedawać będę **od jutra** przejściowo
Kapelusze i Czapki
męskie i chłopięce
Fabryka Czapek i Kapeluszy
T. Kantecki,
Poznań, St. Rynek 53/54, narożnik Jezuickiej.
zw 22901/2

Potrzebna
ekspedjentka do cukierni Nowickiego, 27 Grudnia 1. zdw 43 787

Poszukuję
sługi do wszystkiego, uczciwej i bardzo akuratnej, nie starszej jak 25 lat. Zgłoszenia od 11 do 2, ulica Ratajczaka 15, II. piętro. zdw 43 758

Żyrardowskie pończochy i skarpety
prowadzi stale hurtownia Pw 10361-14,35
KAZIMIERZ TWAROWSKI, Poznań,
St. Rynek 76, I. p. obok apteki Pod Lwem. **Tel. 10-21.**

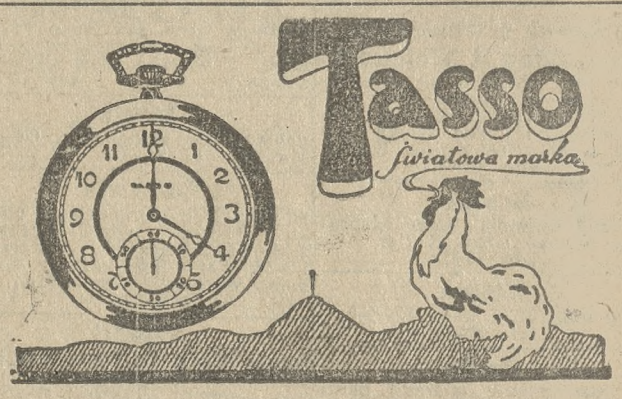

Włóczęgi Morza

(Ostrożnie z kobietą)
Dramat sensacyjny według powieści **Jacka Londona**
w roli głównej: Pw 10752/15,178
Carnel Meyers i Ricardo Cortez
Colosseum, św. Marcin 65.

Nauczycielki
do 8-letniego chłopczyka, z prawem nauczania, ze znajomością francuskiego i początków muzyki poszukuje się na wieś od 1 maja 1930 r. Zgłoszenia: Jan Stenzel, Nowa-Wieś, p. Grudziądz. zdw 43 155

Dwóch
pomocników ogrodniczych potrzebuje zaraz. K. Rudawski, Buk, ogrodnictwo handlowe, Lwówecka 9, telefon 2. rw 9 481

Kucharka
z wykwintnem gotowaniem, prasowaniem sztywnej bielizny potrzebna od 1 maja. Starościna Kutznerowa Szubin. zdw 43 468

Przyjmę
od 1 maja dobrze gotującą i chętną do prac domowych osobę oraz drugą do dwojga dzieci i pomocy w zajęciach do Wrześni. Zgłoszenia między 6—8 wieczorem Poznań, Piekary 5 parter, na lewo. dw 4 776

Ucznia
do składu żelaza z utrzymaniem przyjmę. M. Pudelski, Kórnik. nw 10270/1

Dwóch dzielnych akwizytorów
poszukuje zaraz na miasto Poznań nowe wydawnictwo. — Zgłosz. pod adr. **Red T. PAWLICKI, Poznań, Fredry 2.** tel. 22-15 i 51-79.
zw 22 917

Młodsza
książkowa z praktyką potrzebna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 43 563

Dziewczyna
potrzebna od 15. 4. Zgłoszenia: Marsz. Focha 68, skład kolonjalny. zdw 43 639

Humor zagraniczny

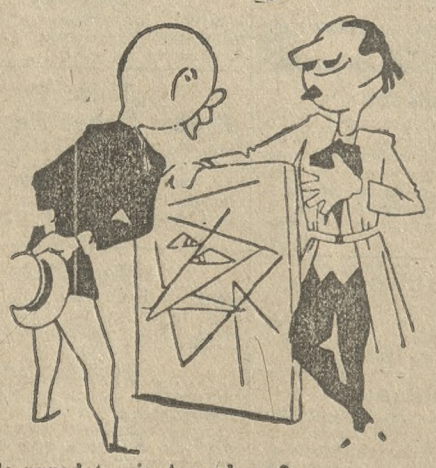

— Co przedstawia ten obraz?
— To portret mojej żony.
— Całe szczęście, że pan nie ma dzieci...
(Judge N. Jork) S. F.

Przedpłata za kwiecień 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80 pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przed południem. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.